

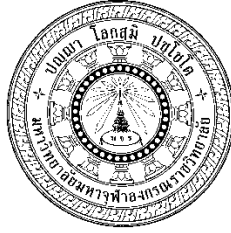
กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา
เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

THE PROMOTING STRATEGY OF TRANSPARENCY ACCORDING TO
BUDDHISM FOR ADMINISTRATION OF LOCAL GOVERNMENT
IN NONG KHAI PROVINCE

พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ (อัคร)

ดุขฎฐินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุขฎฐินิพนธ์
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

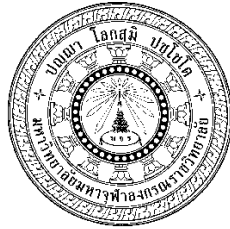
กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา
เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ (อัสสาร)

ดุขฉินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุขฉินิพนธ์
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

The Promoting Strategy of Transparency According to
Buddhism for Administration of Local Government
In Nong Khai Province

Phramaha Somdet Mahāsamiddhi (Attasarn)

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Public Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E. 2016

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับคุณฐิณีพนธ์ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบคุณฐิณีพนธ์

(ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล)

กรรมการ

(ดร.รัฐพล เย็นใจมา)

กรรมการ

(ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร)

กรรมการ

(น.อ.ดร.นภัทร์ แก้วนาค)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมคุณฐิณีพนธ์

ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ประธานกรรมการ

น.อ.ดร.นภัทร์ แก้วนาค

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ)

ชื่อคุณิพนธ์	:	กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย
ผู้วิจัย	:	พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ (อัสสาร)
ปริญญา	:	พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์		ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร ศศบ. (ปรัชญาและศาสนา), น.บ. (นิติศาสตร์), รป.ศ. (รัฐประศาสนศาสตร์), พบ.ม. (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์), รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) : น.อ.ดร.นภัทร์ แก้วนาค สส.บ. (สาธารณสุข), ศษ.บ. (บริหารการศึกษา), บธ.ม. (การจัดการ), กศ.ด. (การออกแบบการวิจัย)
วันสำเร็จการศึกษา	:	๓ เมษายน ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปการบริหารงาน ในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรม เพื่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ๓) เพื่อนำเสนอกลยุทธ์ การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

ระเบียบวิธีวิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร สมาชิกสภา ข้าราชการ พนักงานและประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบลเฝ้าไร่และองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล จังหวัดหนองคาย จำนวน ๓๙๘ คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๓๓ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๗ รูป/คน เลือกแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว และเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มเฉพาะ ๑๒ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองขั้นตอนโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปการบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย มีระดับความคิดเห็นในเรื่องของสภาพ

ทั่วไปในการบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย มี ๖ ประเด็นสำคัญ คือ (๑) ระดับความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๗ (๒) ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๘ (๓) ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๘ (๔) ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๙ (๕) ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขาตามหลักการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๓ (๖) ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขาตามหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๑

๒. หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย มีประเด็นสำคัญ ดังนี้ (๑) ส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักนิติธรรมบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) (๒) การส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักความร่วมมือบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) (๓) รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยความรับผิดชอบต่อบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓)

๓. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย มีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการ อปท. ให้เป็นองค์กรที่มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ๙ กลยุทธ์ ดังนี้ (๑) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในการบริหารงานด้วยความเที่ยงตรงและมั่นคง (๒) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในงานบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่คดโกง (๓) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในพัฒนาบุคลากรด้วยความเสมอภาคและไม่อคติเอนเอียง (๔) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อการบริหารงานโดยการส่งเสริมสัมมาอาชีพ (๕) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อบริหารงบประมาณเพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิต (๖) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อการอยู่ร่วมของคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (๗) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยร่วมคิดร่วมทำ และร่วมปฏิบัติ (๘) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม (๙) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม

Dissertation Title : The Strategy of promoting Transparency According to Buddhism for Administration of Local Government in Nong Khai Province

Researcher : Phramaha Somdet Mahasamithi (Attasarn)

Degree : Doctor of Philosophy (Public Administration)

Dissertation Supervisory Committee

: Assistant Professor Dr. Busakorn Wathanabut

B.A. (Religion and Philosophy), LLB.,

B.A. (Public Administration),

M.S. (Human Resource Development),

D.P.A. (Public Administration)

: Gpt. Dr. Naputr Gawnak

B.A. (Public Health), B.A. (Educational Administration),

M.B.A. (General Management), Ed.D. (Research Design)

Date of Graduation : April 3, 2017

Abstract

The research had three key objectives: i) to study general administration in promotion of transparency in accordance with Buddhism for administration of the local government organizations in Nongkhai province; ii) to study Buddhist principles relevant to the promotion of Buddhism – based transparency for administration of the local government organizations ; iii) to formulate the strategy of promoting the Buddhism –based transparency for administration in local government organizations in Nongkhai province.

The research was a mixed one, with quantitative and qualitative instruments of the research, which was comprised of questionnaires of five – rating scale and in-depth structural interview. Sample of the research was executives, members of the municipality council and SAO councils, officials and civil servants of the organizations including people, totaling 398 persons out of 75,767 population in the town municipality of Nongkhai and the subdistrict municipality of Jumpol, Viengkuk, Faorai, as well as the subdistrict administrative organization of Jumpol, Nongkhai province. The collection of quantitative data relied on the questionnaires, which had the value of index of all items objective congruence at 0.933. Analysis of the data was calculated through descriptive statistics: frequency distribution, percentile, mean, and standard deviation. In addition, for the collection of the qualitative data, the in-depth structural interview and the face to face interview were used to get the as reliable data as possible. In the third phase, the focus group discussion among 12 professional experts was

held to synthesize and verify the model. All qualitative data was analyzed by descriptive content analysis.

Findings were as follows:

1. As generally stated, administration in terms of Buddhism – based transparency management in the local government organizations in Nongkhai province possessed the different levels of opinion, which was related to statistically significant values, as follows: (1) the promotion of transparency management in terms of rule of law with the Buddhist principles of three right conducts – physical, verbal and mental- had the high level of a mean opinion at 3.67; (2) the promotion of transparency management in terms of participation with the Buddhist principles of three right conducts had the high level of a mean opinion at 3.68; (3) the promotion of transparency management in terms of responsibility with the Buddhist principles of three right conducts had the high level of a mean opinion at 3.78; (4) the promotion of transparency management in terms of rule of law with the Buddhist principles of three trainings – morality, concentration and wisdom - had the high level of a mean opinion at 3.69; (5) the promotion of transparency management in terms of participation with the Buddhist principles of three trainings – morality, concentration and wisdom - had the high level of a mean opinion at 3.63; (6) the promotion of transparency management in terms of responsibility with the Buddhist principles of three trainings – morality, concentration and wisdom - had the high level of a mean opinion at 3.61.

2. The Buddha’s teachings, which can be suitably integrated to the good governance for promoting transparency in accordance with Buddhism for administration in the local government organizations consists of the principle of three trainings and the one of three right conducts, both of which can be practically applied into transparency management by the local government organization in terms of three individual domains: (1) rule of law (2) participation (3) responsibility.

3. The strategy of promotion and development of Buddhism - based transparency for encouraging the local government organizations to be an effectively administrative organization are subdivided into nine strategies: (1) the strategy of promotion of transparency with the principle of rule of law and honesty and determination; (2) the strategy of promotion of transparency in budgetary administration with the principle of rule of law and honesty and without corruption; (3) the strategy of promotion of transparency in human resource management with equality and impartiality; (4)) the strategy of promotion of transparency in

administration with principle of responsibility, by carrying out right job progression; (5) the strategy of promotion of transparency with responsibility in budgetary administration for supporting and development of life; (6) the strategy of promotion of transparency with principle of responsibility in living together among human being, community and environment; (7) the strategy of promotion of transparency with the principle of participation, co-thinking and cooperation; (8) the strategy of promotion of transparency with the principle of participation in budgetary administration by honesty, integrity and with social benefit - oriented service mindedness; (9) the strategy of promotion of transparency with the principle of participation in personnel management, aiming to public service and social awareness.

กิตติกรรมประกาศ

ดุष्ฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาดุष्ฎีนิพนธ์อันประกอบด้วย ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาดุष्ฎีนิพนธ์ และ น.อ.ดร.นภัทร์ แก้วนาค อาจารย์ที่ปรึกษาดุष्ฎีนิพนธ์ร่วม ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ที่ผู้วิจัยมีข้อติดขัดให้กระจ่าง จนสามารถทำงานจนบรรลุเป้าหมาย

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม และพระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ผศ.ดร. ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และให้กำลังใจในการทำดุष्ฎีนิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูล ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ การแจกแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้บริหารและบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคายทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่การทำดุष्ฎีนิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเพื่อนนิสิตทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจและคำปรึกษาดีๆ ที่มอบให้ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาประหยัด ปญญาวิโร ที่ช่วยเหลือข้อมูลด้านพระพุทธศาสนา, อาจารย์ ดร.สุกนต์ แสงโชติ ที่ช่วยเหลืองานด้านภาษาอังกฤษ, อาจารย์ ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข และ ผศ.ดร. อนุวัต กระสังข์ ที่ช่วยให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ ในการจัดทำดุष्ฎีนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้กำลังใจตลอดเวลา ทำให้มีโอกาสศึกษาและดำเนินการทำดุष्ฎีนิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี

คุณความดีของดุष्ฎีนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บิดา มารดา ครู อาจารย์ และเพื่อนร่วมชั้นเรียน ที่ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยฉบับนี้ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ (อัครสาร)

๓ เมษายน ๒๕๖๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(ฉ)
สารบัญ	(ช)
สารบัญตาราง	(ฌ)
สารบัญแผนภาพ	(ฎ)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(ฏ)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ	๘
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์	๑๐
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	๒๐
๒.๓ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความโปร่งใส	๓๒
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ	๓๕
๒.๕ หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงานของ อปท.	๔๔
๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๖๐
๒.๗ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๖๕
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๑
๒.๙ กรอบแนวคิดการวิจัย	๑๐๐
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย	๑๐๑
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๐๑
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๐๒
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๐๔

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๐๔
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๐๖
บทที่ ๔ ผลงานวิจัย	๑๐๘
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)	๑๐๙
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview)	๑๑๙
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)	๑๖๖
๔.๔ องค์กรความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๒๐๓
บทที่ ๕ สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	๒๑๓
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๑๔
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๒๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัย	๒๓๘
บรรณานุกรม	๒๔๐
ภาคผนวก	๒๔๖
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๒๔๗
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย	๒๕๔
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือ	๒๙๐
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๙๗
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	๓๐๕
ภาคผนวก ฉ ประมวลผลการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม	๓๑๐
ประวัติผู้วิจัย	๓๒๐

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์	๑๗
๒.๒ ความหมายหลักธรรมาภิบาล	๒๕
๒.๓ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล	๓๑
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความโปร่งใส	๓๕
๒.๕ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	๔๒
๒.๖ หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงานของ อปท.	๕๗
๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๖๔
๒.๘ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๖๙
๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์	๗๔
๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล	๘๐
๒.๑๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม	๘๖
๒.๑๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร	๙๒
๒.๑๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๙๗
๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	๑๐๓
๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล	๑๐๙
๔.๒ ภาพรวม ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็น ต่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย	๑๑๑
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็น เกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักนิติธรรม	๑๑๒
๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็น เกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วม	๑๑๓

- ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็น
เกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต๓
ตามหลักความรับผิดชอบ ๑๑๔
- ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็น
เกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา
ตามหลักการมีส่วนร่วม ๑๑๕
- ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็น
เกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขาตาม
หลักความรับผิดชอบ ๑๑๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลยุทธ์ที่นำไปสู่การจัดโครงสร้างองค์การ	๑๑
๒.๒ ความเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการปฏิบัติ	๑๒
๒.๓ แสดงถึงแรงกดดันของกลยุทธ์	๑๓
๒.๔ บทบาทควบคู่ของผู้นำกลยุทธ์	๑๕
๒.๕ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	๑๐๐
๔.๑ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักนิติธรรมบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต๓)	๑๕๕
๔.๒ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักการมีส่วนร่วมบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต๓)	๑๕๘
๔.๓ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักความรับผิดชอบบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต๓)	๑๖๑
๔.๔ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม	๑๖๔
๔.๕ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักสุจริต๓ บูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาล	๑๖๗
๔.๖ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักไตรสิกขา บูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาล	๑๖๙
๔.๗ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม	๑๗๑
๔.๘ กระบวนการกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา	๑๗๓
๔.๙ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนว พระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารงานของ อปท. ในจังหวัดหนองคาย	๒๐๓
๕.๑ กระบวนการกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา	๒๒๐
๕.๒ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย	๒๒๓
๕.๓ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม	๒๓๐
๕.๔ กระบวนการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ๓ ภาคส่วน	๒๓๘
๕.๕ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารจัดการ	๒๓๙

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักโดยใช้ระบบคำย่อ ดังต่อไปนี้

พระวินัยปิฎก				
วิ.ม. (ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.จ. (บาลี)	=	วินัยปิฎก	จุฬาคคปาติ	(ภาษาบาลี)
พระสุตตันตปิฎก				
ที.สี. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค (ภาษาไทย)
ที.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค (ภาษาไทย)
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฎีกวรรค (ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมป็นณาสก (ภาษาไทย)
ม.อุ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปริป็นณาสก (ภาษาไทย)
อง.ตัก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ตักนิบาต (ภาษาไทย)
ขุ.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	มหานิทเทส (ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	องคุตตรนิกาย	จตุกกนิปาตปาติ (ภาษาบาลี)
อง.จตุกก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	องคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.ปญจก. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	องคุตตรนิกาย	ปญจกนิปาตปาติ (ภาษาบาลี)
อง.ปญจก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	องคุตตรนิกาย	ปญจกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.สตตก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	องคุตตรนิกาย	สัตตกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.อฏฐก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	องคุตตรนิกาย	อฏฐกนิบาต (ภาษาไทย)
ขุ.ธ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธัมมบท (ภาษาไทย)
ขุ.จู. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	จูฬนิทเทส (ภาษาไทย)
ขุ.ป. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ปฏิสัมภิตามรรค (ภาษาไทย)

๒. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักการอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีใช้ระบบระบุ เล่ม/ชื่อ/หน้า เช่น ขุ.ธ.(บาลี) ๒๕/๓๒๑ - ๓๒๒/๗๒

(๑)

หมายความว่า การอ้างอิงนั้นระบุถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมปทปาลี ฉบับภาษาบาลี พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๒๑-๓๒๒ หน้าที่ ๗๒ ส่วนพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย จะระบุ เล่ม / ข้อ / หน้า/ เช่น ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๒๑ - ๓๒๒/๑๓๓ หมายความว่า ระบุถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๒๑ - ๓๒๒ หน้าที่ ๑๓๓ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกของการบริหารในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ หรือภาคเอกชนต่างก็มีการนำหลักการ หรือแนวคิดทางการบริการแบบใหม่ๆ ที่มีความหลากหลายทั้งในรูปแบบและวิธีการเข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง อาทิ การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management: TQM) การบริหารเชิงกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ (Strategic Management) การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective: MBO) การบริหารแบบดุลยภาพ (Balance Score Card : BSC) อย่างไรก็ตาม ในการบริหารองค์กรสำหรับยุคใหม่นี้ ได้มีการกล่าวถึงแนวคิดอีกประการหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมเช่นกัน แนวคิดที่จะกล่าวถึงนี้ ไม่ใช่หลักหรือแนวคิดทางการบริหารโดยตรง แต่เป็นแนวคิดที่มีการเสนอให้ใช้ควบคู่ หรือกำกับกับการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ เป็นที่น่าเชื่อถือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งปวง ในขณะเดียวกัน ก็เชื่อว่าสามารถนำไปสู่การลดหรือขจัดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันภายในองค์กรได้เป็นอย่างดี แนวคิดดังกล่าวนี้คือ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือในกรณีขององค์กรภาคเอกชนมักใช้คำว่า บรรษัทภิบาล (Corporate Governance: CG) หรือเราอาจเรียกรวมๆ ได้ว่า “การบริหารจัดการที่ดี” ทั้งนี้ ภายใต้หลักการบริหารจัดการที่ดี ได้มีการกล่าวถึงหลักการสำคัญประการหนึ่ง ที่พึงนำมาใช้ในการบริหารจัดการ นั่นก็คือหลักความโปร่งใส ซึ่งเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่ง ที่มีการเรียกร้องให้หน่วยงานต่างๆ ยึดถือปฏิบัติ โดยเฉพาะในหน่วยงานภาครัฐ เพราะถือว่า ความโปร่งใสเป็นหัวใจของการดำเนินบริหารจัดการองค์กร ในยุคสมัยที่การบริหารต้องมีความสุจริตและตรวจสอบได้ เพื่อความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ความโปร่งใสเป็นเครื่องมือที่สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆได้ และยังทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การบริหารจัดการองค์กรด้วยความโปร่งใส จะสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศและเพิ่มความน่าเชื่อถือของสภาพเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ อันเป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย และการเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารองค์กรยังสามารถลดผลเสียของนโยบายรัฐบาล เช่น ช่วยลดระยะเวลาในการเก็บภาษีและการใช้กฎระเบียบที่ซับซ้อน ลดการสิ้นเปลือง และลดปัญหาคอร์รัปชัน ความโปร่งใสมีความสำคัญต่อภาคประชาชน เพราะการตัดสินใจของรัฐบาลมีผลกระทบต่อประชาชนทุกคน ประชาชนจึงมีสิทธิที่จะรับรู้กระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล เพื่อที่จะมั่นใจว่าการตัดสินใจของรัฐบาลนั้น จะส่งผลร้ายแก่ตนเองหรือไม่ ซึ่งหากรัฐบาลมีความโปร่งใส ก็จะเพิ่มความเชื่อมั่นของประชาชนต่อรัฐบาล และการตัดสินใจที่มีความโปร่งใสก็จะเพิ่มความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น

ความโปร่งใสจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลก็ต้องมีระบบ “ธรรมาภิบาล” หรือการกำกับดูแลที่ดี เพราะสามารถนำไปสู่การลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร และนำพาหน่วยงานไปสู่การเป็นหน่วยงานใสสะอาด เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่บรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญต้องมีการพัฒนาทางด้านจิตใจ โดยการนำหลักพุทธธรรมที่มีการพัฒนาตนเอง

ทางด้านจิตใจและการพัฒนาตนเอง อาทิ หลักสุจริต ๓ และหลักไตรสิกขา ซึ่งเป็นหลักธรรมในการทำความดี เป็นหลักธรรมที่ทุกคนสามารถทำได้ เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข หลักสุจริต ๓ แปลว่า ความประพฤติชอบ ๓ ประการ คือ (๑) กายสุจริต ความประพฤติชอบทางกาย เช่น เว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์และประพฤติผิดในกาม (๒) วาจาสุจริต ความประพฤติชอบทางวาจา เช่น เว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ และ (๓) มโนสุจริต ความประพฤติชอบทางใจ เช่น ไม่คิดอยากได้ของผู้อื่น ไม่คิดพยาบาท ผู้อื่น และมีความเห็นถูกต้อง เป็นต้น และหลักไตรสิกขา เป็นหลักธรรมในการพัฒนาคนและสังคม^๑ว่า การศึกษา (สิกขา) แยกออกไปเป็น ๓ ด้าน โดยสอดคล้องกับองค์ประกอบแห่งการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ที่มี ๓ ด้าน คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เรียกว่าไตรสิกขา เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ควรนำมาประพฤติปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีชีวิตที่ดีงาม ซึ่งเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนทางกาย วาจา ใจ ให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมและจริยธรรม อีกทั้งมุ่งเน้นให้รู้เข้าใจในสิ่งทั้งหลาย ตามความเป็นจริง เพื่อละระคาย โทสะ โมหะ เพื่อนำให้จิตหลุดพ้นจากบ่วงแห่งกิเลสทั้งหลาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่า หลักพุทธธรรม เป็นหลักปฏิบัติที่มีความสำคัญในการบริหารราชการ สามารถนำไปบูรณาการกับการบริหารจัดการที่ดีตามหลักการสากล และนำไปประยุกต์ใช้ในการป้องกันการทุจริตในการบริหารงานภาครัฐได้

การกระจายอำนาจการปกครองส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่น ให้มีอิสระในการบริหารจัดการเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นด้วยตนเอง และเพื่อให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีความโปร่งใสในการบริหารจัดการด้านการคลัง อันเป็นแหล่งที่มาของรายได้และการใช้จ่าย เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การเปิดช่องทางให้ประชาชนได้เข้าใจถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหารการคลังท้องถิ่น จึงนับเป็นการยกระดับความสามารถของชุมชนท้องถิ่นให้ก้าวหน้าขึ้น

ความเป็นอิสระในการบริหารการคลังท้องถิ่น หมายถึงว่า ความเป็นอิสระในการเงินและการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับแนวทางและกรอบการปฏิบัติที่กำกับโดยกฎหมายที่ชัดเจน การปกครองท้องถิ่นเป็นผลมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง แต่การที่ท้องถิ่นจะสามารถบริหารงานให้สำเร็จไปได้ด้วยดีนั้น จำเป็นต้องมีระบบในการจัดหารายได้และการใช้จ่าย เพื่อจัดทำบริการสาธารณะตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การกำหนดรายได้-รายจ่ายจะมีบัญญัติไว้ในกฎหมาย ท้องถิ่นจะกำหนดเองไม่ได้ โดยการคลังจะประกอบไปด้วยการมีระบบงบประมาณ การมีรายได้ รายจ่าย ท้องถิ่นจะต้องมีระบบงบประมาณการใช้จ่ายในแต่ละปี ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการวางแผนการดำเนินกิจการต่างๆ และการที่ท้องถิ่นมีการคลังเป็นของตนเอง ย่อมทำให้ท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดการใช้จ่าย สามารถดำเนินงานและริเริ่มงานอื่นได้ตามที่ตนเห็นว่าเป็นไปตามความต้องการของประชาชน และโดยหลักความโปร่งใสเป็นหัวใจที่จะทำให้การจัดการการคลังท้องถิ่นมีความชอบธรรมและเป็นประโยชน์ต่อทุก

^๑พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), **พระพุทธศาสนา พัฒนาคนและสังคม**, (จัดพิมพ์ในระบบเครือข่าย โดยสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO Secretariat). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.seameo.org/vl/payutto/index.htm> [๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].

ฝ่าย ไม่มีการปิดบังซ่อนเร้น บิดเบือน หรือเอาแต่ประโยชน์ส่วนตน อย่างไรก็ตาม ความโปร่งใสจะเกิดขึ้นได้ไม่เพียงแต่จะมีระบบการกำกับดูแลที่ดี และมีผู้บริหารที่สุจริต มีคุณธรรมเท่านั้น ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายก็เป็นส่วนสำคัญที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องของความโปร่งใส เพื่อให้ความโปร่งใสเกิดขึ้นได้ด้วยสำนึกและเป็นธรรมชาติ

เห็นได้ว่าปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะในรูปแบบขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ยังถูกจับตามองจากสังคมภายนอกกว่า มีการทุจริตคอร์รัปชันเป็นจำนวนมาก การถูกจับตามองและถูกวิพากษ์วิจารณ์ในทำนองดังกล่าว ย่อมไม่เป็นผลดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งอาจมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทั้งในแง่ของงาน (ภารกิจ) งบประมาณ (เงิน) และบุคลากรของท้องถิ่นอยู่ไม่น้อยเช่นกัน ภายใต้การถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ดำเนินภารกิจ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำลังถูกท้าทายความสามารถในเชิงการบริหารจัดการให้มีความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง โดยเป็นหน่วยงานราชการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(๑) เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ได้แก่ การจัดทำถนน สะพาน สวนหย่อม สวนสาธารณะการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น

(๒) เป็นงานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย เช่น งานดับเพลิง

(๓) เป็นงานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม มีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่นมาก เช่น การจัดการจัดให้มีหน่วยบริการทางสาธารณสุข จัดให้มีสถานสงเคราะห์เด็ก และคนชรา เป็นต้น

(๔) เป็นงานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ท้องถิ่น เพราะเป็นงานที่หากปล่อยให้ประชาชนดำเนินการเองอาจไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควรจะเป็น เช่น การจัดให้มีโรงรับจำนำ การจัดตลาดและงานต่างๆ ที่มีรายได้โดยสามารถเรียกค่าบริการจากประชาชน^๒

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญทางด้านการใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมาก

ปัจจุบัน องค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำแนวคิดและทฤษฎีบริหารใหม่ๆ มาใช้ โดยเฉพาะการนำหลักธรรมาภิบาลมากำกับควบคุมการบริหารงานขององค์กร ทำให้ให้้องค์การ

^๒ ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘), หน้า ๑๓.

บริหารส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง สามารถให้บริการสาธารณะตามความต้องการของประชาชน สามารถตรวจสอบได้ และได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี และเพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใสเพิ่มมากขึ้น ควรนำหลักพุทธธรรมมาปฏิบัติด้วย โดยเฉพาะหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาและหลักสุจริต ๓ คือ กายสุจริต วาจาสุจริต และมโนสุจริต เพื่อบูรณาการกับการบริหารจัดการที่ดีตามหลักการสากล นำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศึกษาจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดหนองคาย คือ เทศบาลเมือง ๑ แห่ง เทศบาลตำบล ๑ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ แห่ง รวม ๓ แห่ง เพื่อกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสเพื่อการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติและประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปการบริหารงาน ในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรม เพื่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอกลยุทธ์ การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ การบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ควรเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ หลักพุทธธรรม เพื่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ควรเป็นอย่างไร

๑.๓.๓ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา เรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาของการวิจัย ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์

๒. หลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมในการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท.
๓. หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงาน
๔. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๕. ข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย
๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ผู้วิจัยได้แบ่ง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคายนี้ ได้กำหนดขอบเขตด้านตัวแปรเพื่อตอบคำถามการวิจัย คือ

๑) ตัวแปรเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย โดยมีตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และรายได้ทั้งหมดต่อเดือน ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นในการบริหารงานตามแนวพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมในการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ในการนำพุทธธรรม คือไตรสิกขาและสุจจริต ๓ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

๒) ตัวแปรเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยเพื่อสำหรับแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้แทนสมาชิกสภา ผู้แทนหัวหน้าส่วน ผู้แทนส่วนราชการ ผู้นำชุมชน นักวิชาการ พระภิกษุสงฆ์ ผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคายตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ มาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักพุทธธรรม คือ ไตรสิกขาและสุจจริต เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

๑) ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงาน และประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ซึ่งดำเนินการศึกษาใน

จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย เทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ และองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล รวม ๓ แห่ง โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๘ คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากผู้บริหาร ผู้แทนสมาชิกสภา ผู้แทนหัวหน้าส่วน ผู้นำชุมชน นักวิชาการ พระภิกษุสงฆ์ ผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ๓ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑๗ รูป/คน

๓) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๒ รูป/คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาผู้วิจัยได้กำหนดเขตพื้นที่คือ จังหวัดหนองคาย ซึ่งประกอบด้วย เทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ และองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยระหว่างเดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึง เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๑๙ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ไว้ดังนี้

กลยุทธ์ (Strategic) หมายถึง วิธีทางหรือข้อกำหนดที่องค์การสมควรปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนด ภายใต้ข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมภายนอกภายในขององค์การ

กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใส หมายถึง แนวทางการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร การเลือกวิธีการ หรือกระบวนการในการปฏิบัติ ตลอดจนจัดสรรทรัพยากรตามบทบาทหน้าที่ ของบุคลากรและหน่วยงานตามความรับผิดชอบของตน โดยผ่านกระบวนการวัดและประเมินผล เพื่อให้สามารถบรรลุตามวิสัยทัศน์ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่องค์กรกำหนด

หลักพุทธธรรม หมายถึง แนวทางการประพฤติปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองให้มีชีวิตที่ดีงาม ซึ่งเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนทางกาย วาจา ใจ ให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมและจริยธรรม

หลักสุจริต ๓ หมายถึง หลักธรรมแห่งความประพฤติชอบ ๓ ประการ ประกอบด้วย กายสุจริต คือ การสร้างความประพฤติชอบทางกาย ใช้ปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้อง วจิตสุจริต คือ ความประพฤติชอบทางวาจา ใช้ในการสื่อสารได้ถูกต้อง และมโนสุจริต คือ การสร้างความประพฤติชอบทางใจ สงบมั่นคง คติวินิจฉัยได้ถูกต้อง เพื่อสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหาร ด้านงาน เงิน และคน ของ อปท.

หลักไตรสิกขา หมายถึง หลักธรรมสำหรับนำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองให้มีชีวิตที่ดีงาม ซึ่งเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนทางกาย วาจา ใจ ให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมและจริยธรรม ประกอบด้วย อธิศีลสิกขา คือ การฝึกฝนพัฒนาด้านพฤติกรรม ทั้งทางกายและวาจา ของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ให้อาศัยความสัมพันธกับสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง อธิจิตตสิกขา คือ การฝึกฝนพัฒนาในด้านจิตใจ ของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย และอธิปัญญาสิกขา คือ การพัฒนาปัญญา ของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย เพื่อสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหาร ด้านงาน เงิน และคน

ความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา หมายถึง การกระทำการใดๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในระดับบุคคลและองค์กรที่ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้ คาดเดาได้ และเข้าใจได้ ครอบคลุมถึงทุกการกระทำที่เป็นผลจากการตัดสินใจของผู้บริหาร และงานสาธารณประโยชน์ต่างๆ ที่มีการทำดีทั้งกาย วาจา ใจ สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ หลักไตรสิกขาและหลักสุจริต ๓

ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ด้วยความเป็นธรรม ประกอบด้วยหลักการ ที่สำคัญ ๖ ประการ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ในงานวิจัยเรื่องนี้นำมาศึกษา เฉพาะ ๓ หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ

หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเสนอร่างข้อบังคับ การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ

หลักความรับผิดชอบต่อชุมชน หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การจัดแบ่งระบบการจัดการของ อปท. ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การบริหารงาน การบริหารเงิน และการบริหารคน

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง นายก รองนายก และปลัดเทศบาลเมือง นายก รองนายก และปลัดเทศบาลตำบล, นายก รองนายก และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่กำกับดูแลการบริหารงานของเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล

บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้บริหาร ข้าราชการ และพนักงานที่ปฏิบัติงานในเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล

ประชาชน หมายถึง ประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบล ฝ้าไร่ และองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล จังหวัดหนองคาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดหนองคาย หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ซึ่งประกอบด้วย เทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบลฝ้าไร่ อำเภอฝ้าไร่ และองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๖.๑ ทราบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาในจังหวัดหนองคาย

๑.๖.๒ ทำให้ได้หลักพุทธธรรม และรูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

๑.๖.๓ ได้กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

๑.๖.๔ กำหนดแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อการเผยแพร่ การส่งเสริมความโปร่งใสสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์
- ๒.๒ แนวคิดทฤษฎีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
- ๒.๓ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความโปร่งใส
- ๒.๔ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ
- ๒.๕ หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๗ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๙ กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี ที่มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ แนวคิดทฤษฎีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความโปร่งใส แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมาย และกระบวนการกำหนดกลยุทธ์ไว้หลายแนวคิดดังนี้

๒.๑.๑ การสร้างกลยุทธ์ (Strategy Formulation)

ภาระหน้าที่ (Mission) ที่แข็งแกร่งและการนำโดยวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ แต่มันยังไม่เพียงพอที่จะสร้างความแข็งแกร่งและพลังอำนาจให้กับองค์กร สำหรับองค์การที่ประสบความสำเร็จ ก็ยังต้องการหาหนทางที่จะเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ค่านิยมและวัตถุประสงค์ในการนำไปสู่การปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้คือบทบาทของกลยุทธ์นั่นเอง การสร้างกลยุทธ์นั้นเป็นเรื่องที่ยาก การขัดแย้งกันกับการทำงานเป็นสิ่งจำเป็นที่จะก้าวไปสู่อนาคตข้างหน้า การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic management) เป็นการสร้างการตัดสินใจและการสร้างแนวทางในการปฏิบัติ และกำหนดกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับองค์การและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategy management) จึงเป็นงานของผู้หน้าที่จะหาความเหมาะสมและเปลี่ยนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ^๑

กลยุทธ์อาจเป็นแผนปฏิบัติที่ระบุถึงการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและช่วยให้องค์การไปถึงจุดมุ่งหมาย ในการสร้างกลยุทธ์นั้น ผู้นำจะถามคำถามว่า “ปัจจุบันองค์การอยู่ที่ไหน” “องค์การต้องการเป็นอย่างไร” “อะไรเป็นการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมของการแข่งขัน” “อะไรคือหลักสูตรของการปฏิบัติที่สามารถช่วยให้เราไปถึงวิสัยทัศน์ของเราได้” การพัฒนากลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องฟังเสียงจากผู้คนทั้งภายในและภายนอกองค์การ และต้องมีการทดสอบถึงแนวโน้มและความไม่ต่อเนื่องภายใต้สภาพแวดล้อม

๒.๑.๒ การกำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติ (Strategy in Active)

การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy formulation) และมีการผสมผสานกันกับองค์ความรู้ในสิ่งแวดล้อม วิสัยทัศน์ และภาระหน้าที่กับความสามารถหลักของบริษัท เป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญและสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า เมื่อสิ่งเหล่านี้ได้ถูกนำมารวมเข้าไว้ด้วยกันแล้ว บริษัทมีโอกาสดีเลิศก็จะประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมของการแข่งขัน แต่ผู้นำต้องมีความแน่ใจว่ากลยุทธ์จะมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง เมื่อนั้นพฤติกรรมที่แท้จริงภายในองค์การก็จะเห็นเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการปฏิบัติงานได้

การปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ มักจะมีความเกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือหลายๆ อย่าง หรือส่วนต่างๆ ขององค์การที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับกลยุทธ์ในทางปฏิบัติ ผู้นำที่เข้มแข็งเป็นส่วนหนึ่งของ

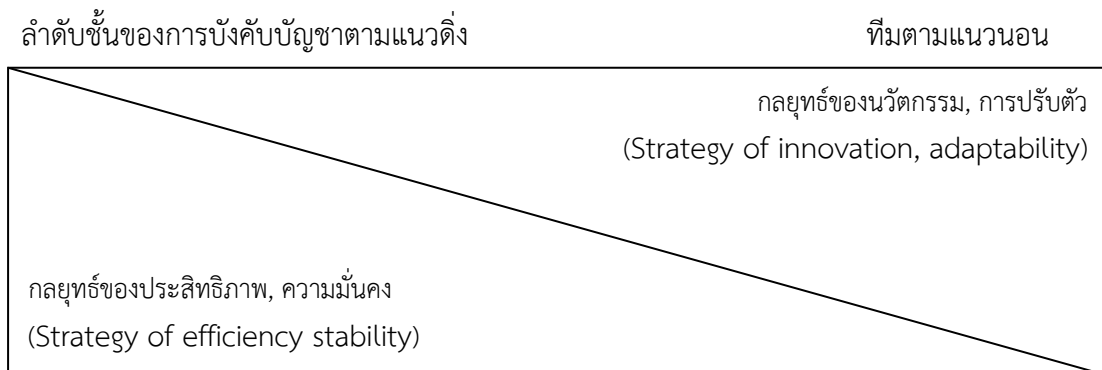
---

^๑ Prescott, John E. “Environments as Moderators of the Relationship between Strategy and Performance” Academy of Management Journal 29, 1986, p. 329-346. อ้างใน วิเชียร วิทยอุดม ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, ธนัชการพิมพ์ จำกัด, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๓), หน้า ๑๐๐.

เครื่องมือที่สำคัญที่สุดสำหรับการปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ ผู้นำแบบนี้การกระตุ้นและอิทธิพลต่อคนอื่นให้ยอมรับในพฤติกรรมซึ่งมีความจำเป็นต่อการกำหนดนโยบายใหม่ ๆ

กลยุทธ์จะรวมถึงการปฏิบัติในเรื่องพื้นฐาน เช่น การออกแบบโครงสร้าง การจ่ายหรือระบบการให้รางวัล การจัดสรรงบประมาณและกฎระเบียบขององค์กร นโยบาย หรือการดำเนินงาน ตัวอย่างเช่น บริษัท Conagra ผู้ผลิต Healthy Choices and Banquet brands (ทางเลือกของสุขภาพและเครื่องสำอางค์) CEO ชื่อ Philip B. Fletcher ได้ทำการเปลี่ยนระบบการจ่ายเงินเป็นการใช้ระบบข้อมูลข่าวสารของบริษัทผ่านคอมพิวเตอร์ เพื่อจะกระตุ้นให้มีการใช้นโยบายใหม่ๆ ในการปฏิบัติและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ^๒

ผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบในการทำการตัดสินใจ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างองค์กร ระบบ นโยบาย เป็นต้น เพื่อสนับสนุนแนวทางนโยบายของบริษัท แสดงให้เห็นการต่อเนื่องอย่างง่าย ๆ ถึงวิธีการจัดโครงสร้างองค์กร มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ ถ้าองค์กรดำเนินตามกลยุทธ์ของการเพิ่มประสิทธิภาพภายในเพื่อเสนอแก่ลูกค้าด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าคู่แข่งชั้นองค์กรก็อาจจะออกแบบโครงสร้างแบบเก่าตามสายงานของการบังคับบัญชา ในทุกวันนี้ องค์กรยอมรับถึงความจำเป็นสำหรับกลยุทธ์ของนวัตกรรมที่สำคัญและกลยุทธ์ที่มีความยืดหยุ่น เพราะมีความจำเป็นสำหรับการเพิ่มการร่วมมือกันและการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ผู้นำจะเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรแบบตามสายงานของการบังคับบัญชา หรือตามการจัดองค์กรกับแนวที่เน้นการใช้อำนาจสั่งการไปเป็นเน้นการทำงานแบบทีมงาน ตามโครงสร้างองค์กรแบบแนวนอน ดังแผนภาพ

รูปภาพที่ ๒.๑ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลยุทธ์ที่นำไปสู่การจัดโครงสร้างองค์กร (Relationship of Strategy to Structure)

ที่มา : Richard L. Daft, Leadership Vision and Strategic Direction, Leadership Theory and Practice, Harcourt brace College Publisher, Copyright 1999, P. 139.

^๒ Burns, Greg. "How a New Boss Got Con Agra Cooking Again", Business Week, July 25 1994 : p. 72-73 อ้างใน วิเชียร วิทย์อุดม ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, ธนัชการพิมพ์ จำกัด, (กรุงเทพมหานคร: ๒๕๕๓), หน้า ๑๐๑.

องค์การที่ได้ผู้นำที่ดี ก็จะเรียกร้องให้ทุก ๆ คนในองค์การมีความกระตือรือร้นต่อการทำกิจกรรมในองค์การ ผู้นำยังควมมีความรับผิดชอบต่อการสร้างแนวทางให้มีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ เมื่อผู้นำไม่มีการจัดเตรียมแนวทาง องค์การก็จะล้มเหลวไปด้วย ดังนั้น งานที่สำคัญสำหรับผู้นำก็คือ มีกลยุทธ์สำหรับอนาคต ผู้นำจะต้องรู้จักมองทั้งภายในและภายนอกและมองออกไปข้างหน้า ผู้นำจะต้องสำรวจภายในและภายนอกองค์การตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดแนวโน้มความเสี่ยง เพื่อพัฒนาเป็นกลยุทธ์สร้างโอกาสให้กับองค์การ

๒.๑.๓ การสนับสนุนความเป็นผู้นำ (The Leader's Contribution)

การเป็นผู้นำที่ดีสำหรับองค์การในทุกวันนี้ ผู้นำจักต้องมีการแสดงออกถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับทุกคนในองค์การ และผู้นำต้องมีความรับผิดชอบต่อการกำหนดทิศทางขององค์การผ่านทางวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ และเมื่อใดเกิดความผิดพลาดก็สามารถที่จะจัดการควบคุม หากเมื่อใดเกิดวิกฤติในงาน ผู้นำก็สามารถที่จะตัดสินใจผ่านทางวิสัยทัศน์และเชื่อมโยงวิสัยทัศน์เข้ากับกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานได้ ดังแสดงให้เห็นในรูปภาพ

สูง		ผู้เพ้อฝัน (The Dreamer)	ผู้นำที่มีประสิทธิผล (The Effective Leader)
วิสัยทัศน์			
ต่ำ		ผู้ไม่มีจิตใจจดจ่อ (The Uninvolved)	ผู้ทำงานอย่างจริงจัง (The Doer)
	ต่ำ	การปฏิบัติ	
			สูง

รูปภาพที่ ๒.๒ ความเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการปฏิบัติ

ที่มา : Richard L. Daft, "Leadership Theory and Practice, Harcourt Brace College Publisher, Copyright 1999, P. 140.

จากรูปแสดงให้เห็นว่าผู้นำ ๔ ชนิดนี้ขึ้นกับวิสัยทัศน์และการปฏิบัติ

๑. ผู้ที่มีวิสัยทัศน์น้อย ปฏิบัติน้อยเป็นพวก ผู้ไม่มีจิตใจจดจ่อ (The Uninvolved) และจะไม่มีการเป็นผู้นำตลอดไป

๒. ผู้มีวิสัยทัศน์น้อยปฏิบัติมาก เป็นพวกทำงานอย่างจริงจัง (The Doer) เขาต้องทำงานหนักในบริษัท ไม่เห็นทิศทาง ไม่รู้จักอุปสรรคไม่ค่อยมีความหมาย ไม่สนับสนุนองค์การแท้จริงทั้งลูกจ้างและสังคม

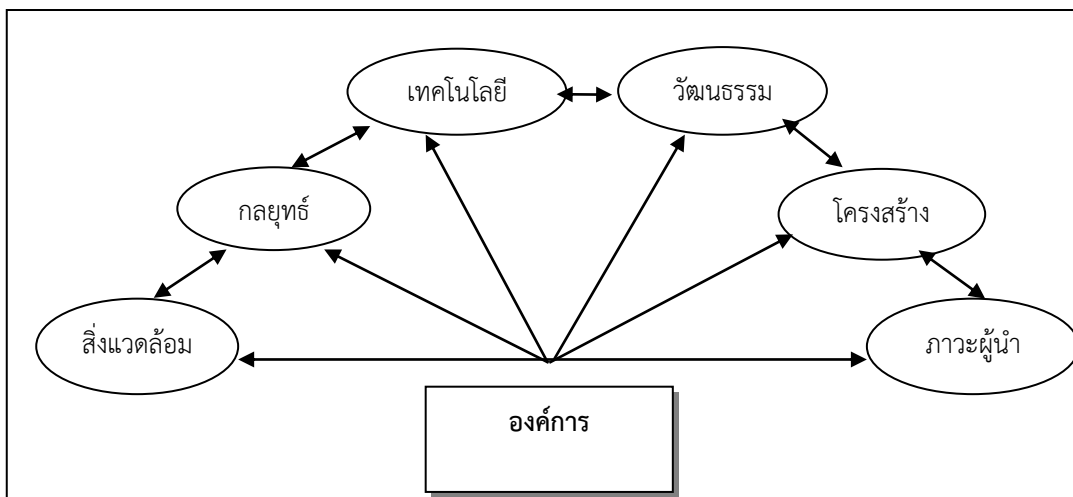
๓. พวกช่างฝัน (The Dreamer) มีความคิดมาก เหมาะที่จะขายความคิดให้ผู้อื่น มีประโยชน์ในการชี้นำวิสัยทัศน์ จะเป็นพวกช่างคิดเพื่อฝันหรือสร้างความสนุก

๔. พวกผู้นำที่มีประสิทธิผล (The Effective Leader) จะเป็นพวกมีความฝันที่ยิ่งใหญ่ และสามารถเปลี่ยนฝันให้เป็นกลยุทธ์ที่ประสบผลสำเร็จ

คุณสมบัติทั้ง ๔ แบบ มีความเป็นไปได้ของผู้นำในการจัดการกำหนดทิศทาง การปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นได้ในองค์กร คุณลักษณะทั้ง ๔ แบบของผู้นำนี้ จะเป็นรากฐานที่สำคัญของการตัดสินใจต่อวิสัยทัศน์และการแสดงออกได้โดยตรง ถ้าคนใดที่มีวิสัยทัศน์และการแสดงออกถึงแรงจูงใจต่ำก็จะไม่ได้รับการสนับสนุน จึงเป็นผู้นำที่แท้จริงไม่ได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าคนใดที่มีวิสัยทัศน์และการแสดงออกถึงแรงจูงใจสูงก็จะได้รับการสนับสนุน จึงเป็นผู้นำที่แท้จริงได้ ดังนั้นการที่จะเป็นผู้นำที่ประสบผลสำเร็จได้นั้น จำต้องมีความฝันที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการใช้กลยุทธ์การแสดงออก

๒.๑.๔ อิทธิพลเหนือและผลกระทบของผู้นำกลยุทธ์ (The Domain and Impact of Strategic Leadership)

ในองค์กรต่าง ๆ มักจะถูกแรงกดดันกลยุทธ์ (Strategic Force) อยู่ ๖ ประการที่มีผลโดยตรงต่อบทบาทของผู้นำกลยุทธ์ ซึ่งเป็นผลทำให้การขับเคลื่อนองค์กรไปในทิศทางที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับองค์กรว่า จะให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ตัวใหม่ที่มากกว่ากัน ดังรูปภาพข้างล่างนี้

รูปภาพที่ ๒.๓ แสดงถึงแรงกดดันของกลยุทธ์

ที่มา : Afsaneh Nahavandi and Ali R. Organization Behavior, A simon & Schuster Company, Prentice-Hall, Inc, 2000, P. 202.

จากภาพข้างล่างนี้ กลยุทธ์ เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงความสมดุลและความเหมาะสมท่ามกลางแรงกดดันเชิงกลยุทธ์ เมื่อมีกลยุทธ์ที่องค์กรก็มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดประสิทธิภาพ^๓ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดความเชื่อและสมมุติฐานร่วมกันของสมาชิกในองค์กร^๔ โครงสร้าง คือ การออกแบบพื้นฐานอันเป็นสำคัญขององค์กร (การรวมอำนาจ, ความเป็นทางการ, การบูรณาการและช่วงกว้างของการควบคุม) ที่มีผลต่อการจัดวางทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร สิ่งแวดล้อม รวมถึงแรงกดดันภายนอกทั้งหมดที่มีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลกระทบต่อองค์กร เทคโนโลยี เป็นกระบวนการที่ใส่ปัจจัยเข้าไปเพื่อแปรสภาพออกมาเป็นผลลัพธ์ และภาวะผู้นำ ก็รวมถึงผู้จัดการและควบคุมทั่วทุกระดับ

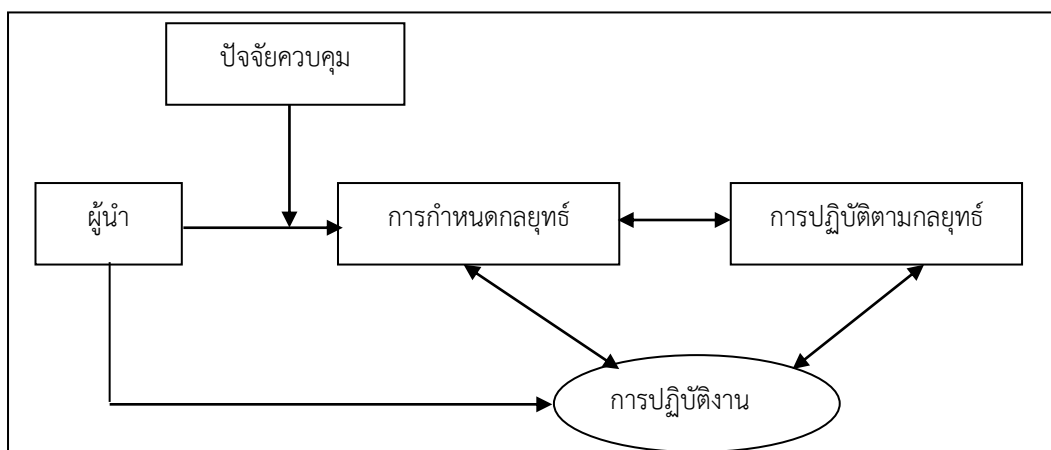
สรุปได้ว่า อิทธิพลของผู้นำด้านกลยุทธ์เป็นแนวทางการปฏิบัติที่สำคัญ ที่จะหาหนทางถึงวิธีการเปลี่ยนแปลงภาระหน้าที่ไปสู่การปฏิบัติ ผู้นำมักสร้างสิ่งแตกต่างอย่างแท้จริงสำหรับองค์กร โดยการเชื่อมความสัมพันธ์โดยใช้อิทธิพลที่มีอยู่สู่การปฏิบัติ และขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้นำด้วย ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์ในอนาคต รวมทั้งความน่าเชื่อถือ และดึงดูดใจสำหรับองค์กรหรือหน่วยงานในองค์กร ให้มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปยังขึ้นไปจากปัจจุบัน

๒.๑.๕ บทบาทของผู้นำกลยุทธ์ (Role of Strategic Leaders)

ผู้นำกลยุทธ์เป็นหลายๆ สิ่งที่จะต้องรับผิดชอบต่อการกำหนดและเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม กลยุทธ์ โครงสร้างความเป็นผู้นำและเทคโนโลยีขององค์กรและการจูงใจพนักงาน เพื่อให้กระทำการตัดสินใจ บทบาทของพวกเขาเป็นทั้งการออกแบบหรือกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์สำหรับองค์กร และปฏิบัติตามกลยุทธ์ พวกเขาเล่นบทบาทควบคู่กันคือเป็นทั้งผู้กำหนด และเป็นทั้งผู้ปฏิบัติตาม ถ้าองค์กรหนึ่งไม่กำหนดกลยุทธ์ขึ้นมา หรือต้องการค้นหาแนวทางในการเปลี่ยนแปลงและต้องการจะเปลี่ยนแนวทางกลยุทธ์เสียใหม่ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ก็จะเป็นผู้กำหนดทิศทางขององค์กรบนพื้นฐานของการผ่านถึงสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ แต่ในทางตรงกันข้ามกันองค์กรที่มีการก่อตั้งที่ดีมีกลยุทธ์ที่สำเร็จวางไว้ดีแล้ว ผู้นำก็กลายมาเป็นเพียงนำกลยุทธ์การปฏิบัติตามนโยบายเท่านั้น บทบาทควบคู่ของผู้นำกลยุทธ์ อาจอธิบายได้ตามรูปภาพข้างล่างนี้

^๓ Nahavandi and Malekzadeh, *The Art and Science of Leadership*, 2nd ed. Wew Jersey: Prentice-Hall. Inc., 4 2000) p. 19 อ้างใน วิเชียร วิทยอดม ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, ธนัชการพิมพ์ จำกัด, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๓), หน้า ๑๓๔.

^๔ Schein, A.E. *Organizational culture and leadership*. San Francisco : Jossey-Bass, 1985, p. 25. อ้างใน วิเชียร วิทยอดม ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, ธนัชการพิมพ์, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๓), หน้า ๑๓๔.

รูปภาพที่ ๒.๔ บทบาทควบคุมของผู้นำกลยุทธ์

ที่มา : Afsaneh Nahavandi and Ali R. Organization Behavior, A Simon & Schuster Company, Prentice Hall, Inc., 2000, P. 203.

ถึงแม้ว่า ผู้นำจะเล่นบทบาทเป็นศูนย์กลางในการสร้างสรรค์และการคงอยู่ที่สำคัญในการดำเนินการขององค์กร ในการใช้อิทธิพลของผู้จัดการระดับสูงมักจะถูกควบคุมโดยปัจจัยบางประการภายในองค์กร และปัจจัยจากสภาพแวดล้อม จนทำให้อิทธิพลที่มีอย่างมาของผู้นำในการตัดสินใจในหลายอย่างของการบริหารองค์กรลดน้อยลง

๒.๑.๖ ลักษณะที่ดีของผู้นำเชิงกลยุทธ์ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

คุณลักษณะของการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (The nature of strategic leadership) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นเรื่องของผู้บริหารระดับสูง และการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์นี้ ก็มีความหมายที่คล้ายคลึงกับการเป็นผู้นำแบบมุ่งเน้นเป้าหมาย (Path-goal leadership) ซึ่งเป็นผู้นำที่จูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยรางวัลอันเกิดจากการบรรลุผลสำเร็จในงาน หรือผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational leadership) ซึ่งเป็นกระบวนการนำเพื่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่าความคงที่ ดังนั้น ผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงต้องสนใจในลักษณะของจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายขององค์กรเป็นอย่างมาก การเป็นผู้นำโดยมุ่งที่จุดมุ่งหมายนี้ ต้องอาศัยการประเมินซ้ำที่เป้าหมายและคุณค่าขององค์กร รวมทั้งกำหนดทิศทางขององค์กรที่จะเดินไป และเป็นการให้อำนาจแก่พนักงานให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานด้วย^๕

การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic leadership) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดทิศทางและการกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กร ในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้นมา เพื่อให้

^๕ รังสรรค์ ประเสริฐศรี, ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ซีระฟิล์ม และโซเท็กซ์, ๒๕๕๑), หน้า ๑๔๑.

องค์การอยู่รอดต่อไปได้ และเรื่องของการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ก็เป็นอีกหนึ่งในประเภทภาวะผู้นำที่จะเป็นตัวผลักดันให้การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประสบความสำเร็จลุล่วงด้วยดี^๖ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

๑. ความรู้ (Knowledge) การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้มีได้หมายถึง เฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ ด้วยการจะเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้างานจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะมีมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น

๒. ความคิดริเริ่ม (Initiative) ความคิดริเริ่ม คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง หรือความสามารถแสดงความคิดเห็นที่จะแก้สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้น หรือเจริญขึ้นได้ด้วยตนเอง ความคิดริเริ่มจะเจริญออกมาได้ หัวหน้างานจะต้องมีความกระตือรือร้น คือมีมีใจจดจ่องานดี มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีพลังใจที่ต้องการความสำเร็จอยู่เบื้องหน้า

๓. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and firmness) ผู้นำที่ดีจะต้องมีความกล้าหาญในการคิดและกระทำสิ่งต่างๆ ไม่กลัวต่ออันตราย ความยากลำบาก หรือความเจ็บปวดใดๆ ทั้งทางกาย วาจา และใจ ผู้นำที่มีความกล้าหาญจะช่วยให้สามารถผจญต่องานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ นอกจาก ความกล้าหาญแล้ว ความเด็ดขาดก็เป็นลักษณะอันหนึ่งที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นในตัวของผู้นำเอง ต้องอยู่ลักษณะของการ “กล้าได้กล้าเสีย” ด้วยแต่เป็นไปด้วยความมีเหตุมีผลอย่างรอบคอบ

๔. การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human relations) ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี จะช่วยให้ปัญหาใหญ่เป็นปัญหาเล็กได้

๕. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and Honesty) ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น เป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยสั่งการ หรือปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ไม่เล่นพรรคเล่นพวก

๖. มีความอดทน (Patience) ความอดทน จะเป็นพลังอันหนึ่งที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างแท้จริง อดทนทั้งในการทำงาน และอดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นแรงกดดันต่างๆ

๗. มีความกระฉับกระเฉง (Alertness) ความกระฉับกระเฉง หมายถึง มีความฉับไวในการปฏิบัติงานทันต่อเหตุการณ์ ความตื่นตัว คล่องตัว เป็นลักษณะที่แสดงออกทางกาย มีพลังทางจิตที่จะหยุดคิด ไตร่ตรองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักใช้ดุลยพินิจที่จะพิจารณาสิ่งต่างๆ หรือเหตุต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง รู้จักควบคุมตัวเอง (Self control)

---

^๖ DuBrin, J. Andrew, *Leadership Research Findings, and Skills*. 5th es. Boston: (Houghton Mifflincompany. 2007), p.391. อ้างใน เชนวรงค์ดี พลุษเทเวศ, การพัฒนาตัวบ่งชี้ผู้เชิงนำกลยุทธ์ของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, (มหาวิทยาลัยขอนแก่น ๒๕๕๓), หน้า ๖๘.

๘. มีความจงรักภักดี (Loyalty) การเป็นผู้นำหรือหัวหน้าที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความจงรักภักดี ต่อหมู่คณะต่อส่วนรวมและต่อองค์กร ความภักดีช่วยให้หัวหน้าได้รับความไว้วางใจได้เป็นอย่างดี

๙. มีความสงบเสงี่ยมไม่ถือตัว (Modesty) ผู้นำที่ดีจะต้อง ไม่หยิ่งยโส ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผล ความสงบเสงี่ยมนี้ ถ้ามีอยู่ในหัวหน้าจากคนใดแล้ว ก็จะทำให้ลูกน้องมีความนับถือและให้ความร่วมมือเสมอ^๗

สรุปว่า ผู้นำเป็นผู้กำหนดทิศทางองค์กรโดยรวม ผ่านทางและกลยุทธ์ และมีการพิจารณาถึงความอยู่รอดขององค์กรต่อไปในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีการกำหนดทิศทางเพื่อให้ทุกคนมีความมั่นใจ การแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์เป็นเรื่องที่จำเป็น การคิดถึงเรื่องอนาคตขององค์กรไม่เพียงแต่มีความเป็นไปได้ แต่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ที่มีพลังเชื่อมโยงปัจจุบันกับอนาคต โดยแสดงให้เห็นถึงการกระทำในปัจจุบัน และการตัดสินใจสามารถที่จะผลักดันองค์กรให้ก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายในระยะยาว

การวางแผนด้านกลยุทธ์ ที่ให้ความสำคัญต่อการกำหนด “กลยุทธ์” ที่ได้มาจากการคิดวิเคราะห์แบบใหม่ๆ ที่ไม่ผูกติดอยู่กับปัญหาในอดีต ไม่จำกัดทางด้านทรัพยากร และงบประมาณมาเป็นข้ออ้าง เป็นการวางแผนแบบท้าทายความสามารถ เป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ทางเลือกใหม่ จึงเป็นการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Prescott, John E. (1986, pp. 329-346)	การสร้างกลยุทธ์ เป็นการสร้างการตัดสินใจและการสร้างแนวทางในการปฏิบัติ และกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมให้เหมาะสมกับองค์กรและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategy management) จึงเป็นงานของผู้นำที่จะหาความเหมาะสมและเปลี่ยนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ
Burns, Greg. (1994 : pp. 72-73)	การกำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติ เป็นการกำหนดกลยุทธ์ และมีการผสมผสานกันกับองค์ความรู้ในสิ่งแวดล้อม วิสัยทัศน์ และภาระหน้าที่กับความสามารถหลักของบริษัท เป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างหลักและสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า

^๗ เนตรพัฒน์ ยาวีราช, ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : ทริบเพ็ลกรุ๊ป, ๒๕๕๒), หน้า ๑๑๓-๑๑๕.

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ (ต่อ)

<p>Nahavandi and Malekzadeh (2000, p. 19)</p>	<p>อิทธิพลเหนือและผลกระทบของผู้นำกลยุทธ์แรงกดดันกลยุทธ์ (Strategic Force) อยู่ ๖ ประการที่มีผลโดยตรงต่อบทบาทของผู้นำกลยุทธ์ ซึ่งเป็นผลทำให้การขับเคลื่อนองค์การไปในทิศทางที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับองค์การว่าจะให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ตัวใหม่ที่มีมากกว่ากันสิ่งจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงความสมดุลและความเหมาะสม สมท่อมกลางแรงกดดันเชิงกลยุทธ์ เมื่อมีกลยุทธ์ที่องค์การก็มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดประสิทธิภาพ</p>
<p>Schein, A.E. (1985. p. 25.)</p>	<p>วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่กำหนดความเชื่อและสมมุติฐานร่วมกันของสมาชิกในองค์การ “โครงสร้าง คือ การออกแบบพื้นฐานอันเป็นสำคัญขององค์การ (การรวมอำนาจ, ความเป็นทางการ, การบูรณาการและช่วงกว้างของการควบคุม) ที่มีผลต่อการจัดวางทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ สิ่งแวดล้อม รวมถึงแรงกดดันภายนอกทั้งหมดที่มีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลกระทบต่อองค์การ เทคโนโลยี เป็นกระบวนการที่ใส่ปัจจัยเข้าไปเพื่อแปรสภาพออกมาเป็นผลลัพธ์ และภาวะผู้นำ ก็รวมถึงผู้จัดการและควบคุมทั่วทุกระดับ</p>

^๘ Schein, A.E. Organizational culture and leadership. San Francisco : Jossey-Bass, 1985, p. 25. อังโน วิเชียร วิทยอดม ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, ธนัชการพิมพ์, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๓), หน้า ๑๓๔.

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ (ต่อ)

<p>รังสรรค์ ประเสริฐศรี (๒๕๕๑, หน้า ๑๔๑)</p>	<p>คุณลักษณะของการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (The nature of strategic leadership) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นเรื่องของผู้บริหารระดับสูง และการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์นี้ ก็มีความหมายที่คล้ายคลึงกับการเป็นผู้นำแบบมุ่งเน้นเป้าหมาย (Path-goal leadership) ซึ่งเป็นผู้นำที่จูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยรางวัลอันเกิดจากการบรรลุผลสำเร็จในงานหรือผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational leadership) ซึ่งเป็นกระบวนการนำเพื่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่าความคงที่ ดังนั้น ผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงต้องสนใจในลักษณะของจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายขององค์การเป็นอย่างมาก การเป็นผู้นำโดยมุ่งที่จุดมุ่งหมายนี้ต้องอาศัยการประเมินซ้ำที่เป้าหมายและคุณค่าขององค์การ รวมทั้งกำหนดทิศทางขององค์การที่จะเดินไป และเป็นการให้อำนาจแก่พนักงานให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน</p>
<p>DuBrin, J. Andrew (2007, p.391)</p>	<p>การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic leadership) หมายถึงกระบวนการในการกำหนดทิศทางและการกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์การ ในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้นมา เพื่อให้องค์การอยู่รอดต่อไปได้ และเรื่องของการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ก็เป็นอีกหนึ่งในประเภทภาวะผู้นำที่จะเป็นตัวผลักดันให้การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประสบความสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี</p>

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ (ต่อ)

<p>เนตร์พัฒนา ยาวีราช (๒๕๕๒, หน้า ๑๑๓-๑๑๕)</p>	<p>การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ๑. ความรู้ การเป็นผู้นำนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ๒. ความคิดริเริ่ม สามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง ๓. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาดในการคิดและกระทำสิ่งต่างๆ ๔. การมีมนุษยสัมพันธ์ ประสานประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ๕. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต อาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น ๖. มีความอดทน เป็นพลังอันหนึ่งที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างแท้จริง ๗. มีความกระฉับกระเฉง ฉับไวทันต่อเหตุการณ์ ๘. มีความจงรักภักดี มีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะต่อส่วนรวม และต่อองค์การ ๙. มีความสงบเสงี่ยมไม่ถือตัว ไม่หยิ่งยโส ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งใ้ไร เหตุผล ความสงบเสงี่ยม</p>
--	--

๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

แนวคิดทฤษฎีในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาในเรื่องความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล ความหมายของหลักธรรมาภิบาล และองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

๒.๒.๑ ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน เป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ได้มีการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีมาใช้ในประเทศไทย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งจากการกู้ยืมเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) มีการสนับสนุนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารประเทศ แต่ในความเป็นจริงแล้วประเทศไทยซึ่งมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้นานแล้ว ดังจะเห็นจากปฐมพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ตรัสไว้ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม” ครองแผ่นดินโดยธรรม ก็คือปกครองโดยธรรม (ธรรมาภิบาล) และในรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ มีการบังคับใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในรัฐธรรมนูญด้วย การบังคับใช้ก็เป็นไปตามกองทุนกู้ยืมระหว่างประเทศ (IMF) จนมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองและได้มีรัฐธรรมนูญ ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็มีหลักธรรมาภิบาลมาบังคับใช้

ด้วย คำประกาศวาระแห่งชาติ ด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ “ข้าพเจ้า พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ขอประกาศเจตนารมณ์ในอันที่จะมุ่งมั่นสร้างระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ที่สุจริต เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของประชาชน รวมทั้งขจัดปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบโดยมุ่งพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดิน และกฎระเบียบให้เหมาะสม สร้างระบบราชการให้มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาการทุจริต ทั้งปวง จะมุ่งฟื้นฟูระบบคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินอย่างเร่งด่วน โดยจะใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบ เพื่อก่อให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างยั่งยืน (พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี, ๘ ธันวาคม ๒๕๔๙)

การบริหารจัดการที่ดี ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Good Governance คำนี้เริ่มใช้กันแพร่หลายภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ และหลังจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ ทั้งนี้ เนื่องมาจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินจำนวน ๑๗.๒ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง Good Governance ขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแสดงโดยปริยายว่า ทั้งรัฐบาลไทยและกองทุนการเงินระหว่างประเทศเชื่อว่า วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดีหรือ อธรรมาภิบาล (Bad Governance)^๙ และได้มีการนำคำว่า Good Governance ได้เริ่มนำมาใช้เมื่อต้นทศวรรษที่ ๑๙๙๐ โดยปรากฏในรายงานของธนาคารโลก และเอกสารของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งองค์การระหว่างประเทศทั้งสองนี้ถือว่า Good Governance เป็นพื้นฐานสำคัญในการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศ ที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน และเนื่องจากองค์การทั้งสองนี้ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของเงินทุน จึงกำหนดเป็นเงื่อนไขให้ประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจะต้องสร้างให้เกิดธรรมาภิบาลขึ้น และมีการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้ในสัญญารับการสนับสนุนทางการเงินอย่างเคร่งครัด ปัจจัยทั้งสองนี้ จะช่วยให้ประเทศที่ประสบปัญหาสามารถพัฒนาเศรษฐกิจให้กลับสู่เสถียรภาพได้อย่างรวดเร็ว และในระยะยาวสังคมที่มีธรรมาภิบาล จะเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มั่นคง มีความสมดุลในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล คือ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดจากแรงผลักดันของกองทุนเงินกู้ระหว่างประเทศ (IMF) ให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารประเทศเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อปัญหาการทุจริตทั้งปวง ด้วยระบบการบริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารโดยจะใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เกิดความเข้มแข็งทางสังคม และมีความสมดุลทางการบริหารกิจการบ้านเมือง

---

^๙บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๑๘.

๒.๒.๒ ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล เป็นคำที่แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Good Governance คำว่า “Good” แปลว่า “ดี” Governance แปลว่า “การกำกับที่ดี การดูแลอย่างดี” ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance จึงเป็นหลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี เพื่อประกันว่าในองค์กรจะไม่มีกรฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพ ธรรมาภิบาลของสถานศึกษาจะช่วยประกันเรื่องนี้ได้ เพราะที่ผ่านมาการศึกษาของเรามีการโกงกินกันในทุกระดับ และบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ^{๑๐}

การบริหารกิจการบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้คนพลเมืองอย่างเสมอภาค มีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดของผู้คนได้อย่างเที่ยงตรงมีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม^{๑๑}

ความหมายหลักธรรมาภิบาล หรือการจัดการที่ดี โดยหลักสากลจะประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้^{๑๒}

๑. ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน หมายถึง การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
๒. ความโปร่งใส หมายถึง สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้
๓. ความมั่นใจ หมายถึง การมีหลักการที่แน่นอน เป็นธรรมที่ทำให้สาธารณชนมั่นใจ
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในด้านกิจการของรัฐ

“การบริหารจัดการที่ดี” หรือ “ธรรมาภิบาล” หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ และการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะและสิทธิมนุษยชน โดยหลักการบริหารจัดการที่ดี ต้องปราศจากการบิดเบือนใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดและคอร์รัปชัน และเป็นไปตามกฎหมาย^{๑๓}

การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ^{๑๔}

^{๑๐}เกษม วัฒนชัย, **ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓.

^{๑๑}จู่ไรร์ตัน แสนใจรักษ์, **ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิวิถีทรรศน์, ๒๕๔๖), หน้า ๖๑.

^{๑๒}ชัยอนันต์ สมุทรวานิช, ศ.ดร., **ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านการสิ่งแวดล้อม**, (กรุงเทพมหานคร : เดือนตุลาการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒.

^{๑๓}ณดา จันทน์สม, **ธรรมาภิบาลกับการกระจายอำนาจ**, (กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๒.

^{๑๔}ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์ และรัชณี ภู่อะภูกุล, **ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๓.

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง จริยธรรมของการบริหารภาครัฐ เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในการจัดงานครบรอบ ๕๐ ปี คณะรัฐประศาสนศาสตร์ กล่าวว่า การบริหาร ต้องพูดถึงผู้บริหาร เพราะเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน บางกรณีเป็นเรื่องเดียวกัน จริยธรรมของการบริหาร ภาครัฐจะไม่มีทางเกิดผลสำเร็จได้ ถ้าผู้บริหารไม่มีจริยธรรม การใช้จริยธรรมและคุณธรรมในการ บริหารงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้บริหารจะต้องมีจิตสำนึกที่จะนำสิ่งที่ดีไปใช้ และขจัดสิ่งที่ไม่ดีให้หมด ไปสิ่งเหล่านี้^{๑๕} คือ

๑. ความซื่อสัตย์ เป็นจริยธรรมทั้งของการบริหารภาครัฐและของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ไม่ได้หมายถึง การประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องตามจริยธรรมและ ศีลธรรมด้วย

๒. กฎหมาย เป็นที่ยอมรับกันว่า กฎหมายไม่สามารถอุดช่องโหว่การบริหารผู้บริหาร ที่จะแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายวางมาตรฐานขั้นต่ำของการ ประพฤติมิชอบไว้เท่านั้น แต่มาตรฐานทางจริยธรรมในเรื่องของการประพฤติชอบและความซื่อสัตย์ นั้นสูงกว่ากฎหมาย

๓. ความเป็นธรรม บอกยากกว่าความเป็นธรรมคืออะไร บ้างว่าความเป็นธรรมอยู่ที่ จิตสำนึกของผู้บริหาร ก็ไม่น่าจะถูกนัก เพราะผู้บริหารลำเอียงได้ ถ้าคนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์สูงสุดถือ ว่าเป็นธรรม

๔. ประสิทธิภาพ เป็นเรื่องเข้าใจง่ายและจริยธรรมของการบริหารที่ถกเถียงกัน เกี่ยวกับเรื่องนี้คือ ในตัวประสิทธิภาพเองอาจไม่สอดคล้องกับจริยธรรม กรณีนี้จริยธรรมมีความสำคัญ มาก เราสามารถหาหนทางที่จะให้ประสิทธิภาพไปด้วยกันได้กับจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความ ซื่อสัตย์ ความโปร่งใส หรือความเป็นธรรม

๕. ความโปร่งใส เป็นเรื่องเข้าใจง่ายและเป็นจริยธรรมของการบริหารเช่นเดียวกัน ปัจจุบันมีการเรียกร้องหาความโปร่งใสมาก เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบ การบริหารภาครัฐได้เรามี บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร บัญญัติให้รัฐเปิดเผยข้อมูลอันเป็น สาธารณประโยชน์แก่ประชาชน การหลีกเลี่ยงไม่เปิดเผยข้อมูลถือได้ว่าขัดจริยธรรม

๖. ความมั่นคงของรัฐ เราใช้จริยธรรมในการบริหารงานเพื่อผลประโยชน์ ของรัฐ ความมั่นคงของรัฐคือ ผลประโยชน์ของรัฐ ความมั่นคงของรัฐ คือประโยชน์ของรัฐอย่างหนึ่ง การใช้ จริยธรรมการบริหารความมั่นคง อาจกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงหาความสมดุลให้ได้

๗. ค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่ยังเชื่อว่า ความร่ำรวยสร้างชื่อเสียง เกียรติยศและ ฐานะได้ จึงมีคนจำนวนไม่น้อยรีบสร้างควมร่ำรวย โดยไม่แยแสต่อจริยธรรม

สิ่งหนึ่งที่คิดว่าไม่มีในตำราคือ ความรัก มีคำกล่าวกันว่า ความรักเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็น ความปรารถนา เป็นความหวังหาอาหาร ใครก็ตามที่มีความรัก ย่อมมุ่งพยายามที่จะให้สิ่งที่เรารักมี ความสุข มีความเจริญ มีความมั่นคง

^{๑๕}พลเอกเปรม ติณสูลานนท์, “จริยธรรมการบริหารภาครัฐ”, **มติชน**, (๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘) : ๒.

องค์กรก็ทำนองเดียวกัน ถ้าเรารักองค์กร เราจะปรารถนา เราจะมุ่งมั่นเพื่อองค์กร เราจะมุ่งมั่นนำจริยธรรมและคุณธรรมไปใช้ในการบริหารองค์กร มีคำกล่าวภาษาอังกฤษว่า “To love is not to give to love, is to care” น่าจะให้ความกระจ่างชัด จะกระทำการสิ่งใด ถ้าเราไม่มีความรักในสิ่งนั้น ก็ป่วยการเปล่าไม่มีทางสำเร็จ ผู้บริหารใด มีความรักองค์กรของตน จะใช้จริยธรรมในการบริหารและจะได้ผลสัมฤทธิ์เป็นเลิศ

ยุคศรี อาริยะ ได้เขียนหนังสือเรื่องโลกาภิวัตน์ กับ Good Governance ในธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคม มีใจความตอนหนึ่งว่า ธรรมรัฐ มีความหมายไม่ตรงกับความหมายของ Good Governance นี้ก็ เพราะ Good Governance น่าจะหมายถึง ระบบ การบริหารและการจัดการที่ดี ซึ่งไม่ใช่การสร้างรัฐที่ดีงาม และหากใช้คำไทยว่า ธรรมรัฐ ภาษาอังกฤษก็น่าจะเป็นคำว่า Good State ไม่ใช่ Good Governance^{๑๖}

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ระบุหลักการของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ดังนี้ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน^{๑๗} ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ การบริหารจัดการที่ดี การกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นต้น ต่อมา ราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติ Good Governance อย่างเป็นทางการว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง วิธีการดำเนินการปกครอง ที่ทำให้เกิดผลดีและความเหมาะสม^{๑๘}

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน^{๑๙} ให้ความหมายของคำว่า “ธรรมาภิบาล” หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะเกิดวิกฤตที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความ

^{๑๖}ยุคศรี อาริยะ, โลกาภิวัตน์ กับ Good Governance ในธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิถีทรรศน์, ๒๕๔๖), หน้า ๔๑.

^{๑๗}สุดจิต นิमितกุล, “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี.” ในการปกครองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

^{๑๘}ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๓๘๗.

^{๑๙}สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ, (กรุงเทพมหานคร : กองกลาง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๔) หน้า ๑๓.

ยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

สถาบันวิจัยทรรศน์^{๒๐} ได้ให้ความหมายของคำว่า “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) หมายถึง ระบบในการบริหารและการจัดการที่ดี มากกว่าจะหมายถึง การสร้างรัฐที่ดีงามอย่างที่เข้าใจกัน

สมคิด บางโม เห็นว่า ธรรมาภิบาล หมายถึงการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีคุณธรรมมุ่งให้ประชาชนมีความอยู่ดี กินดี มีความสุข และบ้านเมืองประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน (ธุรกิจ) และภาคประชาสังคม (ประชาชนทั่วไป) นั่นคือ ให้ทุกภาคส่วนของบ้านเมืองได้รับความเป็นเมืองและมีความสุข^{๒๑}

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลหรือ Good Governance มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายแตกต่างกันและคล้ายคลึงกัน แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้คำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึงการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบ ๓ ส่วนของสังคมเข้าด้วยกัน คือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

ตารางที่ ๒.๒ ความหมายหลักธรรมาภิบาล

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
บวรศักดิ์ อวรรณโณ (๒๕๕๒, หน้า ๑๘.)	ธรรมาภิบาล คือ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดจากแรงผลักดันของ กองทุนเงินกู้ระหว่างประเทศ (IMF) ให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อปัญหาการทุจริตทั้งปวง ด้วยระบบการบริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหาร โดยจะใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางการเศรษฐกิจ เกิดความเข้มแข็งทางสังคม และมีความสมดุลทางการบริหารกิจการบ้านเมือง

^{๒๐}สถาบันวิจัยทรรศน์, ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานมูลนิธิภูมิวิถึทรรศน์, ๒๕๕๖), หน้า ๔๒.

^{๒๑}สมคิด บางโม, จริยธรรมทางธุรกิจ, (กรุงเทพมหานคร: พัฒนวิทย์การพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๐๕.

ตารางที่ ๒.๒ ความหมายหลักธรรมาภิบาล (ต่อ)

<p>บวรศักดิ์ อูวรรณโณ (๒๕๕๒, หน้า ๑๘.)</p>	<p>ธรรมาภิบาล คือ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดจากแรงผลักดันของ กองทุนเงินกู้ระหว่างประเทศ (IMF) ให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อปัญหาการทุจริตทั้งปวง ด้วยระบบการบริหารที่มีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร โดยจะใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางการเศรษฐกิจ เกิดความเข้มแข็งทางสังคม และมีความสมดุลทางการบริหารกิจการบ้านเมือง</p>
<p>เกษม วัฒนชัย (๒๕๔๖), หน้า ๒๓.)</p>	<p>ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance จึงเป็นหลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี เพื่อประกันว่าในองค์กรจะไม่มี การฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพ ธรรมาภิบาลของสถานศึกษาจะช่วยประกันเรื่องนี้ได้ เพราะที่ผ่านมากการศึกษาของเรามีการโกงกินกันในทุกระดับ และบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ</p>
<p>จุไรรัตน์ แสนใจรักษ์ (๒๕๔๖, หน้า ๖๑.)</p>	<p>การบริหารกิจการบ้านเมืองด้วยความ เป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้คนพลเมืองอย่างเสมอ กัน มีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดของผู้คนได้อย่างเที่ยงตรง มีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม</p>
<p>ชัยอนันต์ สมุทรวานิช (๒๕๔๓, หน้า ๑๒.)</p>	<p>ความหมายหลักธรรมาภิบาล หรือการจัดการที่ดี โดยหลักสากลจะประกอบด้วยคุณสมบัติ ๑. ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน หมายถึง การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ๒. ความโปร่งใส หมายถึง สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ ๓. ความมั่นใจ หมายถึง การมีหลักการที่แน่นอน เป็นธรรมที่ทำให้สาธารณชนมั่นใจ ๔. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในด้านกิจการของรัฐ</p>

ตารางที่ ๒.๒ ความหมายหลักธรรมาภิบาล (ต่อ)

<p>ณดา จันทร์สม (๒๕๔๘, หน้า ๒)</p>	<p>การบริหารจัดการที่ดี” หรือ “ธรรมาภิบาล” หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ และการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะและสิทธิมนุษยชน โดยหลักการบริหารจัดการที่ดี ต้องปราศจากการบิดเบือนใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดและคอร์รัปชั่น และเป็นไปตามกฎแห่งกฎหมาย</p>
<p>ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภู่อระกูล (๒๕๔๙, หน้า ๓.)</p>	<p>การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ</p>
<p>เปรม ตินสุถานนท์ (๒๕๔๘, หน้า ๒)</p>	<p>จริยธรรมของการบริหารภาครัฐ จะไม่มีทางเกิดผลสำเร็จได้ ถ้าผู้บริหารไม่มีจริยธรรม การใช้จริยธรรมและคุณธรรมในการบริหารงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้บริหารจะต้องมีจิตสำนึกที่จะนำสิ่งที่ดีไปใช้ และขจัดสิ่งที่ไม่ดีให้หมดไป ประกอบด้วย ๑.ความซื่อสัตย์ ๒.กฎหมาย ๓.ความเป็นธรรม ๔.ประสิทธิภาพ ๕.ความโปร่งใส ๖.ความมั่นคงของรัฐ ๗. ค่านิยมของคนไทย</p>
<p>ยุคศรี อารียะ (๒๕๔๖, หน้า ๔๑)</p>	<p>ธรรมรัฐ มีความหมายไม่ตรงกับความหมายของ Good Governance นี้ก็เพราะ Good Governance น่าจะหมายถึงระบบ การบริหารและการจัดการที่ดี ซึ่งไม่ใช่การสร้างรัฐที่ดีงาม และหากใช้คำไทยว่า ธรรมรัฐ ภาษาอังกฤษก็น่าจะเป็นคำว่า Good State ไม่ใช่ Good Governance</p>

ตารางที่ ๒.๒ ความหมายหลักธรรมาภิบาล (ต่อ)

<p>สุจริต นิमितกุล (๒๕๔๓, หน้า ๑๔)</p>	<p>การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ดังนี้ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีร่วมกัน เป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน</p>
<p>ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ (๒๕๔๕, หน้า ๓๘๗)</p>	<p>ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ การบริหารจัดการที่ดี การกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นต้น ต่อมาราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติ Good Governance อย่างเป็นทางการว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง วิธีการดำเนินการปกครอง ที่ทำให้เกิดผลดีและความเหมาะสม</p>
<p>สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (๒๕๔๔, หน้า ๑๓)</p>	<p>“ธรรมาภิบาล” หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะเกิดวิกฤตที่หากจะมีมาในอนาคต</p>

ตารางที่ ๒.๒ ความหมายหลักธรรมาภิบาล (ต่อ)

สถาบันวิชิทธรรณ์ (๒๕๔๖, หน้า ๔๒)	ธรรมาภิบาล หมายถึง ระบบในการบริหารและการจัดการที่ดี มากกว่าจะหมายถึง การสร้างรัฐที่ดีงามอย่างที่เข้าใจกัน
สมคิด บางโม (๒๕๔๙, หน้า ๑๐๕)	ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีคุณธรรม มุ่งให้ประชาชนมีความอยู่ดี กินดี มีความสุข และบ้านเมืองประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน (ธุรกิจ) และภาคประชาสังคม(ประชาชนทั่วไป) นั่นคือ ให้ทุกภาคส่วนของบ้านเมืองได้รับความเป็นเมืองและมีความสุข

๒.๒.๓ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล มีหลายองค์ประกอบ ตามแนวคิดของสำนักและนักวิชาการต่างๆ ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ มีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ๖ ประการ^{๒๒} คือ

๑. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

๒. หลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

๓. หลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการ ให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการ ให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

^{๒๒}สุดจิต นิमितกุล, “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี.” ในการปกครองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

๔. หลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

๕. หลักความรับผิดชอบ คือ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๖. หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรณคดีให้คนไทย มีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

หลักธรรมาภิบาล หรือการจัดการที่ดี โดยหลักสากล จะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑. ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน หมายถึง การที่บุคคลมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
๒. ความโปร่งใส หมายถึง สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้
๓. ความเชื่อใจ หมายถึง การมีหลักการที่แน่นอน เป็นธรรมที่ทำให้สาธารณชนมั่นใจ

๔. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการในด้านกิจการของรัฐ^{๒๓}

ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่องจริยธรรมของการบริหารภาครัฐ เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในการจัดงานครบรอบ ๕๑ ปี คณะรัฐประศาสนศาสตร์ กล่าวว่าการบริหาร ต้องพูดถึงผู้บริหาร เพราะเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน บางกรณีเป็นเรื่องเดียวกัน จริยธรรมของการบริหารภาครัฐจะไม่มีทางเกิดผลสำเร็จได้ ถ้าผู้บริหารไม่มีจริยธรรม การใช้จริยธรรมและคุณธรรมในการบริหารงานภาครัฐภาคเอกชน ผู้บริหารจะต้องมีจิตสำนึกที่จะนำสิ่งที่ดีไปใช้ และขจัดสิ่งที่ไม่ดีให้หมดไป สิ่งเหล่านี้^{๒๔} คือ

๑. ความซื่อสัตย์ เป็นจริยธรรมทั้งของการบริหารภาครัฐและของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ไม่ได้หมายถึง การประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้นแต่ต้องตามจริยธรรมและศีลธรรมด้วย

๒. กฎหมาย เป็นที่ยอมรับกันว่า กฎหมายไม่สามารถอุดช่องโหว่การบริหารผู้บริหารที่จะแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายวางมาตรฐานขั้นต่ำของการประพฤติมิชอบไว้เท่านั้น แต่มาตรฐานทางจริยธรรมในเรื่องของการประพฤติชอบและความซื่อสัตย์นั้นสูงกว่ากฎหมาย

^{๒๓}ชัยอนันต์ สมุทรวานิช, ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร : เดือนการพิมพ์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒.

^{๒๔}พลเอกเปรม ติณสูลานนท์, “จริยธรรมการบริหารภาครัฐ”, มติชน, (๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘) : ๒.

๓. ความเป็นธรรม บอกยากกว่าความเป็นธรรมคืออะไร บ้างว่าความเป็นธรรมอยู่ที่จิตสำนึกของผู้บริหาร ก็ไม่น่าจะถูกนัก เพราะผู้บริหารลำเอียงได้ ถ้าคนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์สูงสุดถือว่าเป็นธรรม

๔. ประสิทธิภาพ เป็นเรื่องเข้าใจง่ายและจริยธรรมของการบริหารที่ถกเถียงกันเกี่ยวกับเรื่องนี้คือ ในตัวประสิทธิภาพเองอาจไม่สอดคล้องกับจริยธรรม กรณีนี้ จริยธรรมมีความสำคัญมากเราสามารถหาหนทางที่จะให้ประสิทธิภาพไปด้วยกันได้กับจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส หรือความเป็นธรรม

๕. ความโปร่งใส เป็นเรื่องเข้าใจง่ายและเป็นจริยธรรมของการบริหารเช่นเดียวกัน ปัจจุบันมีการเรียกร้องหาความโปร่งใสกันมาก เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบ การบริหารภาครัฐได้เรามีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร บัญญัติให้รัฐเปิดเผยข้อมูลอันเป็นสาธารณประโยชน์แก่ประชาชน การหลีกเลี่ยงไม่เปิดเผยข้อมูลถือได้ว่าขัดจริยธรรม

๖. ความมั่นคงของรัฐ เราใช้จริยธรรมในการบริหารงานเพื่อผลประโยชน์ ของรัฐ ความมั่นคงของรัฐคือ ผลประโยชน์ของรัฐ ความมั่นคงของรัฐ คือประโยชน์ของรัฐอย่างหนึ่ง การใช้จริยธรรมการบริหารความมั่นคงอาจกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงหาความสมดุลให้ได้

๗. ค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่ยังเชื่อว่า ความร่ำรวยสร้างชื่อเสียง เกียรติยศและฐานะได้ จึงมีคนจำนวนไม่น้อยรีบสร้างความร่ำรวย โดยไม่แยแสต่อจริยธรรม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของสำนัก และนักวิชาการต่างๆ ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มี ๖ ประการ คือ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบและ ๖) หลักความคุ้มค่า

ตารางที่ ๒.๓ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุดจิต นิमितกุล (๒๕๔๓, หน้า ๑๔)	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า ด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ มีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ๖ ประการ คือ ๑. หลักนิติธรรม ๒. หลักคุณธรรม ๓. หลักความโปร่งใส ๔. หลักการมีส่วนร่วม ๕. หลักความรับผิดชอบ และ ๖. หลักความคุ้มค่า

ตารางที่ ๒.๓ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล (ต่อ)

<p>ชัยอนันต์ สมุทรวานิช (๒๕๕๓, หน้า ๑๒.)</p>	<p>หลักธรรมาภิบาล หรือการจัดการที่ดี โดยหลักสากลจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ๑. ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน หมายถึง การที่บุคคลมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ๒. ความโปร่งใส หมายถึง สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ ๓. ความเชื่อใจ หมายถึง การมีหลักการที่แน่นอน เป็นธรรมที่ทำให้สาธารณชนมั่นใจ และ ๔. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการ ในด้านกิจการของรัฐ</p>
<p>เปรม ติณสูลานนท์ (๒๕๔๖, หน้า ๖๑.)</p>	<p>องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย ๑. ความซื่อสัตย์ ๒. กฎหมาย ๓. ความเป็นธรรม ๔. ประสิทธิภาพ ๕. ความโปร่งใส ๖. ความมั่นคงของรัฐ และ ๗. ค่านิยมของคนไทย</p>

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความโปร่งใส

การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน^{๒๕}

“ความโปร่งใส” (Transparency) นั้น อาจกล่าวได้ว่า ไม่มีนิยามที่ตายตัว หากแต่ว่าการให้คำนิยามของ “ความโปร่งใส” อาจขึ้นอยู่กับความเข้าใจของหน่วยงานที่นำไปใช้ รวมทั้งบริบทของสังคม วัฒนธรรม ซึ่งรวมไปถึงค่านิยมและวิถีชีวิต ความโปร่งใสจึงเป็นปรากฏการณ์ที่แตกต่างและหลากหลาย เพราะหน่วยงานในแต่ละแห่งในแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมองค์การ ธรรมเนียม และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมหรือหน่วยงานที่ต่างกันไป ทั้งยังมีประเด็นเกี่ยวข้องที่ล้วนมีความหลากหลาย เช่น ความโปร่งใสในภาครัฐ อันเป็นผลมาจากนโยบายหน่วยงาน และวิธีปฏิบัติที่จัด

^{๒๕} สุดจิต นิमितกุล, “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี” ใน การปกครองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๓-๒๔.

ช่องทาง ให้ข้อมูลด้วยวิธีที่เสริมความเข้าใจนโยบายสาธารณะเพิ่มประสิทธิภาพของวิถีการเมือง และลดความไม่แน่นอนของนโยบาย เป็นต้น ทั้งนี้ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับ “ความโปร่งใส” แตกต่างกันไป ดังนี้

หลักความโปร่งใสว่า เป็นกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์กติกาต่างๆ ที่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่างๆในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ^{๒๖}

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี^{๒๗} ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายหลักความโปร่งใสไว้ว่า การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยมูลข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กร ให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

ในระดับภาครัฐ การตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐ ต้องมีความโปร่งใสเรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจ ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวาง ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆของรัฐ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันจะเป็นการส่งเสริมให้มีรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น

ความโปร่งใส เป็นเครื่องมือที่จะทำให้เป้าหมายอื่นๆ บรรลุถึงความสำเร็จ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการบริหารงานของรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งยังเป็นวิธีป้องกันคอร์รัปชันที่ดีที่สุด ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติในหลายๆ วงการ ไม่ว่าจะในภาครัฐ หรือในภาคเอกชนหันมาให้ความสนใจกับความโปร่งใส เพราะมองเห็นประโยชน์ในหลายด้าน ทั้งนี้ สามารถสรุปความสำคัญของความโปร่งใสได้ ดังต่อไปนี้

๑) ความโปร่งใส สามารถสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเพิ่มความน่าเชื่อถือของสภาพเศรษฐกิจ

๒) ความโปร่งใส มีหน้าที่เป็นเครื่องมือในการเพิ่มการตรวจสอบได้ของภาคเศรษฐกิจและภาครัฐ โดยการตรวจสอบได้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าไม่มีความโปร่งใส

^{๒๖} เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์, ธรรมรัฐภาคการเมือง บทบาทภาคการเมือง, รัฐสภาสาร. (๕ กันยายน ๒๕๔๑) : ๘๔.

^{๒๗} สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, พ.ศ.๒๕๔๒, หน้า ๒๖-๒๗.

๓) ความโปร่งใส เป็นหัวใจของประชาธิปไตย เพราะความโปร่งใส หมายถึงการมีส่วนร่วมร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของรัฐบาลที่มีผลต่อชีวิต และเป็นการมอบอำนาจแก่ประชาชนที่จะเลือกดำเนินชีวิตจากข้อมูลที่ได้รับอันเป็นการสร้างความเท่าเทียม และสร้างทางเลือกให้ประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตย

๔) ความโปร่งใส เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ในอดีตวาทกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาจะพิจารณาเฉพาะประเด็นเรื่องรายได้ งบประมาณรายจ่าย และการจ้างงาน แต่ในปัจจุบันวาทกรรมทั้งหลาย ได้นำประเด็นของความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

๕) ความโปร่งใส ในภาครัฐส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ประสิทธิภาพของการบริหารนโยบายภาครัฐ และการพัฒนา การเพิ่มความโปร่งใสยังสามารถลดผลเสียของนโยบายรัฐบาล เช่น ช่วยลดระยะเวลาในการเก็บภาษีและการใช้กฎระเบียบที่ซับซ้อน ลดการสิ้นเปลืองและลดปัญหาคอร์รัปชัน

๖) นอกจากนี้การรับประกันความโปร่งใส หมายถึง การรับประกันสิทธิของบุคคลในข้อมูลรูปแบบต่างๆ สิทธิเหล่านี้ สามารถป้องกันการละเมิดอำนาจที่เกิดขึ้นจากการมีข้อมูลที่ไม่เท่าเทียม (Information Asymmetry) ดังนั้น จึงช่วยลดปัญหาคอร์รัปชันได้ด้วยการรับประกันความโปร่งใส ยังส่งเสริมการพัฒนาด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือหน่วยงานแสดงการตอบโต้ต่อปัญหาปัจจุบันด้วยวิธีการทางการเมือง ทางประชาสังคมและทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน

๗) การส่งเสริมความโปร่งใส ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะความโปร่งใสในกระบวนการนโยบาย จะทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและยอมรับนโยบายใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็วและง่ายยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กระบวนการความโปร่งใส เช่น การให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น และการแจ้งนโยบายล่วงหน้า เป็นต้น จะส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายดังกล่าว ประชาชนจะสามารถตัดสินใจนโยบายที่เห็นว่าไม่เหมาะสมและแนะนำ รวมทั้งเรียกร้องนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งท้ายที่สุดแล้ว ความโปร่งใสจะส่งผลให้เกิดการพัฒนา นโยบายที่ดีขึ้น

๘) ความโปร่งใส นั้น สำคัญต่อภาคประชาชน เพราะการตัดสินใจของรัฐบาลมีผลกระทบต่อประชาชนทุกคน ประชาชนจึงมีสิทธิที่จะรับรู้กระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล เพื่อที่จะมั่นใจว่าการตัดสินใจของรัฐบาลนั้น จะส่งผลร้ายแก่ตนเองหรือไม่ ซึ่งหากรัฐบาลมีความโปร่งใสก็จะเพิ่มความเชื่อมั่นของ ประชาชนต่อรัฐบาล และการตัดสินใจที่มีความโปร่งใสก็จะมีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า ความโปร่งใส เป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยมูลข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน ด้วยการร่วมกันตรวจสอบ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความโปร่งใส

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
<p>สุดจิต นิमितกุล (๒๕๔๓, หน้า ๑๓-๒๔.)</p>	<p>การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกัน เป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>
<p>เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์ (๒๕๔๑, หน้า ๘๔.)</p>	<p>หลักความโปร่งใสว่า เป็นกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์กติกาต่างๆ ที่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่างๆในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>สำนักนายกรัฐมนตรี (๒๕๔๒, หน้า ๒๖-๒๗.)</p>	<p>หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน ด้วยการร่วมกันตรวจสอบ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ</p>

๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

จากการศึกษาเอกสารปรากฏว่า มีนักวิชาการได้กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการไว้หลายท่าน ดังนี้

เฟรดริก ดับเบิลยู. เทเลอร์ (Frederick W. Taylor) บิดาแห่งการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ ได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ^{๒๘}

๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่างคือ ต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุด ที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดวางเอาไว้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่า เป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆ ก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน โดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธี ด้วย และในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษ ที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุด ตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓. วิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ควบคู่กับการพิจารณาคนงานนี้ คนงาน จะไม่คัดค้านต่อวิธีทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น เพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริง ถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธี ที่จะช่วยให้ได้ผลิตผลสูงขึ้น

๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ฝ่ายบริหารควร จะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่ต้องไม่ใช่โดยการลงมือ ปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น

จากหลักการดังกล่าว พบว่าวิธีการต่างๆ ล้วนแต่เป็นวิธีการที่มีหลักเกณฑ์ตามหลัก วิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดทฤษฎีการบริหารขึ้นมาและได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นจุดกลาง ของปัญหาและความสำเร็จของกลุ่ม ที่จะต้องรับผิดชอบนำเอาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของ กลุ่มมาคิดวิเคราะห์และปรับปรุงหาทางออกให้ได้เป็นผลดีที่สุดสำหรับกลุ่ม ให้ดีขึ้นและมากขึ้น เรื่อยๆ

ทฤษฎีการบริหารของเฮนรี ฟาโย ได้เสนอทฤษฎีการบริหารโดยมีความเชื่อว่า เป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหาร ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร (Management Functions) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทาง การบริหาร ๕ ประการ^{๒๙}คือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการ คาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงาน หรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้ เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจำต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่ เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

^{๒๘}เทเลอร์, อังในธงชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : ไทย วัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๔๗ - ๔๘.

^{๒๙}Price, Alan, **Human Resource Management**, In a Business Context, 2 edition, (London : Thomson Learning, 2004), p. 110.

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งการงานต่างๆ ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้ผลสำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี จะต้องเข้าใจคนงานของตน จะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคนงานและองค์การที่มีอยู่ รวมถึงจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งขึ้น และลง นอกจากนี้ ยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วย หากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นต้องทำ

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

ฟาโย (Fayol) ได้กำหนดหลักการในการบริหารจัดการขึ้น ๑๔ ประการเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการ^{๓๐} ดังนี้

๑. การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) คือ คนงานควรจะได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้น หรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของงานมากขึ้น ซึ่งหลักการนี้ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์การยุคปัจจุบันได้

๒. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) คือ การให้ความสำคัญของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการของแวนเบอร์ จะได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่เป็นทางการจะได้รับจากความชำนาญงานของบุคคล (Expertise) ความรู้ทางด้านเทคนิค (Technical Knowledge) ความมีคุณค่าทางศีลธรรม (Moral Worth) และความสามารถในการนำ (Leading) และสร้างความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนเน้นว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควรอยู่คู่กัน

๓. การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) คือ คำสั่งสองคำสั่ง (Dual Command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เช่น การรายงานจะมีความเกี่ยวข้อง ในเมื่อผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ทำให้เกิดการสับสนในบางสถานการณ์ คำสั่งสองคำสั่งนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้บังคับบัญชา และทำให้เกิดการสับสนในลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ (Formal Hierarchy of Authority) การประเมินอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารในระบบผู้บังคับบัญชาสองคนจะเป็นการยาก และผู้บริหารจะไม่สนใจในความรู้สึกรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชา มักจะโกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคตถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง

๔. สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of Authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ ความสัมพันธ์ของการจำกัด

^{๓๐}ฟาโย, อังใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, **ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน**, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๖๘ - ๖๙.

ความยาวของสายการบังคับบัญชา โดยการควบคุมจำนวนของระดับในลำดับชั้นของการบริหารจัดการ จำนวนที่ดีที่สุดในการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือความยาวของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึงความล่าช้าในการวางแผน (Planning) และการจัดการ (Organizing) ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับชั้นการบังคับบัญชาให้น้อยลงจะทำให้ปัญหาในการติดต่อสื่อสารลดลง และองค์กรจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ภายในองค์กรได้มีการแบ่งแยกแผนกต่างๆ ซึ่งแต่ละแผนกจะมีระดับชั้นการบังคับบัญชาโดยผู้บริหารในระดับกลางและระดับต้นของสายการบังคับบัญชาแต่ละแผนก ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดการในระดับเดียวกันในแผนกอื่นๆ ซึ่งปฏิสัมพันธ์นี้ ช่วยในการตัดสินใจให้เร็วขึ้น เนื่องจากผู้บริหารจะรู้จักบุคคลอื่น และรู้วิธีการในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น สำหรับการทำงานข้ามแผนกหรือการทำงานข้ามสายนั้น เป็นการสร้างทีมงานข้ามสาย ซึ่งสามารถควบคุมโดยผู้นำของแต่ละทีม

๕. การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร ซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้อยู่ที่ผู้บริหารระดับสูงของสายการบังคับบัญชา แต่เป็นการกำหนดว่า ควรมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไร อย่างไร และมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและคนงานในระดับล่างอย่างไร สิ่งนี้ถือว่ามีผลสำคัญเนื่องจากว่า จะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานในทุกระดับขององค์กร

๖. การมีเป้าหมายเดียวกัน (Unity of Direction) เป็นการออกแบบหรือกำหนดแผนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคนงานที่ใช้ทรัพยากรขององค์กร องค์กรใดที่ไม่มีแผนจะทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร และขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล ซึ่งจะไม่มีการมุ่งไปสู่กิจกรรมของกลุ่มหรือกิจกรรมของบุคคล แต่การวางแผนจะเริ่มที่ผู้บริหารระดับสูงทำงานเป็นทีมร่วมกับกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งจะต้องมีการติดต่อกับผู้บริหารในระดับกลางที่มีส่วนในการตัดสินใจว่า จะใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ หลักการในข้อนี้ยึดหลักว่า กิจกรรมของแต่ละกลุ่มต้องมีจุดหมายและแผนเดียวกัน

๗. หลักความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาคคือ ความเป็นธรรม (Justice) ความยุติธรรม (Impartiality) และความเหมาะสม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนภายในองค์กรซึ่งในปัจจุบันพนักงานมีความต้องการความเสมอภาคมากขึ้น เป็นการจัดการที่ใช้หลักความเท่าเทียมกัน

๘. การออกคำสั่ง (Order) วิธีการจัดการซึ่งอยู่ในตำแหน่งนั้นในการจัดหา เพื่อให้องค์กรได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นการจัดหางานให้แก่พนักงานโดยใช้ผังองค์กร (Organization Chart) เพื่อแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและหน้าที่ของพนักงานแต่ละคน และเป็นการชี้ว่าตำแหน่งของพนักงานแต่ละคนอาจจะมีการเลื่อนขั้นได้ในอนาคต การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้รับความสนใจมากขึ้นในองค์กรยุคปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่า มีความจำเป็นที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และการพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์กรจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคน และทุกคนจะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตน

๙. ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ โดยปราศจากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่ม ซึ่งความคิดริเริ่มนั้นนับถือว่าเป็นจุดแข็งขององค์กร เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ผู้บริหารมีความต้องการทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์กรและความต้องการ

ของพนักงาน และความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุล ซึ่งเป็นสิ่งที่ชีวิตผู้บริหารระดับสูง
ในการพัฒนาและการบริหารงาน

๑๐. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อ
ฟัง (Obedience) อำนาจ (Energy) คำขอรับ (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือ
ออกมา สำหรับอำนาจของผู้บังคับบัญชา ความมีระเบียบวินัยเป็นบุคลิกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ
ผู้บริหารหลายๆ คนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด และทำงานอย่าง
เข้มแข็ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ความมีระเบียบวินัยจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก
ภายในองค์กรกับคุณสมบัติของผู้นำภายในองค์กร และเป็นความสามารถของผู้บริหารในการที่จะ
ปฏิบัติตามอย่างยุติธรรมอีกด้วย

๑๑. ค่าตอบแทน (Remuneration of Personnel) การให้รางวัลประกอบด้วยโบนัส
และแผนการแบ่งกำไร เป็นการช่วยกระตุ้นการทำงานของพนักงานได้ การให้หรือการจ่าย
ค่าตอบแทนให้แก่พนักงานมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์กร ระบบรางวัลที่มี
ประสิทธิภาพสามารถให้ความยุติธรรมทั้งพนักงานและองค์กร รวมทั้งสามารถกระตุ้นผลผลิตเพิ่ม
โดยการให้รางวัลเพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยยึดหลักว่าการจ่ายค่าตอบแทนควร
ยุติธรรมและตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดทั้งนายจ้างและลูกจ้างเท่าที่จะทำได้

๑๒. ความมั่นคงในงาน (Stability of Tenure of Personnel) ความมั่นคงในงานมี
ความสำคัญต่อการจ้างงานระยะยาว เมื่อพนักงานอยู่ในองค์กรซึ่งมีแนวโน้มจะทำงานเป็นทีมเป็น
ระยะเวลานาน โดยพยายามพัฒนาทักษะและปรับปรุงความสามารถในการใช้ประโยชน์จาก
ทรัพยากรขององค์กร การจ้างงานระยะยาวเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ใช้อธิบายการประสบความสำเร็จของ
บริษัทขนาดใหญ่ในญี่ปุ่น

๑๓. ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์กร
(Subordination of individual interests to the common interest) ผลประโยชน์ขององค์กร
ถือว่าเป็นประโยชน์ของทุกๆ คน หรือของทุกกลุ่มในองค์กร ในขณะที่องค์กรยังดำเนินกิจการอยู่
จะต้องมีการกำหนดผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างองค์กรและสมาชิกภายในองค์กร

๑๔. ความสามัคคี (Sprit de corps) เป็นความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกภายในองค์กรที่
ช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ในการออกแบบประยุกต์ของอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้น
ภายในองค์กร และสิทธิในการสั่งการ หรือการบริโภค และความร่วมมือกัน ถือว่าเป็นส่วนประกอบ
สำคัญในการที่ทำให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนา ความสามัคคีจะสามารถบรรลุผลสำเร็จ
ได้หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงาน โดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่
สำคัญ เพราะความสามัคคีคือพลัง เมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้องค์กรมีความแข็งแกร่ง

ลูเธอร์ กุลิก (Luther Gulick) ได้เสนอหลักการบริหารระบบราชการที่เรียกว่า
POSDCoRB Model มีรายละเอียด^{๓๑}ดังนี้

---

^{๓๑}ลูเธอร์ กุลิก, อังโน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, **ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน**,
(กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๘๖.

๑. P-Planning (การวางแผน) เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์การต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องคำนึงถึงทรัพยากรภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้แผนที่กำหนดขึ้น มีความรอบคอบและสามารถนำไปปฏิบัติได้

๒. O-Organizing (การจัดองค์การ) เป็นการจัดองค์การที่เป็นส่วนราชการโดยจัดแบ่งตามความชำนาญเฉพาะอย่าง ออกเป็นกรม ฝ่าย แผนก จะพิจารณาปริมาณงานคุณภาพงาน ขนาดของการควบคุม และพิจารณาแบ่งสายงานหลัก และสายงานที่ปรึกษา โดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควบคู่กันไป

๓. S-Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) เป็นการคัดเลือกบุคคลให้เข้ามาดำรงตำแหน่งภายในองค์กร โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมให้ได้ในปริมาณที่เพียงพอจะทำให้งานสำเร็จได้

๔. D-Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) เป็นการกำกับดูแล สั่งงานผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอาศัยลักษณะความเป็นผู้นำ การจูงใจ ศิลปะการปกครองคน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา

๕. Co-Coordinating (การประสานงาน) เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทุกฝ่าย ทั้งในระดับสูงกว่า ต่ำกว่า และการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

๖. R-Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) เป็นการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารระดับต่างๆ โดยมีการติดต่อสื่อสารแบบเป็นลายลักษณ์อักษร

๗. B-Budgeting (การงบประมาณ) เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงานโดยใช้วงจรงบประมาณ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ การเตรียมขออนุมัติงบประมาณ การเสนอให้ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบ การดำเนินงานตามงบประมาณ การตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่เสนอขอไว้

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต) กล่าวถึง การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้^{๓๒} คือ

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้าง ความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

^{๓๒}ประยูร ธมมจิตโต, **พุทธวิธีในการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓ - ๕.

๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

ดิณ ปรัชญพฤทธิ ได้เสนอภารกิจสำคัญในการบริหารไว้ ๗ ประการ คือ

๑. การวางแผน หมายถึง การกำหนด โครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องลงมือปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือปฏิบัติการ

๒. การจัดองค์การ หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดลักษณะ และวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป

๓. การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงานการบริหารบุคคลดังกล่าว รวมถึงตั้งแต่การแสวงหาคนทำงานมาบรรจุ การแต่งตั้ง การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงาน และการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานให้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป

๔. การสั่งการ หมายถึง การอำนวยการหรือการวินิจฉัยสั่งการ หลังจากการได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบ รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ

๕. การประสานงาน หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อ สัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กร เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักของผู้บังคับบัญชาขององค์กร

๖. การรายงาน หมายถึง การเสนอรายงานไปยังหรือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสะดวกแก่การประสานงานอื่นจะเป็นการสร้างความสำเร็จอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย

๗. การงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทำงานงบประมาณการเงินวางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม^{๓๓}

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตาม

^{๓๓}ดิณ ปรัชญพฤทธิ, **หลักการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๒๔ - ๒๖.

เป้าหมาย โดยนำทรัพยากรมาใช้ให้ประหยัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บุคคลต่างๆ เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอน เป็นระบบมีการวางแผน การจัดองค์การ หรือการจัดหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร การสรรหาบุคคล เข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน การงบประมาณ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

ตารางที่ ๒.๕ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เทเลอร์, อังในธงชัย สันติวงษ์ (๒๕๔๓, หน้า ๔๗ - ๔๘)	หลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ ๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) ๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน ๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน และ ๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน
เฮนรี ฟาโย (๒๐๐๔, p. ๑๑๐)	หน้าที่ทาง การบริหาร ๕ ประการ คือ ๑. การวางแผน (Planning) ๒. การจัดองค์การ (Organizing) ๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) ๔. การประสานงาน (Coordinating) และ ๕.การควบคุม (Controlling)
ฟาโย, อังใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ (๒๕๔๕, หน้า ๖๘ - ๖๙)	หลักการในการบริหารจัดการขึ้น ๑๔ ประการ คือ ๑. การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ๒. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) ๓.การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) ๔. สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ ๕.การรวมอำนาจ ๖.การมีเป้าหมายเดียวกัน ๗.หลักความเสมอภาค ๘.การออกคำสั่ง ๙. ความคิดริเริ่ม ๑๐.ความมีระเบียบวินัย ๑๑. ค่าตอบแทน ๑๒.ความมั่นคงในงาน ๑๓. ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การ และ ๑๔. ความสามัคคี

ตารางที่ ๒.๕ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ต่อ)

<p>ลูเธอร์ กูลิค, อังโน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะฯ (๒๕๔๕, หน้า ๘๖)</p>	<p>หลักการบริหารระบบราชการที่เรียกว่า POSDCoRB Model ประกอบด้วย ๑. P-Planning (การวางแผน) ๒. O-Organizing (การจัดองค์การ) ๓. S-Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) ๔. D-Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) ๕. Co- Coordinating (การประสานงาน) ๖. R-Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) และ ๗. B- Budgeting (การงบประมาณ)</p>
<p>ประยูร ธรรมจิตโต (๒๕๔๙, หน้า ๓ - ๕)</p>	<p>การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น เป็นหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ประกอบด้วย ๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน ๒. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร ๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร ๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ และ ๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล</p>
<p>ดิณ ประชยุทธฤทธิ์ (๒๕๓๙, หน้า ๒๔ - ๒๖)</p>	<p>ภารกิจสำคัญในการบริหารไว้ ๗ ประการ คือ ๑. การวางแผน หมายถึง การกำหนด โครงการอย่างกว้างๆ ๒. การจัดองค์การ หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร ๓. การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงานการบริหารบุคคล ๔. การสั่งการ หมายถึง การอำนวยการหรือการวินิจฉัยสั่งการ ๕. การประสานงาน หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อ สัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กร ๖. การรายงาน หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง ๗. การงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทำงบประมาณการเงิน วางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงิน</p>

๒.๕ หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขาและหลักสุจริต ๓ มีนักบริหาร นักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนี้

๒.๕.๑ สุจริต ๓

หลักธรรมในการทำความดี เป็นหลักธรรมที่ทุกคนสามารถทำได้ เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข^{๓๔} ได้แก่

๑) สุจริต ๓ แปลว่า ความประพฤติชอบ ๓ ประการ ดังนี้

(๑) กายสุจริต ความประพฤติชอบทางกาย เช่น เว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์และประพฤตินิคมในกาม เป็นต้น

(๒) วจีสุจริต ความประพฤติชอบทางวาจา เช่น เว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ เป็นต้น

(๓) มโนสุจริต ความประพฤติชอบทางใจ เช่น ไม่คิดอยากได้ของผู้อื่น ไม่คิดพยายาบาทผู้อื่น และมีความเห็นถูกต้อง เป็นต้น

๒) ทุจริต ๓ แปลว่า ความประพฤติชั่ว ๓ ประการ ดังนี้

(๑) กายทุจริต ความประพฤติชั่วทางกาย เช่น การฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ และประพฤตินิคมในกาม เป็นต้น

(๒) วจีทุจริต ความประพฤติชั่วทางวาจา เช่น พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบและพูดเพ้อเจ้อ เป็นต้น

(๓) มโนทุจริต ความประพฤติชั่วทางใจ เช่น คิดอยากได้ของผู้อื่น คิดพยายาบาทผู้อื่น และเห็นผิดจากคลองธรรม เป็นต้น

๓) ความกตัญญูกตเวที คำว่า “กตัญญู” มาจาก กต แปลว่า กระทำและกตัญญู แปลว่า รู้ หากแปลตามตัวตรงๆ ก็แปลเพียงว่า รู้ว่าใครทำอะไรไว้บ้าง แต่โดยทั่วไปในทางพระพุทธศาสนานั้นหมายถึง รู้ว่ามีผู้ทำอุปการคุณอะไรบ้างแก่ตัวเราหรือพูดอย่างสั้นๆ ว่า คือ การรู้คุณคน ส่วนคำว่า กตเวที หมายถึง การตอบแทนแก่ผู้มีบุญคุณกับเรา คนที่มีอุปการคุณกับเรานั้น เพียงแต่เรารู้ว่าเขาทำอะไรให้เราเท่านั้นยังไม่พอ เราจะต้องตอบแทนเขาบ้างตามโอกาสอันควร เช่น การตอบแทนคุณพ่อแม่ เราทำได้โดยการปฏิบัติตนเป็นคนดี ขยันเรียน ไม่เกเร ช่วยงานบ้าน ตามกำลัง เมื่อมีโอกาสก็ซื้อของให้ และเมื่อท่านเข้าสู่วัยชรา ก็เลี้ยงดูท่าน

หรืออีกแนวทางหนึ่งสุจริต ๓ (ความประพฤติดี, ประพฤติชอบ — good conduct)

^{๓๔} สุจริต ๓, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : www.kr.ac.th/elearning/file.php?file=/๒๙๐/b๔๑.doc, [๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘].

๑. กายสุจริต (ความประพฤติชอบด้วยกาย — good conduct in act) มี ๓ คือ งดเว้นและประพฤติตรงข้ามกับ ปาณาติบาต อทินนาทาน และกาเมสุมิฉฉาจาร

๒. วาจาสุจริต (ความประพฤติชอบด้วยวาจา — good conduct in word) มี ๔ คือ งดเว้นและประพฤติตรงข้ามกับ มุสาวาท ปิสุณวาจา ผรุสวาจา และ สัมผัสปลลาปะ

๓. มโนสุจริต (ความประพฤติชอบด้วยใจ — good conduct in thought) มี ๓ คือ อนภิชฌา อพยาบาท และ สัมมาทิฏฐิ.

กุศลกรรมบถ ๑๐ (ทางแห่งกุศลกรรม, ทางทำความดี, กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความสุข ความเจริญหรือสุคติ — wholesome course of action) ว่าโดยข้อธรรมสมบุรณ์ (แปลตัดเอาแต่ใจความ) ดังนี้

ก. กายกรรม ๓ (การกระทำทางกาย — bodily action)

๑. ปาณาติปาตํ ปหาย ฯเปฯ สัพพปาณภูตहितานุกมปี โหติ (ละการฆ่าการเบียดเบียน มีเมตตากรุณาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน — to avoid the destruction of life and be anxious for the welfare of all lives)

๒. อทินนาทานํ ปหาย ฯเปฯ อทินนํ เถยยสงฆาตํ อนาหาตา โหติ (ละอทินนาทาน เคารพกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น — to avoid stealing, not violating the right to private property of others)

๓. กาเมสุมิฉฉาจารํ ปหาย ฯเปฯ น จาริตตํ อาปชชิตา โหติ (ละการประพฤติผิดในกาม ไม่ล่วงละเมิดประเพณีทางเพศ — to avoid sexual misconduct, not transgressing sex morals)

ข. วาจากรรม ๔ (การกระทำทางวาจา — verbal action)

๔. มุสาวาทํ ปหาย ฯเปฯ น สมฺปชานมุสา ภาสิตา โหติ (ละการพูดเท็จ ไม่ยอมกล่าวเท็จ เพราะเหตุตนเอง ผู้อื่น หรือเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ใดๆ — to avoid lying, not knowingly speaking a lie for the sake of any advantage)

๕. ปิสุณํ วาจํ ปหาย ฯลฯ สมคฺคกรณิ วาจํ ภาสิตา โหติ (ละการพูดคำส่อเสียด ช่วยสมานคนที่แตกร้างกัน ส่งเสริมคนที่สมัคสมานกัน ชอบกล่าวถ้อยคำที่สร้างสามัคคี — to avoid malicious speech, unite the discordant, encourage the united and utter speech that makes for harmony)

๖. ผรุสํ วาจํ ปหาย ฯเปฯ พหุชนมนาปา ตถารูปี วาจํ ภาสิตา โหติ (ละคำหยาบ พูดแต่คำสุภาพอ่อนหวาน — to avoid harsh language and speak gentle, loving, courteous, dear and agreeable words)

๗. สมณูปลาปิ ปหาย ฯเปฯ กาลวาที ภูตวาที อดถวาที ฌมวาที วินยวาที นิธานวตี วาจํ ภาสิตา โหติ ฯเปฯ (ละการพูดเพ้อเจ้อ พูดแต่คำจริงมีเหตุผล มีสารประโยชน์ ถูกกาลเทศะ — to avoid frivolous talk; to speak at the right time, in accordance with facts, what is useful, moderate and full of sense)

ค. มโนกรรม ๓ (การกระทำทางใจ — mental action)

๘. อนภิชฌาสุ โหติ ฯเปฯ (ไม่เพ่งเล็งอยากได้ของผู้อื่น — to be without covetousness)

๙. อพฺยาปนฺนจิตฺโต โหติ ฯเปฯ สุขี อดตานํ ปรีหฺรณตฺตฺติ (ไม่มีจิตคิดร้าย คือปรารถนาแต่ว่า ขอให้สัตว์ทั้งหลายไม่มีเวร ไม่เบียดเบียน ไม่มีทุกข์ ครองตนอยู่เป็นสุขเถิด — to be free from illwill, thinking, ‘Oh, that these beings were free from hatred and illwill, and would lead a happy life from trouble.’)

๑๐. สมมาทิฏฐิโก โหติ ฯเปฯ สยํ อภิญญา สจฺฉิกตฺวา ปเวทนฺตีติ (มีความเห็นชอบ เช่นว่า ทานมีผล การบูชามีผล ผลวิบากกรรมดีกรรมชั่วมี เป็นต้น — to possess right view such as that gifts, donations and offerings are not fruitless and that there are results of wholesome and unwholesome actions)

กุศลกรรมบถหมวดนี้ ในบาลีเรียกชื่อหลายอย่าง เช่นว่า ธรรมจริยา (ความประพฤติธรรม -righteous conduct) บ้าง โสโงย (ความสะอาดหรือเครื่องชำระตัว -cleansing) อริยธรรม (อารยธรรม, ธรรมของผู้เจริญ -virtues of a noble or civilized man) บ้าง อริยมรรค (มรรคอันประเสริฐ -the noble path) บ้าง สัทธรรม (ธรรมดี, ธรรมแท้ -good law; true law) บ้าง สัมปยุตธรรม (ธรรมของสัตบุรุษ -qualities of a good man)

๒) ไตรสิกขา

๒.๑) แนวคิดเกี่ยวกับไตรสิกขา

พระพุทธองค์ทรงแสดงหลักการศึกษิตตามแนวทางพระพุทธศาสนาไว้ในพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๐ พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกก ทุก ดิกกนิบาต สมณวรรค หมวดว่าด้วยสมณะ สมณสูตร ว่า พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย กิจที่สมณะควรทำ เป็นของสมณะ ๓ ประการนี้ กิจที่สมณะควรทำ เป็นของสมณะ ๓ ประการ อะไรบ้าง คือ ๑.การสมาทานอริสัสสิกขา (สิกขาคือศีลอันยิ่ง) ๒.การสมาทานอริจิตสิกขา(สิกขาคือจิตอันยิ่ง) ๓.การสมาทานอริปัญญาสิกขา (สิกขาคือปัญญาอันยิ่ง) กิจที่สมณะควรทำ เป็นของสมณะ ๓ ประการนี้แล เพราะเหตุนี้แล เธอทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า “เรายังมีความพอใจอย่างยิ่ง ในการสมาทานอริสัสสิกขา เรายังมีความพอใจอย่างยิ่ง ในการสมาทานอริจิตสิกขา เรายังมีความพอใจอย่างยิ่ง ในการสมาทานอริปัญญาสิกขา” ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้แล^{๓๕}

^{๓๕}อง.ติก.(ไทย) ๒๐/๘๒/๓๐๘.

ภิกษุทั้งหลาย ลาติดตามฝูงโคไปข้างหลังร้องว่า “แม่ตัวเราก็คือโค แม่ตัวเราก็คือโค” แต่มันไม่มีสีเหมือนโค ไม่มีเสียงเหมือนโค ไม่มีรอยเท้าเหมือนโค มันเพียงแต่ติดตามฝูงโคไปข้างหลังเท่านั้น ร้องว่า “แม่ตัวเราก็คือโค แม่ตัวเราก็คือโค” แม่ฉันท

ภิกษุบางรูปในธรรมวินัยนี้ก็ฉันทนั้นเหมือนกัน ติดตามไปข้างหลังหมู่ภิกษุประกาศตนว่า “แม่เราก็คือภิกษุ” แต่เธอไม่มีความพอใจในการสมาทานอริสัสสิกขาเหมือนภิกษุอื่น ไม่มีความพอใจในการสมาทานอริจิตสิกขาเหมือนภิกษุอื่น ไม่มีความพอใจในการสมาทานอริปัญญาสิกขาเหมือนภิกษุอื่น ภิกษุนั้นเพียงแต่ติดตามไปข้างหลังหมู่ภิกษุ ประกาศตนว่า “แม่เราก็คือภิกษุ แม่เราก็คือภิกษุ” เท่านั้นเพราะเหตุนี้แล เธอทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า “เราจักมีความพอใจอย่างยิ่งในการสมาทานอริสัสสิกขา เราจักมีความพอใจอย่างยิ่งในการสมาทานอริจิตสิกขา เราจักมีความพอใจอย่างยิ่งในการสมาทานอริปัญญาสิกขา” ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้แล^{๓๖}

ภิกษุทั้งหลาย คหบดีชาวนามีกิจที่ต้องทำในเบื้องต้น ๓ ประการนี้ กิจที่ต้องทำในเบื้องต้น ๓ ประการ อะไรบ้าง คือ คหบดีชาวนามีโลกนี้ ในเบื้องต้น ๑.ต้องไถคราดนาให้เรียบร้อย ๒. ต้องเพาะพืชลงไปตามกาลที่ควร ๓.ต้องไขน้ำเข้าบ้าง ระบายน้ำออกบ้างตามกาลที่ควร คหบดีชาวนามีกิจที่ต้องทำในเบื้องต้น ๓ ประการนี้แล ฉันท ภิกษุก็ฉันทนั้นเหมือนกันแล มีกิจที่ต้องทำในเบื้องต้น ๓ ประการนี้

กิจที่ต้องทำในเบื้องต้น ๓ ประการ อะไรบ้าง คือ ๑.การสมาทานอริสัสสิกขา ๒.การสมาทานอริจิตสิกขา ๓.การสมาทานอริปัญญาสิกขา ภิกษุมีกิจที่ต้องทำในเบื้องต้น ๓ ประการนี้แล เพราะเหตุนี้แล เธอทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า “เราจักมีความพอใจอย่างยิ่งในการสมาทานอริสัสสิกขา เราจักมีความพอใจอย่างยิ่งในการสมาทานอริจิตสิกขา เราจักมีความพอใจอย่างยิ่งในการสมาทานอริปัญญาสิกขา” ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพึงสำเหนียกอย่างนี้แล^{๓๗}

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ ภูเขาคาสลา ป่ามหารัน เขตกรุงเวสาลี ครั้งนั้น ภิกษุวัชชีบุตร รูปหนึ่งเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับถวายอภิวาทแล้วนั่ง ณ ที่สมควร ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคดังนี้ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ สิกขา ๑๕๐ ถ้วน นี้มาถึงวาระที่จะยกขึ้นแสดงเป็นข้อๆ ตามลำดับทุกกึ่งเดือน ข้าพระองค์ไม่สามารถศึกษาในสิกขาบทนี้ได้” พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า “ภิกษุ ก็เธอจักสามารถศึกษาในสิกขา ๓ คือ อริสัสสิกขา อริจิตสิกขา และอริปัญญาสิกขาหรือ” ภิกษุวัชชีบุตรนั้นกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์สามารถศึกษาในสิกขา ๓ คืออริสัสสิกขา อริจิตสิกขา และอริปัญญาสิกขาได้” พระผู้มีพระภาคจึงตรัสว่า ถ้าเช่นนั้น เธอจงศึกษาในสิกขา ๓ คืออริสัสสิกขา อริจิตสิกขา และอริปัญญาสิกขา เมื่อใด เธอศึกษาอริสัสสิกขา อริจิตสิกขา และอริปัญญาสิกขา เมื่อนั้นเธอผู้ศึกษาอริสัสสิกขา อริจิตสิกขา และอริปัญญาสิกขาอยู่ ก็จักระคะ โทสะ และโมหะได้ เพราะระคะ โทสะ และโมหะได้ เธอจักไม่ทำกรรมที่เป็นอกุศลจักไม่ประพฤตสิ่งทีเลวทรามอีก ครั้นต่อมา ภิกษุนั้นศึกษาอริสัสสิกขา อริจิตสิกขา และอริปัญญาสิกขา เมื่อเธอผู้ศึกษาอริสัสสิกขา อริจิตสิกขา และอริปัญญา

^{๓๖} อัง.ตัก.(ไทย) ๒๐/๘๓/๓๐๙.

^{๓๗} อัง.ตัก.(ไทย) ๒๐/๘๔/๓๑๐.

สิกขาอยู่ กัลลหะ โทสะ และโมหะได้ เพราะราคะ โทสะ และโมหะได้แล้ว เธอจึงไม่ทำกรรมที่เป็นอกุศลไม่ประพฤตีสั่งที่เลวทรามอีก^{๓๘}

ภิกษุทั้งหลาย สิกขา ๓ ประการนี้ สิกขา ๓ ประการ อะไรบ้างคือ ๑.อริสัสสิกขา ๒.อริจิตตสิกขา ๓.อริปัญญาสิกขา

อริสัสสิกขา เป็นอย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้มีศีล ฯลฯ สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลายนี้เรียกว่า อริสัสสิกขา

อริจิตตสิกขา เป็นอย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ สงัดจากกามทั้งหลาย ฯลฯ บรรลุจุดถุณยานที่ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข มีสติบริสุทธิ์เพราะอุเบกขาอยู่ นี้เรียกว่า อริจิตตสิกขา

อริปัญญาสิกขา เป็นอย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ รู้ชัดตามความเป็นจริงว่า “นี้ทุกข์ ฯลฯ นี้ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา” นี้เรียกว่า อริปัญญาสิกขา ภิกษุทั้งหลาย สิกขา ๓ ประการแล^{๓๙}

พุทธพจน์ข้างต้น ถือเป็นคำจำกัดความที่พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ควรศึกษาให้รู้แจ้งดังความหมายของไตรสิกขาในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมว่า ข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับศึกษา ๓ ประการ เพื่อฝึกหัดอบรม กาย วาจา จิตใจ และปัญญา ให้ยิ่งขึ้นไป จนบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือ พระนิพพาน^{๔๐}

คำว่าไตรสิกขา มีรากศัพท์มาจากคำสองคำ คือ ๑) ไตร หรือ ตรี เป็นภาษาสันสกฤต ตรงกับภาษาบาลีว่า ติ แปลว่า สาม และ ๒) คำว่า สิกขา เป็นภาษาบาลี ตรงกับภาษาสันสกฤตว่า ศึกษา หมายถึง การศึกษา การปฏิบัติ และการอบรมความประพฤติให้บริสุทธิ์^{๔๑} ส่วนคำว่า ติ หรือไตร นั้นหมายถึง องค์ประกอบ ๓ ประการ คือ อริสัสสิกขา, อริจิตตสิกขา, อริปัญญาสิกขา หรือ ศีล สมาธิ ปัญญา โดยมีความหมายตามพระไตรปิฎกดังนี้

๑) อริสัสสิกขา (สิกขา คือศีลอันยิ่งใหญ่) หมายถึง ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางความประพฤติอย่างสูง ดังคำอธิบายในคุหฬฎฐกสูตรตนิเทศ คัมภีร์มหานิทเทสว่า

อริสัสสิกขาเป็นอย่างไร คือ ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ เป็นผู้ที่มีศีล สำรวมด้วยความสังวรในพระปาติโมกข์ สมบูรณ์ด้วยอาการและโคจร เห็นภัยในโทษเพียงเล็กน้อย สมาทานศึกษาในสิกขาบททั้งหลายอยู่คือ สิลขันธเล็ก สิลขันธใหญ่ ศีลเป็นที่พึง เป็นเบื้องต้น เป็นความประพฤติ เป็นความสำรวม เป็นความระวัง เป็นหัวหน้า เป็นประธานเพื่อความถึงพร้อมแห่งธรรมที่เป็นกุศลนี้ชื่อว่า อริสัสสิกขา^{๔๒}

โดยการฝึกอบรมศีลนั้น มุ่งเน้นที่การสำรวมเพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ในการกระทำเป็นเกราะกั้นกิเลสทั้งหลาย ที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อน และการเบียดเบียน ดังที่แสดงใน

^{๓๘} อ.จ.ต.ก.(ไทย)๒๐/๘๕/๓๑๐.

^{๓๙} อ.จ.ต.ก.(ไทย)๒๐/๘๐/๓๑๘-๓๑๙.

^{๔๐} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐๗.

^{๔๑} อ.จ.ต.ก.(ไทย)๒๐/๙๑/๓๒๐.

^{๔๒} ข.ม. (ไทย) ๒๙/๑๐/๔๘.

มาติกาภาคคัมภีร์ปฏิสัมพันธ์ว่า “เนกขัมมะ ชื่อว่า สิวีสุทธิ เพราะมีความหมายว่า กั้นกามฉันทะ... ความสำรวม ชื่อว่า อธิศีลสิกขา...อพยาบาท ชื่อว่า สิวีสุทธิ เพราะมีความหมายว่า กั้นพยาบาท...อรหัตตมรรค ชื่อว่า สิวีสุทธิ เพราะมีความหมายว่า กั้นกิเลสทั้งปวง”^{๔๓}

๒) อธิจิตสิกขา (สิกขาคือจิตอันยัง) หมายถึง ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมจิต เพื่อให้เกิดคุณธรรม เช่น สมาธิอย่างสูงการสังัดจากกามและอกุศลธรรมทั้งหลาย ดังคำอธิบาย ในคุหฺฐกสุตตนิเทศ คัมภีร์มหานิทเทศ ว่า

อธิจิตสิกขา เป็นอย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ สังัดจากกามและอกุศลธรรมทั้งหลายบรรลุปฐมฌานที่มีวิตก วิจารณ์ และสุข อันเกิดจากวิเวกอยู่ เพราะวิตกวิจารณ์สงบระงับไปแล้ว บรรลุฌาน มีความผ่อนคลายในภายใน มีภาวะที่จิตเป็นหนึ่งผุดขึ้น ไม่มีวิตก ไม่มีวิจารณ์ มีแต่ปีติปละสุขที่เกิดจากสมาธิอยู่เพราะปีติจากคลายไป มีอุเบกขา มีสติสัมปชัญญะ เวยสุขด้วยนามกาย บรรลุฌานที่พระอรหันต์ทั้งหลายสรรเสริญว่า ผู้มีอุเบกขา มีสติอยู่เป็นสุขเพราะละสุขและทุกข์ได้แล้ว เพราะมีโสมนัสละโทมนัสดับไปก่อนแล้ว บรรลุจตุตถฌานที่ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข มีสติบริสุทธิ์เพราะอุเบกขาอยู่ นี้ ชื่อว่า อธิจิตสิกขา^{๔๔}

โดยการฝึกอบรมจิตนั้น มุ่งเน้นที่ความตั้งมั่นแห่งจิต, การทำให้สงบแน่วแน่ เพื่อให้เกิดบริสุทธิ์ ไม่ฟุ้งซ่าน เป็นกลาง ปราศจากอคติ ดังที่แสดงในมาติกาภาค คัมภีร์ปฏิสัมพันธ์ว่า “ชื่อว่าตัตตวิสุทธิ เพราะมีความหมายว่าไม่ฟุ้งซ่าน...ความไม่ฟุ้งซ่าน ชื่อว่า อธิจิตสิกขา”^{๔๕}

๓) อธิปัญญาสิกขา (สิกขาคือปัญญาอันยัง) หมายถึง ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมปัญญา เพื่อให้เกิดความรู้แจ้งอย่างสูง การรู้ชัดตามความเป็นจริงในอริยสัจ ๔ เป็นลำดับไป จนทำให้แจ้งทั้งเจโตวิมุตติ และปัญญาวิมุตติ สามารถทำลายอสังขกิเลสให้หมดไป ดังคำอธิบายในคุหฺฐกสุตตนิเทศ คัมภีร์มหานิทเทศ ว่า

อธิปัญญาสิกขา เป็นอย่างไร คือภิกษุในธรรมวินัยนี้ เป็นผู้ที่มีปัญญาประกอบด้วย ปัญญาอันประเสริฐหยั่งถึงความเกิดและความดับ เพิกถอนกิเลสให้บรรลุถึงความสิ้นทุกข์โดยชอบ เธอรู้ตามความเป็นจริงว่า “นี้ทุกข์” ... “นี้ทุกข์สมุทัย (เหตุเกิดทุกข์)” ... “นี้ทุกข์นิโรธ (ความดับทุกข์)” ... “นี้ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา (ข้อปฏิบัติเครื่องดำเนินไปสู่ความดับทุกข์)” เธอรู้ตามความเป็นจริงว่า “เหล่านี้้อาสวะ” ... “นี้อาสวะสมุทัย” ... “นี้อาสวะนิโรธ” ... “นี้อาสวะนิโรธคามินีปฏิปทา” นี้ชื่อว่า อธิปัญญาสิกขา^{๔๖}

โดยการฝึกอบรมปัญญานั้น มุ่งเน้นที่การรู้และเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงเพื่อให้เกิดความเห็นที่บริสุทธิ์ จึงจะสามารถทำลายกิเลสได้ ดังแสดงในมาติกาภาค คัมภีร์

^{๔๓} พ.ม. (ไทย) ๓๑/๔๐/๖๐๖.

^{๔๔} พ.ม. (ไทย) ๒๙/๑๐/๔๙.

^{๔๕} พ.ป. (ไทย) ๓๐/๔๑/๖๐๖-๖๐๗.

^{๔๖} พ.ม. (ไทย) ๒๙/๑๐/๔๙.

ปฏิสัมพันธ์มารวมว่า “ชื่อว่าทวิภูฏวิสุทธิ” เพราะมีความหมายว่าเห็น... ความเห็นชื่อว่าอภิปัญญา
สิกขา^{๔๗}

การฝึกอบรมทั้ง ๓ ด้าน จึงมีวัตถุประสงค์โดยรวมเพื่อการทำลายกิเลสอันเป็น
เครื่องเศร้าหมองของบุคคล ดังที่พระพุทธองค์ทรงดำรัสว่า “สำหรับบุคคลผู้ตื่นอยู่ตลอดเวลา หมั่น
ศึกษาไตรสิกขาทั้งกลางวันและกลางคืน น้อมจิตเข้าหาณิพพาน อาสวะทั้งหลาย ย่อมตั้งอยู่ไม่ได้”^{๔๘}
ทั้งนี้ พระสารีบุตร ได้แสดงอรรถาธิบายวัตถุประสงค์เพิ่มเติมไว้ในคัมภีร์มหานิเทศ ว่า

๑. เพื่อไม่ประพฤติดิตถิทางกาย วาจา ใจ เพราะรู้ในเหตุที่ทำให้ประพฤติดิตถินั้น

๒. เพื่อละเมถุนธรรม เพราะรู้ว่าเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมยศและเกียรติยศ

สมณะ

๓. เพื่อกำจัดราคะในรูป เสียง กลิ่น รส และผัสสะ

๔. เพื่อทางแห่งญาณ เพราะรู้เหตุแห่งตน ความลึกลับสงสัยว่าเกิดจากสิ่งที่น่า
ปรารถนาและสิ่งที่ไม่ปรารถนา

๕. เพื่อกำจัดมลทินของตน คือ ราคะ โทสะ โมหะ มานะ ทิฏฐิ กิเลส
มิจฉาทิฏฐิ มิจฉาสังกัปปะ มิจฉาวาจา มิจฉากัมมันตะ มิจฉาอาชีวะ มิจฉาวายามะ มิจฉาสติ
มิจฉาสมาธิ มิจฉาญาณ มิจฉาวิมุตติ เพราะได้สมาทานไตรสิกขาจึงมีสมาธิ มีสติ มีปัญญาที่รักษา
ตน^{๔๙}

สรุปได้ว่า หลักไตรสิกขาเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ควรนำมา
ประพฤติปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองให้มีชีวิตที่ดีงาม ซึ่งเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนทางกาย
วาจา ใจ ให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมและจริยธรรม อีกทั้งมุ่งเน้นให้รู้เข้าใจในสิ่งทั้งหลายตามความ
เป็นจริง เพื่อละราคะ โทสะ โมหะ เพื่อนำให้จิตหลุดพ้นจากบ่วงแห่งกิเลสทั้งหลาย

๒.๒) ความหมายของไตรสิกขา

เพื่อให้เข้าใจความหมายของไตรสิกขามากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงรวบรวมคำอธิบายจาก
วรรณกรรมชั้นรองลงมา ซึ่งอรรถกถาจารย์และนักวิชาการร่วมสมัยได้ขยายความเพิ่มเติมจาก
พระไตรปิฎกมาแสดงไว้ ดังต่อไปนี้

พระอุปติสเถระ ได้ให้ความหมายของการศึกษาและของเขตของการศึกษา ไว้
ในวิมุตติมรรคว่า สิกขา หมายถึง การศึกษาเรื่องที่ควรศึกษา การศึกษาอันยอดเยี่ยมและ
การศึกษาเพื่อความเป็นพระอเสขะ (ผู้ไม่ต้องศึกษา)^{๕๐}

^{๔๗} พ.ป.(ไทย) ๓๑/๔๑/๖๐๖-๖๐๗.

^{๔๘} พ.ธ.(ไทย)๒๕/๒๒๖/๑๐๓.

^{๔๙} พ.ม.(ไทย) ๒๙/๑๐/๕๐/๒๙/๕๒/๑๘๒,๒๙/๑๐๓/๓๑๙,๒๙/๑๙๗/๕๔๗-๕๗๙,๒๙/๒๐๙/๖๑๔-
๖๑๕.

^{๕๐} พระอุปติสเถระ, **วิมุตติมรรค**, แปลโดย พระเทพโสภณ (ประยูร ธรรมจิตโต) และคณะ,
(กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๔.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมายไตรสิกขาว่า หมายถึง การพัฒนามนุษย์ให้ดำเนินชีวิตดีงามถูกต้อง ทำให้มีวิถีชีวิตที่เป็นมรรค เป็นทางดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงามของมนุษย์ ต้องเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนาตน คือ สิกขามรรคกับสิกขาจึงประสานเป็นอันเดียวกัน เมื่อมองในแง่ปริยสัจ ๔ ก็เป็นอริยมรรค คือ วิถีชีวิตอันประเสริฐเมื่อเป็นมรรคก็ดำเนินก้าวหน้าไปสู่จุดหมายโดยกำจัดสมุทัยให้หมดไป ช่วยให้เราใช้ชีวิตที่พึ่งพาวิชา ตัณหา อุปทาน น้อยลงไป ไม่อยู่ใต้อำนาจครอบงำของมัน พร้อมกับที่เรามีปัญญาเพิ่มขึ้นและดำเนินชีวิตด้วยปัญญา มากขึ้นตามลำดับจนกระทั่งในที่สุดพอสมุทัยหมดทุกขก็หมดก็บรรลุปเป้าหมายเป็น นิโรธ โดยสมบูรณ์^{๕๑}

พุทธทาสภิกขุ ได้ให้ความหมาย ศีล สมาธิ ปัญญา ให้ถือว่าเป็นทฤษฎี ถ้าเป็นการปฏิบัติต้องเป็นปัญญา แล้วเป็นศีล แล้วเป็นสมาธิ สำหรับศีล สมาธิ ปัญญา ที่วางไว้เป็นรูปทฤษฎีนี้ก็ไม่ใช่ว่าผิด ถูกตามรูปของทฤษฎี คือเรียงตามลำดับจากต่ำไปหาสูง แต่พอถึงที่ปฏิบัติแล้ว ต้องดึงปัญญามานำหน้า และปัญญานั้นจะงอกงามเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ ไป เพราะว่ามีสมาธิแล้ว ปัญญา ก็จะงอกงามกว่าเดิม ปัญญาจึงให้ศีล สมาธิเดินไปถูกทางแล้ว ก็จะเพิ่มกำลังให้แก่ปัญญาให้สูงขึ้นไป^{๕๒}

ระวี ภาวิไล ได้ให้ความหมายไตรสิกขาว่า หมายถึง การศึกษาสามประการตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นบุคคลโยบายแห่งการพัฒนาตนเองที่ถูกต้องของมนุษย์ทุกคน เป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งหลาย อันจะนำไปสู่อารยะธรรมที่ถูกต้อง^{๕๓}

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของไตรสิกขาว่า “...ไตรสิกขา หมายถึง สิกขา ๓ คือ ศีล เรียกว่า สีสสิกขา สมาธิ เรียกว่า จิตสิกขา และปัญญา เรียกว่า ปัญญาสิกขา...”^{๕๔}

เสฐียรพงษ์ วรรณปก ได้ให้ความหมาย ไตรสิกขา คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ แต่พูดในฐานะที่เป็นระบบฝึกฝนอบรม เมื่อจัดเป็นระบบฝึกฝนอบรมก็จะฝึกฝนสามมิติ เท่านั้นคือ ทางด้านปัญญาทางด้านศีล ทางด้านจิตทางด้านปัญญา เป็นเรื่องทางความรู้ ความเข้าใจแนวคิด ค่านิยมที่ถูกต้องทางด้านศีล การควบคุมพฤติกรรม ทางกาย ทางวาจาให้อยู่ในกรอบ สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจทางด้านจิต เป็นการพัฒนาจิตให้มีสมาธิ พัฒนาจิตให้มีความเพียร พัฒนาจิตให้มีสติ ดังนั้น ศีล สมาธิ ปัญญา ๓ องค์ประกอบนี้เป็น ๓ มิติ ต้องทำไปด้วยกัน เรื่องเดียวกันทำไปด้วยกัน

^{๕๑}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **หัวใจพระพุทธศาสนา**, พุทธจักร, ปีที่ ๖๑ ฉบับที่ ๕ (พฤษภาคม ๒๕๕๐), หน้า ๗.

^{๕๒}พุทธทาสภิกขุ, **วิธีแก้ปัญหาวชิวัต**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงธรรม, ม.ม.ป. ,๒๕๔๙), หน้า ๑๘๘.

^{๕๓}ระวี ภาวิไล, **หัวใจของศาสนาพุทธ**, (บทความเสนอในการประชุมทางวิชาการ เรื่อง หัวใจของศาสนา). ธรรมสถาน มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย ๑๗-๑๘ กรกฎาคม, ๒๕๒๘.

^{๕๔}ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**, (กรุงเทพมหานคร :นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด,๒๕๔๖), หน้า ๒๘๔.

เพื่อจุดประสงค์เดียวกัน จึงตรัสรวมกัน ไม่ได้หมายความว่า ต้องทำศีลก่อนให้สมบูรณ์ แล้วต้องมาทำสมาธิ ทำสมาธิสมบูรณ์แล้วมาทำปัญญา^{๕๕}

สรุปได้ว่า คำว่า ไตรสิกขา ก็คือ สิกขา ๓ หมายถึง ข้อสำหรับศึกษา การศึกษา ข้อปฏิบัติ ที่พึงศึกษาการฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษา ๓ อย่างคือ

๑) อธิศีลสิกขา ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางประพฤติกายวาจาอย่างสูง

๒) อธิจิตตสิกขา ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกหัดอบรมจิต เพื่อให้เกิดสมาธิอย่างสูง คือ ศึกษาเรื่องจิตตอบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ

๓) อธิปัญญาสิกขา ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกหัดอบรมปัญญา เพื่อให้เกิดความรู้แจ้งอย่างสูง

๒.๓) หลักไตรสิกขา

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) อธิบายหลักไตรสิกขาไว้ในเรื่อง “พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม”^{๕๖}ว่า การศึกษา (สิกขา) แยกย่อยออกไปเป็น ๓ ด้าน โดยสอดคล้องกับองค์ประกอบแห่งการดำเนินชีวิต ของมนุษย์ ที่มี ๓ ด้าน คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เรียกว่าไตรสิกขา ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑) **อธิศีลสิกขา** คือ การฝึกฝนพัฒนาด้านพฤติกรรม หมายถึง การพัฒนาพฤติกรรมทางกายและวาจา ให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง มีผลดี สิ่งแวดล้อม ที่เราเกี่ยวข้องสัมพันธ์ มี ๒ ประเภท คือ (๑) สิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ เพื่อนมนุษย์ รวมทั้งสัตว์อื่น (๒) สิ่งแวดล้อมทางวัตถุ ได้แก่ ปัจจัย ๔ เครื่องใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งเทคโนโลยี และสิ่งทั้งหลายที่มีในธรรมชาติ

พุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวขอบเขตของศีลไว้ว่า ศีลมีขอบเขตเฉพาะทางกายและวาจาที่ปรากฏภายนอก คือถ้าภายนอกเรียบร้อยตามวินัย แม้ใจจะเสียไปบ้างก็ไม่นับว่าเสียในส่วนศีล^{๕๗} ดังนั้นพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) จึงได้แบ่งศีลออกเป็นหมวดใหญ่ๆ ๔ หมวด^{๕๘}คือ

(๑) การรักษาวินัยแม่บทของชุมชน (ปาฏิโมกขสังวร) เมื่อคนอยู่ร่วมกัน หรือทำงานทำกิจการร่วมกัน เป็นชุมชน เป็นหน่วยงาน เป็นองค์กร ตลอดจนเป็นประเทศชาติ จะต้องมีการกำหนดกติกาตลอดจนกฎหมาย เพื่อจัดระเบียบระบบให้เกิดความเรียบร้อย ความประสานสอดคล้อง ความเกื้อหนุนต่อกันความร่วมมือรับผิดชอบและสามัคคี ที่จะเอื้อโอกาส หรือเป็นหลักประกันให้ชีวิตความเป็นอยู่ และกิจการต่างๆ ดำเนินไปด้วยดี สมตามวัตถุประสงค์แห่งชีวิตหรือกิจการของ

^{๕๕} เสฐียรพงษ์ วรรณปก, “มัชฌิมาปฏิปทา : สายกลางสองมิติ” ในคอลัมน์ ธรรมะใต้ธรรมาสน์ (หนังสือพิมพ์ข่าวสด ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙), หน้า ๒๙.

^{๕๖} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พระพุทธศาสนา พัฒนาคนและสังคม, (จัดพิมพ์ในระบบเครือข่าย โดยสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO Secretariat). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.seameo.org/vl/payutto/index.htm> [๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘]

^{๕๗} พุทธทาสภิกขุ, เรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม, (กรุงเทพมหานคร : จักรานุกูลการพิมพ์, ๒๕๒๙), หน้า ๕๙.

^{๕๘} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พระพุทธศาสนา พัฒนาคนและสังคม, ๒๕๔๙.

ชุมชนนั้น เช่น โรงเรียนก็ต้องมีกฎกติกาที่เป็นวินัยแม่บทของตนเช่นเดียวกัน สำหรับสังคมคฤหัสถ์ หรือสังคมแห่งมนุษยชาติทั้งหมด ก็คือ ศีล ๕

(๒) การรู้จักใช้อินทรีย์ (อินทรีย์สังวร) เรารับรู้สิ่งแวดล้อมโดยผ่านทางอินทรีย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ถ้ารับรู้ใช้หูตาไม่เป็น เช่น ดูไม่เป็น ฟังไม่เป็น แทนที่จะได้ประโยชน์ก็จะเกิดโทษ เช่น เกิดความลุ่มหลงมัวเมา ถูกหลอกหลวงและเสื่อมเสียสุขภาพเป็นต้น ตลอดจนนำไปสู่การใช้มือและสมองเพื่อการแย่งชิงหรือทำลาย จึงต้องพัฒนาพฤติกรรมในการใช้อินทรีย์ให้ดูฟัง เป็นต้น อย่างมีสติ เมื่อดูเป็น ฟังเป็นเช่น ดูที่วิเป็น ฟังวิหุเป็น รู้จักใช้ตาหูแสวงหาความรู้ เป็นต้น ก็จะได้ปัญญา ได้คุณภาพชีวิต และนำไปสู่การใช้มือและสมองเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันและทำการสร้างสรรค์

หลักปฏิบัติที่สำคัญในการใช้อินทรีย์ คือ

๑) รู้จักพิจารณาเลือกเฟ้นสิ่งที่จะดู จะฟัง เป็นต้น แยกแยะได้อย่างรู้เท่าทัน ว่าสิ่งใด รายการใดดีงามหรือไม่ เป็นคุณประโยชน์หรือเป็นโทษเป็นภัย แล้วหลีกเลี่ยงสิ่งชั่วร้าย เป็นโทษภัย และรับดูรับฟังสิ่งที่ดีงาม เป็นประโยชน์

๒) ดู ฟัง เป็นต้น อย่างมีสติ ควบคุมตนเองได้ รู้จักประมาณ รู้พอดี ไม่ปล่อยตัวให้ลุ่มหลงมัวเมา ตกเป็นทาสของสิ่งที่ดูที่ฟังเป็นต้นนั้น อันจะทำให้สิ้นเปลืองเงินทอง สูญเสียเวลา เสียสุขภาพ เสียการงาน เสียการเล่าเรียน เป็นต้น

๓) ไม่เห็นแก่ความสนุกสนานบันเทิง ไม่ติดอยู่แค่ความชอบใจไม่ชอบใจ แต่รู้จักดู รู้จักฟังให้ได้คุณค่าที่ดีงามเป็นประโยชน์สูงขึ้นไปกว่านั้น โดยเฉพาะที่สำคัญคือ ต้องให้ได้ปัญญา และคิดที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชีวิตและสังคม

(๓) การหาเลี้ยงชีพที่บริสุทธิ์ (อาชีวะปาริสุทธิ) การทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นพฤติกรรมหลักในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ถ้ามีผู้หาเลี้ยงชีพโดยวิธีทุจริต เป็นมิฉฉาชีพ นอกจากชีวิตของคนนั้นเองจะชั่วร้ายเสื่อมเสียแล้ว ก็จะก่อความเดือดร้อนแก่สังคมอย่างมาก จึงต้องย้ำเน้นกันอย่างยิ่งในเรื่องการพัฒนาสัมมาชีพ และส่งเสริมให้ประชาชนฝึกฝนตนให้สามารถประกอบสัมมาชีพคือหาเลี้ยงชีพโดยทางสุจริต ไม่ผิดกฎหมาย สัมมาชีพพึงมีลักษณะที่สำคัญๆ ดังนี้

- เป็นอาชีพการงานที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อเวรภัย หรือสร้างความเดือดร้อนเสียหายแก่สังคม

- เป็นอาชีพการงานที่ช่วยแก้ไขปัญหาหรือสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมทางใดทางหนึ่ง

- เป็นอาชีพการงานที่ช่วยให้ผู้ทำได้พัฒนาชีวิตของตนให้องงามยิ่งขึ้น ทั้งด้านพฤติกรรมด้านจิตใจ และด้านปัญญา

- เป็นอาชีพการงานที่ไม่ทำลายคุณค่าของชีวิต และไม่เสื่อมเสีย คุณภาพชีวิต แต่ทำให้ชีวิตของตนมีคุณค่าน่าภาคภูมิใจ

- เป็นอาชีพการงานที่ทำให้ได้ปัจจัยเลี้ยงชีพมาด้วยเรี่ยวแรงกำลังกาย กำลังสติปัญญา ความเพียรพยายาม ความสามารถและฝีมือของตน และทำให้ได้ฝึกฝนพัฒนาความเชี่ยวชาญจัดเจน หรือฝึกปรือฝีมือในทางสร้างสรรค์ยิ่งขึ้นไป

(๔) การเสพบริโภคปัจจัยโดยใช้ปัญญา (ปัจจัยปฏิเสวนา) พฤติกรรมของมนุษย์ในที่สุดก็มาลงที่การกิน ใช้เสพบริโภค ถ้ามนุษย์ไม่พัฒนาพฤติกรรมในการเสพบริโภค ก็จะก่อปัญหา

อย่างมากทั้งแก่ชีวิต แก่สังคม และแก่โลก เพราะเขาจะกิน ใช้ บริโภคปัจจัย ๔ และสิ่งของเครื่องใช้ทั้งหลาย รวมทั้งเทคโนโลยีด้วยโมหะ ก่อให้เกิดความลุ่มหลง มัวเมา ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ความเสื่อมเสีย คุณภาพชีวิต การใช้จ่ายสิ้นเปลือง การขัดแย้ง แย่งชิง เบียดเบียนกันในสังคม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และการก่อกองภาวะ เป็นต้น จึงต้องพัฒนาพฤติกรรมในการกิน ใช้ เสพ บริโภค ให้เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากปัญญาที่รู้เข้าใจ และปฏิบัติให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของปัจจัย ๔ ตลอดจนเทคโนโลยีนั้นๆ เริ่มแต่รับประทานอาหารเพื่อบำรุงเลี้ยงร่างกายให้แข็งแรงมีสุขภาพดี ไม่ใช่กินเพียงเพื่อเอร็ดอร่อย อวดโก้วอดฐานะ หรือตื่นตามค่านิยมฟู่ฟ่า ให้เป็นการกินด้วยปัญญาที่ทำให้รู้จักประมาณในการบริโภค หรือกินพอดี ที่เรียกว่า โภชนะมีตัตถุญญา ตลอดจนการใช้สอยสิ่งต่างๆ อย่างประหยัด ซึ่งทำให้ได้ประโยชน์มากที่สุดโดยสิ้นเปลืองน้อยที่สุดปัจจัยปฏิเสวนา หมายถึง การใช้ปัญญาทำความเข้าใจ แล้วบริโภคปัจจัยทั้งหลายให้ได้ผลตรงพอดี ตามคุณค่าแท้ที่เป็นจุดหมายของการบริโภคสิ่งนั้นๆ ศิลหวมดนี้มีหลักในการปฏิบัติดังนี้

๑) บริโภคด้วยความรู้ตระหนักรู้ว่า การมี-ใช้-บริโภคสิ่งเหล่านั้นมิใช่เป็นจุดหมายของชีวิตแต่มันเป็นปัจจัย เครื่องช่วยเกื้อหนุนให้เรา สามารถพัฒนาชีวิตและทำการสร้างสรรค์ประโยชน์สุขที่สูงยิ่งขึ้นไป

๒) บริโภคด้วยความรู้เท่าทันต่อวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการบริโภค ใช้สอยสิ่งนั้นๆ เช่น การสวมรองเท้ามีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยปกป้องเท้า มิให้เป็นอันตรายจากสิ่งกระทบกระทั่งและเชื้อโรค เป็นต้น และเพื่อช่วยให้เดินวิ่งได้สะดวกรวดเร็ว ทนนาน เป็นต้น มิใช่สวมใส่เพื่ออวดโก้แสดงฐานะกันตามค่านิยมที่เลื่อนลอย

๓) บริโภคโดยพิจารณาจัดสรรควบคุมให้ได้ปริมาณ ประเภทและคุณสมบัติของสิ่งที่บริโภคตรงพอดีกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ของการบริโภคสิ่งนั้น เช่น บริโภคอาหารในปริมาณ และประเภท ซึ่งพอดีกับความต้องการของร่างกายที่จะช่วยให้มีสุขภาพดี

๔) สามารถละเว้นหรือเลิกเสพบริโภคสิ่งที่ไม่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนชีวิต เช่น สิ่งที่ทำลายสุขภาพ เป็นต้น โดยไม่เห็นแก่การเสพรส หรือ ความโก้หรูหรา เป็นต้น

๒) อธิจิตตสิกขา หมายถึง ฝึกฝนพัฒนาในด้านจิตใจ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจิตใจเป็นฐานของพฤติกรรม เนื่องจากพฤติกรรมทุกอย่างเกิดขึ้นจากความตั้งใจ หรือ เจตนา และเป็นไปตามเจตจำนงและแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลัง ถ้าจิตใจได้รับการพัฒนา ให้ดีงามแล้ว ก็จะสามารถควบคุมดูแลและนำพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามด้วย แม้ความสุข ความทุกข์ในที่สุดก็อยู่ที่ใจ

ยิ่งไปกว่านั้น ปัญญาจะเจริญงอกงามได้ ต้องอาศัยจิตใจที่เข้มแข็งสู้ปัญหา เอาใจใส่มีความเพียรพยายามที่จะคิดค้น ไม่ท้อถอย ยิ่งเรื่องที่คิดหรือพิจารณานั้นยาก หรือละเอียดลึกซึ้ง ก็ยิ่งต้องมีจิตใจที่สงบแน่วแน่ ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่พลุ่งพล่าน กระวนกระวาย คือต้องมีสมาธิจึงจะคิดได้ชัดเจน เจาะลึกทะลุได้ และมองเห็นทั่วตลอด จิตที่ฝึกดีแล้ว จึงเป็นฐานที่จะให้ปัญญาทำงานและพัฒนาอย่างได้ผลการพัฒนาจิตใจนี้มีสมาธิเป็นแกน หรือเป็นศูนย์กลาง จึงเรียกกง่าย ๆ ว่า "สมาธิ" และ อาจแยกออกได้เป็นการพัฒนาคุณสมบัติของจิตใจในด้านต่างๆ คือ

๑) พัฒนาคุณธรรมซึ่งเป็นคุณภาพของจิตใจ กล่าวคือ คุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงามให้เป็นจิตใจที่สูง ประณีต และประเสริฐ เช่น หลักอิทธิบาท ๔ จาคะ คือ ความมีน้ำใจ เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กตัญญูกตเวทิตา หิริ คือ ความละอายต่อบาป ละอายใจต่อการทำความชั่ว

โอดตปปะ คือความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วร้ายขาดต่อทุจริต คารวะ คือ ความเคารพ ความใส่ใจรู้จักให้ความสำคัญแก่สิ่งนั้นนั้น อย่างถูกต้องเหมาะสม มัทวะ คือ ความอ่อนโยน สุภาพ นุ่มนวล ไม่กระด้าง

๒) พัฒนาสมรรถภาพและประสิทธิภาพของจิตใจ โดยเสริมสร้างคุณสมบัติที่ทำให้จิตใจมีความเข้มแข็ง หนักแน่น มั่นคง แก่กล้าสามารถ ทำกิจการที่ได้ผลดี เช่น ฉันทะ คือ ความใฝ่รู้ใฝ่สร้างสรรค์ วิริยะอุตสาหะ จิตตะ คือ ความมีใจจดจ่อ หรือสิ่งที่ทำ สัจจะ คือ ความตั้งใจจริง อธิษฐานคือ ความตั้งใจเด็ดเดี่ยว ตบะ คือ พลังเพิกเลส สติ คือ ความระลึกรู้ได้ สมาธิ คือ ภาวะจิตที่ตั้งมั่นแน่วแน่

๓) พัฒนาความสุขและภาวะที่เกื้อหนุนสุขภาพของจิตใจ คุณสมบัติที่ควรเสริมสร้างขึ้นให้มีอยู่ในจิตใจ เพื่อความมีสุขภาพจิตที่ดี พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้หลายอย่าง โดยเฉพาะ เช่นปราโมทย์ คือความร่าเริง สดชื่น ปิติ คือ ความอิ่มใจ ปัสสัทธิ คือ ความสงบเย็น สุข คือ ความคล่องใจสันติ คือ ความสงบ เกษม คือ ความปลอดภัย สติภาพ คือ ความเย็นสบาย เสรีภาพ คือ ความมีใจเสรีเป็นอิสระ ปรีโยทาทตา คือ ความผ่องใส วมริยาทิกัตตา คือ ความมีใจไร้พรมแดน

การพัฒนาในด้านจิตใจนี้ เมื่อปฏิบัติสูงขึ้นไป ความสำคัญของสมาธิที่เป็นแกน หรือเป็นศูนย์กลาง จะยิ่งเด่นชัดมากขึ้น และเมื่อสมาธิเจริญขึ้นไปจนจิตแน่วดัง อยู่ตัวอย่างแท้จริงแล้ว ผู้บำเพ็ญสมาธินั้นก็จะบรรลุภาวะจิตที่เรียกว่า "ฌาน" ซึ่งเป็นสมาธิจิตขั้นสูง

การพัฒนาจิตใจ หรือเรื่องของสมาธิทั้งหมดนี้ แม้จะมีประโยชน์มากมาย นำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ได้หลายอย่าง เช่น ในเรื่องพลังจิต และในด้านการหาความสุข ทางจิตใจ แต่คุณค่าแท้จริงที่ท่านมุ่งหมาย ก็คือเพื่อเป็นฐานหรือเป็นเครื่องเกื้อหนุนการพัฒนาปัญญา

การทำงานทางปัญญาที่ยิ่งละเอียดซับซ้อน และลึกซึ้งมากขึ้น ก็ยิ่งต้องการสมาธิจิตสูงขึ้นไป การพัฒนาจิตใจหรือสมาธินี้จึงมีความสำคัญมาก

๓) **อธิปัญญาศึกษา** หมายถึง การพัฒนาปัญญา ซึ่งมีความสำคัญสูงสุด เพราะปัญญาเป็นตัวนำทางและควบคุมพฤติกรรมทั้งหมด คนเราจะมีพฤติกรรมอะไร อย่างไร และแค่ไหน ก็อยู่ที่ว่าจะมีปัญญาชี้แนะหรือบอกทางให้เท่าใด และปัญญาเป็นตัว ปลดปล่อยจิตใจ ให้ทางออกแก่จิตใจ เช่น เมื่อจิตใจอึดอัดมีปัญหาคิดตันอยู่ พอเกิดปัญญารู้ว่าจะทำอย่างไร จิตใจก็โล่งเป็นอิสระได้ การพัฒนาปัญญาเป็นเรื่องกว้างขวาง แยกออกไปได้หลายด้าน และมี หลายขั้นหลายระดับ เช่น

๑) ปัญญาที่ช่วยให้ดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จ ความรู้ความเข้าใจข้อมูลความรู้ รวมทั้งศิลปวิทยาการต่างๆ เข้าถึงเนื้อหาความหมายได้ถูกต้องชัดเจน การรับรู้เรียนรู้อย่างถูกต้องตามเป็นจริง ตรงตามสภาวะของสิ่งนั้นๆ หรือตามที่มันเป็น ความรู้จักจับสาระของความรู้หรือเรื่องราวต่างๆ รู้จุด รู้ประเด็น สามารถยกขึ้นพูด ยกขึ้นชี้แสดง หรือยกขึ้นวางเป็นหลักได้ ความรู้จักสื่อสารถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจและความต้องการของตน ให้ผู้อื่นรู้ตาม เห็นตาม เป็นต้น การคิดการวินิจฉัยที่ถูกต้องชัดเจนและเที่ยงตรง ความรู้จักแยกแยะวิเคราะห์สืบสาว เหตุปัจจัยของเรื่องราวต่างๆ ที่จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหา และทำการสร้างสรรค์ต่างๆ ได้ ความรู้จักจัดทำดำเนินการหรือบริหารจัดการกิจการต่างๆ ให้สำเร็จผล ตามที่มุ่งหมาย ความรู้จักเชื่อม

สัมพันธ์ประสบการณ์ ข้อมูลและองค์ความรู้ต่างๆ โยงเข้ามาประสานเป็นภาพองค์รวมที่ชัดเจน หรือ โยงออกไปสู่ความหยั่งรู้ หยั่งเห็นใหม่ๆ ได้

๒) ปัญญาที่ช่วยให้ดำเนินเข้าสู่วิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ความรู้เข้าใจในระบบความสัมพันธ์ของสิ่งทั้งหลาย ที่อิงอาศัย สืบเนื่องส่งผลต่อกันตามเหตุปัจจัย มองเห็นภาวะและกระบวนการ ที่ชีวิตสังคัม และโลกคือหมู่สัตว์ มีความเป็นมา และจะเป็นไป ตามกระแสแห่งเจตจำนง และเหตุปัจจัยที่ตนประกอบ สร้างสม จัดสรร และ มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นทั้งหลาย เรียกง่ายๆ ว่า เป็นไปตามกรรม

๓) ปัญญาที่ช่วยให้บรรลุจุดหมายสูงสุดของชีวิตที่ดีงาม ความรู้เข้าใจเข้าถึง เท่าทันความจริงของสังขาร คือโลกและชีวิต ที่เปลี่ยนแปลงเป็นไปตามกฎธรรมดาของธรรมชาติ จนสามารถ วางใจถูกต้องต่อสิ่งทั้งหลาย ทำจิตใจให้หลุดพ้นเป็นอิสระได้ โดยสมบูรณ์ และมีชีวิตที่เป็นอยู่ด้วยปัญญาอย่างแท้จริง

การศึกษา ๓ ด้านที่เรียกว่าไตรสิกขา คือศีล สมาธิ ปัญญา^{๕๙} เป็นหลักใหญ่ของพระพุทธศาสนา เป็นระบบและเป็นกระบวนการทั้งหมดของการ พัฒนาคณ จากหลักไตรสิกขานี้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักธรรม และข้อธรรมแยกย่อยออกไปมากมาย อย่างที่เรามักเห็นหรือได้ยิน เป็นหมวดๆ หรือเป็นชุด ๆ มี ๓ ข้อบ้าง ๔ ข้อ บ้าง ๕ ข้อบ้าง ฯลฯ หลักธรรมแต่ละหมวด แต่ละชุด เหล่านั้น ก็คือข้อปฏิบัติเพื่อการพัฒนาชีวิตพัฒนาสังคมในชั้นตอน หรือในส่วนปลีกย่อยต่างๆ แต่ละหมวด แต่ละชุดมักจะมีสาระบางส่วนของไตรสิกขา ครอบคลุมทั้ง ๓ อย่าง ประสานหรือบูรณาการกันอยู่ในลักษณะใด ลักษณะหนึ่งตามความเหมาะสมกับกรณีนั้นๆ หลักไตรสิกขา มีความสัมพันธ์กับหลักอภิญ्ञคิกมรรค คือ มรรคมีองค์ ๘ (เรียกเต็มๆ ว่าอริยอภิญ्ञคิกมรรค) ซึ่งแปลว่า ทางมีองค์ ๘ ที่รู้จักกันในชื่อว่าทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา/The Middle Way) นั้น เมื่อย่นย่อลง ก็ได้เท่ากับไตรสิกขาหรือสิกขา ๓ ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา เป็นแต่ในทางสายกลาง จัดเอาปัญญาขึ้นก่อนเท่านั้น^{๕๙}

สรุปได้ว่า หลักไตรสิกขา คือกระบวนการพัฒนาโดยมีหลักที่สำคัญ ๓ ประการดังนี้ ๑) อธิศีลสิกขา ๒) อธิจิตตสิกขา ๓) อธิปัญญาสิกขา ทั้ง ๓ ข้อนี้เป็นระบบและเป็นกระบวนการทั้งหมดในการพัฒนาคณ ทั้งนี้หลักไตรสิกขายังเชื่อมโยงถึงมรรค ๘ ที่รู้จักกันในทางสายกลางอีกด้วย

^{๕๙}วิ.มหา.(ไทย) ๔/๑๔/๑๖.

ตารางที่ ๒.๖ หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
<p>สุจจริต ๓, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : www.kr.ac.th/elearning/file.php?file=/๒๙๐/b๔๑.doc, [๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘]</p>	<p>สุจจริต ๓ แปลว่า ความประพฤติชอบ ๓ ประการ ดังนี้ (๑) กายสุจจริต ความประพฤติชอบทางกาย (๒) วาสุจจริต ความประพฤติชอบทางวาจา (๓) มโนสุจจริต ความประพฤติชอบทางใจ</p> <p>ทุจจริต ๓ แปลว่า ความประพฤติชั่ว ๓ ประการ ดังนี้ (๑) กายทุจจริต ความประพฤติชั่วทางกาย (๒) วาทุจจริต ความประพฤติชั่วทางวาจา (๓) มโนทุจจริต ความประพฤติชั่วทางใจ</p>
<p>พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๐ พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกก ทุก ดิกกนิบาต สมณวรรค อจ.ติก. (ไทย) ๒๐/๘๒/๓๐๘.</p>	<p>แนวคิดเกี่ยวกับไตรสิกขาสมณะ ๓ ประการ ะไรบ้าง คือ ๑. การสมาทานอภิสีลสิกขา ๒.การสมาทานอภิจิตสิกขา ๓.การสมาทานอภิปญญาสิกขา กิจที่สมณะควรทำ เป็นของสมณะ</p>
<p>พระไตรปิฎก อจ.ติก.(ไทย) ๒๐/๘๐/๓๑๘-๓๑๙.</p>	<p>สิกขา ๓ ประการนี้ สิกขา ๓ ประการ ะไรบ้างคือ ๑. อภิสีลสิกขา คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้มีศีลสมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลายนี้เรียกว่า อภิสีลสิกขา ๒.อภิจิตสิกขา คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้สังัดจากกามทั้งหลาย บรรลุจตุตถฌานที่ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข มีสติบริสุทธิ์เพราะอุเบกขาอยู่ นี้เรียกว่า อภิจิตสิกขา ๓.อภิปญญาสิกขา คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้รู้ชัดตามความเป็นจริงว่า “นี้ทุกข์ นี้ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา” นี้เรียกว่า อภิปญญาสิกขา ภิกษุทั้งหลาย สิกขา ๓ ประการแล</p>
<p>ประยูร ธมมจิตโต (๒๕๕๐, หน้า ๗)</p>	<p>ไตรสิกขาคือ หมายถึง การพัฒนามนุษย์ให้ดำเนินชีวิตดีงามถูกต้อง ทำให้มีวิถีชีวิตที่เป็นมรรค เป็นทางดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงามของมนุษย์ ต้องเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนาตน คือ สิกขามรรคกับสิกขาจึงประสานเป็นอันเดียวกัน เมื่อมองในแง่ อริยสัจ ๔ ก็เป็นอริยมรรค คือ วิถีชีวิตอันประเสริฐเมื่อเป็นมรรคก็ดำเนินก้าวหน้าไปสู่จุดหมายโดยกำจัดสมุทัยให้หมดไป</p>

ตารางที่ ๒.๖ หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

<p>พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (๒๕๓๙, หน้า ๒๔ - ๒๖)</p>	<p>ไตรสิกขา หมายถึง การพัฒนามนุษย์ให้ดำเนินชีวิตดีงามถูกต้อง ทำให้มีวิถีชีวิตที่เป็นมรรค เป็นทางดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงามของมนุษย์ ต้องเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนาตน คือ สิกขามรรคกับสิกขาจึงประสานเป็นอันเดียวกัน เมื่อมองในแง่ อริยสัจ ๔ ก็เป็นอริยมรรค คือ วิถีชีวิตอันประเสริฐ เมื่อเป็นมรรคก็ดำเนินก้าวหน้าไปสู่จุดหมายโดยกำจัดสมุทัยให้หมดไป</p>
<p>พุทธทาสภิกขุ (๒๕๔๙, หน้า ๑๙๘)</p>	<p>ศีล สมาธิ ปัญญา ถือว่าเป็นทฤษฎี ถ้าเป็นการปฏิบัติต้องเป็นปัญญา แล้วเป็นศีล แล้วเป็นสมาธิ สำหรับศีล สมาธิ ปัญญา ที่วางไว้เป็นรูปทฤษฎีนี้ก็ไม่ใช่ว่าผิด ถูกตามรูปของทฤษฎี คือเรียงตามลำดับจากต่ำไปหาสูง แต่พอถึงที่ปฏิบัติแล้ว ต้องดึงปัญญามานำหน้าและปัญญานั้นจะงอกงามเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ ไป เพราะว่ามีสมาธิแล้ว ปัญญา ก็จะงอกงามกว่าเดิม ปัญญาจึงให้ศีล สมาธิเดินไปถูกทางแล้ว ก็เพิ่มกำลังให้แก่ปัญญาให้สูงขึ้น</p>
<p>ระวี ภาวิไล (๒๕๒๘)</p>	<p>ไตรสิกขาว่า หมายถึง การศึกษาสามประการตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นกุศโลบายแห่งการพัฒนาตนเองที่ถูกต้องของมนุษย์ทุกคน</p>
<p>ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๖, หน้า ๒๘๔)</p>	<p>ไตรสิกขา หมายถึง สิกขา ๓ คือ ศีล เรียกว่าศีลสิกขา สมาธิ เรียกว่า จิตสิกขา และปัญญา เรียกว่า ปัญญาสิกขา</p>
<p>เสฐียรพงษ์ วรรณปก (๒๕๔๙, หน้า ๒๙)</p>	<p>ไตรสิกขา คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นระบบฝึกฝนอบรม เมื่อจัดเป็นระบบฝึกฝนอบรมก็จะฝึกฝนสามมิติเท่านั้น คือ ทางด้านปัญญาทางด้านศีล ทางด้านจิตทางด้านปัญญา เป็นเรื่องทางความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด ค่านิยมที่ถูกต้องทางด้านศีล การควบคุมพฤติกรรม ทางกาย ทางวาจาให้อยู่ในกรอบ</p>

ตารางที่ ๒.๖ หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

<p>พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (๒๕๔๙)</p>	<p>ศีลออกเป็นหมวดใหญ่ๆ ๔ หมวด คือ (๑) การรักษา วินัยแม่บทของชุมชน (ปาฏิโมกขสังวร) เมื่อคนอยู่ ร่วมกัน หรือทำงานทำกิจการร่วมกัน เป็นชุมชน เป็นหน่วยงาน เป็นองค์กร ตลอดจนเป็น ประเทศชาติ จะต้องมิมีกฎเกณฑ์กติกาตลอดจน กฎหมาย เพื่อจัดระเบียบระบบให้เกิดความ เรียบร้อย (๒) การรู้จักใช้อินทรีย์ (อินทรีย์สังวร) เรา รับรู้สิ่งแวดล้อมโดยผ่านทางอินทรีย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ถ้ารับรู้ใช้หูตาไม่เป็น เช่น ดูไม่เป็น ฟัง ไม่เป็น แทนที่จะได้ประโยชน์ก็จะเกิดโทษ (๓) การ หาเลี้ยงชีพที่บริสุทธิ์ (อาชีวะปาริสุทธิ) การทำมาหา เลี้ยงชีพเป็นพฤติกรรมหลักในการดำเนินชีวิตของ มนุษย์ ถ้ามีผู้หาเลี้ยงชีพโดยวิธีทุจริต เป็นมิฉฉาชีพ นอกจากชีวิตของคนนั้นเองจะชั่วร้ายเสื่อมเสียแล้ว ก็จะทำก่อความเดือดร้อนแก่สังคมอย่างมาก และ (๔) การเสพบริโภคปัจจัยโดยใช้ปัญญา (ปัจจัยปฏิเส วนา) พฤติกรรมของมนุษย์ ในที่สุดก็มาลงที่การกิน ใช้เสพบริโภค ถ้ามนุษย์ไม่พัฒนาพฤติกรรมในการ เสพบริโภค ก็จะก่อปัญหาอย่างมากทั้งแก่ชีวิต แก่ สังคม และแก่โลก</p>
--	---

๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจ ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดต่างๆ ไว้ ดังนี้

๒.๖.๑ ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจ ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ ดังนี้

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้^{๖๐}

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้หน่วยการปกครองระดับรองของรัฐหรือกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่าง เพื่อประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ท้องถิ่นโดยตรง การบริหารงานท้องถิ่นจะมุ่งการปกครองที่ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมโดยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม^{๖๑}

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน^{๖๒}

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง “การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือ กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ในการบริหารงานท้องถิ่นตามแนวความคิดที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมจะเป็น “รัฐบาลของประชาชน” โดยประชาชนและเพื่อประชาชน”^{๖๓}

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปแบบลักษณะกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้งานดำเนินไปอย่าง

^{๖๐}ประทาน คงฤทธิศึกษากร, **การปกครองท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖), หน้า ๘.

^{๖๑}อุทัย หิรัญโต, **การปกครองท้องถิ่นไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๔.

^{๖๒}สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง, “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, **รายงานการวิจัย**, (สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗), หน้า ๓ - ๙.

^{๖๓}ชวงค์ ฉายะบุตร, **การปกครองท้องถิ่นไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๒๑.

ประหยัด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นย่อมทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่นและย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร^{๖๔}

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจ ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย^{๖๕}

จากการรวบรวมเอกสารของการปกครองส่วนท้องถิ่นของนักวิชาการชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้^{๖๖} ดังนี้

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย และมีองค์การที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

การปกครองตนเองของท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาของท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น

๒.๖.๒ องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๗ ประการ คือ

๑) สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้น จะมีความเข้มแข็งว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒) พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์

^{๖๔} วิญญู อังคนารักษ์, แนวความคิดในการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น, (เอกสารประกอบการบรรยายฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๑๙), หน้า ๔.

^{๖๕} ชูศักดิ์ เที้ยตรง, การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๓.

^{๖๖} ประหยัด หงษ์ทองคำ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๑๐.

เชื้อชาติและความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎหมายที่จะกำหนดพื้นที่ และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น ๒ ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหาร และเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WTO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

๓) การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากนัก เพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมือง และการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

๔) องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

๕) การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การ หรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมด หรือบางส่วนเพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

๖) อิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถให้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

๗) งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

นอกจากนี้ คณะกรรมการการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น โดยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว ตามคำสั่งที่ ๒๖๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ เพื่อศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทย ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันในทุกรูปแบบหาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นโดยกล่าวถึงองค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

๑) เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง

๒) สภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ใน

กฎหมายรัฐธรรมนูญ

๓) มีอิสระในการปกครองตนเอง

๔) มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม

๕) มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ

๖) มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง

๗) มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ

๘) มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท

๙) มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

๒.๖.๓ วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

๑) ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งทางด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

๒) เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

๓) เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการในเรื่องของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

๒.๖.๔ ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

๑) การปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองแก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันจะนำมาสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย

๒) การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

๓) การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

๔) การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ

๕) การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต

๖) การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

๖.๕) รูปแบบของการปกครองท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันมีอยู่ ๕ รูปแบบ แบ่งออกเป็นรูปแบบทั่วไป ๓ รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และรูปแบบพิเศษ ๒ รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยา เดิมรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นมี ๖ รูปแบบ คือ มีรูปแบบสุขาภิบาล ซึ่งเป็นรูปแบบที่เก่าแก่ที่สุด ปัจจุบัน สุขาภิบาลเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลทุกแห่ง จึงไม่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลอีกต่อไป

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการต่างๆ และดำเนินการเพื่อประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีการจัดตั้งองค์การขึ้นทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

ตารางที่ ๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
<p>ประทาน คงฤทธิศึกษากร (๒๕๒๖, หน้า ๘)</p>	<p>การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล</p>
<p>อุทัย หิรัญโต (๒๕๒๓, หน้า ๔)</p>	<p>การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้หน่วยการปกครองระดับรองของรัฐหรือกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินการบางอย่าง เพื่อประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ท้องถิ่นโดยตรง การบริหารงานท้องถิ่นจะมีองค์การปกครองที่ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่</p>
<p>สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (๒๕๔๗, หน้า ๓ - ๘)</p>	<p>การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน</p>
<p>ชูวงศ์ ฉายะบุตร, (๒๕๓๘, หน้า ๒๑)</p>	<p>การปกครองท้องถิ่น หมายถึง “การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือ กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ในการบริหารงานท้องถิ่นตามแนวความคิดที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมจะเป็น “รัฐบาลของประชาชน” โดยประชาชนและเพื่อประชาชน</p>

ตารางที่ ๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

<p>วิญญู อังคนารักษ์ (๒๕๑๙, หน้า ๔)</p>	<p>การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปแบบลักษณะกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น</p>
<p>ชูศักดิ์ เทียงตรง (๒๕๑๘, หน้า ๑๓)</p>	<p>การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย</p>
<p>ประหยัด หงส์ทองคำ (๒๕๒๖, หน้า ๑๐)</p>	<p>การปกครองตนเองของท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาของท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน</p>

๒.๗ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยขอนำเสนอแนวคิดเบื้องต้นที่เกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๒.๗.๑ ความหมายเกี่ยวกับการบริหาร

ได้มีนักวิชาการได้ให้คำความหมายของคำว่า “บริหาร” ไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้ คำว่า บริหาร ตรงกับภาษาบาลีว่า “ปริหฺร” เป็นคำแสดงความหมายถึง ลักษณะของการปกครองว่าเป็นการนำสังคมหรือหมู่คณะให้ดำเนินไปโดยสมบูรณ์ นำหมู่คณะให้พัฒนาไปพร้อมกัน “ปริหฺร” อาจบ่งถึงความหมายที่ว่า การแบ่งงาน การกระจายอำนาจ หรือการที่สมาชิกในสังคมมีส่วนร่วม ในการปกครองหมู่คณะก็ได้ ในพระไตรปิฎกมักจะใช้คำว่า “ปริหฺร” กับกลุ่มสังคม เช่น “อหํ ภิกขุสงฆ์ ปริหฺรสุสามี” เราจักปกครองภิกษุสงฆ์^{๖๗} หรือ การบริหาร หมายถึง กระบวนการ

จัดองค์การและการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้า^{๖๘} หรือเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยอาศัยบุคคลและทรัพยากรอื่น^{๖๙} หรือเป็นดำเนินการไปรอบคอบและรอบด้าน ซึ่งจะเป็นด้วยความเพียรพยายามในทางที่ชอบ ที่อาจสรุปเป็นการบริหารตน บริหารคน บริหารงาน^{๗๐} หรือเป็นการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น^{๗๑} หรือเป็นกระบวนการทำงานโดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารต่าง ๆ ซึ่งมีบุคลากรเป็นทรัพยากรหลักขององค์การ และบุคคลเหล่านี้จะใช้ทรัพยากรอื่น เช่น เงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่น ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้องค์การสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ^{๗๒} หรือคำว่า บริหาร นั้นมาจากคำ ๒ คำ คือ บริ แปลว่าโดยรอบ และ หาร แปลว่า แบ่งรวมความจึงแปลว่า การแบ่งงานที่อยู่รอบข้าง ช่วยกันทำให้สำเร็จ และการบริหาร คือ การใช้คนอื่นทำงานแทนตนสำเร็จ ส่วนการจัดการ คือ การใช้ตนเองทำงานแทนตนจนสำเร็จการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เหมือนการบริหารงานของเอกชนที่มุ่งกำไรเป็นเป้าหมาย แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมุ่งความพึงพอใจของประชาชนเป็นหลัก และสิ่งที่ต้องมุ่งเน้นอย่างเต็มที่ คือ การ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” หรือการทำให้ประชาชนพ้นทุกข์ มีสุข ซึ่งการบริหารที่ดีต้องยึดหลักธรรมาภิบาล โดยทั่วไปมีแนวคิดเรื่องหลักการบริหารงานตามทฤษฎีการบริหารที่นิยมใช้ คือ การบริหารงานใดๆ ในองค์กรต้องเริ่มต้นจากการสำรวจความพร้อมในการจัดสรรทรัพยากรทาง การบริหาร โดยยึดหลัก 4M คือ Man : คน Money : เงิน Material : วัสดุอุปกรณ์ Management : การบริหารจัดการ หรือจะเพิ่มอีก ตามภาคเอกชนก็ได้ตามคำจำเริญและความเหมาะสม คือ Machine : เครื่องจักร และ Marketing ตลาด^{๗๓}

๒.๗.๒ กระบวนการบริหาร

ในเรื่องของกระบวนการบริหารนั้น ก็ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงกล่าวไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

^{๖๘}Ernest Dale, *Management Theory and Practice*, (New York : McGraw-Hill Book Co., 1973), p. 4.

^{๖๙}Samuel C. Certo, *Modern Management : Diversity, Quality, Ethics and Global Environment*, ed., (Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1994), p. 6.

^{๗๐}พระครูภาวนาโสภิต วิ., ดร. (บุญญรัตน์ เมืองวงศ์), *พุทธธรรมาภิบาล หนังสืออ่านประกอบหลักสูตรพุทธธรรมาภิบาลระดับปริญญาตรีและปริญญาโท*, ๒๕๕๔, หน้า ๘๘.

^{๗๑}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), *พุทธวิธีบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๑.

^{๗๒}สุรพล สุขะพรหม และคณะ, *ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงพุทธ*, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๔๓.

^{๗๓}สุเมธ แสงนิมิต, *ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*, พิมพ์ครั้งที่ ๑, สถาบันพระปกเกล้า, (กรุงเทพมหานคร : ส เจริญ การพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๗, ๔๓ - ๔๕.

ลูเธอร์กูลิก (Luther Gulick) และ ลินดัล เออร์วิค (Lyndall Urwick) ได้สรุปการบริหารไว้ใน “Paper on the Science of Administration” ว่ากระบวนการบริหารย่อมประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๗ ประการ หรือที่เรียกกันย่อๆ ว่า “POSDCoRB Model” ซึ่งอธิบายความหมายไว้ดังนี้^{๗๔}

๑) P = Planning หมายถึง การวางแผนงาน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่วางขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน แผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้ในทางวิชาการและวิจรณ์ญาณวินิจัยเหตุการณ์ในอนาคต แล้วกำหนดวิธีการโดยถูกต้องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

๒) O = Organizing หมายถึง การจัดส่วนงานภายในองค์การ ซึ่งในการศึกษาบางแห่ง ก็พิจารณา รวมไปถึงการปฏิบัติงาน หรือวิธีการจัดการด้วย เรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงาน (Division of work) เป็นกรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงานหรือการจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง (Specialization) ก็ได้ นอกจากนี้อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุม (Control) หรือพิจารณาในแง่หน่วยงาน เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานงานสนับสนุน (Auxiliary) ก็ได้ นอกจากนี้ยังรวมถึงการปรับปรุงองค์การบริหารให้ดีขึ้นด้วย

๓) S = Staffing หมายถึง การจัดการบุคคลากรและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่แบ่งไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หมายถึงการจัดการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Competent men for competent job) และรวมถึงการที่จะเสริมสร้างและดำรงสัมพันธภาพในการทำงานของคนงาน และพนักงานด้วย

๔) D = Directing หมายถึง การศึกษาวิธีการอันรวมทั้งการควบคุมงานนิเทศงานตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน เช่นภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษย์สัมพันธ์ (Human Relations) และแรงจูงใจ (Motivation) เป็นต้น การอันรวมนี้อาจรวมถึงการวินิจัยสั่งการ (Decision Making) ซึ่งต้องอาศัยวิทยาการสมัยใหม่และวิธีการใหม่ๆ มาช่วยด้วย

๕) Co = Coordinating หมายถึง ความร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาซึ่งขัดข้องในการทำงาน เป็นเรื่องที่มีผู้บังคับบัญชาต้องจัดระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน และระหว่างผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ด้วย นอกจากนี้ ยังรวมถึงการสื่อสาร (Communication) อีกด้วย

๖) R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดถึงการประชาสัมพันธ์ (Public Relations) รวมถึงการสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับประชาชน หรือ ผู้เกี่ยวข้องด้วย ความสำคัญของรายงานนั้นจะต้องตั้งอยู่บนฐานของความจริง

---

^{๗๔}Luther Gulick and Lyndall Urwick., ed. *Papers on the Science of Administration*, (New York : Institute of Public Administration, 1973), p. 17.

๓) B = Budgeting หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและรายการเงิน ตลอดจนใช้วิธีการงบประมาณเป็นแผนงานเป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน

เฮนรี ฟาโย (Henry Fayol) ได้สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร (Management Processes) ว่าประกอบด้วยหน้าที่ทางบริหาร (Management Function) ๕ ประการ คือ^{๗๕}

- ๑) การวางแผน (Planning)
- ๒) การจัดองค์การ (Organizing)
- ๓) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding)
- ๔) การประสานงาน (Coordinating)
- ๕) การควบคุม (Controlling)

ดังนั้น การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการทำงานให้สำเร็จโดยใช้คนอื่น เป็นความถนัดหรือทักษะส่วนบุคคลอื่นได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุม รวมถึงการใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จขององค์กรที่กำหนดไว้ ส่วนการบริหารนั้นเป็นแนวทางหรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์อย่างมีระบบ และได้ขยายความเกี่ยวกับกระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Gulick ว่ากระบวนการบริหาร ประกอบด้วย ๗ กิจกรรม หรือเรียกว่า POSDCoRB^{๗๖} สำหรับในการบริหารท้องถิ่นนั้น หลักการบริหารท้องถิ่นมีรากฐานมาจากทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะหลักการบริหารเป็นข้อสรุปที่ได้มาจากทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับหลักการที่เป็นฐานคติของการปกครองส่วนท้องถิ่นมีด้วยกันอย่างน้อย ๕ หลัก ได้แก่ (๑) หลักประชาธิปไตย (๒) หลักทางเลือกสาธารณะ (๓) หลักประสิทธิภาพ (๔) หลักชุมชนนิยม และ (๕) หลักการกระจายอำนาจ และได้กล่าวถึงหลักการจัดการปกครองท้องถิ่นว่า การปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันพัฒนาไปสู่ยุคการจัดการปกครองท้องถิ่นหรือบางครั้งเรียกว่า “ธรรมาภิบาลท้องถิ่น” หรือ “ธรรมาภิบาลชุมชน” หรือบางคนเรียกว่า “การบริหารจัดการท้องถิ่น” ทั้งหมดมาจากภาษาอังกฤษว่า “Local Governance” หรือ “Community Governance” ในที่นี้หมายถึงการทำงานร่วมกันของหลายฝ่ายหรือการทำงานเป็นเครือข่ายในท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นที่พัฒนามาในยุคหลังรัฐสวัสดิการ^{๗๗}

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยใช้ทักษะการบริหารจัดการที่ผู้บริหารจะใช้ในการตัดสินใจ เพื่อค้นหาวิธีที่ดีที่สุดในการดำเนินกิจกรรมและนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีกระบวนการคิดในการวางแผน การจัดการและสั่งการ

^{๗๕} Henry Fayol, *General and Industrial Management*, (London : Sir Issac Pitman & Sons Ltd., 1949), p. 25.

^{๗๖} ประพันธ์ สุรหาร, *ศัพท์เทคนิคทางการบริหาร*, (ขอนแก่น : ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗), หน้า ๒๕.

^{๗๗} เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, *แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น*, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิพิธการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๘๘, ๑๐๔.

ตลอดจนควบคุมกำกับ โดยอาศัยปัจจัยทรัพยากร คน เงิน วัสดุ สิ่งของและวิธีการปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๒.๘ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Ernest Dale (1973, p. 4)	บริหาร ตรงกับภาษาบาลีว่า “ปริหร” เป็นคำแสดงความหมายถึง ลักษณะของการปกครองว่าเป็นการนำสังคมหรือหมู่คณะให้ดำเนินไปโดยสมบูรณ์ นำหมู่คณะให้พัฒนาไปพร้อมกัน “ปริหร” อาจบ่งถึงความหมายที่ว่า การแบ่งงาน การกระจายอำนาจ หรือ การที่สมาชิกในสังคมมีส่วนร่วม ในการปกครองหมู่คณะก็ได้ ในพระไตรปิฎกมักจะใช้คำว่า “ปริหร” กับกลุ่มสังคม
Samuel C. Certo (1994, p. 6.)	การบริหาร หมายถึง กระบวนการจัดองค์การและการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้า กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยอาศัยบุคคลและทรัพยากรอื่น
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (๒๕๔๙, หน้า ๑)	การบริหารงานเป็นกระบวนการทำงานโดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารต่าง ๆ ซึ่งมีบุคลากรเป็นทรัพยากรหลักขององค์การ และบุคคลเหล่านี้จะใช้ทรัพยากรอื่น เช่น เงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่น ข้อมูลสารสนเทศ
พระครูภาวนาโสภิต วิ., (๒๕๕๔, หน้า ๘๙.)	การบริหารเป็นการดำเนินการไปรอบคอบและรอบด้าน ซึ่งจะเป็นด้วยความเพียรพยายามในทางที่ชอบที่อาจสรุปเป็นการบริหารตน บริหารคน บริหารงาน
สุรพล สุยะพรหม และคณะ (๒๕๕๕, หน้า ๔๓)	การบริหารเป็นกระบวนการทำงานโดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารต่าง ๆ ซึ่งมีบุคลากรเป็นทรัพยากรหลักขององค์การ และบุคคลเหล่านี้จะใช้ทรัพยากรอื่น เช่น เงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่น ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้้องค์การสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๒.๘ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

<p>สุเมธ แสงนิมนวล (๒๕๕๒, หน้า ๗, ๔๓ - ๔๕.)</p>	<p>หลักการบริหารงานตามทฤษฎีการบริหารที่นิยมใช้ คือ การบริหารงานใดๆ ในองค์กร ต้องเริ่มต้นจากการสำรวจความพร้อมในการจัดสรรทรัพยากรทางการบริหาร โดยยึดหลัก 4M คือ Man : คน Money : เงิน Material : วัสดุอุปกรณ์ Management : การบริหารจัดการ หรือจะเพิ่มอีก ตามภาคเอกชนก็ได้ ตามคำจำเป็นและความเหมาะสม คือ Machine : เครื่องจักร และ Marketing ตลาด</p>
<p>Luther Gulick and Lyndall Urwick, (1973, p. 17)</p>	<p>การบริหาร ตามหลัก POSDCoRB Model อธิบายความหมาย คือ ๑) P = Planning หมายถึง การวางแผนงาน ๒) O = Organizing หมายถึง การจัดส่วนงานภายในองค์กร ๓) S = Staffing หมายถึง การจัดการบุคลากรและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงาน ๔) D = Directing หมายถึง การศึกษาวิธีการอำนวยความสะดวกรวมทั้งการควบคุมงานนี้เทศงาน ตลอดจนถึงศิลปะในการบริหารงาน ๕) Co = Coordinating หมายถึง ความร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น ๖) R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดถึงการประชาสัมพันธ์ และ ๗) B = Budgeting หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธี ในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและรายการเงิน</p>
<p>Henry Fayol (1949, p. 25)</p>	<p>หน้าที่ทางบริหาร (Management Function) ๕ ประการการวางแผน (Planning) คือ การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชา (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling)</p>
<p>ประพันธ์ สุริหาร (๒๕๔๗, หน้า ๒๕)</p>	<p>การปกครองส่วนท้องถิ่นมี ๕ หลักสำคัญ คือ (๑) หลักประชาธิปไตย (๒) หลักทางเล็กลักษณะ (๓) หลักประสิทธิภาพ (๔) หลักชุมชนนิยม และ (๕) หลักการกระจายอำนาจ</p>

ตารางที่ ๒.๘ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

<p>เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (๒๕๕๕, หน้า ๘๙, ๑๐๔)</p>	<p>การปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันพัฒนาไปสู่ยุคการจัดการปกครองท้องถิ่นหรือบางครั้งเรียกว่า “ธรรมาภิบาลท้องถิ่น” หรือ “ธรรมาภิบาลชุมชน” หรือบางคนเรียกว่า “การบริหารจัดการท้องถิ่น” ทั้งหมดมาจากภาษาอังกฤษว่า “Local Governance” หรือ “Community Governance” ในที่นี้หมายถึงการทำงานร่วมกันของหลายฝ่ายหรือการทำงานเป็นเครือข่ายในท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นที่พัฒนามาในยุคหลังรัฐสวัสดิการ</p>
---	---

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยขอเสนอ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ ธรรมาภิบาล หลักพุทธธรรม การบริหารองค์กร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๘.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ ไว้ดังนี้

จตุรงค์ ตีสมโชค วิจัยเรื่องกลยุทธ์การปฏิรูประบบราชการในกระทรวงยุติธรรมมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของกระทรวงยุติธรรม ตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.๒๕๔๕ และความสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของกระทรวงยุติธรรม ตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.๒๕๔๕ ประกอบไปด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน การรื้อใหม่ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยม การเสริมสร้างระบบราชการให้ทันสมัย การเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในการดำเนินการของกระทรวงยุติธรรม นโยบายการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.๒๕๔๕ เพื่อนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินการให้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบราชการของกระทรวงยุติธรรมในอนาคตที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ๑) ยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานของกระทรวงยุติธรรม เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.๒๕๔๕ และสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล ๒) การปฏิบัติงานของกระทรวงยุติธรรม มีความสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ในด้านการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน ในด้านการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน ในด้านการรื้อปรับระบบการเงินและการงบประมาณ

ในด้านการสร้างระบบบริหารงานบุคคลและค่าตอบแทนใหม่ ในด้านการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม ในด้านการเสริมสร้างระบบราชการให้ทันสมัย และในด้านการเปิดระบบ ราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบริบทด้านการบริหารงาน โดย มุ่งผลสัมฤทธิ์ และการจัดการภาครัฐแนวใหม่ให้ทุกหน่วยงานเกิดความรู้ความเข้าใจถูกต้องตรงกัน การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์^{๗๘}

ติเรก ถึงฝั่ง วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของจังหวัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานของผู้ว่า ราชการจังหวัด แบบบูรณาการรูปแบบใหม่และแบบเดิม พบว่า การบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ รูปแบบใหม่ เริ่มจากการกำหนดกลยุทธ์ ด้วยการนำ SWOT กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยระดม ความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน การแปลง กลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ แนวทางในการแปลงกลยุทธ์สู่การ ปฏิบัตินั้น ควรใช้แบบของการ บริหารโครงการมาเป็นแม่แบบในการดำเนินการ มีผลลัพธ์อย่าง เป็นรูปธรรมมากที่สุด ต้องกำหนด เจ้าภาพผู้รับผิดชอบ กำหนดเป้าหมายการทำงาน การวัดผลและ ประเมินผลงาน มีเอกภาพในการบริหารจัดการ มีอำนาจในการบริหารงบประมาณ และให้ทุกภาค ส่วนมีส่วนร่วมในการทำงานโดยมีกระบวนการจัดทำกลยุทธ์ของจังหวัด มีระบบที่ดี สอดคล้องกับกล ยุทธ์ชาติ จัดทำแผนงานโครงการ มีการบูรณาการระหว่างแผนกลยุทธ์ของจังหวัดกับแผนพัฒนาของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกับกลยุทธ์กลุ่ม จังหวัด มีความร่วมมือกับจังหวัดอื่นๆ ที่อยู่นอกกลุ่ม จังหวัด มีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการ (กบจ.) และมีแนวทางในการพัฒนา กลยุทธ์จังหวัดให้สะท้อนความต้องการของ พื้นที่ได้อย่างแท้จริง และต้องมีความสามารถด้านการบริหาร จัดการ (Chief Executive Officer) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Chief Emotional Officer) และ มี จิตใจที่ร่าเริง มองโลกในแง่ดี ผู้ที่ทำงานด้วยความสุข (Chief Entertainment Officer) มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการ ประสานงาน ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการวิจัยและติดตามประเมินผลงานอย่าง ต่อเนื่อง มีการจัดระบบฐานข้อมูลของจังหวัดทุกด้าน อย่างครบถ้วนและทันสมัยอยู่เสมอ มีการ กระจาย อำนาจให้กับบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ อย่างแท้จริงและมีการบริหารจัดการ งบประมาณที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้^{๗๙}

ตระกูล ชำนาญ^{๘๐} ได้ทำการศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตาม แนวพุทธศาสตร์” ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนา พุทธถึงแผนการที่จะปฏิบัติ วิธีการ รูปแบบ

^{๗๘} จตุรงค์ ดีสมโชค, “กลยุทธ์การปฏิรูประบบราชการในกระทรวงยุติธรรม” **ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิต (รัฐศาสตร์)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒).

^{๗๙} ติเรก ถึงฝั่ง, “กลยุทธ์การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) เพื่อเพิ่มศักยภาพ การแข่งขันของจังหวัดในประเทศไทย”, **ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิต(รัฐประศาสนศาสตร์)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๙).

^{๘๐} ตระกูล ชำนาญ, “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธศาสตร์”, **รายงานวิจัย**, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๕๓), หน้า ๒.

พฤติกรรม การกำหนดตำแหน่งที่จะปฏิบัติการ และทัศนวิสัย ในการพัฒนา ซึ่งในที่นี้หมายถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ปัจจัยหลัก (Core factor) ของการพัฒนาทั้งปวง กำหนดตำแหน่งสำคัญของพัฒนาไว้ที่ทรัพยากรมนุษย์ซึ่งรวมถึงกายกับใจ (Mater & Mind) ตามหลักพุทธศาสตร์ สอดคล้องกับอภิปรัชญาหมวดญาณวิทยาที่ว่าถึงโลกทัศน์ หรือระบบความเชื่อ ในแง่ของวิธีการ รูปแบบ และศาสตร์การพัฒนา พุทธศาสตร์มีองค์ความรู้ที่กำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาได้

ไพบูลย์ โพธิ์สุวรรณ^{๘๑} ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาท้องถิ่นสู่ผลสัมฤทธิ์ : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูญเสียงบประมาณ ประชาชนไม่ได้ประโยชน์เพราะผู้นำไม่สามารถทำแผนพัฒนาหรือการกำหนดโครงการได้ถูกต้อง เพราะความรู้จากการบริหารงานต่ำทำให้โครงการขาดคุณภาพ ประกอบกับบุคลากรไม่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานไม่เป็นไปตามหน้าที่ ตามกฎหมายระเบียบ คำสั่งการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการนำกลยุทธ์มาใช้และทำงานที่ไม่มีกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมาย นำมาซึ่งปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรและส่งผลกระทบต่อประชาชนและการบริหารการพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลในยุคโลกาภิวัตน์ ได้แก่ ประสิทธิภาพประชาธิปไตย ประสิทธิภาพการศึกษาและประสิทธิภาพเศรษฐกิจกับภาวะผู้นำ การศึกษาเทคโนโลยีทรัพยากรมนุษย์สิ่งแวดล้อม ประสิทธิภาพ การบริหารโครงการ การมีส่วนร่วมในโครงการ ความโปร่งใสของโครงการและโครงการมีผลกำไร

วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์^{๘๒} วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนกลยุทธ์การบริหารกำลังคนภาครัฐ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุข้าราชการ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการวางแผนกำลังคนภาครัฐ ได้ตระหนักถึงปัญหาการขาดแคลนกำลังคนภาครัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงได้ทำการพัฒนาแผนกลยุทธ์การบริหารกำลังคนภาครัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุข้าราชการ โดยคัดเลือก ๖ กระทรวงเป้าหมาย ในการศึกษาวิจัยจากหลักเกณฑ์ของขนาดทั้งขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ อย่างละ ๒ กระทรวง และลักษณะการทำงานของกระทรวงใน ๓ ลักษณะ ได้แก่ ๑) กระทรวงที่มีภารกิจที่รัฐเป็นผู้ควบคุมหรือดำเนินการหลัก ๒) กระทรวงที่มีภารกิจที่ภาครัฐ-เอกชน-ประชาชน ร่วมกันจัดการได้ และ ๓) กระทรวงที่มีภารกิจที่ภาคเอกชน-ประชาชน สามารถจัดการได้เองภายใต้กติกาและการส่งเสริมของภาครัฐ และได้คัดเลือก ๖ กระทรวง ดังนี้ กระทรวงคมนาคม (ขนาดใหญ่) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ขนาดใหญ่) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ขนาดกลาง) กระทรวงอุตสาหกรรม (ขนาดกลาง) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ขนาดเล็ก) และ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ขนาดเล็ก)

^{๘๑}ไพบูลย์ โพธิ์สุวรรณ, "กลยุทธ์การพัฒนาท้องถิ่นสู่ผลสัมฤทธิ์ : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย". *วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต*, (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑).

^{๘๒}วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ "การพัฒนาแผนกลยุทธ์การบริหารกำลังคนภาครัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุข้าราชการ", *รายงานวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล สำนักงาน ก.พ. ,๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

สรุปได้ว่า การสร้างกลยุทธ์ในการส่งเสริมความโปร่งใส โดยเฉพาะองค์ภาครัฐที่มีโครงสร้างการบริหารงานที่ซับซ้อนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ จึงต้องมีการวางแผนการพัฒนาทั้งในระยะสั้น และระยะยาว เพื่อให้เกิดการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งประกอบไปด้วย การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน การรื้อใหม่ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยม การเสริมสร้างระบบราชการให้ทันสมัย การเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบริบทด้านการบริหารงาน โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการจัดการภาครัฐแนวใหม่ให้ทุกหน่วยงานเกิดความรู้ความเข้าใจถูกต้องตรงกัน การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการให้ดีขึ้น

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์

นักวิจัย	ข้อค้นพบ
จตุรงค์ ดีสมโชค (๒๕๕๒)	วิจัยเรื่องกลยุทธ์การปฏิรูประบบราชการในกระทรวงยุติธรรมมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของกระทรวงยุติธรรม ตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.๒๕๔๕ ศึกษาการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน การรื้อใหม่ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยม การเสริมสร้างระบบราชการให้ทันสมัย การเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในการดำเนินการของกระทรวงยุติธรรม นโยบายการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.๒๕๔๕ เพื่อนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินการให้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบราชการของกระทรวงยุติธรรมในอนาคตที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ (ต่อ)

<p>ดิเรก ถึงฝั่ง (๒๕๔๙)</p>	<p>วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของจังหวัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัด แบบบูรณาการรูปแบบใหม่และแบบเดิม พบว่า การบริหารจังหวัดแบบบูรณาการรูปแบบใหม่ เริ่มจากการกำหนดกลยุทธ์ ด้วยการทำ SWOT กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ แนวทางในการแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัตินั้น ควรใช้แบบของการ บริหารโครงการมาเป็นแม่แบบในการดำเนินการ มีผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด ต้องกำหนด เจ้าภาพผู้รับผิดชอบ กำหนดเป้าหมายการทำงาน การวัดผลและประเมินผลงาน มีเอกภาพในการบริหารจัดการ มีอำนาจในการบริหารงบประมาณ และให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการทำงานโดยมีกระบวนการจัดทำกลยุทธ์ของจังหวัด มีระบบที่ดี</p>
<p>ตระกูล ชำนาญ, (๒๕๔๓, หน้า ๒)</p>	<p>วิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธศาสตร์พบว่า กลยุทธ์การพัฒนา พุทธถึงแผนการที่จะปฏิบัติ วิธีการ รูปแบบพฤติกรรม การกำหนดตำแหน่งที่จะปฏิบัติ การ และทัศนวิสัย ในการพัฒนา ซึ่งในที่นี้หมายถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ปัจจัยหลัก (Core factor) ของการพัฒนาทั้งปวง กำหนดตำแหน่งสำคัญของการพัฒนาไว้ที่ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งรวมถึงกายกับใจ (Mater& Mind) ตามหลักพุทธศาสตร์</p>

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ (ต่อ)

<p>ไพบูลย์ โพธิ์สุวรรณ (๒๕๕๑)</p>	<p>วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาท้องถิ่นสู่ผลสัมฤทธิ์ : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูญเสียงบประมาณ ประชาชนไม่ได้ประโยชน์เพราะผู้นำไม่สามารถทำแผนพัฒนาหรือการกำหนดโครงการ ได้ถูกต้องเพราะความรู้จากการบริหารงานต่ำทำให้โครงการขาดคุณภาพ ประกอบกับบุคลากรไม่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานไม่เป็นไปตามหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบ คำสั่งการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการนำกลยุทธ์มาใช้และทำงานที่ไม่มีกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมาย นำมาซึ่งปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรและส่งผลกระทบต่อประชาชนและการบริหารการพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลในยุคโลกาภิวัตน์</p>
<p>วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ (๒๕๕๒)</p>	<p>วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนกลยุทธ์การบริหารกำลังคนภาครัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุข้าราชการ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการวางแผนกำลังคนภาครัฐ ได้ตระหนักถึงปัญหาการขาดแคลนกำลังคนภาครัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงได้ทำการพัฒนาแผนกลยุทธ์การบริหารกำลังคนภาครัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุข้าราชการ เป้าหมาย ในการศึกษาวิจัยจากหลักเกณฑ์ของขนาดทั้งขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ อย่างละ ๒ กระทรวง และลักษณะการทำงานของกระทรวงใน ๓ ลักษณะ ได้แก่ ๑) กระทรวงที่มีภารกิจที่รัฐเป็นผู้ควบคุมหรือดำเนินการหลัก ๒) กระทรวงที่มีภารกิจที่ภาครัฐ-เอกชน-ประชาชนร่วมกันจัดการได้ และ ๓) กระทรวงที่มีภารกิจที่ภาคเอกชน-ประชาชน สามารถจัดการได้เองภายใต้กติกาและการส่งเสริมของภาครัฐ</p>

๒.๘.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล ดังนี้

บรรจง เจริญสุข^{๘๓} วิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบในการนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน จำนวน ๒,๓๒๕ โรงเรียนโดยดำเนินการวิจัย ๓ ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบน ๑๒ คน เลือกแบบเจาะจง ระยะที่สองพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน ๒๔ คน และระยะที่ ๓ เป็นการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคใต้ตอนบน จำนวน ๓๔๒ คน ผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีสถานภาพการบริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจการบริหารสถานศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า รูปแบบซึ่งเป็นวิธีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วย ภารกิจสถานศึกษา ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แต่ละด้านประกอบด้วยภารกิจการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ๖ หลัก ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกด้าน

มณฑริกา วิฑูรชาติ^{๘๔} ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๑-๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๑-๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์หลัก คือ ๑. กลยุทธ์การพัฒนากภาวะผู้นำ ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๑๖ กลยุทธ์ ๒. กลยุทธ์พัฒนาครู ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๗ กลยุทธ์ ๓. กลยุทธ์การพัฒนาวิชาการ ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๕๒ กลยุทธ์ ๔. กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการทั่วไป ซึ่งมีกลยุทธ์รอง

^{๘๓}บรรจง เจริญสุข, “การพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน” **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒).

^{๘๔}มณฑริกา วิฑูรชาติ, “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๑-๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร”, **ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ : มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, ๒๕๕๑).

๑๓ กลยุทธ์ ๕. กลยุทธ์การพัฒนาความร่วมมือกับชุมชน และเครือข่ายโรงเรียนซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๘ กลยุทธ์ ผลการประเมินการทดลองใช้กลยุทธ์ในการบริหารสถานการศึกษา เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชน พบว่าทั้ง ๕ กลยุทธ์ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมทุกกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากทั้ง ๔ มาตรฐาน คือ ด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง

มัทนา เหลืองนาทองดี^{๕๕} วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานบริหาร มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาลอย่างน้อยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า ๔๐ ปี การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และเป็นผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาล มากกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย การศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็นผู้บริหารระดับกลาง นอกจากนี้พบว่า ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับธรรมาภิบาลจากสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อยมาก และยังพบว่าผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กร

รัชชา ภัคดีจิตต์^{๕๖} วิจัยเรื่ององค์การมหาชนของไทย : การศึกษากลไก และกระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์กลไกและกระบวนการบริหารขององค์การมหาชนของไทยในปัจจุบันภายใต้กรอบแนวคิดธรรมาภิบาล โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า กลไกและกระบวนการบริหารองค์การมหาชนของไทยในปัจจุบันภายใต้กรอบแนวคิดธรรมาภิบาลถูกต้องตามกฎหมาย ตามหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการอื่นตามกรอบแนวคิดธรรมาภิบาลยังไม่ครอบคลุม และข้อมูลสำคัญที่ได้จากกลุ่มบุคคลส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ และประเมินผลองค์การมหาชน และฝ่ายการเมือง คือ กลุ่มสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการบริหารการศึกษาความยืดหยุ่นและความคล่องตัว ความเป็นอิสระทางการบริหาร พบว่า องค์การมหาชนมีความยืดหยุ่นและความคล่องตัวทางการบริหารในระดับหนึ่ง แต่ไม่มีความเป็นอิสระทางการบริหารอย่างแท้จริงตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง การบริหารงานได้รับการแทรกแซงทางการเมืองทั้งการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการบริหาร

ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร^{๕๗} วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์ ๑) ทราบการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันศึกษาเอกชน ๒) พัฒนาและนำเสนอการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย

^{๕๕}มัทนา เหลืองนาทองดี, “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย”, รายงานวิจัย, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๑๔, (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๕), บทคัดย่อ.

^{๕๖}รัชชา ภัคดีจิตต์, “องค์การมหาชนของไทย : การศึกษากลไกและกระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล” **ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐).

^{๕๗}ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร, “การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน”, **ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๑).

๕ ขั้นตอน คือ ๑) การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ๒) การร่างการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารจากขอบข่ายแนวคิดและวิเคราะห์ผลความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ ๓) การสร้างแบบสอบถามการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ๔) เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ๕) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคกลางจำนวน ๑๔ มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ๑.การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนประกอบด้วย ๘ องค์ประกอบ คือ ๑) หลักความรับผิดชอบ ๒) หลักนิติธรรมและความเสมอภาค ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักความคุ้มค่า ๕) หลักความมั่นคง ๖) หลักความมีส่วนร่วม ๗) หลักคุณธรรม และ ๘) หลักการใช้อำนาจหน้าที่ ๒.การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ ๘ องค์ประกอบ มีความเหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับขอบข่ายการวิจัย

สรุปผล สงณรงค์^{๘๘} วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการดำเนินงานของชุมชนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีชุมชน บ้านชะอวด ตำบลบ้านชะอวด อำเภोजุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) เพื่อศึกษาการดำเนินงานของชุมชนและพัฒนาการ ดำเนินงานของชุมชนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ในการศึกษาผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์เจาะลึก และการจัดกลุ่มสนทนา จากกลุ่มเป้าหมายผู้นำชุมชน กรรมการกลุ่ม องค์กรชุมชน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ปฏิบัติงานในชุมชน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จากสภาพชุมชน การกำหนดแผนชุมชน การดำเนินงานของชุมชน และการสรุปทบทเรียนของชุมชน พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของชุมชนบ้านชะอวด เป็นการพัฒนาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกร่วมของชุมชน เป็นตัวขับเคลื่อนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้พัฒนาการดำเนินงานของชุมชน โดยเริ่มต้นจากการส่งเสริมประสบการณ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความตระหนักและตัดสินใจดำเนินงานของชุมชน การเรียนรู้จาก กระบวนการทำแผนชุมชน การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และการสรุปทบทเรียนร่วมกัน

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการที่ดีโดยการนำหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้ในองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะในสถานศึกษา และ องค์กรบริหารส่วนตำบล ที่มีการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ให้กับผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งประชาชนในการบริหารงานในด้านต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเน้นการวางแผนปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและตรวจสอบถ่วงดุล รวมถึงการรายงานผลการจัดการที่มีเป็นขั้นตอน และเป็นรูปธรรม

^{๘๘}สรุปผล สงณรงค์, “การพัฒนาการดำเนินงานของชุมชนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีชุมชนบ้านชะอวด ตำบลบ้านชะอวด อำเภोजุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช”, รายงานวิจัย, (คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๘), สรุปผลการวิจัย.

ตารางที่ ๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล

นักวิจัย	ข้อค้นพบ
<p>บรรจง เจริญสุข (๒๕๕๒)</p>	<p>วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีสถานภาพการบริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจการบริหารสถานศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า รูปแบบซึ่งเป็นวิธีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วย ภารกิจสถานศึกษา ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แต่ละด้านประกอบด้วยภารกิจการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ๖ หลัก รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกด้าน</p>
<p>มณฑริกา วิฑูรชาติ (๒๕๕๑)</p>	<p>วิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๑-๒ ในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๑-๒ ในเขตกรุงเทพมหานครประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์หลัก คือ ๑.กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำ ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๑๖ กลยุทธ์ ๒.กลยุทธ์พัฒนาครู ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๗ กลยุทธ์ ๓.กลยุทธ์การพัฒนาวิชาการ ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๕๒ กลยุทธ์ ๔.กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการทั่วไป ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๑๓ กลยุทธ์</p>

ตารางที่ ๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล (ต่อ)

	<p>๕. กลยุทธ์การพัฒนาความร่วมมือกับชุมชน และ เครือข่ายโรงเรียนซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๘ กลยุทธ์ ผลการ ประเมินการทดลองใช้กลยุทธ์ในการบริหารสถาน การศึกษา เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชน พบว่าทั้ง ๕ กลยุทธ์ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมทุกกลยุทธ์ อยู่ใน ระดับมากที่สุด ๔ มาตรฐาน คือ ด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้าน ความถูกต้อง</p>
<p>มัทนา เหลืองนาคทองดี (๒๕๔๕)</p>	<p>วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตาม หลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทยพบว่า ผู้บริหาร ระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีการเปิดรับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับธรรมาภิบาลจากสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อย มาก และยังพบว่าผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหาร ระดับกลางมีทัศนคติที่ดีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในการบริหารองค์กร</p>
<p>ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร (๒๕๕๒)</p>	<p>วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนพบว่า ๑.การใช้หลักธรรมาภิบาลใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย ๘ องค์ประกอบ คือ ๑) หลักความรับผิดชอบ ๒) หลักนิติ ธรรมและความเสมอภาค ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักความคุ้มค่า ๕) หลักความมั่นคง ๖) หลักความมี ส่วนร่วม ๗) หลักคุณธรรม และ ๘)หลักการใช้อำนาจ หน้าที่ ๒.การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน โดย การ สัมมนา อิง ผู้ เชี่ยว ชาญ (connoisseurship) ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ สำคัญ ๘ องค์ประกอบ มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับ ขอบข่ายการวิจัย</p>

ตารางที่ ๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล (ต่อ)

<p>รัชยา ภัคดีจิตต์ (๒๕๕๐)</p>	<p>วิจัยเรื่ององค์การมหาชนของไทย : การศึกษากลไกและกระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลพบว่า กลไกและกระบวนการบริหารองค์การมหาชนของไทยในปัจจุบันภายใต้กรอบแนวคิดธรรมาภิบาลถูกต้องตามกฎหมาย ตามหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการอื่นตามกรอบแนวคิดธรรมาภิบาลยังไม่ครอบคลุม และข้อมูลสำคัญที่ได้จากกลุ่มบุคคลส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและประเมินผลองค์การมหาชน และฝ่ายการเมือง คือ กลุ่มสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการบริหาร การศึกษาความยืดหยุ่นและความคล่องตัว ความเป็นอิสระทางการบริหาร พบว่า องค์การมหาชนมีความยืดหยุ่นและความคล่องตัวทางการบริหารในระดับหนึ่ง แต่ไม่มีความเป็นอิสระทางการบริหารอย่างแท้จริงตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง การบริหารงานได้รับการแทรกแซงทางการเมืองทั้งการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการบริหาร</p>
<p>สุรพล สงณรงค์ (๒๕๔๘)</p>	<p>วิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานของชุมชนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีชุมชน บ้านชะอวด ตำบลบ้านชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของชุมชนบ้านชะอวด เป็นการพัฒนาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้และสร้างจิตสำนึก ร่วมของชุมชน เป็นตัวขับเคลื่อนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้พัฒนาการดำเนินงานของชุมชน โดยเริ่มต้นจากการส่งเสริมประสบการณ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความตระหนักและตัดสินใจดำเนินงานของชุมชน การเรียนรู้จาก กระบวนการทำแผนชุมชน การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และการสรุปบทเรียนร่วมกัน</p>

๒.๘.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการนำมาบริหารคน บริหารตนเอง และบริหารการทำงาน ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ดังนี้

วราภาส ประสมสุข และคณะ^{๘๙} ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับหลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักพุทธธรรมกับหลักการบริหารการศึกษาที่ครอบคลุมถึง ๓ หลักการครองตน หลักการครองคน หลักการครองงาน และเพื่อเสนอหลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ได้นำเสนอหลักธรรมที่หลากหลาย ซึ่งมีจำนวน ๒๑ หลักธรรม ทำให้มีขอบเขตของการศึกษาที่กว้างขวาง และอาจทำให้มีความยุ่งยากสำหรับผู้บริหารในการเลือกหลักธรรมเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารในทางปฏิบัติ

วันชัย สุขตาม^{๙๐} วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ๑) แนวคิดที่สามารถผลักดันให้ทุนมนุษย์ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักพุทธธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ภาวนา ๔ ไตรสิกขา การใช้หลักสัจปุริสธรรม ๗ จริต ๖ รวมถึงการพิจารณากลุ่มผู้รับเข้าการพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการมองหลักการต่าง ๆ จากบัว ๔ เหล่า อันเป็นการพิจารณาคุณสมบัติในการเรียนรู้ของบุคคลทางพุทธศาสนา ๒) นักพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องนำการวางแผนพัฒนาทุนมนุษย์ตามวิถีพุทธ การพิจารณาจะแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ การพัฒนาระดับองค์การ (Organizational Development) และการพัฒนาในระดับบุคคล (Individual Development) ๓) วิธีการการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ สามารถแบ่งได้ ๒ กระบวนทัศน์ คือ ๑. กระบวนทัศน์ในการจัดการเพื่อพัฒนาให้อยู่ในระดับโลกิยธรรม และ ๒. กระบวนทัศน์ในการจัดการเพื่อพัฒนาให้อยู่ในระดับโลกุตระธรรม สำหรับผลการพัฒนาสูงสุด ที่ได้คือการสู่ภาวะนิพพาน พุทธธรรมมีหลักการที่ครอบคลุมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม (การพัฒนาศีล) การพัฒนาจิตใจให้มีสุขภาพจิตที่ดี มีสมรรถภาพจิตสูงขึ้น จิตมีคุณภาพมากขึ้น (การพัฒนาสมาธิ) และพัฒนาไปสู่ระดับการเข้าถึงสัจธรรม (การพัฒนาปัญญา)

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์^{๙๑} ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้การสร้างตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์ เศรษฐกิจพอเพียง โดยเปรียบเทียบกับพุทธเศรษฐศาสตร์” โดยผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ข้อสรุปว่า หลักพุทธธรรมที่นำมาใช้ในพุทธเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ มัชฌิมาปฏิปทา โยนิโสมนสิการ และอแปมาทธรรม มีความสัมพันธ์ กับคุณลักษณะด้านความพอประมาณ ความมี

^{๘๙}วราภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์, “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธ”, วารสารศึกษาศาสตร์ ๑๘, ๒ (พฤศจิกายน ๒๕๔๙ – มีนาคม ๒๕๕๑) : ๖๓.

^{๙๐}วันชัย สุขตาม, “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต, (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕)

^{๙๑}พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, “การใช้การสร้างตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์ เศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบกับพุทธเศรษฐศาสตร์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต สาขาพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

เหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีขมิมาปฏิบัติทากับความพอประมาณเป็นวิธีการหรือหนทางในการพัฒนาตน โยนิโสมนสิการกับความมีเหตุผลเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการพัฒนาตน และอุปมาพหุธรรมกับการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเป็นเครื่องกำกับการพัฒนาตน ผลการศึกษา พบว่าเนื้อหาของเศรษฐศาสตร์ กระแสหลักมีขอบเขตจำกัดอยู่เพียงพุทธเศรษฐศาสตร์ ที่มีองค์ธรรมในระดับศีลเป็นประธาน การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพุทธเศรษฐศาสตร์ กับเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก จึงสามารถใช้เฉพาะองค์ธรรมในระดับศีลเป็นเครื่องมือในการศึกษาเปรียบเทียบ โดยองค์ธรรมในระดับศีลที่เกี่ยวข้องกับ ๔ ทฤษฎีหลักทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ปารีสุทธิศีล ๔ ที่ประกอบด้วยอาชีพปารีสุทธิศีล ในกิจกรรมการผลิตปัจจัยสันนิสิตศีล ในกิจกรรมการบริโภค อินทรีย์สังวรศีล ในเรื่องอรรถประโยชน์ และปาฏิโมกข์สังวรศีล ในการกระจายผลผลิต จากการวิเคราะห์ เนื้อหาเพื่อค้นหาตัวชี้วัดที่สามารถกำหนดระดับของความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธเศรษฐศาสตร์พร้อมทั้งตัวอย่างและแนวทางในการประยุกต์ใช้ ตัวชี้วัดสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ตามกรอบทฤษฎีการผลิต ทฤษฎีการบริโภค ทฤษฎีอรรถประโยชน์ และทฤษฎีการกระจายผลผลิต โดยผลจากการวิเคราะห์ นำมาซึ่งการสร้างตัวชี้วัด เพื่อกำหนดระดับของความพอเพียงภายใต้คุณลักษณะความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำนวน ๑๓ ตัวชี้วัดตัวชี้วัดด้านความพอประมาณจำนวน ๗ ตัวแบ่งเป็นตัวชี้วัดความพอประมาณในกระบวนการ ๔ ตัว (กลุ่มตัวชี้วัดเชิงเปรียบเทียบ) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการผลิต ประสิทธิภาพการผลิต ประสิทธิภาพการบริโภค ประสิทธิภาพการบริโภค และตัวชี้วัดความพอประมาณระหว่างกระบวนการ ๓ ตัว (กลุ่มตัวชี้วัดเชิงสัมพัทธ์) ประกอบด้วย ความไม่พอเพียงความพอเพียงขั้นพื้นฐานความพอเพียงขั้นก้าวหน้าตัวชี้วัดด้านความมีเหตุผล จำนวน ๔ ตัว (กลุ่มตัวชี้วัดเชิงสมบูรณ) ประกอบด้วย คุณค่าของปัจจัยการผลิต คุณค่าการผลิต คุณค่าของปัจจัยการบริโภค คุณค่าการบริโภค และ ตัวชี้วัดด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำนวน ๒ ตัว (กลุ่มตัวชี้วัดเชิงสัมพัทธ์) ประกอบด้วยสัดส่วนปัจจัยการผลิต สัดส่วนปัจจัยการบริโภค

ฉาน ธรรมวิจารณ์^{๙๒} ได้วิจัยเรื่อง “ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ ” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธจะมีพุทธธรรมเป็นฐานคิดในการพัฒนา โดยมีพุทธเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีจิตวิทยา การเรียนรู้ และอริยมรรค มีองค์ ๘ เป็นแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนา โดยมีเป้าหมายการพัฒนา ๒ ระดับ คือ ระดับโลกิยธรรม และระดับโลกุตระธรรม ส่วนปรัชญาในการพัฒนานั้นตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า มนุษย์สามารถพัฒนาได้ พุทธธรรมมีเป้าหมายที่การพัฒนาปรับปรุงมนุษย์ ใช้ปัญหาของมนุษย์ คือ “ทุกข์” เป็นตัวตั้งใช้หลักธรรมอริยสัจ ๔ เป็นหลักคิดในการพัฒนา และมีการคิดเชิงระบบ สำหรับเป้าหมายในการพัฒนานั้นจะมีสามประการ คือ ๑) ทำให้มนุษย์มีความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีมีประสิทธิภาพ ๒) มีจริยธรรมคุณธรรมในการดำรงชีวิต และ ๓) พัฒนาไปสู่ระดับสูงสุด คือ การพ้นทุกข์อย่างสิ้นเชิง สู่ภาวะนิพพานหรือนิโรธ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ มี ๓ องค์ประกอบการพัฒนา คือ การ

^{๙๒}ฉาน ธรรมวิจารณ์, “ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐).

พัฒนาระดับบุคคล ระดับกลุ่มและการพัฒนาในระดับองค์การ เพื่อให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพุทธมีปฏิสัมพันธ์กับบริบทจึงทำให้องค์การที่เป็นระบบใหญ่ต้องมีเป้าหมายขององค์การที่เศรษฐกิจแบบพอเพียง มีพุทธเศรษฐศาสตร์เป็นแนวทางของระบบเศรษฐกิจ มีกระบวนการที่ดำเนินการพัฒนาที่ประกอบด้วย กระบวนการพัฒนาเพื่อผลงาน กระบวนการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ กระบวนการพัฒนาโลกียธรรม และกระบวนการพัฒนาระดับโลกุตระธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับบุคคล และระดับองค์การจะมีตัวแบบในการพัฒนา ซึ่งสามารถใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธได้ด้วย

สุทิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ และ ศศิกัญญา ทิวสุวรรณ^{๙๓} การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็กเยาวชนและข้าราชการภาครัฐมีวัตถุประสงค์ การวิจัยดังนี้ ๑) ศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณธรรมในกลุ่ม เด็ก เยาวชน และข้าราชการภาครัฐ ๒) ศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรม ในกลุ่มเด็กเยาวชน และข้าราชการ ภาครัฐ ๓) ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมในกลุ่ม เด็ก เยาวชน และข้าราชการภาครัฐ ๔) ศึกษาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม ในกลุ่มเด็ก เยาวชน และข้าราชการ ภาครัฐ ๕) สร้างและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมในกลุ่มเด็ก เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมผู้บริหาร ครู นักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี มีดังต่อไปนี้ มีการกำหนดนโยบายแห่งชาติในการส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน โดยรัฐบาลจัดประชุมบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน เยาวชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพิจารณานำหลักธรรมของทุกศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการศึกษา มาร่วมกันกำหนดเป็นนโยบายวาระแห่งชาติในการส่งเสริมคุณธรรมของเยาวชน โรงเรียนนำนโยบายแห่งชาติมากำหนดเป็นนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ โรงเรียนกำหนดมาตรฐานคุณธรรมของผู้บริหาร ครู นักเรียนโดยองค์กรหลักที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบมีคณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรศาสนา ผู้แทนผู้ประกอบการ และผู้บริหาร ครู มีการกำหนดกลยุทธ์ ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน ดังนี้กลยุทธ์ที่ ๑ การเป็นแบบอย่างที่ดี กลยุทธ์ที่ ๒ การกำหนด กฎ ระเบียบที่ส่งเสริมคุณธรรม กลยุทธ์ที่ ๓ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม กลยุทธ์ที่ ๔ การใช้สื่อปลูกกระแสคุณธรรม และกลยุทธ์ที่ ๕ การสร้างเครือข่ายคุณธรรม

สรุปได้ว่า หลักพุทธธรรมมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น และเล็งเห็นว่า สถาบันศาสนาที่เป็นแกนของชุมชนปัจจุบันไม่ได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน สถาบันการเมืองการปกครองเดิมปกครองด้วยธรรมและมีธรรมาภิบาลปัจจุบันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สังคมดั้งเดิมมีรูปแบบชิงสาระที่เป็นคุณค่าเกี่ยวกับความไว้วางใจ ความสามัคคี การให้และแบ่งปัน การต่างตอบแทน การเอื้ออาทร ค่านิยม การแลกเปลี่ยน

^{๙๓}สุทิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ และศศิกัญญา ทิวสุวรรณ, “การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ”, **รายงานวิจัย**, (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

และบรรทัดฐานทางสังคม ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม ในรูปแบบเชิงโครงสร้างมีกลุ่ม และเครือข่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการฟื้นฟู

ตารางที่ ๒.๑๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม

นักวิจัย	ข้อค้นพบ
วรภาส ประสมสุข และคณะ (๒๕๕๒)	วิจัยเกี่ยวกับหลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักพุทธธรรมกับหลักการบริหารการศึกษาที่ครอบคลุมถึง ๓ หลักการครองตน หลักการครองคน หลักการครองงาน และเพื่อเสนอหลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ได้นำเสนอหลักธรรมที่หลากหลาย ซึ่งมีจำนวน ๒๑ หลักธรรม ทำให้มีขอบเขตของการศึกษาที่กว้างขวาง และอาจทำให้มีความยุ่งยากสำหรับผู้บริหารในการเลือกหลักธรรมเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารในทางปฏิบัติ
วันชัย สุขตาม (๒๕๕๕)	วิจัยเรื่อง การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ๑) แนวคิดที่สามารถผลักดันให้ทุนมนุษย์ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักพุทธธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ภาวนา ๔ ไตรสิกขา การใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ จริต ๖ รวมถึงการพิจารณากลุ่มผู้รับเข้าการพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการมองหลักการต่าง ๆ จากบัว ๔ เหล่า อันเป็นการพิจารณาคุณสมบัติในการเรียนรู้ของบุคคลทางพุทธศาสนา ๒) นักพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องนำการวางแผนพัฒนาทุนมนุษย์ตามวิถีพุทธ การพิจารณาจะแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ การพัฒนาระดับองค์กร และการพัฒนาในระดับบุคคล ๓) วิธีการการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์
พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (๒๕๕๑)	วิจัยเรื่อง การใช้การสร้างตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์ เศรษฐกิจพอเพียง โดยเปรียบเทียบกับพุทธเศรษฐศาสตร์ ได้ข้อสรุปว่า หลักพุทธธรรมที่นำมาใช้ในพุทธเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ มัชฌิมาปฏิปทา โยนิโสมนสิการ และอัปมาทธรรม มีความสัมพันธ์ กับคุณลักษณะด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดย มัชฌิมาปฏิปทากับความพอประมาณเป็นวิธีการหรือหนทางในการพัฒนาตน โยนิโสมนสิการกับความมีเหตุผลเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกสนับสนุนการพัฒนาตน และอัปมาทธรรมกับการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเป็นเครื่องกำกับการพัฒนาตน

ตารางที่ ๒.๑๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม (ต่อ)

<p>ฉาน ตรรกวิจารณ์ (๒๕๕๐)</p>	<p>วิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ พบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธจะมีพุทธธรรมเป็นฐานคิดในการพัฒนา โดยมีพุทธเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีจิตวิทยา การเรียนรู้ และอริยมรรค มีองค์ ๘ เป็นแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนา โดยมีเป้าหมายการพัฒนา ๒ ระดับ คือ ระดับโลกีย์ธรรม และระดับโลกุตระธรรม ส่วนปรัชญาในการพัฒนานั้นตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า มนุษย์สามารถพัฒนาได้ พุทธธรรม มีเป้าหมายที่การพัฒนาปรับปรุงมนุษย์ ใช้ปัญหาของมนุษย์ คือ “ทุกข์” เป็นตัวตั้งใช้หลักธรรม อริยสัจ ๔ เป็นหลักคิดในการพัฒนาและมีการคิดเชิงระบบ สำหรับเป้าหมายในการพัฒนานั้นจะมี สามประการ คือ ๑) ทำให้มนุษย์มีความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีมีประสิทธิภาพ ๒) มีจริยธรรมคุณธรรมในการดำรงชีวิต และ ๓) พัฒนาไปสู่ระดับสูงสุด คือ การพ้นทุกข์อย่างสิ้นเชิง</p>
<p>ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร (๒๕๕๒)</p>	<p>วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน พบว่า ๑.การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย ๘ องค์ประกอบ คือ ๑) หลักความรับผิดชอบ ๒) หลักนิติธรรมและความเสมอภาค ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักความคุ้มค่า ๕) หลักความมั่นคง ๖) หลักความร่วมมือร่วม ๗) หลักคุณธรรม และ ๘)หลักการใช้อำนาจหน้าที่ ๒.การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ ๘ องค์ประกอบ มีความเหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับขอบข่ายการวิจัย</p>
<p>สุทธิวรรณ ตันติจรนางศ์ และ ศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ (๒๕๕๒)</p>	<p>วิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็กเยาวชนและข้าราชการภาครัฐพบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมผู้บริหาร ครู นักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี มีการกำหนดนโยบายแห่งชาติในการส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน โดยรัฐบาลจัดประชุมบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน เยาวชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพิจารณานำหลักธรรมของทุกศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการศึกษา มาร่วมกันกำหนดเป็นนโยบายวาระแห่งชาติในการส่งเสริมคุณธรรมของเยาวชน โรงเรียนนำนโยบายแห่งชาติมากำหนดเป็นนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน</p>

๒.๘.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กรในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนางาน การพัฒนาองค์กร ทั้งองค์กรท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชน ที่มีความหลากหลายในนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย^{๙๔} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ : ญุญแจสู่ความเป็นเลิศ” ผลจากการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการขับเคลื่อนผลการปฏิบัติงานขององค์กร ซึ่งความสำเร็จของแต่ละองค์กรสามารถเกิดได้จากการพัฒนาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การใช้ความรู้ความสามารถของพนักงานในการสร้างกำไรเพิ่มขึ้น และสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ขององค์กร เพื่อนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ซึ่งกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเป็นกลไกในการสนับสนุนให้พนักงานขับเคลื่อนผลการปฏิบัติการขององค์กร โดยที่การออกแบบกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นจะต้องทราบถึงกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งจะทำให้เข้าใจถึงพันธกิจและเป้าหมายขององค์กร ดังนั้น การออกแบบกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ต้องนำกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บูรณาการไปกับกลยุทธ์องค์กรและเป้าหมายขององค์กร และให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์สอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนต่อกลยุทธ์ขององค์กร จึงจะทำให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเป้าหมายและผลการปฏิบัติงานขององค์กร โดยที่กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องตระหนักว่าพนักงานคือทรัพยากรที่สำคัญ ตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ และความต้องการที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของพนักงานกับเป้าหมาย ขององค์กร เพื่อให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการสร้างพนักงานให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถสร้างผลผลิตให้กับองค์กร

ทรงชัย นกขมิ้น^{๙๕} ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสมุทรปราการ มีระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับกลาง เมื่อพิจารณารายด้านของการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า มีการพัฒนาอยู่ในระดับมากจำนวน ๒ ด้านคือ มีการพัฒนาตามหลักความคุ้มค่า และการพัฒนาตามหลักความรับผิดชอบ และพบว่า มีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางจำนวน ๔ ด้าน คือ การพัฒนาตามหลักคุณธรรม การพัฒนาตามหลักนิติธรรม การพัฒนาตามหลักความโปร่งใส และการพัฒนาตามหลักการมีส่วนร่วมตามลำดับ

^{๙๔}เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย, “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ: ญุญแจสู่ความเป็นเลิศ”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๔).

^{๙๕}ทรงชัย นกขมิ้น, *การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบล:กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ, รายงานการวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

จินตนา บิลมาศ และคณะ^{๙๖} ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน” ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า กลุ่มข้าราชการพลเรือนที่จำเป็นเร่งด่วนจะต้องได้รับการพัฒนา ก่อนคือ ข้าราชการบรรจุใหม่ทั่วไป กลุ่มที่จำเป็น จะต้องพัฒนาเฉพาะบางจิตลักษณะ ได้แก่ พัฒนาความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคต คือ กลุ่มข้าราชการหญิงระดับกลาง ส่วนข้าราชการชายระดับกลางควรพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม และผลการวิจัยยังพบว่า

๑) ข้าราชการบรรจุใหม่และข้าราชการระดับกลางมีจิตลักษณะแตกต่างกัน ๔ ประเภท ไม่รวมสุขภาพจิต กล่าวคือ ข้าราชการระดับกลางมีความเชื่ออำนาจในตน ทักษะติดต่อการทำงานราชการ ลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าข้าราชการบรรจุใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสถานภาพ การเป็นข้าราชการนี้ ส่งผลต่อจิตลักษณะเหตุผลเชิงจริยธรรมมากที่สุดในทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ว่า ข้าราชการระดับกลางมีจิตลักษณะ ๕ ประเภท สูงกว่าข้าราชการบรรจุใหม่ เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาพบว่า ข้าราชการที่มีการศึกษาสูงมีจิตลักษณะ ๓ ประเภท สูงกว่าข้าราชการที่มีการศึกษาต่ำและมีทักษะติดต่อการทำงานราชการต่ำกว่าข้าราชการที่มีการศึกษาต่ำ และเมื่อพิจารณาตามเพศ ปรากฏว่า ข้าราชการชายมีจิตลักษณะ ๔ ประเภท ดีกว่าข้าราชการหญิง ยกเว้นทักษะติดต่อการทำงานราชการซึ่งไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้ที่ทำงานตรงกับอุปนิสัยมากกว่าจะเป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในตน ทักษะติดต่อการทำงานราชการ และลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าข้าราชการที่ทำงานตรงกับอุปนิสัยน้อยกว่า

๒) ไม่ปรากฏว่าข้าราชการประเภทที่มีอายุมาก ระดับการศึกษาสูงและมีสุขภาพจิตดี มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าข้าราชการที่มีอายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพจิตในปริมาณอื่น ๆ แต่ปรากฏว่า ตัวแปรทั้งสามมีความสัมพันธ์กับเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเป็นเอกเทศจากกัน โดยที่ข้าราชการหญิงและข้าราชการที่ทำงานอยู่ในจังหวัดเจริญมาก ที่มีสุขภาพจิตดีเป็นผู้มีเหตุเชิงจริยธรรมสูงกว่าข้าราชการที่มีสุขภาพจิตไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และข้าราชการชายที่มีระดับการศึกษาสูง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าข้าราชการชายที่มีระดับการศึกษาต่ำ และข้าราชการที่มีอายุมากกลับมีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำกว่าข้าราชการอายุปานกลางและต่ำกว่าข้าราชการอายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ข้าราชการใหม่ทั่วไปที่จะทำงานราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงต่อไป ควรได้รับการพัฒนาลักษณะทางจิต ๓ ประการ คือ

๑) ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน หมายถึง การเพิ่มความตระหนักในความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคตต่อตนเอง ต่อหน่วยงานและต่อประเทศ นอกจากนี้ ยังต้องรู้จักควบคุมตนเอง ให้ทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งามที่วางไว้สำหรับอนาคตให้ได้

๒) ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ถ้าตนพยายามมากในทางที่ถูกก็จะเกิดผลดีมากตามมาด้วย และเชื่อว่าผลดีและผลเสียที่เกิดกับตนนั้น มีสาเหตุจากตนเองเป็นส่วนใหญ่ มิได้เกิด

^{๙๖}จินตนา บิลมาศและคณะ, “คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน”, รายงานการวิจัยมูลนิธิเอเชีย, (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., ๒๕๒๙), หน้า ๑-๒.

จากความบังเอิญหรือโชคเคราะห์ จะได้เป็นผู้ที่กระตือรือร้นทำความดี ไม่ถ่อมมือถ่อมเท้าขอให้บุญหล่นทับ

๓) ทศนคติที่ดีต่อการทำงานราชการ หมายถึง การเห็นประโยชน์ของการทำงานราชการทั้งต่อตนเอง และประเทศชาติ มีความพอใจในงานของตน และพร้อมที่จะร่วมมือกับข้าราชการอื่น เพื่อให้งานราชการเกิดประสิทธิผลให้มากยิ่งขึ้น

พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และคณะ^{๙๗} รายงานการศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งด้านศุลกากร ณ บ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี” สรุปผลการศึกษาความเหมาะสมเบื้องต้นของการพัฒนาด้านศุลกากรบ้านพุน้ำร้อน ใช้แนวคิดในการวิเคราะห์ด้วยการพิจารณาผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อประเทศไทยและกาญจนบุรีของ AEC SEC BISMSTEC ACMECS DDC และ BEZ โดยในขั้นแรกจะเป็นการพิจารณาผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายนอกทั้ง ๖ ตัวว่ามีผลอย่างไรต่อประเทศไทยและเมื่อใด ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อตกลงของประเทศสมาชิกในการร่วมมือกันพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างกันและขึ้นอยู่กับความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ขึ้นตอนต่อไป คือการพิจารณาว่าผลกระทบที่มีต่อประเทศไทยนั้น มีสิ่งใดประเด็นใดที่ส่งผลกระทบทั้งในแง่บวกและแง่ลบต่อกาญจนบุรีบ้าง โดยจะพิจารณาใน ๓ ประเด็นคือการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ซึ่ง DDC และ BEZ ที่มีต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวจะมีผลกระทบในระดับสูง ทั้งสามด้าน ส่วน AEC จะส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุนในระดับสูงแต่กระทบต่อการท่องเที่ยวระดับปานกลาง ACMECS มีผลกระทบต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ส่วน BISMSTEC ส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน ในระดับปานกลางแต่ส่งผลกระทบต่อท่องเที่ยวในระดับต่ำ สรุปในภาพรวมจะพบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกทั้ง ๖ ปัจจัยดังกล่าวนี้ ส่งผลกระทบต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อกาญจนบุรีแล้วต่อไปก็เป็นการวิเคราะห์การใช้พื้นที่ด้านศุลกากรบ้านพุน้ำร้อน โดยพิจารณาในด้านแนวคิดการให้บริการ สาธารณะและการจัดการชายแดน ปริมาณตู้สินค้า รถโดยสารและผู้ให้บริการ การจัดโครงสร้างภายใน และการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากด้านศุลกากรอื่นด้านอื่นๆ คือมีการให้บริการรถไฟ การเป็นประตูต้อนรับเข้าสู่อาเซียนและจีนตอนใต้ นอกจากนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นกับด้านศุลกากรอื่นเช่นการจราจร การให้บริการ การสร้างเมืองเศรษฐกิจติดกับพื้นที่ศุลกากร ที่ปรึกษาจึงได้เสนอให้กันพื้นที่สำหรับด้านศุลกากรบ้านพุน้ำร้อน ๔๘๑ ไร่และมีกรวางแนวคิดการใช้ที่ดินและกันสำรองสำหรับการขยายตัวในอนาคต แนวคิดการให้บริการสาธารณะที่เน้นการติดต่อเฉพาะด้าน การปฏิบัติโดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน และการวางตนเป็นกลาง และการจัดการชายแดนที่เน้นการอำนวยความสะดวกทางการค้าแต่มีมาตรการด้านการควบคุมด้านความมั่นคงและปฏิบัติการด้านบริหารความเสี่ยง ในส่วนปริมาณตู้สินค้าที่ผ่านท่าเรือน้ำลึทวายนั้น จะมาจากส่วนแบ่งตู้สินค้าจากแหลมฉบังและ ปาดังเบซาร์ นอกจากนั้น ก็จะมีมาจากปริมาณการค้าที่เพิ่มขึ้นกับฝั่งตะวันตกและจากการ

^{๙๗}พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และคณะ, “รายงานการศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งด้านศุลกากร ณ บ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี”, รายงานการศึกษาวิจัย, (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๔๗-๑๔๘.

พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนให้เกิดขึ้นให้ได้ ส่วนรถยนต์ส่วนบุคคลและรถโดยสารจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของการค้าชายแดนและการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งสืบเนื่องมาจากผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายนอก

การจัดโครงสร้างภายในของกรมศุลกากร ที่ประกาศใช้กับด่านศุลกากรต่างๆ ทั้งในแง่ภารกิจ โครงสร้าง และอัตรากำลังเมื่อเปรียบเทียบแล้ว ภารกิจของด่านศุลกากรบ้านพุน้ำร้อน จะมีความแตกต่างจาก

เปรมชญา ชนะวงค์ และคณะ^{๙๘} ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพชุมชนบนเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานทุนทางสังคม” ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนอำเภอดอนสักพื้นที่ริมฝั่งทะเลในป่าดอนสัก สภาพพื้นที่เป็นที่ดอนสลับกับที่ราบ ในอดีตทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์ทั้งป่าดินน้ำแร่ ทะเลมีป่าชายเลนผืนใหญ่ที่สุดในอ่าวบ้านดอน ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม สังคมวัฒนธรรมชุมชน มีพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดของชุมชน วัฒนธรรมความเชื่อประเพณีที่เป็นทุนทางสังคมทั้งในด้านการทำมาหากินและการประกอบอาชีพ ด้านการศึกษามีโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๗ โรงเรียน ความสัมพันธ์ชุมชนยังมีระบบเครือญาติ มีภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตที่ยังปรับใช้ได้ ตามยุคสมัย อาชีพของชุมชนทำประมงชายฝั่ง การทำเกษตรกรรม ระบบการเมืองการปกครองในอดีตมีผู้นำที่อนุเคราะห์ด้วยธรรมปัจจุบันยึดผลประโยชน์

สรุปได้ว่า การบริหารองค์กรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้มุ่งเน้นด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนางาน การพัฒนาองค์กร โดยมีบุคลากรเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารหารองค์กรจากนโยบาย ให้มีความเป็นรูปธรรมด้วยระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยการปลูกฝัง ส่งเสริม สร้างความรู้ความเข้าใจในการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้จากทุกฝ่าย เพื่อการสร้างเชื่อมั่น และศรัทธาให้เกิดกับประชาชนผู้มารับบริการ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนโดยทั่วไป

---

^{๙๘}เปรมชญา ชนะวงค์ และคณะ, “การพัฒนาศักยภาพชุมชนบนเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานทุนทางสังคม”, รายงานการวิจัย, (สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๓), หน้า ๒.

ตารางที่ ๒.๑๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร

นักวิจัย	ข้อค้นพบ
<p>เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย (๒๕๕๔)</p>	<p>วิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ : ศึกษาค้นคว้าความเป็นเลิศ พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นเครื่องมือสำคัญ ที่ใช้ในการขับเคลื่อนผลการปฏิบัติงานของ องค์กร ซึ่งความสำเร็จของแต่ละองค์กรสามารถเกิดได้จากการ พัฒนาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การใช้ความรู้ความสามารถของ พนักงานในการสร้างกำไรเพิ่มขึ้น และสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับ ผลผลิตขององค์กร เพื่อนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ซึ่งกล ยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเป็นกลไกในการสนับสนุนให้ พนักงานขับเคลื่อนผลการปฏิบัติการขององค์กร โดยที่การ ออกแบบกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นจะต้องทราบถึง กลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงพันธกิจและเป้าหมาย ขององค์กร</p>
<p>ทรงชัย นกขมิ้น (๒๕๕๒)</p>	<p>วิจัยเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กร บริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ระดับการพัฒนาท้องถิ่นตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด สมุทรปราการ มีระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน พัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี การพัฒนาอยู่ในระดับมากจำนวน ๒ ด้าน คือ มีการพัฒนาตาม หลักความคุ้มค่า และการพัฒนาตามหลักความรับผิดชอบ และ พบว่า มีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางจำนวน ๔ ด้าน คือ การ พัฒนาตามหลักคุณธรรม การพัฒนาตามหลักนิติธรรม การ พัฒนาตามหลักความโปร่งใส และการพัฒนาตามหลักการมีส่วน ร่วม ตามลำดับ</p>
<p>จินตนา บิลมาศ และคณะ (๒๕๕๑)</p>	<p>วิจัยเรื่องคุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน พบว่า ข้าราชการ บรรลุใหม่ทั่วไป กลุ่มที่จำเป็น จะต้องพัฒนาเฉพาะบางจิต ลักษณะ ได้แก่ พัฒนาความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่ง อนาคต คือ กลุ่มข้าราชการหญิงระดับกลาง ส่วนข้าราชการชาย ระดับกลางควรพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม และพบว่า ข้าราชการ ใหม่ทั่วไปที่จะทำงานราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงต่อไป ควร ได้รับการพัฒนาลักษณะทางจิต ๓ ประการ คือ ๑) ลักษณะมุ่ง อนาคตและการควบคุมตน ๒) ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำได้ดี ๓) ทักษะที่ดีต่อการทำงานราชการ</p>

ตารางที่ ๒.๑๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร (ต่อ)

<p>พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และคณะ (๒๕๕๕)</p>	<p>รายงานการศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งด้านบุคลากร ณ บ้าน พุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี”สรุปในภาพรวมจะ พบว่าสภาพแวดล้อมภายนอกทั้ง ๖ ปัจจัยดังกล่าวนั้นส่งผล กระทบต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในระดับสูง เมื่อ วิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อกาญจนบุรีแล้วต่อไปก็เป็นการ วิเคราะห์การใช้พื้นที่ด้านบุคลากรบ้านพุน้ำร้อนโดยพิจารณาใน ด้านแนวคิดการให้บริการสาธารณะและการจัดการชายแดน ปริมาณตู้สินค้า รถโดยสารและผู้ให้บริการ การจัดโครงสร้าง ภายใน และการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากด้านบุคลากรอื่นด้าน อื่นๆ คือมีการให้บริการรถไฟ การเป็นประตูต้อนรับเข้าสู่ อาเซียนและจีนตอนใต้ นอกจากนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิด ขึ้นกับด้านบุคลากรอื่นเช่นการจราจร การให้บริการ การสร้าง เมืองเศรษฐกิจติดกับพื้นที่บุคลากร</p>
<p>เปรมชญา ชนะวงศ์ และคณะ (๒๕๕๓)</p>	<p>งานวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพชุมชนชนบทเพื่อการพึ่งตนเองบน ฐานทุนทางสังคม พบว่า ชุมชนอำเภอดอนสักพื้นที่ริมฝั่งทะเลใน ป่าดอนสัก สภาพพื้นที่เป็นที่ดอนสลับกับที่ราบ ในอดีต ทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์ทั้งป่าดินน้ำแร่ทะเลมีป่าชายเลนผืน ใหญ่ที่สุดในอ่าวบ้านดอน ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม สังคมวัฒนธรรมชุมชนมีพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดของชุมชน วัฒนธรรมความเชื่อประเพณีที่เป็นทุนทางสังคมทั้งในด้านการทำ มาหากินและการประกอบอาชีพ ด้านการศึกษามีโรงเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๗ โรงเรียน ความสัมพันธ์ชุมชนยังมีระบบ เครือญาติ มีภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตที่ยังปรับใช้ได้ตามยุค สมัย อาชีพของชุมชนทำประมงชายฝั่ง การทำเกษตรกรรม ระบบการเมืองการปกครองในอดีตมีผู้นำที่อนุเคราะห์ด้วยธรรม ปัจจุบันยึดผลประโยชน์</p>

๒.๘.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ทำงานรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารองค์กรโดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารไม่ว่าจะเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความหลากหลายในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไปปรับใช้อย่างเหมาะสม ดังนี้

วีระศักดิ์ เครือเทพ^{๙๙} วิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังของเทศบาล เป็นการวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยตอบคำถามต่างๆ ชำรงต้นอย่างเป็นรูปธรรม การวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Fiscal Capacity Analysis) เป็นเครื่องมือทางการบริหารประการหนึ่งที่ใช้ในการประเมินถึงศักยภาพในการจัดหารายได้ (Revenue-Raising Capacity : RRC) เปรียบเทียบกับความจำเป็นในด้านรายจ่าย (expenditure needs : EN) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์ขีดความสามารถทางการคลัง จึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงระดับความเพียงพอของทรัพยากรทางการคลังของท้องถิ่น เมื่อเปรียบเทียบกับความจำเป็นในด้านรายจ่ายในช่วงเวลาหนึ่งๆ ทั้งนี้ เราสามารถนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ไปใช้ในการกำหนดนโยบายการคลังท้องถิ่นหลายประการ ตัวอย่างเช่น การบริหารจัดการเก็บภาษีอากร การวางแผนพัฒนารายได้การวางแผนการใช้จ่าย/และหรือการลงทุน ฯลฯ เป็นต้น สามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเงินในการดำเนินงาน และสามารถใช้ในการกำหนดนโยบายการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Intergovernmental Fiscal Transfer Policy)

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล^{๑๐๐} วิจัยเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล มี วัตถุประสงค์เพื่อ สํารวจคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่อาศัยคุณธรรมจริยธรรมของ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตามหลักธรรมาภิบาลนั้น คณะผู้วิจัย ศึกษาเฉพาะหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีประจำปี ๒๕๔๗ ในภาคเหนือ ภาคตะวันออก เชียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ รวมจำนวน ๑๐ แห่ง พบว่า จุดเด่นในการบริหารงานที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็น กลุ่มตัวอย่างได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทการบริหาร

^{๙๙}วีระศักดิ์ เครือเทพ, “การวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังของเทศบาล (Measuring Municipal Fiscal Health in Thailand)”, รายงานวิจัย, (คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒.

^{๑๐๐}คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, “คุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล”, รายงานวิจัย, (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), ๒๕๔๙), หน้า ๑.

จัดการที่ดี ประจำปี ๒๕๔๗ ได้แก่ การบริหารจัดการหลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติตาม ระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่เคยมีปัญหาเรื่องผู้มีอิทธิพลหรือการถูกข่มขู่จาก คนในพื้นที่ แต่ที่มีบ้างจะเกิดขึ้นจากคนนอกพื้นที่และเป็นเรื่องของการสูญเสียผลประโยชน์ สิ่งยึดเหนี่ยวหรือสิ่งที่เตือนใจให้ผู้บริหาร พนักงานปฏิบัติงานด้วยความสุจริต คือความภูมิใจในตนเองที่ เป็นข้าราชการ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ทำงานให้ประเทศชาติซึ่งถือว่า มีเกียรติ มี ศักดิ์ศรี หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี งบประมาณประจำปี ข่าวการจัดซื้อจัดจ้าง ผลการจัดซื้อจัดจ้าง กำหนดการประชุม อบต. รายงานทางการเงิน ขั้นตอนการรับบริการ เอกสารที่ต้องใช้และระยะเวลา ที่แล้วเสร็จของการให้บริการ ให้ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทาง เว็บไซต์ วารสาร แผ่นพับ การติดประกาศ ณ ที่ทำการ อบต. ร้านค้าในหมู่บ้าน หอกระจายข่าว เสียง ตามสาย เสียงไร้สาย วิทยุชุมชน หลักความรับผิดชอบ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลจะสอบถามความเห็นของประชาชนโดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ในแต่ละหมู่บ้านก่อน แล้วจึงนำมาารวมกันเพื่อจัดลำดับตามความจำเป็นเร่งด่วนในภาพรวมอีกครั้ง และส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาท้องถิ่นจะมีการส่งเสริมและสนับสนุน งบประมาณ เพื่อดำเนิน กิจกรรม ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริม เศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน การจัดระเบียบชุมชน สังคมและรักษาความสงบเรียบร้อยด้วย นอกจากนี้ อบต. มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารจัดการท้องถิ่น ภาษี กฎหมายเบื้องต้นและสาธารณสุข เป็นต้น

สุรศักดิ์ โตประสี^{๑๐๑} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังของ องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลมีธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความสำนึก รับผิดชอบต่อ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิภาพ และหลักการควบคุมการคอร์รัปชัน ๒) ขนาดและ ภูมิภาคที่แตกต่างกันส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิผลในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ๓) ภูมิภาคที่แตกต่างกันส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมี ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ และ ๔) ตัวแปร อิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ดีที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยจากปัจจัยด้านประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม นิติธรรม ความสำนึกรับผิดชอบต่อ ความโปร่งใส และการควบคุมการคอร์รัปชัน โดยตัวแปร อิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ ๖๕.๒

ประทีป มากมิตร^{๑๐๒} วิจัยเรื่อง จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า ๑) จริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีองค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ ๑ จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา จริยธรรมต่อองค์กร และ

^{๑๐๑}สุรศักดิ์ โตประสี, ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล, **ปรัชญาคุษฎี บัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓).

^{๑๐๒}ประทีป มากมิตร, “จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา” **ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

จริยธรรมต่อสังคม องค์ประกอบที่ ๒ คือ จริยธรรมต่อนักศึกษา และจริยธรรมต่อผู้ร่วมงาน
องค์ประกอบที่ ๓ คือ จริยธรรมต่อส่วนงาน และจริยธรรมส่วนตน ๒) แนวทางในการส่งเสริม
จริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันศึกษาเอกชน มี ๘ แนวทางใหญ่ ได้แก่
๑) การสนับสนุนด้านนโยบาย ๒) มีการจัดฝึกอบรมจริยธรรม ๓) จัดทำประมวลจริยธรรม หรือ
จริยธรรมวิชาชีพในองค์กร ๔) การตรวจสอบจริยธรรม ๕) การนำจริยธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งสำคัญใน
การบริหารทรัพยากรบุคคล ๖) การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร ๗) มีคณะกรรมการหรือที่ปรึกษาด้าน
จริยธรรม ๘) การจูงใจ

บุญแสง ชีระภากร^{๑๐๓} วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทมีรูปแบบ
ภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ แบบปล่อยวาง แบบมีส่วนร่วม และแบบส่งเสริม
ตามลำดับ โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ
นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๒) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกช่วง
อายุ ทั้งเพศหญิงและเพศชายในทุกระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ทำงานในองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น มีรูปแบบภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ แบบปล่อยวาง และแบบมี
ส่วนร่วมและยังมีประสบการณ์ทำงานมากขึ้น การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนยิ่งลดลง
๓) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ บริหารโดยคำนึงถึงมิติประสิทธิภาพและประสิทธิผล
ความรับผิดชอบต่อสังคม ซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ
บริหารงาน แต่ในมิติความมีจริยธรรม และเคารพกฎหมาย และการตอบสนองต่อความต้องการของ
ประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงน้อยกว่ามิติอื่น ๔) เมื่อควบคุมตัว
แปรระยะเวลาที่เคยทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาก่อน ประเภทผู้บริหารองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม การสนองตอบ
ต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส ส่วนรูปแบบภาวะผู้นำ
ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือการคำนึงถึง
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม และการสนองตอบต่อความต้องการของ
ประชาชนในท้องถิ่น แต่ตัวแปรทั้งสองไม่มีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงาน

^{๑๐๓}บุญแสง ชีระภากร, “ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”
.ปรัชญาคุณภิวัตน์ (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒) , หน้า ๔-๕.

ตารางที่ ๒.๑๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิจัย	ข้อค้นพบ
วีระศักดิ์ เครือเทพ (๒๕๕๑)	วิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังของเทศบาลฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยตอบคำถามต่างๆ ข้างต้นอย่างเป็นรูปธรรม การวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือทางการบริหารประการหนึ่งที่ใช้ในการประเมินถึงศักยภาพในการจัดหารายได้ เปรียบเทียบกับความจำเป็นในด้านรายจ่าย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์ขีดความสามารถทางการคลังจึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงระดับความเพียงพอของทรัพยากรทางการคลังของท้องถิ่นเมื่อเปรียบเทียบกับความจำเป็นในด้านรายจ่ายในช่วงเวลาหนึ่งๆ
คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (๒๕๔๙)	วิจัยเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า จุดเด่นในการบริหารงานที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็น กลุ่มตัวอย่างได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี ๒๕๔๗ ได้แก่ การบริหารจัดการหลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติตาม ระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่เคยมีปัญหาเรื่องผู้มีอิทธิพลหรือการถูกข่มขู่จาก คนในพื้นที่ แต่ที่มีบ้างจะเกิดขึ้นจากคนนอกพื้นที่และเป็นเรื่องของการสูญเสียผลประโยชน์สิ่งยึดเหนี่ยวหรือสิ่งที่เตือนใจให้ผู้บริหาร พนักงานปฏิบัติงานด้วยความสุจริตคือความภูมิใจในตนเองที่ เป็นข้าราชการ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ทำงานให้ประเทศชาติซึ่งถือว่า มีเกียรติ มี ศักดิ์ศรี หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณประจำปี ข่าวการจัดซื้อจัดจ้าง ผลการจัดซื้อจัดจ้าง กำหนดการประชุม อบต. รายงานทางการเงิน ขั้นตอนการให้บริการ เอกสารที่ต้องใช้และระยะเวลา ที่แล้วเสร็จของการให้บริการ ให้ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ
สุรศักดิ์ โตประสี (๒๕๕๓)	ศึกษาวิจัยเรื่อง ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลมีธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความสำนึกรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิภาพ และหลักการควบคุมการคอร์รัปชั่น

ตารางที่ ๒.๑๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

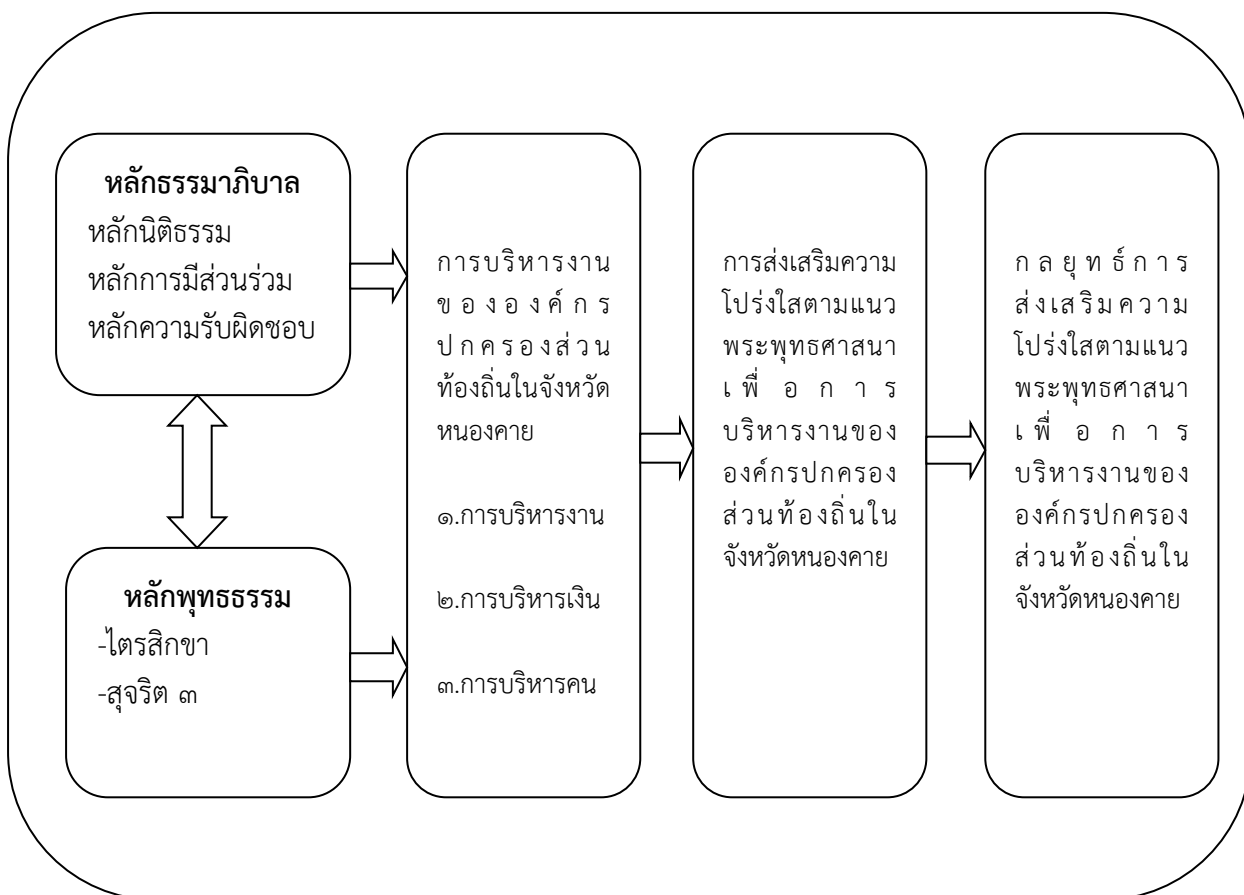
<p>ประทีป มากมิตร (๒๕๕๐)</p>	<p>วิจัยเรื่อง จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่า ๑. จริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มี ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา จริยธรรมต่อองค์กร และจริยธรรมต่อสังคม ๒) จริยธรรมต่อนักศึกษา และจริยธรรมต่อผู้ร่วมงาน ๓) จริยธรรมต่อส่วนงาน และจริยธรรมส่วนตน ๒. แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันศึกษาเอกชน มี ๘ แนวทางใหญ่ ได้แก่ ๑) การสนับสนุนด้านนโยบาย ๒) มีการจัดฝึกอบรมจริยธรรม ๓) จัดทำประมวลจริยธรรม หรือจริยธรรมวิชาชีพในองค์กร ๔) การตรวจสอบจริยธรรม ๕) การนำจริยธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคล ๖) การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร ๗) มีคณะกรรมการหรือที่ปรึกษาจริยธรรม และ ๘) การจูงใจ</p>
<p>บุญแสง ชีระภากร (๒๕๕๒)</p>	<p>วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทมีรูปแบบภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ แบบปล่อยวาง แบบมีส่วนร่วม และแบบส่งเสริม ตามลำดับ โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๒) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด ๓) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่บริหารโดยคำนึงถึงมิติประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม ชื่อสัตย์เป็นธรรม โปร่งใส และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน แต่ในมิติความมีจริยธรรม และเคารพกฎหมาย และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงน้อยกว่ามิติอื่น ๔) เมื่อควบคุมตัวแปรระยะเวลาที่เคยทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาก่อน</p>

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย เพื่อศึกษาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล ในจังหวัดหนองคาย เพื่อกำหนดหลักพุทธธรรม และรูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย เพื่อนำเสนอกกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย มาใช้ในองค์กรของต่าง ๆ โดยใช้วิธีการวิจัย เชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล เนื้อหาสำคัญในการวิจัยเป็นการส่งเสริมความโปร่งใสโดยการนำหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ มาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำหลักพุทธธรรม มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการสร้าง ความรู้ความเข้าใจและการยอมรับหลักธรรมาภิบาลในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กร และสิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญ ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ คือ การขาดความชัดเจน ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ และบุคลากรบางส่วนยังไม่ยอมรับในหลักธรรมาภิบาล ดังนั้นเหตุผลหลักในการทำงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมานี้ก็เพื่อต้องการที่จะส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันจะทำให้เกิดความโปร่งใสในทุกมิติของการบริหารงานเพื่อให้เกิดการบริการที่มีคุณภาพที่เกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่ายในองค์กรนั่นเอง

๒.๙ กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓ (๑) ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ที่ใช้หลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ มาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา, สัจจัตถ ๓) ในการศึกษาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย และวิเคราะห์ สังเคราะห์ ระบบการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคายเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

แผนภาพที่ ๒.๕ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ซึ่งใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

๑) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาสำรวจ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหาร สมาชิกสภา ข้าราชการ พนักงานและประชาชน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๓ แห่ง เพื่อให้ทราบถึงการบริหารงานตามแนวพระพุทธศาสนาและตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรับผิดชอบ เพื่อนำสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

๒) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การศึกษาเอกสารกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย (Documentary Study) เพื่อให้ได้หลักธรรมาภิบาล และหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงาน การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อให้ได้รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อการกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงาน และประชาชน ในเทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ และ องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน ๗๕,๗๖๗ คน การกำหนดขนาดตัวอย่างคำนวณจากสูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๘ คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

๑. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงาน และประชาชน ในเทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ และ องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน ๗๕,๗๖๗ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงาน และประชาชน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ๓ แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ และ องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย การกำหนดขนาดตัวอย่างคำนวณจากสูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๘ คน ใช้วิธีการ สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยคำนวณจากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่จะศึกษา

e^2 = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

ซึ่งในงานวิจัยที่กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ ๕ หรือ ๐.๐๕

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) มีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

$$n = \frac{75,767}{1+75,767 (.05)^2}$$

$$n = \frac{75,767}{190.4175}$$

$$n = 397.89$$

$$n \approx 398$$

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ลำดับที่	เขตพื้นที่วิจัย	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
๑	เทศบาลเมืองหนองคาย ^๑	๔๘,๒๗๔	๒๕๔
๒	เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ ^๒	๑๐,๕๔๐	๕๕
๓	องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล ^๓	๑๖,๙๕๓	๘๙
รวม		๗๕,๗๖๗	๓๙๘

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากผู้บริหาร ผู้แทนสมาชิกสภา ผู้แทนหัวหน้าส่วน ผู้นำชุมชน นักวิชาการ พระภิกษุสงฆ์ ผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ๓ แห่ง คือ เทศบาลเมืองหนองคาย เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ และองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล รวม ๑๗ รูป/คน

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๒ รูป/คน

^๑ เทศบาลเมืองหนองคาย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/รายชื่อเทศบาลเมืองในประเทศไทยเรียงตามจำนวนประชากร>, [๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘].

^๒ เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.faoraimuni.go.th>, [๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘].

^๓ องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.tambol.com>, [๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘].

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น ๒ ประเภท คือ เครื่องมือในการเชิงปริมาณ และเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

๑. เชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการพนักงาน และประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย เป็นแบบสอบถาม โดยมีตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และรายได้ทั้งหมดต่อเดือน ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมในการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ในการนำหลักพุทธธรรม คือไตรสิกขาและสุจริต๓ ประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

๒. เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และแบบสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้แทนสมาชิกสภา ผู้แทนหัวหน้าส่วน ผู้แทนส่วนราชการ ผู้นำชุมชน นักวิชาการ พระภิกษุสงฆ์ ผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคายตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ มาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักพุทธธรรม คือไตรสิกขาและสุจริต ๓ เมื่อศึกษาสภาพทั่วไปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อการศึกษาสภาพทั่วไปการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเก็บข้อมูลจากคณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในจังหวัดหนองคาย ดังนี้

๑. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามกับคณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน

๒. ติดต่อประสานสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด เพื่อบันทึกหมาย วัน เวลา ในการแจกแบบสอบถาม

๓. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอให้กับกลุ่มตัวอย่าง

๔. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์

๕. ตรวจสอบ และคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบไม่สมบูรณ์หรือมีร่องรอยระบุดังกล่าวไม่ตั้งใจทำแบบสอบถามโดยพิจารณาตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้
๖. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๒ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดรูปแบบกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ดังนี้

๑. ติดต่อประสานงานผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ๑๗ คน เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ วันและเวลาในการสัมภาษณ์
๒. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่างและเอกสารให้เพียงพอให้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
๔. ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน
๕. จัดเตรียมสถานที่ ทีมงานและดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
๖. ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นคำถาม ตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๓ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทำสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ดังนี้

๑. ติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญ ๑๒ รูป/คน เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่มเฉพาะ พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ วัน และเวลาในการสนทนากลุ่มเฉพาะ
๒. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่าง และเอกสารให้เพียงพอให้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
๔. ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลาและสถานที่กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน
๕. จัดเตรียมสถานที่ ทีมงาน และดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง
๖. ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นคำถามตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และรายงานผลการวิจัย

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยแบ่งออกเป็น การวิจัยเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

หลังจากได้รับแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปทำการตรวจสอบความถูกต้อง การลงรหัส และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำเสนอและสรุปผลการวิจัย ซึ่งเป็นสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์การวัดระดับความคิดเห็นสำหรับการตอบที่เป็นมาตรฐานค่า ๕ ระดับ ตามเกณฑ์การวิเคราะห์และแปลความ^๔

ค่าเฉลี่ย	๔.๕๐ - ๕.๐๐	มีการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	๓.๕๐ - ๔.๔๙	มีการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย	๒.๕๐ - ๓.๔๙	มีการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	๑.๕๐ - ๒.๔๙	มีการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย	๑.๐๐ - ๑.๔๙	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ดังนี้

๒.๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะมาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

๒.๒) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะมาจัดบันทึกจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๒.๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

๒.๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอเป็นความเรียง

^๔สุวิมล ว่องวานิช, การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส, ๒๕๕๐), หน้า ๒๓๐.

๓. สถิติที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น ๔ สถิติ ดังนี้

๓.๑) ค่าความถี่ (Frequency)

๓.๒) ค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๓) ค่าเฉลี่ย (Mean)

๓.๔) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรม เพื่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย และเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคายดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวนทั้งสิ้น ๓๙๘ ชุด ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล ทำการวิเคราะห์และประมวลผลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive stat) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ ๑๗ รูป/คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๒ รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview)

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ สัณเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

(n=๓๙๘)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ			
	ชาย	๑๕๒	๓๘.๒
	หญิง	๒๔๖	๖๑.๘
	รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐
๒. อายุ			
	ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๙๐	๒๒.๖
	๓๕-๕๐ ปี	๒๘๔	๗๑.๔
	๕๑ ปีขึ้นไป	๒๔	๖.๐
	รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐
๓. ระดับการศึกษาสูงสุด			
	ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	๔๑	๑๐.๓
	ปริญญาตรี	๒๓๘	๕๙.๘
	ปริญญาโท	๑๑๗	๒๙.๔
	ปริญญาเอก	๒	๐.๕
	รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐
๔. ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่			
	น้อยกว่า ๕ ปี	๑๓๒	๓๓.๒
	๕-๑๕ ปี	๒๑๙	๕๕.๐
	๑๖-๒๕ ปี	๔๕	๑๑.๓
	๒๖ ปีขึ้นไป	๒	.๕
	รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐
๕. ตำแหน่ง			
	ผู้บริหารท้องถิ่น	๑๙	๔.๗๗
	สมาชิกสภาท้องถิ่น	๓๗๖	๙๕.๒๓

	ข้าราชการส่วนท้องถิ่น	๔๔	๑๑.๐๕
	พนักงานส่วนท้องถิ่น	๑๐๐	๒๕.๑๕
	ประชาชน	๑๕๙	๓๙.๙๓
	รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐
๖. รายได้ต่อเดือนโดยประมาณ			
	ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๘๘	๒๒.๑
	๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๗๖	๔๔.๒
	๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๑๑๑	๒๗.๙
	๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๓	๕.๘
	รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐
๗.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีรูปแบบใด			
	เทศบาลเมือง	๒๕๔	๖๓.๘
	เทศบาลตำบล	๕๕	๑๓.๘
	องค์การบริหารส่วนตำบล	๘๙	๒๒.๔
	รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม **จำแนกตามเพศ** มีเพศชาย จำนวน ๑๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒ เพศหญิง ๒๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๘ **จำแนกตามช่วงอายุ** ต่ำกว่า ๓๕ ปี จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖ ช่วงอายุระหว่าง ๓๕-๕๐ ปี จำนวน ๒๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔ และช่วงอายุ ๕๐ปีขึ้นไป จำนวน ๒๔ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐ **ระดับการศึกษาสูงสุด** ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓ ปริญญาตรี จำนวน ๒๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๘ ปริญญาโท จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔ และปริญญาเอก จำนวน ๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕ **ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่** ช่วงระยเวลาน้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒ ช่วงระยะเวลา ๕-๑๕ ปี จำนวน ๒๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐ ช่วงระยะเวลา ๑๖-๒๕ ปี ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓ และช่วงระยะเวลา ๒๖ ปีขึ้นไป ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕ **จำแนกตามตำแหน่ง** ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๗๗ สมาชิกท้องถิ่น จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๐ ข้าราชการท้องถิ่น ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑ พนักงานส่วนท้องถิ่น ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑๕ ประชาชน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๙๓ **รายได้ต่อเดือนโดยประมาณ** ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๑ รายได้ระหว่าง ๑๕๐๐๑ - ๒๐๐๐๐บาท จำนวน ๑๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒ รายได้ระหว่าง ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐บาท จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙ และรายได้ ๒๕,๐๐๑ บาท

ขึ้นไป จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘ รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมือง จำนวน ๒๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๘ เทศบาลตำบล จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘ และ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๔

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธรศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคายโดยรวม และรายด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ - ๔.๖

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธรศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๔.๒ ภาพรวม ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นความคิดเห็นต่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธรศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

(n=๓๙๘)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ อปท.	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑. การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักนิติธรรม	๓.๖๗	๐.๖๒	มาก
๒. การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วม	๓.๖๘	๐.๖๔	มาก
๓. การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักความรับผิดชอบ	๓.๗๘	๐.๖๒	มาก
๔. การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักนิติธรรม	๓.๖๙	๐.๖๑	มาก
๕. การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักการมีส่วนร่วม	๓.๖๓	๐.๖๕	มาก
๖. การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักความรับผิดชอบ	๓.๖๑	๐.๕๙	มาก
ภาพรวม	๓.๖๗	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ อปท. โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๗$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๘$) รองมาคือ การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๘$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักความรับผิดชอบต่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๑$)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักนิติธรรม

(n=๓๙๘)

ลำดับ	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑.	อปท. มีความชัดเจนในทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน	๓.๕๔	๑.๐๔	มาก
๒.	อปท. มีกลไกในการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนงานต่างๆที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้	๓.๖๐	๐.๘๗	มาก
๓.	อปท. มีการปรึกษาหารือ ที่มีความชัดเจนในการกำหนดนโยบาย ตามระเบียบและข้อกำหนด	๓.๖๙	๐.๘๗	มาก
๔.	อปท. มีความโปร่งใสในการประชุมเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการบริหารเงิน	๓.๗๘	๐.๗๙	มาก
๕.	อปท. มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ	๓.๗๓	๐.๙๙	มาก
ภาพรวม		๓.๖๗	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๗$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๔. อปท. มีความโปร่งใสในการประชุมเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการบริหารเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๗๘$) รองลงมา คือ ข้อ ๕. อปท. มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๓$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๑. มีอปท. มีความชัดเจนในทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๔$)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วม

(n=๓๙๘)

ลำดับ	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑.	มีอปท. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหาร	๓.๘๕	๐.๗๒	มาก
๒.	อปท. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการบริหารงาน	๓.๕๗	๑.๐๗	มาก
๓.	อปท. มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานด้วยความสำนึกในหน้าที่การให้บริการ	๓.๗๐	๑.๐๓	มาก
๔.	อปท. มีการสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนในการทำงานร่วมกับประชาชน	๓.๖๓	๑.๐๔	มาก
๕.	อปท. มีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการให้บริการ	๓.๖๔	๐.๙๒	มาก
ภาพรวม		๓.๖๘	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๘$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๑. มีอปท. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๕$) รองลงมา คือ ข้อ ๓. อปท. มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานด้วยความสำนึกในหน้าที่การให้บริการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๗๐$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๒. อปท. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการบริหารงานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๗$)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักความรับผิดชอบต่อ

(n=๓๙๘)

ลำดับ	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักความรับผิดชอบต่อ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑.	ผู้บริหารที่แสดงออกถึงความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการบริหารงาน	๓.๘๐	๐.๘๔	มาก
๒.	ผู้บริหารใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาให้ประชาชน	๓.๘๖	๐.๙๔	มาก
๓.	ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานบริการ	๓.๗๑	๐.๘๗	มาก
๔.	ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. ยินดีในการสนทนาเพื่อให้ข้อมูลในการบริการประชาชน	๓.๖๙	๐.๘๘	มาก
๕.	ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบต่อคุณภาพการบริหาร และการบริการ	๓.๘๓	๐.๙๐	มาก
ภาพรวม		๓.๗๘	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ตามหลักความรับผิดชอบต่อโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๗๘) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๒ ผู้บริหารใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาให้ประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๖) รองลงมา คือ ข้อ ๕. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบต่อคุณภาพการบริหาร และการบริการมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๓) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๔ ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. ยินดีในการสนทนาเพื่อให้ข้อมูลในการบริการประชาชนได้ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๖๙)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักการมีส่วนร่วม

(n=๓๙๘)

ลำดับ	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขาตามหลักการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑.	อปท. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองด้านการบริหารงาน	๓.๗๐	๑.๐๔	มาก
๒.	อปท. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ	๓.๖๙	๐.๘๘	มาก
๓.	อปท. มีการส่งเสริม ฝึกฝนการให้บุคลากรมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้มีความสะดวกรวดเร็ว	๓.๕๘	๑.๐๓	มาก
๔.	อปท. มีการสร้างและพัฒนาให้บุคลากรทำงานร่วมกับประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน	๓.๖๔	๑.๐๒	มาก
๕.	บุคลากร อปท. มีการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการบริการประชาชนทุกคน ทุกระดับ	๓.๕๕	๐.๙๔	มาก
ภาพรวม		๓.๖๓	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักการมีส่วนร่วมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๖๓) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๑. อปท. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองด้านการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๗๐) รองลงมา คือ ข้อ ๒. อปท. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพได้มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๖๙) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๕. บุคลากร อปท. มีการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการบริการประชาชนทุกคน ทุกระดับ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๕๕)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขาตามหลักความรับผิดชอบ

(n=๓๙๘)

ลำดับ	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขาตามหลักความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑.	ผู้บริหารมีการอบรมและพัฒนาให้มีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๘๒	๐.๗๖	มาก
๒.	บุคลากรใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการการแก้ปัญหาให้ประชาชนอย่างเต็มความสามารถ	๓.๔๖	๑.๐๔	มาก
๓.	มีการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานใน อปท. ให้มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติในหน้าที่ของตน โดยไม่ต้องมีการควบคุมด้วยกฎระเบียบ	๓.๕๘	๑.๐๓	มาก
๔.	มีการพัฒนาให้ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. มีสำนึกการให้บริการประชาชนด้วยความยินดีเสมอ	๓.๕๗	๐.๙๕	มาก
๕.	มีการพัฒนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานให้มีสำนึกร่วมกันรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตประชาชน	๓.๖๔	๑.๐๓	มาก
ภาพรวม		๓.๖๑	๐.๕๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักความรับผิดชอบโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๖๑) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๑. ผู้บริหารมีการอบรมและพัฒนาให้มีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๒) รองลงมา คือ ข้อ ๕. มีการพัฒนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานให้มีสำนึกร่วมกันรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตประชาชน มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๖๔) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ ๔ บุคลากรใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการการแก้ปัญหาให้ประชาชนอย่างเต็มความสามารถ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๔๖)

สรุปได้ว่า สภาพทั่วไปในการบริหารงาน ในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย มีระดับความคิดเห็นในเรื่องของสภาพทั่วไปในการบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย มี เพื่อการบริหารงาน

๑. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๗ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ ๔. อปท. มีความโปร่งใสในการประชุมเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการบริหารเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๘ รองลงมา คือ ข้อ ๕. อปท. มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๑. ฌอปท. มีความชัดเจนในทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๔

๒. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๘ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๑. ฌอปท. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ รองลงมา คือ ข้อ ๓. อปท. มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานด้วยความสำนึกในหน้าที่การให้บริการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๐ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๒. อปท. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการบริหารงานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๗

๓. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๘ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๔. อปท. มีความโปร่งใสในการประชุมเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการบริหารเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๘ รองลงมา คือ ข้อ ๕. อปท. มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๑. ฌอปท. มีความชัดเจนในทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๔

๔. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๙ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๑. ฌอปท. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ รองลงมา คือ ข้อ ๓. อปท. มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานด้วยความสำนึกในหน้าที่การให้บริการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๐ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๒. อปท. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการบริหารงานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๗

๕. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๓ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๒ ผู้บริหารใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาให้ประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๖ รองลงมา คือ ข้อ ๕. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน

รับผิดชอบคุณภาพการบริหาร และการบริการมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๓ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๔ ผู้ปฏิบัติงานใน อบท. ยินดีในการสนทนาเพื่อให้ข้อมูลในการบริการประชาชนได้ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๙

๖. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขาตามหลักความรับผิดชอบต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๑ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๑. ผู้บริหารมีการอบรมและพัฒนาให้มีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ รองลงมา คือ ข้อ ๕. มีการพัฒนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานให้มีสำนึกร่วมกันรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตประชาชน มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๔ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๔ บุคลากรใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการการแก้ปัญหาให้ประชาชนอย่างเต็มความสามารถ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๖

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview)

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย” ในส่วนแรกผู้วิจัยขอนำเสนอสภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารงาน แนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย และสังเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ซึ่งในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งทางภาครัฐ ภาคการศึกษาและภาคการศาสนา โดยมีรูปแบบการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๔.๒.๑ การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยหลักนิติธรรม บูรณาการกับหลักสุจริต ๓

จากการรวบรวมการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยหลักนิติธรรม บูรณาการกับหลักสุจริต ๓ จากผู้เชี่ยวชาญ มีสาระสำคัญ ดังนี้

การส่งเสริมและการสร้างเสริมตามความเข้าใจน่าจะหมายถึง ความหมาย ๓ อย่างรวมๆ กันไป คือ (๑) การให้ความรู้เกี่ยวกับความโปร่งใส (๒) วิธีการที่จะทำให้เกิดความโปร่งใส และเทคนิคที่แปลกใหม่ที่จะทำให้เกิดความโปร่งใส ไปแนะนำเผยแพร่ให้แก่ อปท. (๓) และการนำไปปฏิบัติด้วยตัวเอง จนทำให้เกิดผลจากการปฏิบัติ เพื่อเปลี่ยนสภาพความเป็นไปใน อปท. ให้ดีขึ้นหรือให้พัฒนาขึ้น โดยการนำความรู้เรื่องความโปร่งใสในนั้น มีขอบเขตความหมายเพียงไร เมื่อมีความโปร่งใสใน อปท. จะมีผลอย่างไร การให้ความรู้เรื่องนี้ต้องชัดเจน ชี้แจงอธิบายให้ชัดเจนถึงความหมายของความโปร่งใสที่ อปท. ต้องการหรือตามหลักธรรมาภิบาลนั้น ขั้นตอนต่อไป เป็นวิธีการส่งเสริมความโปร่งใส อันนี้จะยากหน่อย เพราะ อปท. จะยอมรับวิธีการที่จะทำให้เกิดความโปร่งใสหรือไม่ สิ่งสำคัญอยู่ที่ผู้นำเป็นต้นแบบ ต่อจากนั้นก็จะเป็นบุคลากรของ อปท. ทั้งหมดเป็นไปได้อย่างที่ผู้นำไม่ชอบความโปร่งใสหรือไม่โปร่งใส จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความโปร่ง ทุกคนใน อปท. ต้องปฏิบัติโปร่งใสร่วมกัน ขั้นตอนนี้ นำไปปฏิบัติในทันที แต่อาจมีปัญหาว่า การส่งเสริมใครเป็นคนส่งเสริม เช่น สมมติการส่งเสริมเกษตรกร มีหน่วยงานรับผิดชอบเข้าไปดูแลไปส่งเสริมให้ความรู้ ความการสนับสนุนลงมือปฏิบัติ ที่นี้การส่งเสริมความโปร่งใส ไม่ทราบว่ามีใครส่งเสริม หรือเป็นเพียงการหลักส่งเสริมไปมีบุคคลหรือหน่วยงานอะไร ส่วนสุจริต ๓ ความประพฤติดี ๓ ทาง และ นิติธรรม ในที่นี้น่าจะหมายถึง กฎหมาย สุจริตกับนิติธรรมมีสัมพันธ์กัน เมื่อมีสุจริตจึงเป็นไม่ได้ที่จะผิดหลักนิติธรรม กล่าวคือสุจริตคือข้อเตือนใจไม่ให้ทำทุจริต เมื่อทุจริตก็ให้หลักนิติธรรมมาจัดการ สิ่งที่จะส่งเสริม สุจริตและนิติธรรมคือ ให้ความรู้สุจริตและนิติธรรม เช่น ความหมาย ขอบเขต วิธีการที่จะทำให้เกิดสุจริตและนิติธรรมว่าทางตรงหรือทางอ้อม เช่น เชิดชู ยกย่อง ให้รางวัล ความไว้วางใจ สร้างสังคมที่มีคนสุจริต การนำ

สุจริตและนิติธรรมไปใช้ให้เกิดผล เรื่องสุจริต ๓ เป็นเรื่องแน่นอน สุจริตที่เกิดจากใจ ยังไม่ชัดเจน แต่เมื่อใดก็ตามมีการทำสุจริต ทางกาย วาจา ถึงจะชัดเจน ฉะนั้น การปฏิบัติในที่นี้ไม่ใช่เพียงอุดมการณ์เท่านั้น ต้องปฏิบัติเป็นรูปธรรม ทั้งกายสุจริตและวาจาสุจริต มีงานส่วนไหนที่รับผิดชอบก็ทำไปด้วย สุจริตและหลักนิติธรรมความโปร่งใสก็มีโดยอัตโนมัติ^๑

การสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. สิ่งที่ทำยากที่สุดของ อปท.คือ นำหลักสุจริต ๓ มาใช้กับนิติธรรมอย่างจริงจัง เพราะในความจริงเป็นสิ่งที่ตรงกันข้าม กล่าวคือมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเห็นการพลิกแพลงตัวบทกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือกลุ่มของตนเอง ในปัจจุบันเราจะเห็น อปท.ในแต่ละแห่งแบ่งเป็นกลุ่ม เป็นฝักเป็นฝ่าย แต่ละกลุ่มได้ต่อสู้ขับเคี่ยวกันเพื่อได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง และเมื่อเข้ามาก็คิดถึงผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองมากกว่าผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น การพัฒนาที่ถูกต้อง จะต้องเปิดใจกว้างให้คนอื่นได้มีโอกาสเข้ามาร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ สมาชิกสภาจะยกมือให้ความเห็นชอบร่างกฎหมาย ข้อบังคับ ใดๆ จะต้องพิจารณาทบทวนจนมั่นใจว่ากฎหมาย ข้อบังคับนั้นมีความถูกต้องเป็นธรรมเสมอ (กายสุจริต) และเมื่อมีการอภิปราย ก็ควรเสนอให้ความเห็นทางกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนหรือซ่อนเร้น และไม่พูดกล่าวร้ายป้ายสีคนอื่นให้เสียหาย (วาจาสุจริต) และประการสุดท้าย การบังคับใช้กฎหมาย จะต้องไม่คิดเอง ใช้อำนาจตามอำเภอใจ แต่ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง เป็นธรรม และรวดเร็ว (มโนสุจริต)^๒

การสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ควรส่งเสริมให้กระบวนการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ ต้องเป็นไปด้วยเจตนาที่สุจริต ทั้งทางกาย (กายสุจริต) คือ การกระทำการออกเสียง การนำเสนอข้อกฎหมายของท้องถิ่น ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสุจริตให้ได้ข้อกฎหมายที่ตั้งอยู่บนของความชอบธรรมทางวาจา (วาจาสุจริต) คือ การนำเสนออภิปรายในหลักกฎหมายต้องอภิปรายตามหลักความจริง ไม่โกหกหลอกลวง หวังให้ผู้อื่นเชื่อเพียงเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง และทางใจ (มโนสุจริต) คือ การบังคับใช้กฎหมาย หรือออกกฎหมาย ต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง ไม่มีเจตนาแอบแฝง ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล จะต้องคำนึงความเป็นธรรมและความยุติธรรม รวมทั้งมีความรัดกุมและรวดเร็วด้วย^๓ สำนักปลัดจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการรับสมัครสอบคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในองค์กร ดังนั้น สิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญมากที่สุดเป็นอันดับต้นๆ ก็คือ การตรวจสอบคุณสมบัติให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของตำแหน่งงาน ให้โอกาสผู้สมัครสอบคัดเลือกทุกคนอย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาคกันการอยู่ร่วมกับสังคม อย่างน้อยดำรงตนอยู่ในขอบเขตของศีล ๕ ในการทำงานของสำนักปลัด มีเจ้าหน้าที่ พนักงาน และลูกจ้างที่ชายและหญิง การทำงานย่อมมีการกระทบกระทั่งกันบ้างเป็นธรรมดา แต่จะต้องคอยดูแลบรรยากาศ และการพูดคุยใน

^๑ สัมภาษณ์ พระมหาประทีป อภิวิฑฒโน,ป.ธ.๙, อาจารย์ประจำ มจร.หนองคาย, ๗ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^๒ สัมภาษณ์ พระศรีญาณวงศ์ (นิมิตย์ ปณฺทิตเสวี) ป.ธ.๙, ดร, รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย,๒๒ กันยายน ๒๕๕๙.

^๓ สัมภาษณ์ นายสุริยา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (ส.จ.),๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

เวลาปฏิบัติราชการให้เกิดความสงบเรียบร้อยมากที่สุด นั่นคือ กระตุ้นให้ทุกคนทำงานตามภาระหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด การรักษากติกาของสังคม กฎเกณฑ์ กฎหมาย วัฒนธรรม และจรรยาบรรณต่างๆ ในฐานะเป็นหัวหน้าสำนักปลัด จะให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรมที่สุดข้อหนึ่ง เพราะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวกับจัดทำข้อมูลทั้งหมดขององค์กร กล่าวคือ จะต้องให้ข้อมูลที่แท้จริงแก่ประชาชน ในขณะที่เดียวกันจะต้องพิจารณาให้รอบคอบถี่ถ้วน ในการเปิดเผยข้อมูล หรือปกปิดข้อมูลของทางราชการ ดังนั้นศีลข้อที่ ๔ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสำนักปลัด ในกรณีบุคลากรขององค์กรได้ละเมิดข้อบังคับ หรือกติกาขององค์กร ก็จะดำเนินการตามขั้นตอน มีความยุติธรรมตรวจสอบได้ และรวดเร็ว โดยเฉพาะในการจัดซื้อจัดจ้าง ทางสำนักปลัด อบต.จุมพล ก็จะยึดหลักตามศีลข้อ ๔ เช่นเดียวกัน กล่าวคือ การไม่โกหก การไม่แสดงข้อมูลอันเป็นเท็จ ให้ข้อมูลตามเป็นจริง^๔ และสำหรับการแก้ปัญหาเยาวชนกับยาเสพติด ทางห้องที่ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้ร่วมมือ ประสานการทำงาน กับ อบต.จุมพล และทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เป็นที่น่าสังเกตว่า ภายหลังรัฐประหาร พ.ศ.๒๕๕๗ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือ เจ้าหน้าที่ทหาร ส่วนยุทธวิธีในการแก้ปัญหา ก็จะเน้นการป้องกัน มากกว่าปราบปราม ใช้หลักนิติธรรมคู่กับหลักเมตตาธรรม คือผู้เสพ นำไปบำบัด ส่วนผู้ขายนำไปดำเนินคดีตามกฎหมาย เป็นที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่ง ในเขตพื้นที่ ๒๖ หมู่บ้าน ไม่ค่อยมีผู้ขายยาเสพติดรายใหญ่แต่อย่างใด ส่วนใหญ่จะเป็นผู้เสพยามากกว่า แต่ถือว่ามีความจำนน้อยมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการทำงานอย่างจริงจังของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง^๕

การสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อบต. ในฐานะเป็นประธานสภา จะชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อบังคับการประชุม หรือโครงการต่างๆ ให้กับสมาชิกสภาทุกคนฟังทุกครั้ง หรือปรึกษากับสมาชิกสภา เช่น แผนหรือโครงการนั้นๆ ที่จะพิจารณานี้ได้ผ่านประชาคมหรือไม่ เป็นต้น กล่าวคือ ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในพิจารณาแผนในฐานะเป็นตัวแทนโดยตรงของประชาชน ในเรื่องการบริหารสมาชิกสภา ส่วนใหญ่ก็จะมีปัญหาอะไรมาหนัก ส่วนกระบวนการประชุมสภา ก็ยึดตามระเบียบการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสำคัญ^๖ มีการประชุมร่วมกันของหัวหน้าส่วนราชการและพนักงานของเทศบาลเฝ้าไร่ ประจำเดือนทุกๆเดือน เพื่อรวบรวมอุปสรรคและปัญหา ตลอดถึงแนวทางแก้ไข และกิจกรรมที่จะทำในเดือนถัดไป นอกจากนี้ ยังมีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งส่วนใหญ่ก็ไปนั่งพูดคุยปรึกษารื้อกันที่ห้องทำงานของนายกเทศมนตรี ส่วนการบริหารงานบุคคลนั้น กรณีที่บุคลากรละเมิดข้อบังคับ กติกาขององค์กร เบื้องต้นจะเรียกมาสอบถาม กล่าวตักเตือน ทำข้อตกลงด้วยวาจา คือจะให้โอกาสเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไข หากไม่มีการปรับปรุง หรือทำผิดซ้ำๆ ก็จะดำเนินการลงโทษทางวินัยที่เข้มข้นต่อไป ส่วนการแก้ปัญหาเยาวชนกับยาเสพติด ต้องใช้หลักเมตตาธรรมคู่กันกับหลักนิติธรรม โดยถือว่าผู้เสพยา เป็นผู้ป่วย และนำส่งเข้าสถานบำบัดฟื้นฟู ไม่ส่งตัวให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดี แต่สำหรับผู้ขาย ไม่ใช่อำนาจหน้าที่เทศบาล ก็ปล่อยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป และในการพิจารณาโครงการสาธารณะใดๆ เทศบาลเฝ้าไร่ จะพิจารณาด้วยความรอบคอบ มีสติเสมอ โดยจะคำนึงถึง

^๔ สัมภาษณ์ พ.จ.ท.ธงชาติ ทองลุ่มสุด, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^๕ สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ ศรีพนม, กำนันตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^๖ สัมภาษณ์ นายบรรจง หาญธงชัย, ประธานสภาตำบลจุมพล , ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

ผลประโยชน์สูงสุดของประชาชนในพื้นที่^๗ มีการประชุมร่วมกันของหัวหน้าส่วนราชการและพนักงานของเทศบาลเฝ้าไร่ ประจำเดือนทุกๆเดือน เพื่อรวบรวมอุปสรรคและปัญหา ตลอดจนถึงแนวทางแก้ไข และกิจกรรมที่จะทำในเดือนถัดไป สำหรับเทศบาลเฝ้าไร่ จะต้องทำทุกปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานทุกปี ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับงบประมาณโดยตรง เพราะเราจะใช้เป็นข้อมูลย้อนหลังกลับไปดูงบประมาณ ๑-๒ ปี เพื่อจะได้กำหนดงบประมาณในปีปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง เพราะงบประมาณอุดหนุนจากรัฐบาลปีที่ผ่านมา บางทีก็เกิน บางทีไม่ถึง เช่น บางปีงบประมาณเราตั้งไว้ ๔๐ ล้าน แต่งบอุดหนุนจากรัฐมา ๔๑ ล้าน หรือบางปีมา ๓๘ ล้าน อย่างนี้ เป็นต้น ในการบริหารงานบุคคลนั้น กรณีที่บุคลากรละเมิดข้อบังคับ กติกาขององค์กร จะแยกออกเป็น ๓ กรณี คือ ถ้าความผิดไม่ร้ายแรง ก็เรียกเจ้าตัวและหัวหน้าส่วนงานมาพูดคุย และหากความผิดค่อนข้างร้ายแรง ก็เรียกเจ้าตัวและหัวหน้าส่วนงานมาตักเตือนด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร และหากเป็นความผิดที่ร้ายแรงจริงๆ ก็จะต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้หน่วยงานที่มาตรวจสอบเรา ดำเนินการหรือละเลย เพิกเฉยต่อหน้าที่ กรณีบุคลากรที่เป็นลูกจ้างสอบบรรจุได้ ก็จะมีการแสดงมุทิตาจิตเลี้ยงส่ง หากที่ทำงานใหม่ไม่ไกลมากนัก ก็จะตามไปส่งถึงที่ทำงาน กรณีบุคลากรที่เป็นลูกจ้าง สอบเข้ารับราชการได้ นายกเทศมนตรีก็มอบเงินเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับตัดชุดปกติขาว ๑ ชุด กรณีบุคลากรได้เลื่อนตำแหน่ง เช่น เจ้าหน้าที่ เลื่อนเป็นหัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้าฝ่ายเลื่อนเป็นผู้อำนวยการกอง เป็นต้น ทางเทศบาลเฝ้าไร่ ก็จะจัดงานเลี้ยงแสดงมุทิตาจิตให้ กรณีบุคลากรสตรีคลอดบุตร เทศบาลก็จะไปร่วมแสดงความยินดีด้วย สำหรับการแสดงมุทิตาจิต รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ จะมี ๒ ประเภท คือ ส่วนงานของเทศบาล และประชาชนทั่วไปภายในเขตเทศบาล ทั้ง ๑๗ หมู่บ้าน โดยกำหนดอายุ ๗๐ ปีขึ้นไป ที่กำหนด ๗๐ ปี เพราะประชาชนที่มีอายุ ๖๐ ปี มีจำนวนมาก จัดงานครั้งแรกมีความวุ่นวายมาก การแก้ปัญหาบุคลากรภายใน เทศบาลเฝ้าไร่จะดำเนินการภายใต้ระเบียบข้อบังคับขององค์กรเป็นสำคัญ จะมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยตรงไปตรงมา เพื่อให้การแก้ปัญหาถูกประเด็น สำหรับการพิจารณางบประมาณนั้นก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเป็นกลุ่มเดียวกัน ไม่มีฝ่ายค้าน ในการแก้ปัญหาเสพติดของเยาวชน เทศบาลเฝ้าไร่ จะเน้นที่การป้องกัน มากกว่าการปราบปราม มองคนที่เสพยาเป็นผู้ป่วย ดังนั้น เมื่อมีคดีเกิดขึ้น เทศบาลเฝ้าไร่จะส่งผู้เสพยาไปสถานบำบัด โดยจะไม่ส่งตัวให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีทันที สำหรับผู้ขายนั้น ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของเทศบาล จะเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจะต้องเข้ามาดำเนินการ และที่สำคัญรัฐบาลมีศูนย์ดำรงธรรม และศูนย์ยุติธรรมชุมชน หากมีข้อพิพาทระหว่างบุคคล ก็จะมีนิติกรเป็นที่ปรึกษา และหากเป็นข้อพิพาทระหว่างเทศบาลกับชุมชน เช่น การขุดแย่งเกี่ยวกับตลาดสด เป็นต้น เบื้องต้นก็จะส่งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไปแก้ปัญหา และตามด้วยนายกเทศมนตรี เป็นลำดับ^๘

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ในการรักษากติกาของสังคม กฎเกณฑ์ กฎหมาย วัฒนธรรม และจรรยาบรรณต่างๆ สำหรับการแก้ปัญหาเยาวชนกับยาเสพติด ทางเทศบาลเฝ้าไร่ก็ได้ประสานงานร่วมมือกับผู้นำท้องที่ คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน โดยตลอด เน้น

^๗ สัมภาษณ์ นายบรรจง เกตุพันธ์, ปลัดเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^๘ สัมภาษณ์ นายบุญธง เทพา, นายกเทศมนตรีตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

การป้องกัน มากกว่าปราบปราม ใช้หลักนิติธรรมคู่กับหลักเมตตาธรรม คือผู้เสพ นำไปบำบัด ส่วนผู้ขายนำไปดำเนินคดีตามกฎหมาย กรณีเกิดข้อพิพาทภายในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ก็เรียกมาพูดคุย ไกลเกลี้ย ผู้แก้ปัญหาเบื้องต้น คือผู้ใหญ่บ้าน บางกรณีก็นำเข้ามาร่วมแก้ปัญหาด้วย นอกจากนี้ หากปัญหาเกี่ยวข้องกับวงกว้าง ก็จะร่วมแก้ปัญหาทั้ง ๓ ฝ่าย คือ ผู้นำท้องที่ เทศบาล และเจ้าหน้าที่อำเภอ^๙ ในฐานะเป็นประธานสภา จะชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อบังคับการประชุม หรือโครงการต่างๆ ให้กับสมาชิกสภาเทศบาลทุกคนฟังทุกครั้ง หรือ ปรึกษาหารือกับสมาชิกสภา เช่น แผนที่จะพิจารณานี้ได้ผ่านประชาคมหรือไม่ เป็นต้น กล่าวคือ ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในพิจารณาแผนในฐานะเป็นตัวแทนโดยตรงของประชาชน ส่วนเรื่องการบริหารสมาชิกสภาเทศบาล ส่วนใหญ่ก็จะมีปัญหาอะไรมาบ้าง ส่วนกระบวนการประชุมสภา ก็ยึดตามระเบียบการประชุมสภาของเทศบาลเป็นสำคัญ มีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน ทางฝ่ายสภาเทศบาลไม่มีงบประมาณส่วนนี้ให้ ต่างก็ควักกระเป๋าตนเองให้ ส่วนการถวายทุนการศึกษาให้พระภิกษุสามเณรนั้นไม่มีการถวายเลย^{๑๐}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยการออกกฎ ระเบียบขององค์กร ฯ ควรเป็นไปเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ บำบัดทุกข์ บำรุงสุขและส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในองค์กรและประชาชน ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อน (กายสุจริต) ควรสื่อสารเรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้บุคลากรและประชาชนได้รับทราบ เพื่อให้มีความเข้าใจอย่างชัดเจน ด้วยความประนีประนอม นำไปสู่การส่งเสริมและปฏิบัติตามอย่างทั่วถึงและเป็นเอกภาพ (วจีสุจริต) ควรเกิดจากความปรารถนาดี มีเจตนาดีต่อส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความปรองดองและนำสู่สันติสุขสู่ชุมชนและสังคม (มโนสุจริต)^{๑๑} มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ไม่ใช่เฉพาะ อปท. เท่านั้น แม้หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ หรือภาคเอกชนก็จำเป็นต้องมีหลักธรรมเหล่านี้ เริ่มต้นจากการออกข้อบัญญัติต่างๆ ก็ต้องอาศัยการโหวตเสียงที่ซื่อตรงเที่ยงธรรม (กายสุจริต) และการอภิปราย เสนอความคิดเห็นต้องประกอบด้วยธรรมวาจา (วจีสุจริต) และประการสุดท้ายการบังคับใช้หลักกฎหมายก็จะต้องมีความบริสุทธิ์ใจ ไม่ตัดสินตามอำเภอใจ (มโนสุจริต)^{๑๒}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. โดยมีการประชุมร่วมของคณะผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการทุกส่วนงาน รวมทั้งโรงเรียนที่สังกัดเทศบาลเป็นประจำทุกเดือน เพื่อรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ในการปฏิบัติงานในรอบเดือนให้ที่ประชุมได้รับทราบ และทุกๆกลางเดือน ก็จะมีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ (สภากาแฟ) เวลา ๐๗.๐๐-๐๘.๐๐ น. โดยให้เจ้าหน้าที่ พนักงาน ลูกจ้างของเทศบาลทุกคนเข้าร่วม เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและงานที่จะต้องทำต่อไป และเพื่อสร้างความสามัคคีของคนในองค์กร ในช่วงมาดำรงตำแหน่งปลัดใหม่ๆ ในการจัดเก็บภาษี มีสถานประกอบการบางแห่ง โดยเฉพาะโรงแรมไม่จ่ายภาษี มีภาษีค้างหลายปี และทางเทศบาลได้ทำหนังสือติดตามทวงหนี้ครั้งที่ ๑-๒ และในหนังสือทวงถามครั้งที่๓ จะเขียนชัดเจนว่า “จะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป” โดยครั้งที่ ๓ นี้ทางปลัดเทศบาลฯ บางที่ก็จะนำหนังสือ

^๙ สัมภาษณ์ นายคำสอน จำกอง , กำนันตำบลเฝ้าไร่ ,๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายอะเดช บางโท ,ประธานสภาเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ ,๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี, รอง ผอ.สำนักวิชาการ มจร.ขอนแก่น, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระราชน วิสารโท ผศ.,ดร., รอง ผอ.วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย, ๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ไปแจ้งกับเจ้าของโรงแรมเอง นอกจากนี้ทางเทศบาลยังได้ผ่อนผันให้จ่ายได้อีก ๓ เดือน ซึ่งผลตอบรับก็เป็นที่พอใจ เจ้าของโรงแรมก็ได้ทยอยมาจ่ายชำระหนี้จนครบ ทำให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปตามเป้าหมาย และในเรื่องการบริหารบุคลากรภายในเทศบาล จะยึดตามกฎหมาย ระเบียบขององค์กรอย่างเคร่งครัด^{๑๓} การออกกฎหมาย ข้อบังคับใดๆ ควรมุ่งที่การพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรและประโยชน์สูงสุดของประชาชนในท้องถิ่น มีการสื่อสารเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับใดๆ เช่นการอภิปราย เสนอความคิดเห็นควรตรงไปตรงมา และเพื่อมุ่งการพัฒนาและความเป็นเอกภาพขององค์กร โดยการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับ ควรยึดความยุติธรรม ถูกต้อง และรวดเร็ว มากกว่าการใช้อำนาจตามอำเภอใจ^{๑๔} ควรส่งเสริมให้กระบวนการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ ต้องเป็นไปด้วยเจตนาที่สุจริต ทั้งทางกาย คือ การกระทำการออกเสียง การนำเสนอข้อกฎหมายของท้องถิ่นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริงใจให้ข้อกฎหมายที่ตั้งอยู่บนความชอบธรรมทางวาจา คือ การนำเสนออภิปรายในหลักกฎหมายต้องอภิปรายตามหลักความจริง ไม่โกหกหลอกลวง หวังให้ผู้อื่นเชื่อเพียงเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง และทางใจ คือ การบังคับใช้กฎหมาย หรือออกกฎหมายต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง ไม่มีเจตนาแอบแฝง ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล จะต้องคำนึงความเป็นธรรมและความยุติธรรม รวมทั้งมีความรัดกุมและรวดเร็วด้วย^{๑๕}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อบต.จุมพล ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี รางวัลที่ ๑ ปี พ.ศ.๒๕๕๗ ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี พ.ศ.๒๕๕๘ และ พ.ศ.๒๕๕๒ ตามลำดับ ปกติการทำงานมีการประชุมร่วมกันของหัวหน้าส่วนราชการและพนักงานของอบต.จุมพล ประจำเดือนทุกๆเดือน เพื่อรวบรวมอุปสรรคและปัญหา ตลอดถึงแนวทางแก้ไข และกิจกรรมที่จะทำในเดือนถัดไป ในช่วงเข้ามาเป็นผู้บริหาร อบต.จุมพลในปีแรกและสมัยแรกนั้น ได้ประสบกับปัญหาการบริหารบุคคลภายในองค์กรพอสมควร เพราะตลอดระยะเวลา เกือบ ๓ สมัย หรือ ๑๒ ปี จะเป็นทีมงานบริหารชุดเก่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการจะคุ้นชินกับการบริหารชุดเก่ามากกว่า ความไว้วางใจต่อทีมงานฝ่ายบริหารชุดใหม่ที่เข้ามาก็อาจไม่สนิทสนมมากนัก จึงต้องใช้เทคนิคการบริหารหลากหลาย โดยเฉพาะการใช้อำนาจการปกครองของฝ่ายบริหาร จะต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรมให้มากที่สุด และในปัจจุบัน อบต.จุมพลก็สามารถเป็นองค์กรหนึ่งเดียวกัน จนได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีถึง ๓ สมัยด้วยกัน และอาจกล่าวได้ว่า เป็นอบต.ที่มีการบริหารจัดการดีระดับต้นๆ ของจังหวัดหนองคาย ในการพิจารณาโครงการสาธารณะใดๆ อบต.จุมพล จะพิจารณาด้วยความรอบคอบ มีสติเสมอ โดยจะคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของประชาชนในพื้นที่ ที่เป็นจุดแข็งอย่างหนึ่งของ อบต.จุมพล คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้บริหารท้องถิ่น คือ นายกอบต.รองนายกอบต.ปลัดอบต.เจ้าหน้าที่ พนักงาน อบต. และสมาชิกสภาท้องถิ่น คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพลทั้ง ๕๒ คน จาก ๒๖

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายจิรัฐ พวงทอง, ปลัดเทศบาลเมืองหนองคาย, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ดร.ภัสสิลา น้อยเจริญ, อาจารย์ประจำ มจร.หนองคาย, ๘ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายสุริยา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (ส.จ.), ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙.

หมู่บ้าน โดยเฉพาะการกระจายงบประมาณเพื่อทำโครงการสาธารณะต่างๆของหมู่บ้าน จะได้รับงบประมาณในจำนวนที่เท่าๆ กัน บนพื้นฐานของความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน^{๑๖}

๔.๒.๒ การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยความรับผิดชอบ บูรณาการกับหลักสุจริต ๓

การส่งเสริมโปร่งใสด้วยสุจริตและหลักความรับผิดชอบ หลักความรับผิดชอบนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับ “หน้าที่” ผู้บริหารและสมาชิกท้องถิ่นทุกคนที่ได้รับฉันทามติมาจากประชาชนแล้ว ย่อมผูกมัดด้วยหลักสัญญาประชาคม กล่าวคือ คำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนที่เลือกเข้ามา ดังนั้นผู้บริหารและสมาชิกท้องถิ่นจะต้องตระหนักในภาระหน้าที่ของตนเอง (กายสุจริต) และขณะเดียวกันก็พร้อมจะยอมรับความบกพร่องที่เกิดจากกระบวนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย หรือการดำเนินงานใดๆ ที่ผิดพลาด ไม่แก้ตัวบอกรับผิดชอบ หรือโทษคนอื่น นอกจากนี้ก็พร้อมจะขอโทษประชาชน พร้อมกับนำข้อเสนอแนะต่างๆ ไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป (วจีสุจริต) เป็นที่น่าสังเกตว่า “การพูดแล้วไม่ทำ” หรือการขาดความกระตือรือร้นในการปัญหาให้ประชาชนของผู้บริหารและสมาชิกท้องถิ่น นับว่าเป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบัน การแก้ปัญหาดังกล่าวนี้นี้ ต้องใช้วิธีกระตุ้น “จิตสำนึก” และ “คำสัญญา” ที่ให้ไว้กับประชาชน (มโนสุจริต)^{๑๗} การส่งเสริมโปร่งใสด้วยสุจริตและหลักความรับผิดชอบควรส่งเสริมโดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และหรือคณะทำงานโดยให้ข้อมูลความคิดเห็น แนะนำ ปรึกษา ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องให้เกียรติและเคารพในสิทธิของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น (กายสุจริต) และต้องใช้การติดต่อสื่อสารด้วยคำพูดหรือวาจาที่สุภาพอ่อนหวาน ไม่ลบหลู่ข่มเหง หรือพูดเสียดสีผู้เข้าร่วมดำเนินการ (วจีสุจริต) รวมทั้งการเปิดใจยอมรับฟังความเห็นต่างและมีไมตรีจิตต่อผู้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อสร้างบรรยากาศในการสร้างแนวร่วมให้กิจกรรมต่างๆบรรลุผล (มโนสุจริต)^{๑๘} ความรับผิดชอบก็บอกชัดเจนอยู่แล้ว คือตรงกันข้ามกับความไม่รับผิดชอบ หน่วยงานไหน บุคคลใครรับผิดชอบหน้าที่อะไรก็ทำไปตามนั้น ให้ความรู้เกี่ยวกับ สุจริตและหลักความรับผิดชอบ ใช้วิธีการ เช่น ประชุมชี้แจงหน้าที่ให้ชัดเจน ไม่ก้าวกายหน้าที่ ถ้ามีอะไรจะแนะนำต้องอนุญาตชัดเจน ไม่ใช้วิธีการล้วงลูก นำไปปฏิบัติในทันที^{๑๙}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยความรับผิดชอบ บูรณาการกับหลักสุจริต ๓ ทางกายภาพในการทำงานของสำนักปลัด มีเจ้าหน้าที่ พนักงาน และลูกจ้างที่ชายและหญิง การทำงานย่อมมีการกระทบกระทั่งกันบ้างเป็นธรรมดา แต่จะต้องคอยดูแลบรรยากาศ และการพูดคุยในเวลาปฏิบัติราชการให้เกิดความสงบเรียบร้อยมากที่สุด นั่นคือ กระตุ้นให้ทุกคนทำงานตาม

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายรัตน์ ชมภูพาน, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระศรีญาณวงศ์ (นิมิตย์ ปณทิตเสวี) ป.ธ.๙, ดร, รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย, ๒๒ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายสุริยา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (ส.จ.),๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๑๙} สัมภาษณ์ พระมหาประทีป อภิวัตตโน,ป.ธ.๙, อาจารย์ประจำ มจร.หนองคาย, ๗ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ภาระหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด เน้นการแต่งกายให้เหมาะสม ถูกต้องตามแบบขององค์กร สถานที่ทำงานสะอาด และรู้จักประหยัด รักษาอุปกรณ์สำนักงาน กรณีบุคลากรขององค์กรประสบอุบัติเหตุป่วยไข้ไม่สบาย อบรม.จุมพล ก็จะทำให้การดูแลให้ดีที่สุด ทั้งในฐานะทำตามอำนาจหน้าที่และในฐานะเป็นเพื่อนร่วมงาน ในฐานะเป็นหัวหน้าสำนักปลัด จะให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรมที่สุดข้อหนึ่ง เพราะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวกับจัดทำข้อมูลทั้งหมดขององค์กร กล่าวคือ จะต้องให้ข้อมูลที่แท้จริงแก่ประชาชน ในขณะที่เดียวกันจะต้องพิจารณาให้รอบคอบถี่ถ้วน ในการเปิดเผยข้อมูล หรือปกปิดข้อมูลของทางราชการ ดังนั้นศีลข้อที่ ๔ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสำนักปลัด กรณีบุคลากรขององค์กร ได้ละเมิดข้อบังคับ หรือกติกาขององค์กร ก็จะต้องดำเนินการตามขั้นตอน มีความยุติธรรมตรวจสอบได้ และรวดเร็ว อบรม.จุมพล ได้สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนในโรงเรียนที่รับผิดชอบ ๑๐ แห่ง คือ โรงเรียนประถมศึกษา ๘ แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษา ๒ แห่ง นอกจากนี้ยังมอบทุนการศึกษานอกเขต อบรม.จุมพล อีก ๒ โรงเรียน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ชีวิตอื่น ๆ ทั้งสัตว์มนุษย์ และพืชพรรณ เช่น การร่วมสร้างรักษาเขตอภัยทาน การปลูกป่า ปลูกสวน และการสร้างแหล่งน้ำ มีการปลูกต้นไม้ตามโอกาสสำคัญ เช่น วันเข้าพรรษา และวันแม่ เป็นต้น และดูแลแหล่งน้ำให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์มากที่สุด ในด้านอาชีพะ การทำมาหากิน ไม่เบียดเบียน ไม่ก่อความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ไม่ก่อผลความเสียหายสังคม อบรม.จุมพล ได้ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการสนับสนุนงบประมาณหมู่บ้านละ ๑ หมื่นบาท นอกจากนี้ยังมีศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การเลี้ยงปลา เป็นต้น อนึ่ง ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัยชุมชน ตั้งอยู่ที่ บ้านเตื่อ หมู่ที่ ๔^{๒๐} ในฐานะเป็นประธานสภา ภาระหน้าที่ส่วนใหญ่ก็เกี่ยวข้องกับการประชุมสภา เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย หรือเพื่อพิจารณาข้อบัญญัติ ระเบียบ กติกาต่างๆ ขององค์กร ดังนั้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันและความงาม เมื่อมีประชุมสภา ก็จะขอความร่วมมือกับสมาชิกในเรื่องการแต่งกายให้สุภาพเหมาะสม และการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน มีการรักษากติกาของสังคม กฎเกณฑ์ กฎหมาย วัฒนธรรม และจรรยาบรรณต่างๆ ในฐานะเป็นประธานสภา ก็จะเข้าประชุมสัจจรร่วมกับผู้นำท้องถิ่นทุกครั้ง (ประชุมเดือนละครั้ง) บางครั้งก็จะอธิบายในการใช้เงินทางราชการให้ผู้รับหน้าที่ หัวหน้าครัวเรือนฟัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติทางราชการ^{๒๑}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อบท. ด้วยความรับผิดชอบ บูรณาการกับหลักสุจริต ๓ ในเทศบาลเฝ้าไร่ ไม่ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายโดยตรง ส่วนใหญ่ก็เป็นความสมัครใจของบุคลากรแต่ละคน เช่น โครงการปั่นเพื่อพ่อ โครงการปั่นเพื่อแม่ เทศบาลเฝ้าไร่ มีกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล ซึ่งกองทุนนี้ทางรัฐบาลจัดงบประมาณสนับสนุนประมาณหัวละ ๔๐ บาทและทางเทศบาลก็จะจัดงบประมาณสมทบเพิ่ม วัตถุประสงค์หลักของกองทุนนี้ คือจะดูแลสุขภาพตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึงผู้สูงอายุ มีการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์สำนักงานนั้น เทศบาลจะดำเนินการส่งเสริม ๒ วิธี คือวิธีที่ ๑ ส่งบุคลากรเข้าอบรมร่วมกับหน่วยงานอื่น และวิธีที่ ๒ คือบุคลากรภายในผู้ใดที่มีทักษะ ความรู้ด้านนี้ ก็จะทำหน้าที่ถ่ายทอดให้กับเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ มีทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนและบุคลากรที่ศึกษาต่อ แต่ก็เงินไม่มากนัก เทศบาลเฝ้าไร่ มีโครงการปลูกป่าและการปล่อยปลาสู่แหล่งน้ำธรรมชาติเป็นประจำทุกปี ตำบลเฝ้าไร่ เป็นพื้นที่ขาดน้ำ

^{๒๐} สัมภาษณ์ พ.จ.ท.ธงชาติ ทองลิ่มสุด, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายบรรจง หาญธงชัย, ประธานสภาตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

เพื่ออุปโภคบริโภค ดังนั้น เทศบาลเฝ้าไร่จะให้ความสำคัญกับการขุดลอก และอนุรักษ์แหล่งน้ำเป็นอันดับต้นๆของนโยบาย โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ได้ทำ MOU กับ สสส. ในการส่งเสริมอาชีพ โดยผู้ที่เลิกอบายมุขแล้ว ก็จะส่งเสริมประกอบอาชีพเพื่อเสริมรายได้ เช่น การเลี้ยงแพะเลี้ยงแกะ โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ เทศบาลเฝ้าไร่ ไม่ได้ให้งบประมาณสนับสนุนมากนัก แต่จะให้การสนับสนุนทางวิชาการมากกว่า กรณีบุคลากรที่เป็นลูกจ้างสอบบรรจุได้ ก็จะมีการแสดงมุทิตาจิตสู่ขวัญ เลี้ยงส่ง หากที่ทำงานใหม่ไม่ไกลมากนัก ก็จะตามไปส่งถึงที่ทำงาน กรณีบุคลากรได้เลื่อนตำแหน่ง เช่น เจ้าหน้าที่ เลื่อนเป็นหัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้าฝ่ายเลื่อนเป็นผู้อำนวยการกอง เป็นต้นทางเทศบาลเฝ้าไร่ ก็จะจัดงานเลี้ยงแสดงมุทิตาจิตให้ กรณีบุคลากรสตรีคลอดบุตร เทศบาลก็จะไปร่วมแสดงความยินดีด้วย สำหรับการแสดงมุทิตาจิต รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ก็จะทำทุกๆปี คือทั้งในภายในงานของเทศบาล และผู้สูงอายุจาก ๑๗ หมู่บ้านในเขตเทศบาลเฝ้าไร่ เทศบาลเฝ้าไร่ มีวิธีการบริหารบุคคลที่สำคัญ คือ “การสร้างความสัมพันธ์” โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ทั้งกิจกรรมภายในองค์กร และกิจกรรมงานประเพณีท้องถิ่นต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรใฝ่ดี ใฝ่ทำ มีจิตสาธารณะ ซึ่งจะส่งผลต่อการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป การปฏิบัติหน้าที่ทุกวัน บางวันก็ทำให้จิตใจเกิดความหงุดหงิด ฟุ้งซ่าน วิธีทำให้จิตใจไม่ขุ่นมัว ก็คือ เตือนตนให้ตระหนักในบทบาทอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ และให้สำนึกเสมอว่า ข้าราชการต้องให้บริการประชาชนให้ดีที่สุด ก็จะทำให้จิตใจเราเย็นสงบบ้างพอสมควร^{๒๒} การทำมาหากินของประชาชนก็ไม่ดีมากนัก เช่น ราคาอาหารแพงๆ ราคาสุกรก็ขึ้นๆลงๆ ส่วนอาหารสุกรราคาขึ้นตลอดไม่เคยลงเลย หากทางเทศบาลเฝ้าไร่จะส่งเสริมอาชีพก็อยากให้เชิญเกษตรกรเข้ามาร่วมอบรมในโครงการหลายๆ ก็น่าจะทำให้ประชาชนมีช่องทางการทำมาหากินเพิ่มขึ้น มีการจัดทำแผนพัฒนา ๓ ปี ทางฝ่ายท้องถิ่นก็ได้เข้าประชุมกับเทศบาลเฝ้าไร่ทุกครั้ง มีความร่วมมือประสานประโยชน์ร่วมกันด้วยดีตลอดมา ไม่ค่อยมีปัญหาอะไรมากนัก ปัญหาสำคัญที่สุดของตำบลเฝ้าไร่ ๑๗ หมู่บ้าน คือปัญหาน้ำไม่พอใช้ หรือปัญหาน้ำเค็ม ไม่สามารถนำไปใช้บริโภคหรือนำไปใช้ทางเกษตรได้ แต่อย่างไรก็ตาม ทางเทศบาลเฝ้าไร่ก็ได้จัดสรรงบประมาณมาเพื่อขุดลอก และอนุรักษ์แหล่งน้ำต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาแล้ว แต่ก็ยังไม่เพียงพอมากนัก^{๒๓}เทศบาลเฝ้าไร่ มีการตรวจสุขภาพบุคลากรประจำทุกปี ซึ่งบางปีก็เข้าร่วมตรวจสุขภาพกับโรงเรียนเฝ้าไร่วิทยา บางปีก็ไปตรวจสุขภาพที่จังหวัดหนองคาย เทศบาลเฝ้าไร่ ได้ส่งบุคลากรเข้าอบรมเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน ที่หน่วยงานอื่นจัด เช่น อบจ.หนองคายจัดอบรม ก็จะส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรม ได้เข้าโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยได้รับความร่วมมือจากประชาชนด้วยดี มีการมอบทุนการศึกษาให้นักเรียนทุกปี โดยเป็นทุนส่วนตัวของนายกเทศมนตรี เพราะเทศบาลไม่มีงบประมาณสำหรับเรื่องนี้ หากนำงบประมาณของเทศบาลไปแจกก็กลัวจะถูกกล่าวหาว่าให้ทุนการศึกษาเพื่อหาเสียง ก็เลยใช้ทุนส่วนตัว แต่ก็เป็นจำนวนเงินไม่มากนัก กล่าวคือ ระดับมัธยมศึกษา ๕๐๐ บาท ระดับประถมศึกษา ๓๐๐ บาท และระดับอนุบาล ๒๐๐ บาท โดยรวมก็ประมาณปีละหมื่นกว่าบาท มีโครงการปลูกป่าปีละ ๒ ครั้ง คือ วันเข้าพรรษา และ ๑๒ สิงหาคมแห่งชาติ ตำบลเฝ้าไร่ เป็นพื้นที่ขาดแคลนน้ำบริโภคอุปโภค ฉะนั้น เทศบาลจึงจำเป็นต้องมีโครงการ

^{๒๒} สัมภาษณ์ นายบรรจง เกตุพันธ์, ปลัดเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายคำสอน จำกอง, กำนันตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

อนุรักษ์ ฟื้นฟู และขุดลอกแหล่งน้ำ โดยได้รับงบประมาณอุดหนุนโครงการจากเทศบาลและจาก ส่วนกลาง กลุ่มประชากรประมาณ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ มีการปล่อยปลาสู่ แหล่งน้ำธรรมชาติเป็นประจำทุกปี โดยการนำของนายกเทศมนตรีเอง

ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอบายมุข ซึ่งเป็นสาเหตุพื้นฐานนำไปสู่การก่อความเดือดร้อนให้แก่ บุคคลอื่นหรือสังคม แยกออกเป็น ๒ ประเภท คือ เรื่องการดื่มสุรา ทางเทศบาลได้เข้าร่วมกับ สสส. โดยเทศบาลเฝ้าไร่ได้จัด “โครงการทำบุญปลอดเหล้า” คือรณรงค์ไม่ให้จัดเลี้ยงเหล้าในงานบุญต่างๆ หรือหากจะดื่มกันจริงๆ ก็ให้ไปดื่มหลังบ้าน ไม่ให้เอาสุรามาดั่งโต๊ะ และเรื่องที่ ๒ คือยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า จะมีการคัดกรองผู้เสพ และนำไปบำบัดทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยจะมีฝ่าย ปกครองและวัดเข้ามาร่วมด้วย ส่วนผู้ค้ายาเสพติดนั้น ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของเทศบาล ดังนั้นก็จะ ปล่อยให้เป็นการค้าของเจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง มี “โครงการฝึกอบรมกรรตยาพารา” ให้ ประชาชนกรณีบุคลากรที่เป็นลูกจ้างสอบบรรจุได้ ก็จะมีการแสดงมุทิตาจิตเลี้ยงส่ง หากที่ทำงานใหม่ ไม่ไกลมากนัก ก็จะตามไปส่งถึงที่ทำงาน กรณีบุคลากรที่เป็นลูกจ้าง สอบเข้ารับราชการได้ นายกเทศมนตรีก็มอบเงินเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับตัดชุดปกติขาว ๑ ชุด กรณีบุคลากรได้เลื่อนตำแหน่ง เช่น เจ้าหน้าที่ เลื่อนเป็นหัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้าฝ่ายเลื่อนเป็นผู้อำนวยการกอง เป็นต้น ทางเทศบาล เฝ้าไร่ ก็จะจัดงานเลี้ยงแสดงมุทิตาจิตให้ กรณีบุคลากรสตรีคลอดบุตร เทศบาลก็จะไปร่วมแสดงความ ยินดีด้วย สำหรับการแสดงมุทิตาจิต รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ จะมี ๒ ประเภท คือ ส่วนงานของเทศบาล และประชาชนทั่วไปภายในเขตเทศบาล ทั้ง ๑๗ หมู่บ้าน โดยกำหนดอายุ ๗๐ ปีขึ้นไป ที่กำหนด ๗๐ ปี เพราะประชาชนที่มีอายุ ๖๐ ปี มีจำนวนมาก จัดงานครั้งแรกมีความวุ่นวายมาก ในเทศบาลเฝ้าไร่ จะมีหน่วยงานหลัก ๕ หน่วย กล่าวโดยย่อคือ สำนักปลัด ครู คลัง ช่าง หมอ หน่วยงานใดมีกิจกรรม หน่วยงานอื่นต้องเข้ามาช่วยเสมอ คือจะใช้ “การทำกิจกรรมร่วมกัน” เป็นเครื่องมือในการสร้างความ สามัคคีของบุคลากรในองค์กร เทศบาลเฝ้าไร่ จะมีนโยบายชัดเจน ห้ามบุคลากรดื่มสุราในสถานที่ของ เทศบาลเด็ดขาด ส่วนสุบบุหรี่นั้น ก็พยายามรณรงค์ให้ลด ละ เลิกให้มากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้บุคลากรมี สุขภาพจิตที่ดี พร้อมในการให้บริการประชาชนได้ตลอดเวลาและเต็มความสามารถ สำหรับการ พิจารณางบประมาณนั้นก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเป็นกลุ่มเดียวกัน ไม่มี ฝ่ายค้าน ในการแก้ปัญหา ยาเสพติดของเยาวชน เทศบาลเฝ้าไร่ จะเน้นที่การป้องกัน มากกว่าการ ปราบปราม มองคนที่เสพยาเป็นผู้ป่วย ดังนั้น เมื่อมีคดีเกิดขึ้น เทศบาลเฝ้าไร่จะส่งผู้เสพยาไปสถาน บำบัด โดยจะไม่ส่งตัวให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีทันที สำหรับผู้ขายนั้น ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของ เทศบาล จะเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจะต้องเข้ามาดำเนินการ เป็นต้น^{๒๔} ส่วนในด้าน การรักษากติกาของสังคม กฎเกณฑ์ กฎหมาย วัฒนธรรม และจรรยาบรรณต่างๆ ในฐานะเป็น ประธานสภา ก็จะเข้าประชุมสัญจรร่วมกับผู้นำท้องที่ทุกครั้ง (ประชุมเดือนละครั้ง) บางครั้งก็จะ อธิบายในการใช้เงินทางราชการให้ผู้นำท้องที่ หัวหน้าครัวเรือนฟัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในระเบียบ ปฏิบัติ เช่น โครงการขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร มีประชาชนอยากได้บ่อบาดาลใช้ส่วนตัวเป็น จำนวนมาก ก็จะไปอธิบายชี้แจงให้เข้าใจว่าไม่สามารถทำได้ หากจะขุดบ่อบาดาลจริงๆ ประชาชนทุก คนจะต้องได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ เป็นพื้นที่ดอน การขุดลอก และทำฝาย ตลอด

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายบุญธง เทพา, นายกเทศมนตรีตำบลเฝ้าไร่ , ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

ถึงการอนุรักษ์แหล่งน้ำซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของเทศบาล เพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับใช้บริโภคและใช้ทางการเกษตรของประชาชน^{๒๕}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยความรับผิดชอบ บูรณาการ กับหลักสุจริต ๓ สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ได้ร่วมมือกับสำนักงานช่าง ในการขุดลอก คลองเพื่อไม่ให้ปิดกั้นทางน้ำ ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดน้ำท่วม ในเรื่องการศึกษาเทศบาล ได้อนุญาต ให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และการปรับวุฒิการศึกษา เช่น การศึกษาต่อใน มจร.วิทยาเขตหนองคาย และเทศบาลจะมี “กongsวัสดิการ” เพื่อดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนใน ชุมชน โดยขอความร่วมมือกับอาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนเทศบาล ไปช่วยฝึกอาชีพให้กับประชาชน ในชุมชน เช่น การทำกระเป่าจากวัสดุเหลือใช้ เป็นต้น โดยจะเลือกในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้รบกวนการทำมาหากินในวันปกติของประชาชน^{๒๖} เป็นปัญหาใหญ่ของทุกองค์กร ไม่ใช่แต่ เฉพาะ อปท.เท่านั้น เท่าที่มีประสบการณ์ส่วนใหญ่ก็จะมีแต่ “รับชอบ” ส่วนการ “รับผิดชอบ” มีน้อย ดังนั้น ในข้อนี้สิ่งแรกคือการกระตุ้นให้มีจิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิต สาธารณะ มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาและรู้จักการ ใช้จ่ายที่สุภาพเพื่อถ่ายทอดแนว ทางการแก้ปัญหา^{๒๗} ควรส่งเสริมโดยการตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อ สังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็น ที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง ใช้จ่ายที่สุภาพ เพื่อถ่ายทอดแนวทางการแก้ปัญหา ไม่พูดเพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบที่เกิดจากความผิดพลาดที่ เกิดขึ้น^{๒๘} ผู้ประเมินการปฏิบัติงานและผู้ถูกประเมิน ควรมีการทำข้อตกลงการประเมินการปฏิบัติงาน อย่างชัดเจนและได้รับความยินยอมจากทั้งสองฝ่าย ผู้บริหารและบุคลากรควรมีการสื่อสารและแสดง ความคิดเห็นที่ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีนโยบายและการดำเนินการใน เรื่องต่าง ๆ ขององค์กรจะต้องไม่กระทบต่อศีลธรรมอันดีของสังคม และสิ่งแวดล้อม องค์กรต้องมี พร้อมในการตอบคำถามต่อข้อสงสัย จากบุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีต่อการดำเนินการของ องค์กร พร้อมรับการตรวจสอบ และรับผิดชอบต่อผลการกระทำนั้น^{๒๙}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยความรับผิดชอบ บูรณาการ กับหลักสุจริต ๓ ของ อบต.จุมพล ให้ความสำคัญกับคุณธรรมความดีต่างๆ ที่เห็นเป็นรูปธรรมก็คือ การแสดงออกถึงการมีความกตัญญูกตเวที และความอ่อนน้อมถ่อมตน อบต.จุมพล ได้ดำเนินการ ดังนี้ คือ ๑. การแสดงมุทิตากับบุคลากรที่เป็นลูกจ้างสอบบรรจุได้ หรือบุคลากรได้เลื่อนตำแหน่ง ๒. การแสดงมุทิตาจิตผ่านการรดน้ำขอพรในเทศกาลวันสงกรานต์ ซึ่งจะทำทุกปี โดยจัดกิจกรรมออกเป็น ๒ ส่วน คือ การจัดกิจกรรมรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ และผู้บริหารของอบต.จุมพล และการจัดกิจกรรมรด น้ำขอพรผู้สูงอายุสำหรับประชาชนทั่วไปในเขตรับผิดชอบ ทั้ง ๒๖ หมู่บ้าน ได้กระจายงบประมาณ ให้แก่หมู่บ้านโดยเท่าเทียมกัน ภายใต้การรับผิดชอบในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนโดยตรงและใน

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายอะเดช บางโท,ประธานสภาเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายกำภล เมืองโคตร, นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองหนองคาย, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระราชน วิสารโท ผศ.,ดร., รอง ผอ.วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย, ๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายสุรียา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (ส.จ.), ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี, รอง ผอ.สำนักวิชาการ มจร.ขอนแก่น, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กร ดังนั้น การนำงบประมาณลงไปสู่หมู่บ้านทั้ง ๒๖ หมู่บ้าน จึงเป็นภาระหน้าที่สำคัญของทั้งฝ่ายสภาและฝ่ายบริหาร จะต้องกำกับ ควบคุม ดูแล ในการใช้งบประมาณอย่างเข้มข้น ให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมให้มากที่สุด อบต.จุมพล จะใช้หลักการบริหาร เป็นกัลยาณมิตร คือความเป็นเพื่อนร่วมงาน สร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ไม่คอยจำกัด หรือกลั่นแกล้ง จึงส่งผลให้บุคลากร โดยเฉพาะฝ่ายปฏิบัติการ มีความสุขในการทำงาน ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป^{๓๐} ในการส่งเสริมสุขภาพร่างกายของประชาชน ได้รับการดูแล ตรวจสอบสุขภาพ จาก อสม.ประจำหมู่บ้านโดยเท่าเทียมกันทุกคน ทั้งนี้ โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก อบ.ต.จุมพล สุขภาพร่างกายของประชาชน ได้รับการดูแล ตรวจสอบสุขภาพ จาก อสม.ประจำหมู่บ้านโดยเท่าเทียมกันทุกคน ทั้งนี้ โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก อบ.ต.จุมพล ในการอยู่ร่วมกับสังคม อย่างน้อยดำรงตนอยู่ในขอบเขตของศีล ๕ หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ยังไม่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในหมู่บ้านของกำนันยังไม่มีโครงการนี้ มีการจัดทำแผนพัฒนา ๓ ปี ทางฝ่ายท้องถิ่นก็ได้เข้าประชุมกับ อบต.จุมพล ทุกครั้ง มีความร่วมมือประสานประโยชน์ร่วมกันด้วยดีตลอดมา ไม่ค่อยมีปัญหาอะไรมากนัก สำหรับการแก้ปัญหาเยาวชนกับยาเสพติด ทางท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้ร่วมมือ ประสานการทำงาน กับ อบต.จุมพล และทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เป็นที่น่าสังเกตว่า ภายหลังจากรัฐประหาร พ.ศ.๒๕๕๗ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือ เจ้าหน้าที่ทหาร ส่วนยุทธวิธีในการแก้ปัญหา ก็จะเน้นการป้องกัน มากกว่าปราบปราม ใช้หลักนิติธรรมคู่กับหลักเมตตาธรรม คือผู้เสพ นำไปบำบัด ส่วนผู้ขายนำไปดำเนินคดีตามกฎหมาย และเป็นที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่ง ในเขตพื้นที่ ๒๖ หมู่บ้าน ไม่ค่อยมีผู้ขายยาเสพติดรายใหญ่แต่อย่างใด ส่วนใหญ่จะเป็นผู้เสพยามากกว่า แต่ถือว่ามีจำนวนน้อยมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการทำงานอย่างจริงจังของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง การร่วมสร้างรักษาเขตอภัยทาน การปลูกป่า ปลูกสวน และการสร้างแหล่งน้ำ อบต.จุมพล ได้ดำเนินงานขุดลอกแหล่งน้ำ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ใช้อุปโภค เช่น โครงการขุดลอกหนองเอี่ยน หมู่ที่ ๑๐ ในการแก้ปัญหา ยาเสพติดในเขตท้องที่ ๒๖ หมู่บ้านที่รับผิดชอบ ส่วนใหญ่ที่เห็นเป็นรูปธรรมในขณะนี้ก็คือ เจ้าหน้าที่ทหาร จะเป็นการกำลังสำคัญในการแก้ปัญหา โดยทำงานประสานกับทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และท้องถิ่น^{๓๑}

๔.๒.๓ การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับหลักสุจริต ๓

การสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อบต. ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับหลักสุจริต ๓ ในด้านผู้บริหารท้องถิ่นหากไม่มีความจริงใจ ไม่มีจิตใจที่ดีงามเพื่อทำประโยชน์ส่วนรวม ขาดการพูดจาโน้มน้าวหรือแสดงให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้ามามีส่วนร่วมที่ดี หรือขาดทักษะพูดกระตุ้นให้ผู้อื่นอยากเข้ามาร่วมพัฒนาท้องถิ่น ก็เป็นการยากที่บริหารงานท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าได้ การเปิดให้คนอื่นเข้าร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมวิเคราะห์และร่วมการตัดสินใจจึงเป็นแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่ถูกต้อง (กายสุจริต) โดยเฉพาะบุคลิกภาพของผู้นำก็เป็นเรื่องสำคัญ

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายรัตน์ ชมภูพาน, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ ศรีพนม, กำนันตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

เพราะหากประชาชนขาดความเชื่อถือเชื่อมั่นแล้ว ก็จะไม่ได้รับความร่วมมือที่ดีจากประชาชน การพูดคุยด้วยวาจาสุภาพ คือการสื่อสารที่ดีและถูกต้อง เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้บริหารองค์การ (วชิสุจริต) นอกจากนี้ การให้เกียรติ ยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประชาชนอยากเข้ามาร่วมพัฒนาท้องถิ่น เพราะเขาจะมีความรู้สึกเชิงบวกว่า เสียงของเขามีค่าและมีความหมายนั่นเอง (มโนสุจริต)^{๓๒} เนื้อความดูเหมือนจะเกี่ยวข้องทั้งหมด เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมยอมโปร่งใส การมีส่วนร่วมน่าจะหมายถึงแต่ละคนทำงานในหน้าที่ไหนแผนกไหน ภาระงานอย่างไรก็ทำตามหน้าที่นั้น ถ้ามีความเกี่ยวข้องกันก็ประสานงานติดต่อกัน มีการให้ความรู้ เกี่ยวกับสุจริตและความมีส่วนร่วม ประโยชน์ที่จะได้รับการมีส่วนร่วม ผลจากการมีส่วนร่วม ใช้วิธีการมอบหมายงานอย่างชัดเจนแก่ทุกคน ทุกคนทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นำไปปฏิบัติ ให้เกิดเป็นรูปธรรม^{๓๓} ซึ่งการบริหารงานที่จะมีพลังนั้น ประการแรกจะต้องให้ความเคารพในเสียงและให้เกียรติกับผู้ที่เข้ามาร่วมงาน (กายสุจริต) เปิดใจยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น (วชิสุจริต) และสร้างบรรยากาศของการทำงานให้เป็นไปด้วยความราบรื่นด้วยดี (มโนสุจริต)^{๓๔} อีกทั้งควรส่งเสริมโดยการระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม (กายสุจริต) การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา (มโนสุจริต) และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง ใช้วาจาที่สุภาพเพื่อถ่ายทอดแนวทางการแก้ปัญหา ไม่พูดเพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบที่เกิดจากความผิดพลาดที่เกิดขึ้น (วชิสุจริต)^{๓๕}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับหลักสุจริต ๓ ในเชิงพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สำนักปลัด จะเน้นการมีส่วนร่วมมากที่สุด หัวใจของฝ่ายปฏิบัติการ คือการทำงานแบบทีม สอดประสานในภาระหน้าที่ของแต่ละส่วนงาน วิธีการคือ การสร้างบรรยากาศความเป็นมิตรภาพ สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่การลดการนิทาว่าร้ายได้ระดับเป็นที่น่าพอใจ มีการเน้นการแต่งกายให้เหมาะสม ถูกต้องตามแบบขององค์กร สถานที่ทำงานสะอาด และรู้จักประหยัด รักษาอุปกรณ์สำนักงาน การอยู่ร่วมกับสังคม อย่างน้อยดำรงตนอยู่ในขอบเขตของศีล ๕ สำนักปลัด จะเน้นการมีส่วนร่วมมากที่สุด หัวใจของฝ่ายปฏิบัติการ คือการทำงานแบบทีม สอดประสานในภาระหน้าที่ของแต่ละส่วนงาน วิธีการคือ การสร้างบรรยากาศความเป็นมิตรภาพ สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่การลดการนิทาว่าร้ายได้ระดับเป็นที่น่าพอใจ มีการรักษากติกาของสังคม กฎเกณฑ์ กฎหมาย วัฒนธรรม และจรรยาบรรณต่างๆ ในการจัดซื้อจัดจ้าง ทางสำนักปลัด อบต.จุมพล ก็ยึดหลักตามศีลข้อ ๔ เช่นเดียวกัน กล่าวคือ การไม่โกหก การไม่แสดงข้อมูลอันเป็นเท็จ ให้ข้อมูลตามเป็นจริง ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลให้

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระศรีญาณวงศ์ (นิมิตย์ ปณติตเสวี) ป.ธ.๙, ดร, รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย, ๒๒ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๓๓} สัมภาษณ์ พระมหาประทีป อภิวัตตโน,ป.ธ.๙, อาจารย์ประจำ มจร.หนองคาย, ๗ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระราเชน วิสารโท ผศ.,ดร., รอง ผอ.วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย, ๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายสุริยา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (ส.จ.), ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

สาธารณสุขได้รับทราบ ถือว่าเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของ อบต.จุมพล การให้ เพื่อแบ่งปัน ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ อบต.จุมพล ได้สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนในโรงเรียนที่รับผิดชอบ ๑๐ แห่ง คือ โรงเรียนประถมศึกษา ๘ แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษา ๒ แห่ง นอกจากนี้ยังมอบทุนการศึกษานอกเขต อบต.จุมพล อีก ๒ โรงเรียน การเกื้อกูลแก่ชีวิตอื่นๆ ทั้งสัตว์ มนุษย์ และพืชพรรณ เช่น การร่วมสร้างรักษาเขตอภัยทาน การปลูกป่า ปลูกสวน และการสร้างแหล่งน้ำ มีการปลูกต้นไม้ตามโอกาสสำคัญ เช่น วันเข้าพรรษา และวันแม่ เป็นต้น และดูแลแหล่งน้ำให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์มากที่สุด พุทธกรรมในด้านอาชีวะ การทำมาหากิน ไม่เบียดเบียน ไม่ก่อความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ไม่ก่อผลความเสียหายสังคม อบต.จุมพล ได้ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการสนับสนุนงบประมาณหมู่บ้านละ ๑ หมื่นบาท นอกจากนี้ยังมีศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การเลี้ยงปลา เป็นต้น อนึ่ง ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัยชุมชน ตั้งอยู่ที่ บ้านเดี่ยว หมู่ที่ ๔^{๓๖} ในด้านสุขภาพร่างกายของประชาชน ได้รับการดูแล ตรวจสอบสุขภาพ จาก อสม.ประจำหมู่บ้านโดยเท่าเทียมกัน ทุกคน ทั้งนี้ โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก อบ.ต.จุมพล มีการเสพ บริโภคปัจจัย๔ และการใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งเทคโนโลยี (บริโภคเป็น) สุขภาพร่างกายของประชาชน ได้รับการดูแล ตรวจสอบสุขภาพ จาก อสม.ประจำหมู่บ้านโดยเท่าเทียมกันทุกคน ทั้งนี้ โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก อบ.ต.จุมพล มีการอยู่ร่วมกับสังคม อย่างน้อยดำรงตนอยู่ในขอบเขตของศีล ๕ หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ยังไม่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในหมู่บ้านของกำนันยังไม่มีโครงการนี้ สำหรับการแก้ปัญหาเยาวชนกับ ยาเสพติด ทางท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้ร่วมมือ ประสานการทำงาน กับ อบต.จุมพล และทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เป็นที่น่าสังเกตว่า ภายหลังรัฐประหาร พ.ศ.๒๕๕๗ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือ เจ้าหน้าที่ทหาร ส่วนยุทธวิธีในการแก้ปัญหา ก็จะเน้นการ ป้องกัน มากกว่าปราบปราม ใช้หลักนิติธรรมคู่กับหลักเมตตาธรรม คือผู้เสพ นำไปบำบัด ส่วนผู้ขาย นำไปดำเนินคดีตามกฎหมาย^{๓๗}

การสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อบท. ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับ หลักสุจริต ๓ เทศบาลเมืองหนองคาย ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อย่างมาก กล่าวได้ว่า เทศบาลหนองคายมีกิจกรรมงานบุญมากที่สุดแห่งหนึ่ง เทศบาลส่งเสริมการอยู่ การกินของประชาชน กล่าวคือ เทศบาลจัดให้มีถนนคนเดินตามริมฝั่งแม่น้ำโขงเพื่อส่งเสริมการทำมาหากิน การค้าขายของประชาชนในเทศบาล และส่งเสริมการท่องเที่ยว และให้บุคลากรเข้าร่วมการอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่จัดอบรม โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างทักษะในการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่วนงานต่างๆ ได้มอบทุนการศึกษาในโอกาสต่างๆ เช่น ในวันเด็ก และในวันครู เป็นต้น ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ กองสวัสดิการสังคมได้ตั้งงบประมาณไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อจะตั้ง “โรงเรียนผู้สูงอายุ”^{๓๘}

^{๓๖} สัมภาษณ์ พ.จ.ท.ธชาติ ทองลิ่มสุด, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๓๗} สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ ศรีพนม, กำนันตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายจิรวิทย์ พวงทอง, ปลัดเทศบาลเมืองหนองคาย, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙.

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับหลักสุจริต ๓ ของเทศบาลเฝ้าไร่ให้การสนับสนุนรางวัลการประกวดสวนดอกไม้ทำนองสารัญญา ซึ่งจัดโดยชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ มีการประชาสัมพันธ์ครบทั้ง ๑๗ หมู่บ้านเข้าโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ซึ่งก็มีบางหมู่บ้านที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ นี้แต่โดยส่วนใหญ่ก็ได้รับความร่วมมือจากประชาชนด้วยดี หากคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ก็น่าจะเกินครึ่ง มีทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนและบุคลากรที่ศึกษาต่อ แต่ก็เป็นเงินไม่มากนัก มีโครงการปลูกป่าและการปล่อยปลาสู่แหล่งน้ำธรรมชาติเป็นประจำทุกปี ตำบลเฝ้าไร่ เป็นพื้นที่ขาดน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ดังนั้น เทศบาลเฝ้าไร่จะให้ความสำคัญกับการขุดลอก และอนุรักษ์แหล่งน้ำเป็นอันดับต้นๆของนโยบาย ซึ่งกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ได้ทำ MOU กับ สสส. ในการส่งเสริมอาชีพ โดยผู้ที่เลิกอบายมุขแล้ว ก็จะส่งเสริมเสริมประกอบอาชีพเพื่อเสริมรายได้ เช่น การเลี้ยงแพะ เลี้ยงแกะ มีโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ เทศบาลเฝ้าไร่ ไม่ได้ให้งบประมาณสนับสนุนมากนัก แต่จะให้การสนับสนุนทางวิชาการ เทศบาลเฝ้าไร่ มีวิธีการบริหารบุคคลที่สำคัญ คือ “การสร้างความสามัคคี” โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ทั้งกิจกรรมภายในองค์กรและกิจกรรมงานประเพณีท้องถิ่นต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรใฝ่ดี ใฝ่ทำ มีจิตสาธารณะ ซึ่งจะส่งผลต่อการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป มีการนำบุคลากรเข้าร่วมในกิจกรรมสวนดอกไม้ประจำปี เป็นประจำทุกปี มีสนามออกกำลังกาย เพื่อให้บุคลากรได้ผ่อนคลาย หลังการทำงาน มีการจัดงานรื่นเริงสันตนาการบ้างตามเทศกาล หรือเวลาที่เหมาะสม^{๓๙} ในเรื่องการมาหากินของประชาชนก็ไม่ดีมากนัก เช่น ราคาข่าพารา ก็ตกต่ำ ราคาสุกรก็ขึ้นๆลงๆ ส่วนอาหารสุกรราคาขึ้นตลอดไม่เคยลงเลย หากทางเทศบาลเฝ้าไร่จะส่งเสริมอาชีพก็อยากให้เชิญเกษตรกรเข้ามาร่วมอบรมในโครงการหลายๆ ก็น่าจะทำให้ประชาชนมีช่องทางการทำมาหากินเพิ่มขึ้น มีการรณรงค์ในการรักษาศีล ๕ งานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การทอดเทียนตามวัดต่างๆ ช่วงเข้าพรรษา บางครั้งก็มีการตั้งโรงทาน เพื่อบริการให้กับประชาชนผู้มาร่วมงานกิจกรรม ปัญหาสำคัญที่สุดของตำบลเฝ้าไร่ ๑๗ หมู่บ้าน คือปัญหาน้ำไม่พอใช้ หรือปัญหาน้ำเค็ม ไม่สามารถนำไปใช้บริโภคหรือนำไปใช้ทางทางเกษตรได้ แต่อย่างไรก็ตาม ทางเทศบาลเฝ้าไร่ก็ได้จัดสรรงบประมาณมาเพื่อขุดลอก และอนุรักษ์แหล่งน้ำต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาแล้ว แต่ก็ยังไม่เพียงพอมากนัก ใหญ่บ้าน แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก บางหมู่บ้านก็ไม่ได้เข้าร่วมโครงการแต่อย่างไร เทศบาลได้ส่งเสริมการประกวดการขับร้องสารัญญาของชุมชนต่างๆ อย่างวันนี้ (๑๔ ก.ย.๕๙) ก็มีการประกวดสารัญญาที่วัดเฝ้าไร่ ทางเทศบาลก็ได้มอบรางวัลให้เช่นเดียวกัน และมีการส่งเสริมเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้เกิดความสนใจและหวงแหนในมรดกวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นนั้น ทางเทศบาลได้ประชุมผู้ปกครอง เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องนี้เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม เทศบาลได้จัดโครงการทอดเทียนเข้าพรรษา ทั้งนี้ขบวนแห่จะใช้เฉพาะด้วยเด็กๆ เยาวชนเท่านั้น ส่วนผู้ปกครองจะเป็นผู้ช่วยดูแลเด็กๆ ตลอดกิจกรรม เป้าหมายสำคัญใน

^{๓๙} สัมภาษณ์ นายบรรจง เกตุพันธ์, ปลัดเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

โครงการนี้ เพื่อให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อันจะนำไปสู่ความผูกพันและรักหวงแหน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นในอนาคต ^{๔๐}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับ หลักสุจริต ๓ ควรมีการส่งเสริมโดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วม ทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และหรือคณะทำงานโดยให้ข้อมูลความคิดเห็น แนะนำ ปรีกษาร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ซึ่งการ ดำเนินการดังกล่าวต้องให้เกียรติและเคารพในสิทธิของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น (กายสุจริต) และต้องใช้ในการติดต่อสื่อสารด้วยคำพูดหรือวาจาที่สุภาพอ่อนหวาน ไม่ลบหลู่ข่มเหง หรือพูดเสียดสี ผู้เข้าร่วมดำเนินการ (วจีสุจริต) รวมทั้งการเปิดใจยอมรับฟังความเห็นต่างและมีเมตตาจิตต่อผู้เข้ามามี ส่วนร่วม เพื่อสร้างบรรยากาศในการสร้างแนวร่วมให้กิจกรรมต่างๆบรรลุผล (มโนสุจริต) ^{๔๑}และควร เปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน และการ ตัดสินใจ (กายสุจริต) ควรใช้วิธีการพูดคุยฉันทมิตร สุภาพอ่อนโยน และไม่พูดให้ผู้ร่วมงานอับอายหรือ เสียหาย (วจีสุจริต) และรู้จักสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน แสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง พร้อมรับ ฟังความเห็นต่าง (มโนสุจริต) ^{๔๒} ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม ในการวางแผนและประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์กร ฯ (กายสุจริต) ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรใน องค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการและเข้าประชุมร่วมแสดงความคิดเห็นให้ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรฯ และชุมชน (วจีสุจริต) และควรเปิดโอกาสให้บุคลากรใน องค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมร่วมกับองค์กรฯ (กาย สุจริต) ควรสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อนกำหนดเป็นนโยบายและ ดำเนินการในเรื่องที่อาจมีผลกระทบต่อบุคลากรในองค์กรฯและประชาชน (มโนสุจริต) ^{๔๓}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับ หลักสุจริต ๓ ของ อบต.จุมพล ให้ความสำคัญกับคุณธรรมความดีต่างๆ ที่เห็นเป็นรูปธรรมก็คือ การ แสดงออกถึงการมีความกตัญญูกตเวที และความอ่อนน้อมถ่อมตน อบต.จุมพล ได้ดำเนินการ ดังนี้ คือ ๑. การแสดงมุทิตาต่อบุคลากรที่เป็นลูกจ้างสอบบรรจุได้ หรือบุคลากรได้เลื่อนตำแหน่ง ๒. การ แสดงมุทิตาจิตผ่านการรดน้ำขอพรในเทศกาลวันสงกรานต์ ซึ่งจะทำทุกปี โดยจัดกิจกรรมออกเป็น ๒ ส่วน คือ การจัดกิจกรรมรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ และผู้บริหารของอบต.จุมพล และการจัดกิจกรรมรดน้ำ ขอพรผู้สูงอายุสำหรับประชาชนทั่วไปในเขตรับผิดชอบ ทั้ง ๒๖ หมู่บ้าน อบต.จุมพล ได้กระจาย งบประมาณให้แก่หมู่บ้านโดยเท่าเทียมกัน ภายใต้การรับผิดชอบในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน โดยตรงและในฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กร ดังนั้น การนำงบประมาณลงไปสู่หมู่บ้านทั้ง ๒๖

^{๔๐} สัมภาษณ์ นายอะเดช บางโท,ประธานสภาเทศบาลตำบลเผ่าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙

^{๔๑} สัมภาษณ์ นายสุริยา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย, ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๔๒} สัมภาษณ์ ดร.ภิญทิลา น้อยเจริญ, อาจารย์ประจำ มจร.หนองคาย, ๘ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓} สัมภาษณ์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี, รอง ผอ.สำนักวิชาการ มจร.ขอนแก่น, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙.

หมู่บ้าน จึงเป็นภาระหน้าที่สำคัญของทั้งฝ่ายสภาและฝ่ายบริหาร จะต้องกำกับ ควบคุม ดูแล ในการใช้งบประมาณอย่างเข้มข้น ให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมให้มากที่สุด อดบ.จุมพล จะใช้หลักการบริหาร เป็นกัลยาณมิตร คือความเป็นเพื่อนร่วมงาน สร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ไม่คอยจ่ำพิด หรือกลั่นแกล้ง จึงส่งผลให้บุคลากร โดยเฉพาะฝ่ายปฏิบัติการ มีความสุขในการทำงาน ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป^{๔๔}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อบท. ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับหลักสุจริต ๓ ของ การประชุมสภา จะเน้นการมีส่วนร่วมมากที่สุด เพราะในข้อเท็จจริงและตามกฎหมาย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) ทุกคน เป็นตัวแทนโดยตรงของประชาชน ดังนั้น การประชุมสภาจึงต้องให้ความสำคัญกับตัวแทนของประชาชนโดยเท่าเทียมกัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง วิธีการบริหารการประชุมก็คือ การสร้างบรรยากาศความเป็นมิตรภาพ สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และพยายามแสวงจุดร่วม สงวนจุดต่างให้มากที่สุด พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม มีการประชุมสภาพิจารณาข้อกฎหมาย และโครงการต่างๆ แต่ละครึ่ง จะพูดคุยกับสมาชิกสภาที่เข้าร่วมประชุม ขอให้พิจารณาด้วยความรอบครอบ อภิปรายแสดงความคิดเห็น ต้องไม่ใช่ข้อมูลเป็นเท็จ ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง โดยยึดเอาศีลข้อที่ ๔ นำมาประยุกต์ใช้ ซึ่งก็ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ^{๔๕}

๔.๒.๔ การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยหลักนิติธรรม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓

การสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อบท. ด้วยหลักนิติธรรม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เป็นไปด้วยความถูกต้องดีงาม (ศีล) การดำเนินการใดๆก็คิดให้รอบครอบเสียก่อน (สมาธิ) และให้ใช้ปัญญาพิจารณาความเหมาะสม ในการบังคับใช้และการเสนอข้อบัญญัติต่างๆเหล่านั้น (ปัญญา) ^{๔๖} โดยส่วนตัวเห็นว่า ผู้นำที่มีความเมตตา มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และมีความละเอียดรอบคอบรอบคอบจะเป็นผู้นำที่จิตใจสูง ดังนั้น การพิจารณากฎหมายข้อบังคับต่างๆ ขององค์กร ย่อมมีความรอบคอบ ไม่ใช้กฎหมายทำมาหากิน ที่เราเรียกว่า “การทุจริตเชิงนโยบาย” แน่นนอน ผู้นำที่บริหารจิตใจให้มั่นคง แน่วแน่ เห็นว่าผู้นำที่จิตใจหนึ่งสงบนั้น จะไม่เอนเอียงไปมา มีความอดทน มีความขยันหมั่นเพียร จะมีความเที่ยงธรรมประกอบการพิจารณาตัดสินใจเสมอ และที่สำคัญที่สุด จะเป็นผู้นำที่ใฝ่รู้ คิดดี ทำดี การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย เห็นว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ควรเลือกที่รักมักที่ชัง ควรพิจารณาตัดสินใจนโยบาย หรือโครงการสาธารณะใดๆ บนพื้นฐานแห่งผลประโยชน์ของประชาชนทุกคน ทุกหมู่บ้าน ด้วยความเท่า

^{๔๔} สัมภาษณ์ นายรัตน์ ชมภูพาน, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๔๕} สัมภาษณ์ นายบรรจง หาญธงชัย, ประธานสภาตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๔๖} สัมภาษณ์ พระศรีญาณวงศ์ (นิมิตย์ ปณฺทิตเสวี) ป.ธ.๙, ดร, รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย, ๒๒ กันยายน ๒๕๕๙.

เทียมกัน โดยให้ข้อสังเกตว่า “โครงการสาธารณะ” ต่างๆ หลายโครงการ ทาง อบต.จุมพล ไม่ค่อยปรึกษาหารือกับทางท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เฒ่าโหรนักร เรียกสั้นๆ ผู้บริหารท้องถิ่น ควรใช้สติปัญญาพิจารณาความเหมาะสมในการบังคับใช้และการเสนอข้อบัญญัติต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ครอบคลุม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม ให้สังเกตว่า “โครงการสาธารณะ” ต่างๆ หลายโครงการ ทาง อบต.จุมพล ไม่ค่อยปรึกษาหารือกับทางท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เฒ่าโหรนักร^{๕๗}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อบต. ด้วยหลักนิติธรรม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ควรส่งเสริมให้กระบวนการในการปฏิบัติตามกฎหมาย การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เป็นไปด้วยความถูกต้องดีงาม ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ศีล) รวมทั้งการไตร่ตรองด้วยความรอบครอบไม่ดำเนินการหรือบังคับใช้โดยขาดสติ (สมาธิ) และใช้สติปัญญาพิจารณาความเหมาะสมในการบังคับใช้และการเสนอข้อบัญญัติต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ครอบคลุม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม (ปัญญา) ^{๕๘} มีการวางแผนยุทธศาสตร์ การออกกฎ ระเบียบขององค์กร ฯ ควรเป็นไปเพื่อส่งเสริมศีลธรรมอันดีงามของบุคลากรในองค์กร และประชาชน ผ่านกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมอันดีงามขององค์กรและกิจกรรมสาธารณะ (ศีล) มีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อบัญญัติต่าง ๆ ควรให้บุคลากรและประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณากลับกรองเพื่อให้เกิดความรอบคอบก่อนถูกนำไปบังคับใช้ (สมาธิ) มีการระดมสมองจากบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วยผู้นำชุมชน พระสงฆ์ และปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น ก่อนการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของบุคลากรและชุมชน (ปัญญา) ^{๕๙} การออกกฎหมาย ข้อบังคับใดๆ ควรเป็นไปเพื่อส่งเสริมศีลธรรมอันดีงาม และไม่ขัดกับวัฒนธรรมท้องถิ่น (ศีล) การกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อบัญญัติต่าง ๆ ควรให้บุคลากรและประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณากลับกรองเพื่อให้เกิดความรอบคอบก่อนถูกนำไปบังคับใช้ (สมาธิ) การบังคับใช้กฎหมาย ควรพิจารณาให้รอบครอบและต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ (ปัญญา) ^{๖๐} ควรมีการส่งเสริมให้กระบวนการในการปฏิบัติตามกฎหมาย การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เป็นไปด้วยความถูกต้องดีงาม ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ศีล) รวมทั้งการไตร่ตรองด้วยความรอบครอบไม่ดำเนินการหรือบังคับใช้โดยขาดสติ (สมาธิ) และใช้สติปัญญาพิจารณาความเหมาะสมในการบังคับใช้และการเสนอข้อบัญญัติต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ครอบคลุม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม (ปัญญา) ^{๖๑} ได้ยินหลายคนบอกว่า “ความยุติธรรมไม่มีอยู่จริงในโลก” เห็นว่าผู้ที่มีทัศนคติแบบนี้ อาจยังไม่ได้ลงมือฝึกปฏิบัติในไตรสิกขา ไม่ต้องปฏิบัติถึง ๓ ข้อหรอก เพียงมีศีลอย่าง

^{๕๗} สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ ศรีพนม, กำนันตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๕๘} สัมภาษณ์ นายสุริยา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (ส.จ.), ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๕๙} สัมภาษณ์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี, รอง ผอ.สำนักวิชาการ มจร.ขอนแก่น, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๖๐} สัมภาษณ์ ดร.ภิญญา น้อยเจริญ, อาจารย์ประจำ มจร.หนองคาย, ๘ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑} สัมภาษณ์ นายสุริยา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย, ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙.

เดียวก็สามารถทำสังคมให้ดีขึ้นได้ การออกกฎหมายต่างๆ จะต้องเป็นหลักศีลธรรมแทรกไว้เสมอ (ศีล) และเมื่อมีการบังคับใช้จะต้องสติกำกับทุกครั้ง (สมาธิ) และที่สำคัญต้องใช้ปัญญาพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ด้วยเช่นกัน (ปัญญา)^{๕๒}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักนิติธรรม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ในการแก้ปัญหาบุคลากรภายในองค์การบริหารส่วนตำบล จุมพล จะดำเนินการภายใต้ระเบียบ ข้อบังคับขององค์เป็นสำคัญ จะมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้การแก้ปัญหาถูกประเด็น ควรการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีของ องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล จะคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนจะได้รับแต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้งระหว่างฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารจะไม่มี^{๕๓} ในการพิจารณากฎหมาย ข้อบังคับ ขององค์กร จะต้องมีความรอบครอบถี่ถ้วน ไม่ดำเนินการหรือบังคับใช้โดยขาดสติ ได้แก่ ความสามารถ เข้มแข็ง และมั่นคงของจิต เช่น ใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ทำ ขยันขันแข็ง มีความอดทน ควบคุมตัวเองได้ แน่วแน่ และสงบ ในฐานะเป็นประธานฝ่ายนิติบัญญัติ จะต้องเกี่ยวข้องกับข้อบังคับ งบประมาณ หรือโครงการต่างๆ ดังนั้นผู้เป็นประธานสภาจะต้องบริหารจัดการจิตใจให้มั่นคง ไม่เอนเอียงไป ตามกระแสต่างๆ นอกจากนี้จะต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อเพื่อนสมาชิกสภาในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น การพิจารณาตัดสินใจใดๆ จะต้องคำนึงถึงความยุติธรรม ความถูกต้อง และความรวดเร็ว โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่รับฟังมา เล่าเรียน รับการถ่ายทอด ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นตัวแทนโดยตรงของ ประชาชน จะต้องให้ความสำคัญกับเนื้อหาของการรับฟังปัญหา ความต้องการของประชาชน เพื่อจะ ได้นำเอาปัญหา ข้อเสนอแนะ หรือความต้องการของประชาชนมาอภิปราย ถ่ายทอดต่อที่ประชุมของ สมาชิกสภาได้ตรงตามเป็นจริง การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่ บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย เช่นก่อนทำนโยบายสาธารณะ จะมีการประชุมประชาคม หมู่บ้าน เพื่อทราบความต้องการของประชาชน จากนั้นก็นำไปสู่การเปิดประชุมประชาคมตำบล โดย คัดเลือกตัวแทนหมู่บ้านๆละ ๑๐ คน รวม ๒๖๐ คน จากทั้งหมด ๒๖ หมู่บ้าน และในการจัดสรร งบประมาณจะกระจายจำนวนเงินเท่าเทียมกันทุกหมู่บ้าน การคิด พิจารณา วินิจฉัย ด้วยวิจาร์ณญาณ ไม่ถูกความอยาก ผลประโยชน์ และความเกลียดชัง ครอบงำบัญชา การประชุมสภา บางครั้งก็มี ปัญหาอยู่บ้าง เพราะสมาชิกสภาต่างก็อ้างเป็นตัวแทนโดยตรงของประชาชน ซึ่งการแก้ปัญหาดังกล่าว คือให้โอกาสสมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสมอภาคกัน และเมื่อได้ฟังข้อเสนอแนะจาก สมาชิกสภาแล้ว ก็จะนำมาปรึกษาหารือกันด้วยเหตุด้วยผล และนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจ การ

^{๕๒} สัมภาษณ์ พระราชน วิสารโท ผศ.ดร., รอง ผอ.วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย, ๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๕๓} สัมภาษณ์ นายรัตน์ ชมภูพาน, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

รู้จักคิดจัดการ ดำเนินการ รู้จักวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย มีเทคนิคการบริหารงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย จะเน้นเรื่องความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของประชาชนทั้งในฐานะผู้มารับบริการและในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรท้องถิ่น^{๕๔} การแก้ปัญหาบุคลากรภายในองค์กร ควรพิจารณาใช้หลักเมตตาธรรมคู่กันกับหลักนิติธรรม คือให้โอกาส ปรับปรุง แก้ไขในเบื้องต้น และดำเนินการตามระเบียบขององค์กรอย่างเข้มข้นในที่สุด มีการฝึกอบรมทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อบังคับขององค์กรและระเบียบปฏิบัติของทางราชการทั่วไป เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจกฎหมาย ข้อบังคับ อันจะสร้างภูมิคุ้มกัน ความมั่นคงของจิต เวลาต้องเผชิญกับการทำหน้าที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย จะได้สามารถปรับการทำงานได้ง่ายขึ้น ควบคุมตัวเองได้ มีความเข้มแข็งและอดทน มีการนำข้อมูลข่าวสารทางราชการไปสู่ประชาชน โดยผ่าน ๔ ช่องทาง คือ ๑.แจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ส.อบต. ๒. แจ้งข้อมูลข่าวสารทางวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นวิทยุของ อบต.จุมพลเอง (แต่ปัจจุบันได้ถูกยุบแล้วตามคำสั่งของ คสช.) ๓. ติดประกาศ และ ๔.ลงประกาศในเว็บไซต์ของ อบต.จุมพล ซึ่งวิธีการทั้ง ๔ ช่องทางนี้ จะทำให้ประชาชนทั้ง ๒๖ หมู่บ้าน ได้รับข้อมูลข่าวสารโดยทั่วถึงกัน การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย โดยก่อนทำนโยบายสาธารณะ จะมีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อทราบความต้องการของประชาชน จากนั้นก็นำไปสู่การเปิดประชุมประชาคมตำบล โดยคัดเลือกตัวแทนหมู่บ้านละ ๑๐ คน รวม ๒๖๐ คน จากทั้งหมด ๒๖ หมู่บ้าน และในการจัดสรรงบประมาณจะกระจายจำนวนเงินเท่าเทียมกันทุกหมู่บ้าน^{๕๕}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักนิติธรรม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ด้วยการรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง โดยการแก้ปัญหาข้อพิพาทระหว่างบุคคล หากผู้ใหญ่บ้านแก้ปัญหาไม่ได้แล้ว ก็จะส่งมาที่เทศบาล และเทศบาลก็จะรายงานอำเภอ เพื่อประสานงานตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาความจริง เช่น กรณี ปัญหาการส่งกลิ่นเหม็นของลานมันสำปะหลัง หรือกลิ่นเหม็นที่เกิดจากการเลี้ยงหมู เป็นต้น เหตุผลที่ต้องรายงานให้อำเภอทราบ เพราะลำพังเทศบาลหน่วยงานเดียวก็อาจไม่ได้รับความเชื่อมั่นจากคู่พิพาท จึงจำเป็นต้องประสานกับอำเภอ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการการแก้ปัญหา รู้จักคิดจัดการ ดำเนินการ โดยเทศบาลเฝ้าไร่ จะตั้งทีมป้องกันสาธารณสุข เพื่อออกตรวจตรา สอดส่องดูแลเยาวชนในพื้นที่เป็นระยะ โดยกระบวนการมีเป้าหมายเพื่อป้องปราม มีการสอบถามหรือขอตรวจปัสสาวะ หากตรวจพบสารสีม่วงก็จะส่งป้องกันอำเภอและนำตัวไปบำบัดฟื้นฟู ยังไม่ส่งไปให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีทันที ส่วนผู้ชายก็ปล่อยเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เพราะเทศบาลไม่อำนาจหน้าที่โดยตรงในส่วนนี้ กล่าวโดยสรุปก็คือ เทศบาลใช้หลักเมตตาธรรมคู่กับกับหลัก

^{๕๔} สัมภาษณ์ นายบรรจง หาญธงชัย, ประธานสภาตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๕๕} สัมภาษณ์ พ.จ.ท.ธงชาติ ทองลิ้มสุด, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

นิติธรรมในแก้ปัญหา^{๕๖} โดยเฉพาะการพิจารณากฎหมาย ข้อบังคับขององค์กร จะต้องมีความรอบคอบถี่ถ้วน ไม่ดำเนินการหรือบังคับใช้โดยขาดสติ ในฐานะเป็นประธานฝ่ายนิติบัญญัติ จะต้องเกี่ยวข้องกับข้อบังคับ งบประมาณ หรือโครงการต่างๆ ดังนั้นผู้เป็นประธานสภาจะต้องบริหารจัดการจิตใจให้มั่นคง ไม่เอนเอียงไปตามกระแสต่างๆ นอกจากนี้จะต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อเพื่อนสมาชิกสภาในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น การพิจารณาตัดสินใจใดๆ จะต้องคำนึงถึงความยุติธรรม ความถูกต้อง และความรวดเร็ว ในการรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย ในการแก้ปัญหาข้อพิพาทของประชาชนในชุมชน ทางสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) ทุกคนจะนำไปปฏิบัติอย่างเดียวกันคือ การเชิญคู่กรณีมาพูดคุย และปรับความเข้าใจกันก่อนในเบื้องต้น ซึ่งกรณีที่ไม่ร้ายแรงก็สามารถไกล่เกลี่ยกันได้ การปรับขึ้นเงินเดือน ควรใช้ระบบหมุนเวียนกัน เช่น นาย ก. ได้รับการปรับเงินเดือนเมื่อปีที่แล้ว ในปีนี้ก็ไม่ควรได้รับพิจารณาอีก และควรกระจายไปให้เจ้าหน้าที่คนอื่น ไม่ถูกความอยาก ผลประโยชน์ และความเกลียดชัง ครอบงำบัญชา การประชุมสภา บางครั้งก็มีปัญหาอยู่บ้าง เพราะสมาชิกสภาต่างก็อ้างเป็นตัวแทนโดยตรงของประชาชน ซึ่งการแก้ปัญหาดังกล่าว คือให้โอกาสสมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสมอภาคกัน และเมื่อได้ฟังข้อเสนอแนะจากสมาชิกสภาแล้ว ก็จะนำมาพิจารณาหารือกันด้วยเหตุด้วยผล และนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจ^{๕๗} โดยส่วนตัวเห็นว่า ผู้นำที่มีความเมตตา มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และมีความละเอียดรอบคอบปัญญาคุณโทษ จะเป็นผู้นำที่จิตใจสูง ดังนั้น การพิจารณากฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ขององค์กร ย่อมมีความรอบคอบ ไม่ใช้กฎหมายทำมาหากิน ที่เราเรียกว่า “การทุจริตเชิงนโยบาย” แน่นนอน ผู้นำที่บริหารจัดการจิตใจให้มั่นคงแน่วแน่ เห็นว่าผู้นำที่จิตใจสูงบั้นนั้น จะไม่เอนเอียงไปมา มีความอดทน มีความขยันหมั่นเพียร จะมีความเที่ยงธรรมประกอบการพิจารณาตัดสินใจเสมอ และที่สำคัญที่สุด จะเป็นผู้นำที่ใฝ่รู้ คิดดี ทำดี ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย เห็นว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ควรเลือกที่รักมักที่ชัง ควรพิจารณาตัดสินทำนโยบาย หรือโครงการสาธารณะใดๆ บนพื้นฐานแห่งผลประโยชน์ของประชาชนทุกคน ทุกหมู่บ้าน ด้วยความเท่าเทียมกัน ไม่ถูกความอยาก ผลประโยชน์ และความเกลียดชัง ครอบงำบัญชาเห็นว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ควรใช้สติปัญญาพิจารณาคำเหมาะสมในการบังคับใช้และการเสนอข้อบัญญัติต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนครอบคลุม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม^{๕๘}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักนิติธรรม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ของเทศบาลเมืองหนองคาย มีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้า

^{๕๖} สัมภาษณ์ นายบรรจง เกตุพันธ์, ปลัดเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๕๗} สัมภาษณ์ นายอะเดช บางโท, ประธานสภาเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๕๘} สัมภาษณ์ นายคำสอน จำกอง, กำนันตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

ปฏิบัติธรรมตามวัดในชุมชนใกล้บ้าน ตามความสะดวกของแต่ละคน เพื่อให้บุคลากรได้ขัดเกลาจิตใจ ให้มีเมตตา ความละเอียด ความเกรงกลัวต่อสิ่งที่ไม่ถูกต้อง อันจะส่งผลให้กระบวนการตัดสินใจมีความโปร่งใส มีความยุติธรรมเทศบาลมอบมีการมอบหมายให้ “สำนักการศึกษา” จัดอบรมนักเรียนในสังกัดเทศบาล (ตั้งแต่ มัธยมศึกษาปีที่ ๑ ขึ้นไป) ให้เป็นคนดี ท่างไกลยาเสพติด โดยจัดปีละ ๒ ครั้ง โดยได้เชิญตำรวจ ตชด. เป็นวิทยากรให้การอบรม ส่วนงบประมาณสนับสนุนมาจาก ๒ ส่วน คือ งบประมาณที่เทศบาลจัดสรร และงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมกรมปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้จัดอบรมเด็กนักเรียนแล้ว ในกรณีเกิดปัญหาเยาวชนเสพยา ก็จะนำตัวเข้าสู่การบำบัด โดยถือว่าเป็นผู้ป่วย ไม่ได้นำส่งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินคดีแต่อย่างใด เทศบาลได้นิมนต์พระสงฆ์ มาบรรยายธรรมะบ้นเทิงให้กับบุคลากรภายในเทศบาลฟัง เป็นการช่วยปรับสภาพจิตใจให้สดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป ซึ่งจะส่งผลโดยอ้อมต่อการกระบวนการตัดสินใจในการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ การบริหารภายในเทศบาล ผู้บริหารจะฟังความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนงานต่างๆ ที่ได้เสนอแนะเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจ และในการประชุมพิจารณาในเรื่องใดๆ จะถือเอาเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมเป็นมติสิ้นสุด การนำแผ่นที่ภาษีมาใช้ในการคำนวณเก็บภาษี เป็นการนำความรู้ทางเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้กับฐานข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพ และความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น^{๕๙}

๔.๒.๕ การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยความรับผิดชอบ บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยความรับผิดชอบ บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ โดยให้ทุกคนมีโอกาสได้เข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเท่าเทียม (ศีล) ขณะเดียวกันผู้บริหารและสมาชิกท้องถิ่นจะต้องพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน (สมาธิ) และสิ่งที่สำคัญผู้บริหารสมาชิกท้องถิ่นจะต้องทุ่มเทสติปัญญาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเจริญก้าวหน้าให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ (ปัญญา)^{๖๐} โดยต้องกระตุ้นต่อมจิตสำนึกและค่านิยมสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน (ศีล) ให้ตระหนักในภาระหน้าที่ว่าการเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชน จะต้องบริหารงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญงอกงาม ไม่ใช่เข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน (สมาธิ) และสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นก็คือจะต้องมีจิตสาธารณะและมีความตื่นตัวกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชนเสมอ (ปัญญา)^{๖๑}

^{๕๙} สัมภาษณ์ นายจิรัฏฐ์ พวงทอง, ปลัดเทศบาลเมืองหนองคาย, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๖๐} สัมภาษณ์ พระศรีญาณวงศ์ (นิมิตย์ ปณติตเสวี) ป.ธ.๙, ดร, รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย, ๒๒ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๖๑} สัมภาษณ์ พระราชน วิสารโท ผศ.,ดร., รอง ผอ.วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย, ๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยความรับผิดชอบ บูรณาการไปด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ควรมีการส่งเสริมให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาระหน้าที่ที่จะต้องขับเคลื่อนท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างเสมอภาค ไม่เลือกว่าเป็นพวกเขาพวกเรา แต่ต้องพัฒนาให้ทุกคนในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียม (ศีล) นอกจากนี้การดำเนินงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตระหนักว่าตนคือผู้ที่ประชาชนเลือกเข้ามา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญงอกงาม ไม่เลือกเข้ามาเพื่อกอบโกยผลประโยชน์ ต้องมีสติ สมาธิ การพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน (สมาธิ) และสิ่งที่สำคัญการพัฒนาท้องถิ่นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอุทิศกำลังความสามารถ สติปัญญาที่ตนมีอยู่ให้กับการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเจริญก้าวหน้าให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ (ปัญญา) ^{๖๒} ควรมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการวางแผนและประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างทั่วถึง โดยไม่กีดกันกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (ศีล) เปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในร่วมแสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรฯ และชุมชน เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการปฏิบัติงานและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานและประชาชน (สมาธิ) องค์กรควรสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเปิดรับข้อมูลจากประชาชนเพื่อนำไปกำหนดเป็นนโยบายและดำเนินการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน (ปัญญา) ^{๖๓}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยความรับผิดชอบ บูรณาการไปด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล ควรมีการแก้ปัญหาบุคลากรภายในองค์กร ควรพิจารณาใช้หลักเมตตาธรรมคู่กันกับหลักนิติธรรม คือให้โอกาสปรับปรุง แก้ไขในเบื้องต้น และดำเนินการตามระเบียบขององค์กรอย่างเข้มข้นในที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล ได้จัดงบประมาณในการจัดกิจกรรมแสดงมุทิตาจิตรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ หมู่บ้านละ ๒ หมื่นบาททุกวันสงกรานต์ของปี จะมีการฝึกอบรมทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อบังคับขององค์กรและระเบียบปฏิบัติของทางราชการทั่วไป เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจกฎหมายข้อบังคับ อันจะสร้างภูมิคุ้มกัน ความมั่นคงของจิต เวลาต้องเผชิญกับการทำหน้าที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย จะสามารถปรับการทำงานได้ง่ายขึ้น ควบคุมตัวเองได้ มีความเข้มแข็งและอดทน มีการนำบุคลากรขององค์กร ไปรับการอบรมเสริมความรู้และทักษะในหน่วยงานอื่นบ้าง จัดทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่บ้าง ก็จะลดความเบื่อหน่าย ให้ความผ่อนคลาย เพิ่มสุขภาพจิตให้บุคลากรได้มากขึ้น ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล จะร่วมกันตักบาตรทุกวันพระ และร่วมฟังพระธรรมเทศนา ๙ วันตลอดพรรษา มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการวิปัสสนากัมมัฏฐานแก้ววัดอดแก้ว ซึ่งวัดสายปฏิบัติโดยบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล ได้เข้าปฏิบัติธรรมในโครงการนี้ด้วย

^{๖๒} สัมภาษณ์ นายสุริยา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๖๓} สัมภาษณ์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี, รอง ผอ.สำนักวิชาการ มจร.ขอนแก่น, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙.

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการนำข้อมูลข่าวสารทางราชการไปสู่ประชาชน โดยผ่าน ๔ ช่องทาง คือ ๑.แจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ๒. แจ้งข้อมูลข่าวสารทางวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นวิทยุของ องค์การบริหารส่วนตำบลเอง (แต่ปัจจุบันได้ถูกยุบแล้วตามคำสั่งของ คสช.) ๓. ติดประกาศ และ ๔.ลงประกาศในเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย โดยสำนักปลัด ในฐานะเป็นผู้หน่วยงานรับผิดชอบงานปฏิบัติการทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล เพื่อสนองงานตามนโยบายของฝ่ายบริหาร ดังนั้น การทำงานด้านเอกสารต้องมีความรอบคอบและเชื่อถือตรง สนองงานผู้บังคับบัญชาด้วยความซื่อสัตย์และอดทน และการให้บริการแก่ประชาชนทุกระดับให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เพื่อสนองงานตามนโยบายของฝ่ายบริหาร ดังนั้น การทำงานด้านเอกสารต้องมีความรอบคอบและเชื่อถือตรง สนองงานผู้บังคับบัญชาด้วยความซื่อสัตย์และอดทน และการให้บริการแก่ประชาชนทุกระดับให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยมีวิธีการแก้ปัญหาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล คือ เบื้องต้นด้วยการให้ความรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา เพื่อเด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นการสร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมด้วยกัน มีเทคนิคการทำงานให้ประสบความสำเร็จคือสร้างบรรยากาศในการทำงาน ได้แก่ การแต่งกายให้ถูกต้องเหมาะสม สถานที่ทำงานต้องสะอาด และการทำงานเป็นทีม ^{๖๔} ตามทฤษฎี การทำงานที่จะบรรลุเป้าหมาย จะต้องประสานงานกันทั้งฝ่ายท้องถิ่นคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฝ่ายภูมิภาค คือทางอำเภอ และฝ่ายท้องถิ่นคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะส่วนตัวเห็นว่า การบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล มีผลงานเป็นที่ประจักษ์พอสมควร แต่เวลาดำเนินนโยบายผิดพลาด ไม่ค่อยเห็นออกมาแสดงความรับผิดชอบ ด้วยการขอโทษประชาชนแต่อย่างใด ยังให้ความสำคัญของหลักหรืออัตตปะเบาบางไปหน่อย เท่าที่ติดตามการทำงาน ในฐานะเป็นผู้ตรวจสอบ เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล มีศักยภาพภาพในการทำงานค่อนข้างสูง มีประสิทธิภาพค่อนข้างเป็นที่พอใจ แต่เรื่องความรับผิดชอบในฐานะเป็นองค์กรท้องถิ่นที่มีต่อประชาชนยังต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีกว่านี้ เห็นว่า ผู้นำท้องถิ่น ควรบริหารโครงการสาธารณะอย่างรอบคอบ ตรงไปตรงมา ไม่เอนเอียง และเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินการโครงการสาธารณะ ควรที่จะกล้าหาญออกมาขอโทษและยอมรับผิด พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป เมื่อมีความผิดพลาด ไม่ค่อยเห็นผู้บริหารออกแสดง ความรับผิดชอบ ด้วยการขอโทษประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ไม่ค่อยเอาจริงเอาจังกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานท้องถิ่นมากนัก ผู้นำท้องถิ่น ควรบริหารโครงการสาธารณะอย่างรอบคอบ ตรงไปตรงมา ไม่เอนเอียง และเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินการโครงการสาธารณะ ควรที่จะกล้าหาญออกมาขอโทษและยอมรับผิด พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

^{๖๔} สัมภาษณ์ พ.จ.ท.ธชาติ ทองลุ่มสุด, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

ต่อไป ผู้บริหารออกแสดงความรักดีชอบ ด้วยการขอโทษประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ไม่ค่อยเอาจริงเอาจังกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานท้องถิ่นมากนัก^{๖๕} ในฐานะเป็นประธานฝ่ายนิติบัญญัติ ต้องประชุมร่วมกับเหล่าสมาชิกสภาเป็นจำนวนมาก ต่างคนต่างความคิด ที่สำคัญสมาชิกสภาทุกคนล้วนเป็นตัวแทนอันชอบธรรมของประชาชน ดังนั้น คุณสมบัติอย่างหนึ่งของประธานสภา ก็คือ ความละเอียด ใจกว้าง และใจเย็น พร้อมเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน มิฉะนั้นก็ไม่สามารถดำเนินการประชุมให้ราบรื่นและสำเร็จด้วยดีได้ นำสมาชิกสภาและบุคลากรขององค์กร ไปทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่บ้าง ก็จะลดความเบื่อหน่าย ให้ความผ่อนคลาย เพิ่มสภาพจิตใจให้บุคลากรได้มากขึ้น ผู้บริหารขององค์กรบริหารส่วนตำบลจุมพล จะร่วมกันตักบาตรทุกวันพระ และร่วมฟังพระธรรมเทศนา ๙ วัน ตลอดพรรษา ในส่วนงานรับผิดชอบของฝ่ายสภา การถ่ายทอดและให้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และขององค์กรเอง จะแจ้งข้อมูลข่าวสารนั้นผ่านทางสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลทุกคน เพื่อจะได้กระจายข้อมูลข่าวสารถึงประชาชนได้โดยตรง และทั่วถึง มีการเข้าประชุมสัจจรร่วมกับผู้นำท้องที่ทุกครั้ง บางครั้งก็จะอธิบายในการใช้เงินทางราชการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติราชการ และเพื่อป้องกันไม่ให้ถูกมองว่า มีอคติในการพิจารณาอนุมัติโครงการสาธารณะต่างๆ โดยก่อนพิจารณาทำแผนพัฒนาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ทางองค์กรบริหารส่วนตำบลจุมพล ก็จะส่งแผนพัฒนาตำบลกระจายไปให้ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านทั้ง ๒๖ หมู่บ้าน เพื่อให้มีส่วนร่วมคิดและร่วมพัฒนาท้องถิ่นด้วยกัน มีโยนิโสมนสิการ คือมองเป็น คิดเป็น รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ สืบสาวหาเหตุปัจจัย โดยเมื่อมีการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี จะพิจารณา คือรายได้ที่จัดเก็บจากภาษีต่างๆ จากปีที่ผ่านมาและเงินอุดหนุนจากรัฐบาล กับโครงการต่างๆ ที่หมู่บ้านต่างๆ เสนอมา จะต้องจัดทำโดยให้มีความสมดุลกัน รู้จักวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย จะเน้นเรื่องความรักดีชอบ คือพร้อมกล่าวขอโทษเมื่อผิดพลาด และพร้อมเปิดใจรับคำเสนอแนะจากผู้อื่น เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ผิดพลาดให้ถูกต้องและดียิ่งขึ้น ^{๖๖}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยความรักดีชอบ บูรณาการไปด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ในด้านกตัญญูกตเวทีและการมีคารวะอ่อนน้อมถ่อมตน เทศบาลได้ให้ความสำคัญ โดยทุกปีในช่วงเทศกาลสงกรานต์ จะจัดให้มีงานรดน้ำขอพรผู้บริหารเทศบาลและผู้สูงอายุในชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาล นอกจากนี้เมื่อมีบุคลากรเกษียณอายุราชการ เกษียณอายุงาน หรือการย้ายที่ทำงานใหม่ ก็จะจัดให้มีการแสดงมุทิตาจิตทุกครั้ง เทศบาลโดยสำนักการคลัง ได้จัดโครงการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยได้เชิญสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดหนองคาย เป็นวิทยากรให้ความรู้ ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการคลัง เพิ่มความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานมากขึ้น มีการนิมนต์พระที่มีชื่อเสียง เช่น พระมหาสมปอง ตาลปุตโต เป็นต้น มาบรรยายและอบรมธรรมะให้กับบุคลากรภายในเทศบาลบ้างเป็นบางปี ส่วนการ

^{๖๕} สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ ศรีพนม, กำนันตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๖๖} สัมภาษณ์ นายบรรจง หาญธงชัย, ประธานสภาตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

เข้าปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานนั้น ให้เป็นความสะดวกของแต่ละคน เทศบาลได้กระจายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และข่าวสารของเทศบาลเองแก่ประชาชนในเทศบาล โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สายตรงร้องทุกข์ทางเว็บไซต์ของเทศบาลเมืองหนองคาย เสียงตามสาย มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ และพร้อมแก้ไขในการทำงานถ้าหากว่าผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาล การพิจารณาความดีความชอบ การลงโทษ บุคลากรของเทศบาล จะยึดหลักกฎหมาย ระเบียบขององค์กรเป็นสำคัญ เน้นการทำงานเป็นทีม มอบภาระหน้าที่ให้ชัดเจน และจะมีการติดตามประเมินผลเสมอ สามารถนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาเชื่อมโยงสร้างองค์ความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหา เทศบาลได้นำเอาระบบแผนที่ภาษีมาใช้ในการกำหนดพื้นที่ในการจัดเก็บภาษี^{๖๗} องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล มีการตรวจสุขภาพบุคลากรประจำปี มีการส่งบุคลากรเข้าอบรมเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐานตามหน่วยงานอื่นได้เข้าโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นประจำทุกปี มีการมอบทุนการศึกษาให้นักเรียนทุกปี เป็นทุนเรียนดีแต่ยากจน โดยประสานงานขอความร่วมมือให้แต่ละหมู่บ้านเป็นผู้คัดเลือก และส่งรายชื่อให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล เพื่อพิจารณามอบทุนการศึกษาต่อไป มีการสนับสนุน เพื่อดูแลที่อยู่อาศัยให้ผู้ที่ยากจนไม่มีบ้าน หรือมีบ้านแต่ขาดเงินในการก่อสร้างต่อเติม มีโครงการปลูกป่าปีละ ๒ ครั้ง คือ วันเข้าพรรษา และ ๑๒ สิงหาคมแห่งชาติ มีการปล่อยปลาสู่แหล่งน้ำธรรมชาติเป็นประจำทุกปี และมีโครงการขุดลอกฝายน้ำ และที่สำคัญบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล ได้อุทิศสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน จะเห็นได้จากรางวัลการบริหารที่ดี ที่ได้รับถึง ๓ สมัย โดยใช้หลักความไว้วางใจในการบริหารงาน การบริหารงานที่มีหลักนิติธรรม ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม จะเป็นพื้นฐานสำคัญของความน่าเชื่อถือ และการไว้วางใจทั้งของบุคลากรภายในองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนทั่วไป^{๖๘}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยความรับผิดชอบ บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ นั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการคิด การวางแผนและการตัดสินใจ (ศีล) ขณะที่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร เป็นต้น ก็ตรงดำรงความเป็นกลาง ไม่จ้องจับผิด แต่เป็นการตรวจสอบเพื่อพัฒนาองค์กรร่วมกัน (สมาธิ) กระบวนการตรวจสอบ ก็ต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ (ปัญญา)^{๖๙} ควรส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนทุกระดับ ให้มีโอกาสในกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานของ อปท.อย่างเสมอภาคกัน (ศีล) ขณะเดียวกันผู้ที่ทำการตรวจสอบก็ต้องยึดหลักของความเป็นจริง ไม่เอนอิงตามความชอบของตนหรือฝักใฝ่ฝ่ายใด ทำให้เกิดการจ้องจับผิด

^{๖๗} สัมภาษณ์ นายจิรัฏฐ์ พวงทอง, ปลัดเทศบาลเมืองหนองคาย, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๖๘} สัมภาษณ์ นายรัตน์ ชมภูพาน, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๖๙} สัมภาษณ์ ดร.ภิญทิลา น้อยเจริญ, อาจารย์ประจำ มจร.หนองคาย, ๘ ตุลาคม ๒๕๕๙.

โดยไม่คำนึงถึงหลักของความชอบธรรม (สมาธิ) รวมทั้งการดำเนินการตรวจสอบต้องเป็นไปโดยหลักของความถูกต้องตามความเป็นจริงพิจารณาไตรตรองถึงความคุ้มค่าการได้ประโยชน์ และเสียผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก (ปัญญา)^{๗๐} อาทิ เมื่อได้รับความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่รับฟังมา ได้มีการนำข้อมูลข่าวสารทางราชการไปสู่ประชาชน โดยผ่านตู้ร้องทุกข์ เว็บไซต์ของเทศบาล เฟสบุ๊ก และไลน์ทั้งของเทศบาลและของส่วนบุคคล เพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารให้ถึงประชาชนมากที่สุด ข้อสังเกตอย่างหนึ่งคือเว็บไซต์ของเทศบาลยังมีปัญหาอยู่บ้าง เพราะเทศบาลไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ต้องไปว่าจ้างบุคคลภายนอกมาเขียนให้ เวลามีปัญหาที่ประสบความลำบากเหมือนกัน วิธีการแก้ไขในอนาคตคือการส่งบุคลากรเข้าอบรมเขียนเว็บไซต์ มีการส่งข้อมูลข่าวสารของราชการหรือของเทศบาลเผื่อไว้ ที่ใช้บ่อยมากที่สุดวิธีหนึ่งก็คือ การขอความร่วมมือจากผู้ใหญ่บ้าน เพื่อประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายเสียงของแต่ละหมู่บ้าน สำนักเทศบาล ในฐานะเป็นผู้หน่วยงานรับผิดชอบงานปฏิบัติการทั้งหมดของเทศบาล เพื่อสนองงานตามนโยบายของฝ่ายบริหาร ดังนั้น การทำงานด้านเอกสารต้องมีความรอบคอบและซื่อตรง สนองงานผู้บังคับบัญชาด้วยความซื่อสัตย์และอดทน และการให้บริการแก่ประชาชนทุกระดับให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เป็นหัวใจหลักของเทศบาลเผื่อไว้ เพื่อสนองงานตามนโยบายของฝ่ายบริหาร จึงมีการทำงานด้านเอกสารต้องมีความรอบคอบและซื่อตรง สนองงานผู้บังคับบัญชาด้วยความซื่อสัตย์และอดทน และการให้บริการแก่ประชาชนทุกระดับให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยมีวิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จ จะต้องสร้างทีมงาน และทำงานเป็นทีม เพราะลำพังให้กองงานแต่ละกองทำก็คงไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้น หัวใจของการทำงานของเทศบาลเผื่อไว้คือ “สร้างทีมงาน และทำงานเป็นทีม”^{๗๑} ในส่วนของทางเทศบาลเผื่อไว้ มีการจัดงานเพื่อแสดงมุทิตาจิตแก่บุคลากรภายใน และผู้สูงอายุทั้ง ๑๗ หมู่บ้าน แต่กำหนดอายุ ๗๐ ปีขึ้นไป เพราะหากกำหนดผู้สูงอายุ ๖๐ ปี ผู้สูงอายุจะมีจำนวนเยอะมาก ทางเทศบาลไม่มีกำลังจัดเพียงพอ นอกจากนี้ กรณีผู้นำท้องที่เกษียณอายุ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ทางเทศบาลก็จะจัดแสดงมุทิตาด้วยเช่นกัน มีโครงการดูแลผู้สูงอายุยากไร้ ไม่คนดูแล โดยเทศบาลตั้งงบประมาณไว้ ๒๐ ล้าน และให้การ สงเคราะห์ผู้สูงอายุยากไร้ ปีละครั้งๆ ละ ๓๐๐๐ บาท ในฐานะเป็นประธานฝ่ายนิติบัญญัติ ต้องประชุมร่วมกับเหล่าสมาชิกสภาเป็นจำนวนมาก ต่างคนต่างความคิดที่สำคัญสมาชิกสภาทุกคนล้วนเป็นตัวแทนอันชอบธรรมของประชาชน ดังนั้น คุณสมบัติอย่างหนึ่งของประธานสภา ก็คือ ความละเอียด ใจกว้าง และใจเย็น พร้อมเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน มิฉะนั้นก็ไม่สามารถดำเนินการประชุมให้ราบรื่นและสำเร็จด้วยดีได้ ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลายมีการจัดการประชุมสัญจรร่วมกับผู้นำท้องที่ทุกครั้ง บางครั้งก็จะอธิบายในการใช้เงินทางราชการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ เช่น โครงการขุดบ่อ

^{๗๐} สัมภาษณ์ นายสุริยา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (ส.จ.), ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๗๑} สัมภาษณ์ นายบรรจง เกตุพันธ์, ปลัดเทศบาลตำบลเผื่อไว้, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

บาดาลเพื่อการเกษตร มีประชาชนอยากได้บ่อบาดาลใช้ส่วนตัวเป็นจำนวนมาก ก็จะไปอธิบายชี้แจงให้เข้าใจว่าไม่สามารถทำได้ หากจะขุดบ่อบาดาลจริงๆ ประชาชนทุกคนจะต้องได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และก่อนพิจารณาทำแผนพัฒนาของเทศบาล ทางเทศบาลเฝ้าไร่ก็จะส่งแผนพัฒนาตำบลกระจายไปให้ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านทั้ง ๑๗ หมู่บ้าน เพื่อให้มีส่วนร่วมคิดและร่วมพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งแน่นอนว่าผลประโยชน์น่าจะกระจายสู่ประชาชนทุกหมู่บ้านโดยเท่าเทียมกัน ในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี จะพิจารณา คือรายได้ที่จัดเก็บจากภาษีต่างๆ จากปีที่ผ่านมาและเงินอุดหนุนจากรัฐบาล กับโครงการต่างๆ ที่หมู่บ้านต่างๆเสนอมา จะต้องจัดทำโดยให้มีความสมดุลกัน และจะเน้นเรื่องความเป็นครอบครัวเดียวกัน ต่างคนต่างถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน จะไม่แบ่งแยกเราเขา ดังนั้น การพูดคุย เจรจาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการทำงานด้วยวิธีนี้^{๗๒} การบริหารในตำบลเฝ้าไร่ ทั้ง ๑๗ หมู่บ้าน เป็นการทำงาน ๓ ส่วน คือ ส่วนท้องที่จะทำงานร่วมกับเทศบาลเฝ้าไร่และอำเภอ จากประสบการณ์ที่ทำงานในฐานะกำนันมานานจะเห็นว่า การมีความเมตตา เห็นอกเห็นใจคนอื่น จะทำให้คนอื่นเคารพเรา และเชื่อถือเรา จะทำให้เราสามารถแก้ปัญหาได้ไม่ยากนัก ที่สำคัญ การรักษาคำพูด รักษาความสัตย์ และรู้จักขอโทษ เป็นคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ทูกระดับ จะต้องมีความรู้ ท้องถิ่น ควรบริหารโครงการสาธารณะอย่างรอบคอบ ตรงไปตรงมา ไม่เอินเอียง และเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินการโครงการสาธารณะ ควรที่จะกล้าหาญออกมาขอโทษและยอมรับผิด พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป รู้จักวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย จะเน้นการพูดคุยกับผู้ใหญ่บ้าน ประชุมชาวบ้าน และลงพื้นที่ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ ยังต้องประสานงานกับทางเทศบาล และเจ้าหน้าที่ทางอำเภอ เพื่อให้การแก้ปัญหาสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี^{๗๓}

๔.๒.๖ การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ต้องให้ประชาชนมีโอกาสในกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด (ศีล) ขณะเดียวกันผู้ที่ทำการตรวจสอบก็ต้องยึดหลักของความเป็นจริง ไม่เอินเอียงฝักใฝ่ฝ่ายใด จะต้องยึดความชอบธรรมเป็นสำคัญ (สมาธิ) และที่สำคัญที่สุดคือ “ปัญญา” ปัญญาไม่ใช่นามธรรม แต่คือรูปธรรมที่เกิดจากการตกผลึกของการร่วมกันคิด ดังนั้น การพิจารณาถึงความคุ้มค่า การได้ประโยชน์ และเสียผลประโยชน์ของส่วนรวม จึงเป็นภาระหน้าที่ของปัญญานี้เอง (ปัญญา)^{๗๔} ศีล ๕ เป็นพื้นฐานที่ทำให้จิตเบาบาง จะทำให้จิตใจคนมุ่งไปสู่

^{๗๒} สัมภาษณ์ นายอะเดช บางโท, ประธานสภาเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๗๓} สัมภาษณ์ นายคำสอน จำกอง, กำนันตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๗๔} สัมภาษณ์ พระศรีญาณวงศ์ (นิมิตย์ ปณชิตเสวี) ป.ธ.๙, ดร, รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย, ๒๒ กันยายน ๒๕๕๙.

การไม่ดูถูกคนอื่น ให้เกียรติเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ด้วยกัน (ศีล) เมื่อเข้ามาตรวจสอบ การบริหารงานของผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นก็จะยึดหลักความจริง หลักธรรมะคือความถูกต้อง ไม่จับผิด มีความเป็นมืออาชีพ (สมาธิ) และในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานนี้ จะต้องพิจารณาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญที่สุด (ปัญญา)^{๗๕}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ในเรื่องของ คุณธรรมความดีต่างๆ เช่น มีเมตตา กรุณา กตัญญู กตเวทิตะ มีคารวะ มีหิริโอตตปปะ นั้น องค์กรการบริหารส่วนตำบลจุมพล ได้ไปร่วมแสดงมุทิตาจิต ตามโรงเรียนต่างๆ ที่มีข้าราชการครูเกษียณอายุราชการ ได้จัดงบประมาณในการจัดกิจกรรมแสดง มุทิตาจิตรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ หมู่บ้านละ ๒ หมื่นบาททุกวันสงกรานต์ของปี ในการแก้ปัญหาบุคลากร ภายในองค์กร ควรพิจารณาใช้หลักเมตตาธรรมคู่กันกับหลักนิติธรรม คือ ให้ออกาส ปรับปรุง แก้ไข ตัวเองในเบื้องต้น และดำเนินการตามระเบียบขององค์กรอย่างเข้มข้นในที่สุด ซึ่งกระบวนการ แก้ปัญหาทั้งสองนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา กล่าวคือ ได้แก้ปัญหา ให้กับตัวเอง ในขณะที่เดียวกันก็ได้แก้ปัญหาให้กับองค์กร ในการควบคุมตัวเองได้ แน่วแน่ และสงบ มีการฝึกอบรมทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อบังคับขององค์กรและระเบียบปฏิบัติของทางราชการทั่วไป เพื่อให้เกิดความเข้าใจความเข้าใจกฎหมายข้อบังคับ อันจะสร้างภูมิคุ้มกัน ความมั่นคงของจิต เวลาต้อง เผชิญกับการทำหน้าที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย จะได้สามารถปรับการทำงานได้ง่ายขึ้น ควบคุม ตัวเองได้ มีความเข้มแข็งและอดทน ละสร้างผลดีขึ้นมา ร่าเริงแจ่มใส ผ่อนคลาย นำบุคลากรของ องค์กร ไปรับการอบรมเสริมความรู้และทักษะในหน่วยงานอื่นบ้าง จัดทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ บ้าง ก็จะลดความเบื่อหน่าย ให้ความผ่อนคลาย เพิ่มสุขภาพจิตให้บุคลากรได้มากขึ้น ผู้บริหารของ องค์กรการบริหารส่วนตำบลจุมพล จะร่วมกันตักบาตรทุกวันพระ และร่วมฟังพระธรรมเทศนา ๙ วัน ตลอดพรรษา องค์กรการบริหารส่วนตำบลจุมพล ได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการวิปัสสนา กัมมัฏฐานแก้ววัดยอดแก้ว ซึ่งเป็นวัดสายปฏิบัติ โดยบุคลากรขององค์กรการบริหารส่วนตำบลจุมพล ได้ เข้าปฏิบัติธรรมในโครงการนี้ด้วย ในเรื่องความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่รับฟังมา เล่าเรียน รับการถ่ายทอด ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ได้นำข้อมูลข่าวสารทางราชการไปสู่ประชาชน โดยผ่าน ๔ ช่องทาง คือ ๑. แจงข้อมูลข่าวสารผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ๒. แจงข้อมูลข่าวสารทางวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นวิทยุของ องค์กรการบริหารส่วนตำบลจุมพลเอง (แต่ปัจจุบันได้ถูกยุบแล้วตามคำสั่งของ คสช.) ๓. ติดประกาศ และ ๔. ลงประกาศในเว็บไซต์ของ องค์กรการบริหารส่วนตำบลจุมพล ในการรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่ บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย สำนักปลัด ในฐานะเป็นผู้หน่วยงานรับผิดชอบงาน ปฏิบัติการทั้งหมดขององค์กรการบริหารส่วนตำบลจุมพล เพื่อสนองงานตามนโยบายของฝ่ายบริหาร ดังนั้น การทำงานด้านเอกสารต้องมีความรอบคอบและซื่อตรง สนองงานผู้บังคับบัญชาด้วยความ ซื่อสัตย์และอดทน และการให้บริการแก่ประชาชนทุกระดับให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีการ

^{๗๕} สัมภาษณ์ พระราชน วิสารโท ผศ., ดร., รอง ผอ.วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย, ๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

พิจารณา วินิจฉัย ด้วยวิจรรณญาณ ไม่ถูกความอยาก ผลประโยชน์ และความเกลียดชัง ครอบงำ บัญชา สามารถมองเป็น คิดเป็น รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ สืบสาวหาเหตุปัจจัย วิธีการในการแก้ปัญหา ยาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล คือ เบื้องต้นด้วยการให้ความรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา เพื่อเด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้วยกัน มีการสร้างบรรยากาศในการทำงาน ได้แก่ การแต่งกายให้ถูกต้องเหมาะสม สถานที่ทำงานต้องสะอาด และการทำงานเป็นทีม มีความสามารถคิด จัดประมวลความรู้ และสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาเชื่อมโยงสร้างองค์ความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหา รู้แจ้งความจริงของโลกและชีวิต รู้เท่าทันธรรมดาของชีวิต สามารถแก้ปัญหาชีวิต จัดทุกขีในจิตใจของตนได้ หลุดพ้นจากความยึดมั่นถือมั่น หลุดพ้นเป็นอิสระ อยู่เหนือกระแสโลก^{๗๖}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ในเรื่องของ สมานี อันเป็นความสามารถ เข้มแข็ง และมั่นคงของจิต เช่น ใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ทำ ขยันขันแข็ง มีความอดทน ควบคุมตัวเองได้ แน่วแน่ และสงบ ในประเด็นนี้ เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล ยังไม่ค่อยเปิดโอกาสให้คนอื่น หรือหน่วยงานอื่น เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก ขณะเดียวกันผู้ที่ทำการตรวจสอบ โดยเฉพาะประชาชน ก็ไม่ค่อยให้ความสนใจในการเข้าไปมีส่วนร่วม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมการเมืองว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีน้อย ประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับตัวแทนของตนเอง สุขภาพจิต ไม่มีความขุ่นมัว เศร้าหมอง เร่าร้อน เป็นต้น สดชื่น ร่าเริงแจ่มใส ผ่อนคลาย โครงการการรักษาศิลปะ โดยเฉพาะศิลปะ ๕ สามารถทำให้จิตใจสดชื่น เบิกบาน ไม่ขุ่นมัวได้ แต่เท่าที่สังเกต โครงการนี้ยังเข้าไปในหมู่บ้านไม่มากนัก จึงเสนอว่า ทั้งฝ่ายท้องถิ่น ท้องที่ และคณะสงฆ์ควรทำงานประสานกันให้มากกว่านี้ ส่วน ปัญญา อันเป็นหลักการพัฒนา การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย ผู้นำท้องถิ่น ควรบริหารโครงการสาธารณะอย่างรอบคอบ ตรงไปตรงมา ไม่เอนเอียง และเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินการโครงการสาธารณะ ควรที่จะกล้าหาญออกมาขอโทษและยอมรับผิด พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป ให้ข้อสังเกตว่า โครงการสาธารณะ ที่ อบต.จุมพล ดำเนินการ เมื่อมีความผิดพลาด ไม่ค่อยเห็นผู้บริหาร ออกแสดงความรับผิดชอบ ด้วยการขอโทษประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ไม่ค่อยเอาจริงเอาจังกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานท้องถิ่นมากนัก มีวิจรรณญาณ ไม่ถูกความอยาก ผลประโยชน์ และความเกลียดชัง ครอบงำบัญชา ผู้นำท้องถิ่น ควรบริหารโครงการสาธารณะอย่างรอบคอบ ตรงไปตรงมา ไม่เอนเอียง และเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินการโครงการสาธารณะ

^{๗๖} สัมภาษณ์ พ.จ.ท.ธงชาติ ทองลิมสุต, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

ควรที่จะกล้าหาญออกมาขอโทษและยอมรับผิด พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป และผู้นำท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานอื่น หรือบุคคลอื่น เพราะนโยบายหรือโครงการสาธารณะ เป็นเรื่องเกี่ยวกับทุกคน ทุกหมู่บ้าน ดังนั้นงานจะสำเร็จตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ต้องอาศัยความร่วมมือสอดประสานจากหลายๆ ส่วนงานด้วยกัน ดังนั้น ในทัศนะส่วนตัวเห็นว่า การบริหารงานเพื่อจะบรรลุเป้าหมาย คือ ควรทำงานเป็นทีม ให้โอกาสทุกคนมีส่วนร่วมในการกระบวนการทำงานตั้งแต่ต้นจนถึงกระบวนการพิจารณาตัดสินใจ^{๗๗} ได้มีการนำเอาคุณธรรมเรื่องการระมัดระวัง คือความอ่อนน้อมถ่อมตนมาประยุกต์ใช้ในการพิจารณากฎหมาย ข้อบังคับขององค์กร โดยให้โอกาสแก่สมาชิกได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในประเด็นต่างๆ อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน ในฐานะเป็นประธานฝ่ายนิติบัญญัติ ต้องประชุมร่วมกับเหล่าสมาชิกสภาเป็นจำนวนมาก ต่างคนต่างความคิด ที่สำคัญสมาชิกสภาทุกคนล้วนเป็นตัวแทนอันชอบธรรมของประชาชน ดังนั้น คุณสมบัติอย่างหนึ่งของประธานสภา ก็คือ ความละเอียด ใจกว้าง และใจเย็น พร้อมเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน มิฉะนั้นก็ไม่สามารถดำเนินการประชุมให้ราบรื่นและสำเร็จด้วยดีได้ ไม่มีความขุ่นมัว เศร้าหมอง เร่าร้อน เป็นต้น สดชื่น ร่าเริงแจ่มใส ผ่อนคลาย มีการนำสมาชิกสภาและบุคลากรขององค์กร ไปทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่บ้าง ก็จะลดความเบื่อหน่าย ให้ความผ่อนคลาย เพิ่มสุขภาพจิตให้บุคลากรได้มากขึ้น ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล จะร่วมกันตักบาตรทุกวันพระ และร่วมฟังพระธรรมเทศนา ๙ วัน ตลอดพรรษา ได้เข้าปฏิบัติธรรมในโครงการนี้ด้วย ได้นำข้อมูลข่าวสารทางราชการไปสู่ประชาชน โดยผ่าน ๔ ช่องทาง คือ ๑.แจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ๒. แจ้งข้อมูลข่าวสารทางวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นวิทยุขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพลเอง (แต่ปัจจุบันได้ถูกยุบแล้วตามคำสั่งของ คสช.) ๓. ติดประกาศ และ ๔.ลงประกาศในเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล มีการประชุมสภา บางครั้งก็มีปัญหาอยู่บ้าง เพราะสมาชิกสภาต่างก็อ้างเป็นตัวแทนโดยตรงของประชาชน ซึ่งการแก้ปัญหาดังกล่าว คือให้โอกาสสมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสมอภาคกัน และเมื่อได้ฟังข้อเสนอแนะจากสมาชิกสภาแล้ว ก็จะนำมาปรึกษาหารือกันด้วยเหตุด้วยผล และนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจ เน้นเรื่องความเป็นครอบครัวเดียวกัน ต่างคนต่างถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน จะไม่แบ่งแยกเราเขา ดังนั้น การพูดคุย เจรจาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการทำงานด้วยวิธีนี้ และมีความสามารถคัด จัดประมวลความรู้ และสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาเชื่อมโยงสร้างองค์ความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาปัญหาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล คือ เบื้องต้นด้วยการให้ความรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหาร

^{๗๗} สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ ศรีพนม, กำนันตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

ส่วนตำบลและจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา เพื่อเด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้วยกัน^{๗๘}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ในเรื่องของเทศบาลเมืองหนองคาย ในเรื่องของคุณธรรมความดีต่างๆ เป็นเรื่องที่เทศบาลให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าภาคการศึกษาขององค์กร โดยเฉพาะการสร้างขวัญกำลังใจและความสามัคคีของบุคลากร ดังนั้น เพื่อแสดงถึงความมีความกตัญญูกตเวที และมีความเคารพนับถือกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ทุกปีในเทศกาลสงกรานต์ทางเทศบาลก็จะจัดให้มีงานรดน้ำขอพรผู้บริหารเทศบาลและผู้สูงอายุในชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาล นอกจากนี้เมื่อมีบุคลากรเกษียณอายุราชการ เกษียณอายุงาน หรือการย้ายที่ทำงานใหม่ ก็จะจัดให้มีการแสดงมุทิตาจิตทุกครั้ง เทศบาลโดยสำนักการคลัง ได้จัดโครงการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยได้เชิญสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดหนองคาย เป็นวิทยากรให้ความรู้ ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการคลังเพิ่มความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานมากขึ้น มีการส่งเสริมสุขภาพจิตของบุคลากร ให้เกิดความผ่อนคลาย สดชื่น และสร้างความสมัคสมานสามัคคีระหว่างกัน เช่น การจัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในเทศบาล และการจัดให้ทุกส่วนงานได้พบปะพูดคุยกันทุกๆ กลางเดือน มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เยาวชนคนรุ่นใหม่ เช่น เทศกาลออกพรรษา ๒๕๕๙ ได้จัดให้มีการประกวดปราสาทผึ้งด้วยการแหงหยวก ประชาชนชาวบ้านในแต่ละชุมชนก็จะได้ร่วมมือกันจัดทำและถือโอกาสได้ถ่ายทอดศิลปะท้องถิ่นนี้ให้กับเยาวชนในชุมชนตัวเองอีกด้วย การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเทศบาล จะมีทั้งการทำประชาพิจารณ์ การติดตั้งตู้ร้องทุกข์ และการลงพื้นที่พบปะกับประชาชนโดยตรง โดยมีเป้าหมายที่เน้นเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร ร่วมคิด ร่วมทำ โดยส่วนตัวของนายกเทศมนตรี จะเน้นการทำงานเป็นทีม มองผู้ใต้บังคับบัญชา “เพื่อนร่วมงาน” มากกว่าเป็น “ลูกน้อง” การสร้างความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา จะทำให้การทำงานเป็นไปตามธรรมชาติและผ่อนคลาย รู้เท่าทันธรรมชาติของชีวิต สามารถแก้ปัญหาชีวิต จัดทุกขีในจิตใจของตนได้ หลุดพ้นจากความยึดมั่นถือมั่น หลุดพ้นเป็นอิสระ อยู่เหนือกระแสโลก เทศบาลมีการส่งเสริมกิจกรรมการรักษาศีล ทำบุญตักบาตร ฟังพระธรรมเทศนา และการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมตามความสะดวกของแต่ละคน^{๗๙}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรควรดำเนินงานโครงการกิจกรรม และไม่สร้างความเสียหายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชน (ศีล) นโยบายและการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ขององค์กรจะต้องเป็นไปเพื่อสันติสุขของสังคม ผ่านกระบวนการประชาคม เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้และรับผิดชอบการดำเนินงานของท้องถิ่น (สมาธิ) องค์กรต้องมีพร้อมในการตอบคำถามต่อข้อสงสัย จากบุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีต่อการดำเนินการขององค์กร พร้อม

^{๗๘} สัมภาษณ์ นายบรรจง หาญธงชัย,ประธานสภาตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๗๙} สัมภาษณ์ นายกำภล เมืองโคตร, นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองหนองคาย, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙.

รับการตรวจสอบ และรับผิดชอบต่อผลการกระทำนั้น ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ระหว่างองค์กร และชุมชน (ปัญญา) ผู้บริหารและสมาชิกท้องถิ่น จะต้องให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนทุกระดับ โดยเสมอภาคกัน โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง (ศีล) ผู้บริหารและสมาชิกท้องถิ่น จะต้องมีความ ละเอียดรอบคอบว่า ประชาชนเลือกเข้ามาเพื่อแก้ปัญหาและสร้างสาธารณะประโยชน์แก่ส่วนรวม (สมาธิ) ผู้บริหารและสมาชิกท้องถิ่น จะต้องอุทิศกำลังสติปัญญา เพื่อแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น (ปัญญา) ^{๔๐} ควรส่งเสริมให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานของ อปท.ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาระหน้าที่จะต้องขับเคลื่อนท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างเสมอภาค ไม่เลือกกว่าเป็นพวกเขาพวกเรา แต่ต้องพัฒนาให้ทุกคนในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียม (ศีล) นอกจากนั้นการดำเนินงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องตระหนักว่าตน คือ ผู้ที่ ประชาชนเลือกเข้ามา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญงอกงาม ไม่เลือกเข้ามาเพื่อกอบโกย ผลประโยชน์ ต้องมีสติ สมาธิ การพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน (สมาธิ) และ สิ่งที่สำคัญการพัฒนาท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอุทิศกำลังความสามารถ สติปัญญาที่ตนมีอยู่ให้การพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเจริญก้าวหน้าให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ (ปัญญา) ^{๔๑} และควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างเสริมความเข้าใจในระบบการปฏิบัติงาน ระหว่าง ภาครัฐ และภาค ประชาชน ให้สามารถ สร้างการทำงานร่วมกันด้วยการประพุดดี ปฏิบัติ ทั้งทาง กาย วาจา ใจ ก็จะสามารถขับเคลื่อนระบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความ โปร่งใส อันเกิดจากความบริสุทธิ์ ในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น ของตนเองให้เป็นท้องถิ่น ที่ปลอดการทุจริต คอร์รัปชัน ที่มีความยั่งยืน อันเกิดจากระบบการบริหารจัดการตนเอง ที่ทุกคนใน ชุมชนมีส่วน ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง ซึ่งจะเป็นการต้านการทุจริตได้ทุกทาง อย่างยั่งยืน^{๔๒}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ของเทศบาลเฝ้าไร่ เน้นให้การสนับสนุนรางวัลการประกวด สวดมนต์ทำนองสารถีญะ ซึ่งจัดโดยชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ มีโครงการส่งเสริม วัฒนธรรมท้องถิ่น กล่าวได้ว่า สนับสนุนกิจกรรมท้องถิ่นตลอดทั้ง ๑๒ เดือน ได้ส่งเสริมและสนับสนุน คุณธรรมและจริยธรรมแก่บุคลากร โดยร่วมกับทางวัดป่าธรรมคุณจัดโครงการปฏิบัติธรรมทุกๆปี และ ทางเทศบาลเฝ้าไร่ก็ได้อนุญาตให้บุคลากรเข้าร่วมปฏิบัติธรรม โดยไม่ถือว่าเป็นวันลา ประมาณ ๓ วัน ๓ คืน มีโครงการปฏิบัติธรรมสำหรับบุคลากรนี้ ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี ประมาณ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ มีการนำบุคลากรเข้าร่วมในกิจกรรมสวดมนต์ประจำปี เป็นประจำทุกปี ณ วัดป่าธรรมคุณ ซึ่งเป็นวัดประจำตำบลเฝ้าไร่ มีการนำข้อมูลข่าวสารทางราชการไปสู่ประชาชน โดยผ่านตู้ร้องทุกข์ เว็บไซต์ของเทศบาล เฟสบุ๊ค และไลน์ทั้งของเทศบาลและของส่วนบุคคล เพื่อกระจายข้อมูลข่าวสาร ให้ถึงประชาชนมากที่สุด ในการจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผ่านโครงการสาธารณะต่างๆ

^{๔๐} สัมภาษณ์ ดร.ภิญญา น้อยเจริญ, อาจารย์ประจำ มจร.หนองคาย, ๘ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑} สัมภาษณ์ นายสุริยา พรหมโคตร , สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย, ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๔๒} สัมภาษณ์ ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข, อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, ๑ ตุลาคม

เทศบาลเฝ้าไร่ได้ลงไปปรับความคิดเห็นของประชาชนทั้ง ๑๗ หมู่บ้าน เพื่อจะได้นำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของชุมชนต่างๆ มาพิจารณาต่อไป และสำหรับการพิจารณางบประมาณรายจ่าย ประจำปีนั้น ก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเป็นกลุ่มเดียวกัน ไม่มีฝ่ายค้าน ใช้ ทฤษฎีรถยนต์ไปด้วยกัน คือเทศบาลเฝ้าไร่เปรียบเหมือนรถยนต์ ส่วนบุคลากรทุกคนคือกลไกของ รถยนต์ รถยนต์ไปวิ่งไปได้ด้วยดี กลไกทุกอย่างของรถยนต์ต้องทำงานสอดสานกันอย่างลงตัว มีการ มอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร และกำหนดเวลาที่ชัดเจน^{๘๓} ส่วนในเรื่องของความสามารถ แข็งแรง และมั่นคงของจิต เช่น ใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ทำ ขยันขันแข็ง มีความอดทน ควบคุมตัวเองได้ แน่วแน่ และสงบ-การยอมรับความเห็นต่าง เป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ขณะเดียวกันผู้ที่ทำการตรวจสอบก็ต้องยึดหลักของความเป็นจริง ไม่เอนอิงตามความชอบของตนหรือ ฝักใฝ่ฝ่ายใด ทำให้เกิดการจ้องจับผิดโดยไม่คำนึงถึงหลักของความชอบธรรม การรักษาศีล โดยเฉพาะ ศีล ๕ ก็สามารถทำให้จิตใจไม่ขุ่นมัวได้ นอกจากนี้ การออกกำลังใจเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ร่างกาย ผ่อนคลาย และจะส่งผลทำให้สุขภาพจิตสดชื่นไปด้วย ดังนั้น การเข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรมจึงเป็น โครงการที่ดี ทำให้เรามีสุขภาพจิตดี ซึ่งทางท้องถิ่นก็ได้เข้าร่วมกับทางวัด และเทศบาลเป็นประจำทุกปี ผู้นำท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม เพราะนโยบายสาธารณะเป็นผลประโยชน์ของคน ดังนั้น การดำเนินการนโยบายสาธารณะไม่ควรยึดผลประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง แต่ควร พิจารณาถึงผลได้ และผลเสียของคนหมู่มาก ผู้นำท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ หน่วยงานอื่น หรือบุคคลอื่น เพราะนโยบายหรือโครงการสาธารณะ เป็นเรื่องเกี่ยวกับทุกคน ทุก หมู่บ้าน ดังนั้นงานจะสำเร็จตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ต้องอาศัยความร่วมมือ สอดประสานจากหลายๆ ส่วนงานด้วยกัน^{๘๔} มีการนำข้อมูลข่าวสารทางราชการไปสู่ประชาชน โดย ผ่านตู้ร้องทุกข์ เว็บไซต์ของเทศบาล เฟสบุ๊ก และไลน์ทั้งของเทศบาลและของส่วนบุคคล เพื่อกระจาย ข้อมูลข่าวสารให้ถึงประชาชนมากที่สุด ข้อสังเกตอย่างหนึ่งคือเว็บไซต์ของเทศบาลยังมีปัญหาอยู่บ้าง เพราะเทศบาลไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ต้องไปว่าจ้างบุคคลภายนอกมาเขียนให้ เวลา มีปัญหาที่ประสบความลำบากเหมือนกัน วิธีการแก้ไขในอนาคตคือการส่งบุคลากรเข้าอบรมเขียนเว็บ ไซต์ การกระจายข้อมูลข่าวสารของราชการ หรือของเทศบาลเฝ้าไร่ ที่ใช้บ่อยมากที่สุดวิธีการหนึ่งก็คือ การขอความร่วมมือจากผู้ใหญ่บ้าน เพื่อประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายเสียงของแต่ละหมู่บ้าน ด้วย วิจารณ์ญาณ ในการจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผ่านโครงการสาธารณะต่างๆ เทศบาล เฝ้าไร่ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่น มีผู้ใหญ่บ้านเป็นต้น นอกจากนี้ทางเทศบาลยังได้ลงไปปรับความ คิดเห็นของประชาชนทั้ง ๑๗ หมู่บ้าน เพื่อจะได้นำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของชุมชนต่างๆ มา ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ จะต้องสร้างทีมงาน และทำงานเป็นทีม เพราะลำพังให้กองงานแต่ละ

^{๘๓} สัมภาษณ์ นายบุญจง เทพา, นายกเทศมนตรีตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๘๔} สัมภาษณ์ นายคำสอน จำกอง, กำนันตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

กองทำก็คงไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้น หัวใจของการทำงานของเทศบาลเฝ้าไร่คือ “สร้างทีมงาน และทำงานเป็นทีม” ^{๕๕} ในด้านความสามารถ เข้มแข็ง และมั่นคงของจิต เช่น ใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ทำ ขยันขันแข็ง มีความอดทน ควบคุมตัวเองได้ แน่วแน่ และสงบ ในฐานะเป็นประธานฝ่ายนิติบัญญัติ ต้องประชุมร่วมกับเหล่าสมาชิกสภาเป็นจำนวนมาก ต่างคนต่างความคิด ที่สำคัญสมาชิกสภาทุกคน ล้วนเป็นตัวแทนอันชอบธรรมของประชาชน ดังนั้น คุณสมบัติอย่างหนึ่งของประธานสภา ก็คือ ความละเอียด ใจกว้าง และใจเย็น พร้อมเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน มิฉะนั้นก็ไม่สามารถดำเนินการประชุมให้ราบรื่นและสำเร็จด้วยดีได้^{๕๖}

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการมีส่วนร่วม บูรณาการกับด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ขององค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล ให้การสนับสนุนรางวัลการประกวดสดมภ์ทำนองสารภัญญะ ซึ่งจัดโดยชุมชนต่างๆ ในเขตรับผิดชอบองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพลทั้ง ๒๖ หมู่บ้าน นอกจากองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล จะให้การสนับสนุนรางวัลแล้วยังได้สนับสนุนเรื่องอาหารและน้ำดื่ม ในรูปของการตั้งโรงทานให้บริการแก่ประชาชนที่มาร่วมงาน มีการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นประจำทุกปี และตลอดปี เช่น ประเพณีเข้าพรรษา กิจกรรมทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น โครงการทำบุญ ๙ วัด ตลอดพรรษา องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล ได้ดูแลประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบทั้ง ๒๖ หมู่บ้านด้วยดี ทั้งการดูแลให้ดูการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ และการสนับสนุนเงินสำหรับผู้ที่ไม่มีที่อยู่อาศัย หรือผู้ที่ขาดแคลนและต้องการต่อเติมบ้านให้มีสภาพอยู่อาศัยได้ เหตุนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล จึงได้รับการสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากสมาชิกสภาตำบล และประชาชนในพื้นที่ด้วยดี ในการจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผ่านโครงการสาธารณะต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล ได้ลงไปรับความคิดเห็นของประชาชนทั้ง ๒๖ หมู่บ้าน เพื่อจะได้นำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของชุมชนต่างๆ มาพิจารณาต่อไป สำหรับการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเป็นกลุ่มเดียวกัน ใช้หลักความไว้วางใจในการบริหารงาน การบริหารงานที่มีหลักนิติธรรม ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม จะเป็นพื้นฐานสำคัญของความน่าเชื่อถือ และการไว้วางใจทั้งของบุคลากรภายในองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนทั่วไป^{๕๗}

สรุป ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสังเคราะห์เป็นรูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย แบ่งออก เป็น ๓ รูปแบบที่มีการนำหลักธรรมาภิบาล อันประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อหลักพุทธ

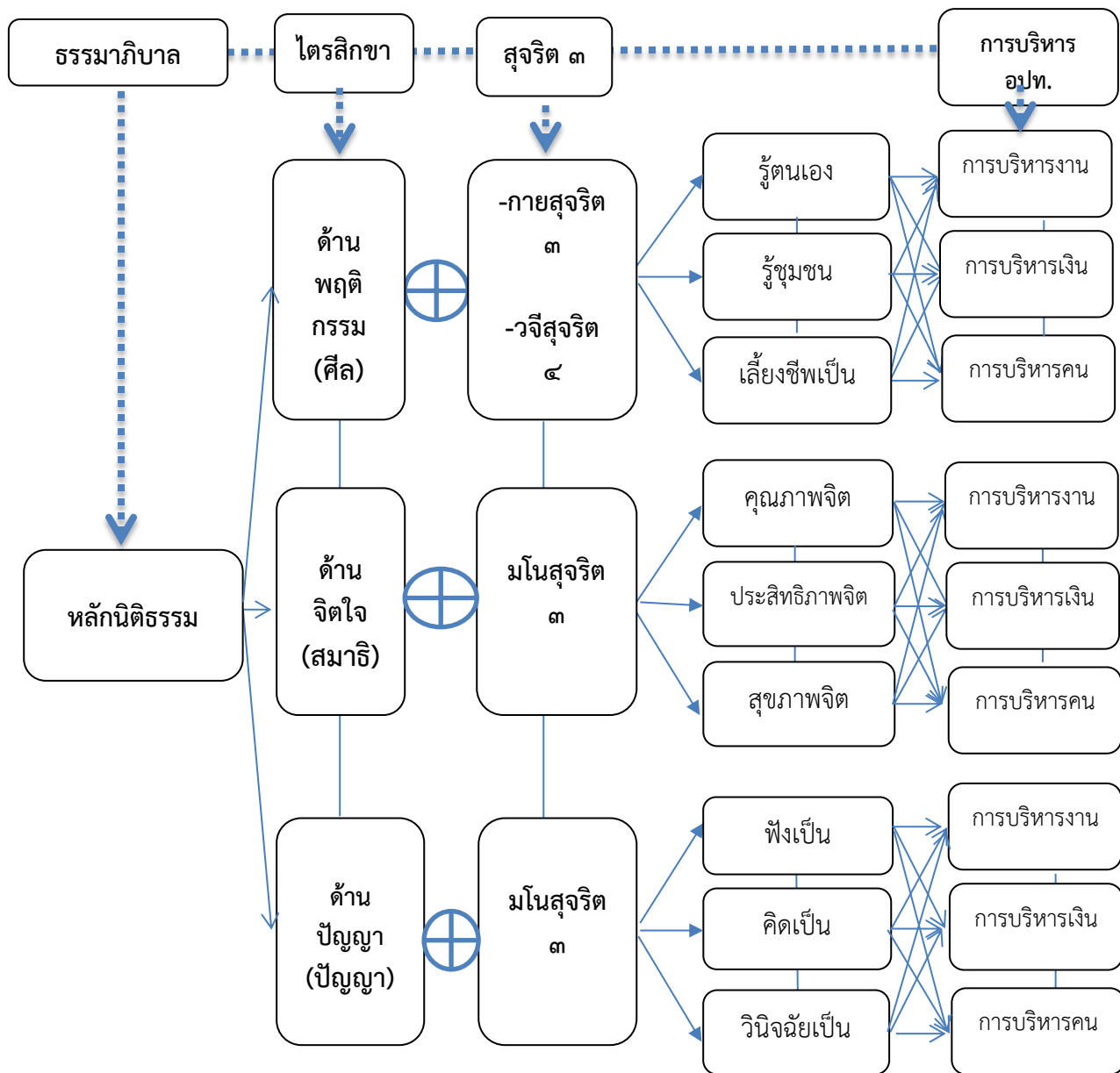
^{๕๕} สัมภาษณ์ นายบรรจง เกตุพันธ์, ปลัดเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๕๖} สัมภาษณ์ นายอะเดช บางโท, ประธานสภาเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

^{๕๗} สัมภาษณ์ นายรัตน์ ชมภูพาน, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

ธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) ได้แก่ ๑. รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักนิติธรรม ตามหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) ๒. รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักการมีส่วนร่วม ตามหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) ๓. รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยความรับผิดชอบ ตามหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) มีสาระสำคัญ ดังแผนภาพ

๑. รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักนิติธรรมบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓)

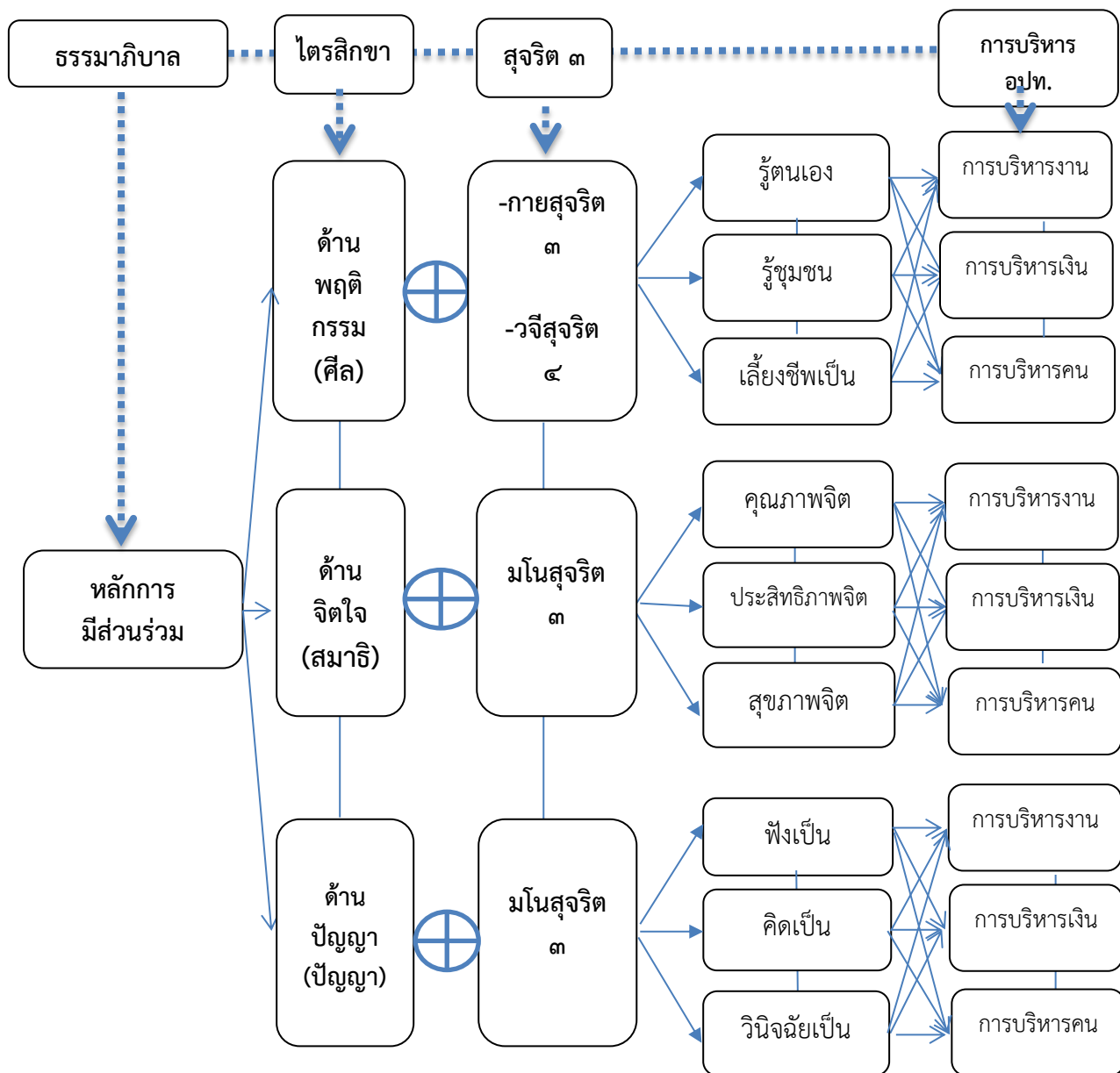
แผนภาพที่ ๔.๑ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักนิติธรรมบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต๓)

จากแผนภาพอธิบายได้ว่า การส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักนิติธรรม ตามหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) มีกระบวนการสำคัญในการนำ**หลักธรรมาภิบาล** มาเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระบบ ระเบียบในการบริหารจัดการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดความสมดุลในการบริหารและการให้บริการกับประชาชน อันเกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ ให้มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังให้เกิดความโปร่งใสในระบบการบริหารจัดการทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ โดยผู้วิจัยนำ**หลักนิติธรรม** ซึ่งเป็นการตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล มาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บูรณาการร่วมกับ **หลักพุทธธรรม** โดยการนำหลักไตรสิกขา และ สุจริต ๓ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งหลักไตรสิกขา ทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านพฤติกรรม (ศีล) อธิบายหลักกายสุจริต ๓ ได้แก่ ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) เว้นจากการลักทรัพย์ และ ๓) เว้นจากการประพฤตินอกใจได้แก่ ๑) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นการฝึกอินทรีย์ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การเสพ วัตถุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งเทคโนโลยี ด้วยความเข้าใจ ส่งเสริมคุณภาพและพัฒนาชีวิต (กินเป็น บริโภคเป็น ใช้เป็น) ๒) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและโลกแห่งชีวิต เป็นการอยู่ร่วมกับสังคม ไม่ก่อความเดือดร้อนให้คนอื่น การรักษากติกาสังคม กฎหมาย และวัฒนธรรม จรรยาบรรณต่างๆ การให้ เผื่อแผ่แบ่งปัน ช่วยเหลือเพื่อมนุษย์ด้วยกัน สร้างสรรค์สังคม และการประพฤติก่อคุณแก่มนุษย์ สัตว์ และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น การร่วมสร้าง รักษาเขตอุทยาน การปลูกสวน ปลูกป่า และสร้างแหล่งน้ำ เป็นต้น และ ๓) ความประพฤติในด้านอาชีพ ได้แก่ การทำมาหากินด้วยสัมมาชีพ ไม่ก่อความเดือดร้อน หรือเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อความเสียหายให้สังคม และอธิบายหลักวิสุจริต ๔ ได้แก่ ๑. เว้นจากการพูดเท็จ ๒. เว้นจากการพูดส่อเสียด ๓. เว้นจากการพูดคำหยาบและ ๔. เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ) ๒. ด้านจิตใจ (สมาธิ) อธิบายด้วยหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ซึ่งเน้นในเรื่องของสภาพจิตที่ดี มีสมาธิเป็นที่ตั้ง กล่าวคือ คุณภาพจิต ได้แก่ คุณธรรมความดีต่างๆ เช่น เมตตา กรุณา กตัญญู กตเวทิตา คารวะ หิริ โอตตปปะ ซึ่งหล่อเลี้ยงจิตใจให้งดงาม สมรรถภาพจิต ได้แก่ ความสามารถ เข้มแข็งและมั่นคงของจิต มีประสิทธิภาพของจิต เช่น ความไม่ไม่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ทำ ความเพียร ความขยัน ความตื่นตัว ความแน่วแน่ และความไม่ประมาท เป็นต้น และสุขภาพจิต ได้แก่ จิตไม่มีความขุ่นมัว เศร้าหมอง เร่าร้อน สดชื่น เบิกบาน ผ่อนคลาย ผ่องใส และ ๓. ด้านปัญญา (ปัญญา) ซึ่งสามารถอธิบายหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ด้วยการพัฒนาหลายด้าน หลายระดับ เช่น ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่รับฟังมา เล่าเรียน รับการถ่ายทอด ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย มีโยนิโสมนสิการ คือมองเป็น คิดเป็น เช่น รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ สืบสาวหาเหตุปัจจัย รู้จักคิดจัดการ ดำเนินการ มีวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถคิด จัดประมวลความรู้ และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาเชื่อมโยงสร้าง

องค์ความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ โดยการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ๓ กลุ่มงาน สำคัญ คือ ๑. การบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยการเคารพซึ่งกฎ ระเบียบ ด้วย กาย วาจา ใจ เพื่อประโยชน์ ส่วนร่วม ๒. การบริหารเงิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยการนำทางในการบริหารจัดการด้านการเงิน ด้วยการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ขององค์กร ๓. การบริหารคน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยการสร้างการยอมรับของบุคลากร พร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ เหล่านี้ โดยถือว่าการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ในการบริหารจัดการคน ในองค์กร ต้องมีการสร้างความเป็นธรรมในการประเมินผลการทำงาน เพื่อ ก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

๒. รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักความมีส่วนร่วมบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓)

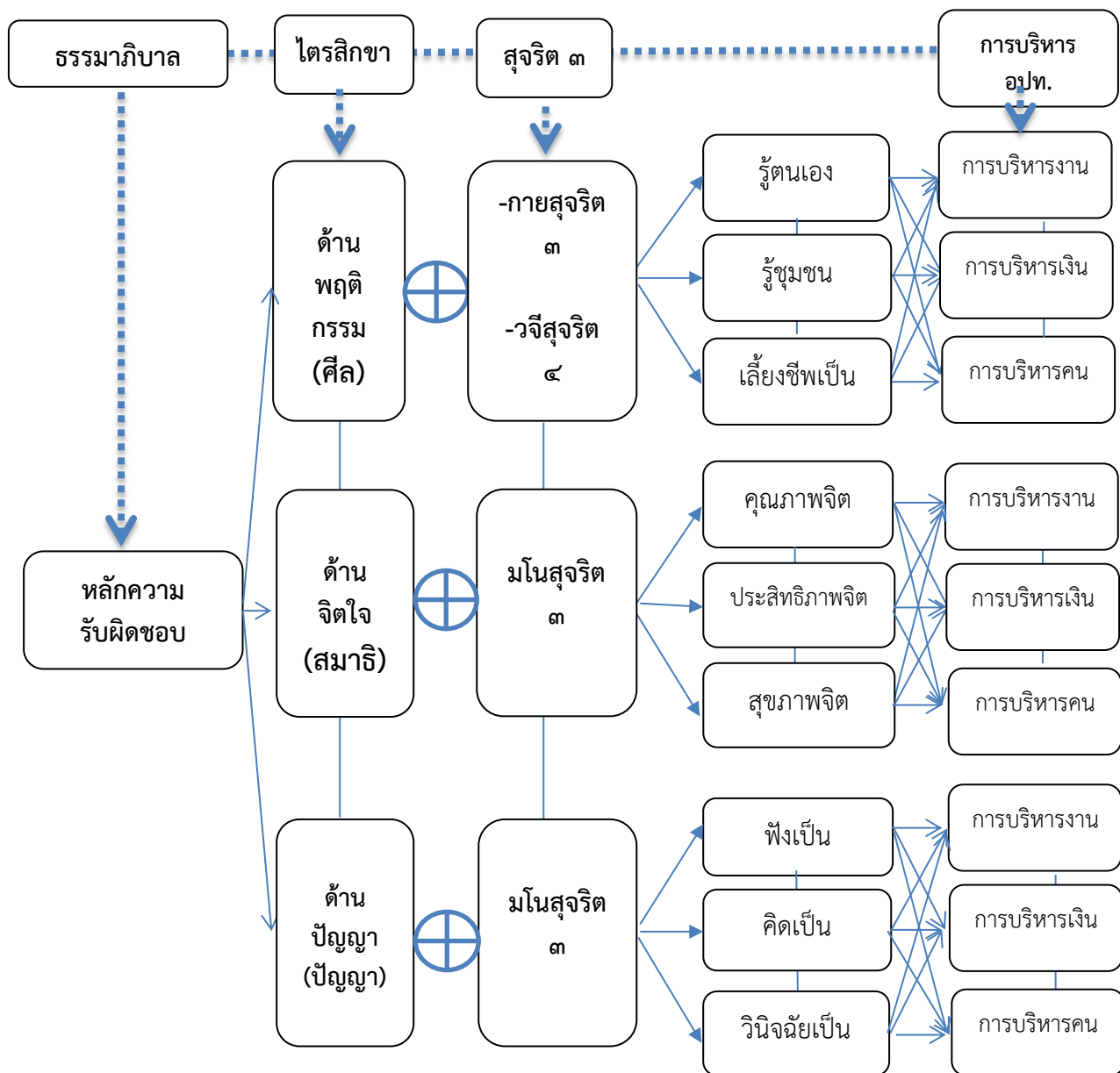

แผนภาพที่ ๔.๒ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักการมีส่วนร่วมบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓)

จากแผนภาพอธิบายได้ว่า การส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักการมีส่วนร่วม ตามหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) มีกระบวนการสำคัญในการนำ**หลักการมาภิบาล** มาเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระบบ ระเบียบในการบริหารจัดการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดความสมดุลในการบริหารและการให้บริการกับประชาชน อันเกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ ให้มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังให้เกิดความโปร่งใสในระบบการบริหารจัดการทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ โดยผู้วิจัยนำ **หลักการมีส่วนร่วม** มาประยุกต์ใช้ด้วยการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจในการดำเนินการต่างๆ ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน และดำเนินงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อสร้างตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ต่อส่วนร่วมและประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการบูรณาการร่วมกับ **หลักพุทธธรรม** โดยการนำหลักไตรสิกขา และ สุจริต ๓ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งหลักไตรสิกขา ทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านพฤติกรรม (ศีล) อธิบายหลักกายสุจริต ๓ ได้แก่ ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) เว้นจากการลักทรัพย์ และ ๓) เว้นจากการประพฤตินอกใจได้แก่ ๑) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นการฝึกอินทรีย์ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การเสพวัตถุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งเทคโนโลยี ด้วยความเข้าใจ ส่งเสริมคุณภาพและพัฒนาชีวิต (กินเป็นบริโภคเป็น ใช้เป็น) ๒) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและโลกแห่งชีวิต เป็นการอยู่ร่วมกับสังคม ไม่ก่อความเดือดร้อนให้คนอื่น การรักษากติกาสังคม กฎหมาย และวัฒนธรรม จรรยาบรรณต่างๆ การให้ เผื่อแผ่แบ่งปัน ช่วยเหลือเพื่อมนุษย์ด้วยกัน สร้างสรรค์สังคม และการประพฤติเกื้อกูลแก่มนุษย์ สัตว์ และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น การร่วมสร้างรักษาเขตอภัยทาน การปลูกสวน ปลูกป่า และสร้างแหล่งน้ำ เป็นต้น และ ๓) ความประพฤติในด้านอาชีพะ ได้แก่ การทำมาหากินด้วยสัมมาชีพ ไม่ก่อความเดือดร้อน หรือเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อความเสียหายให้สังคม และอธิบายหลักวิสุจริต ๔ ได้แก่ ๑. เว้นจากการพูดเท็จ ๒. เว้นจากการพูดส่อเสียด ๓. เว้นจากการพูดคำหยาบและ ๔. เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ) ๒. ด้านจิตใจ (สมาธิ) อธิบายด้วยหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ซึ่งเน้นในเรื่องของสภาพจิตที่ดี มีสมาธิเป็นที่ตั้ง กล่าวคือ คุณภาพจิต ได้แก่ คุณธรรมความดีต่างๆ เช่น เมตตา กรุณา กตัญญูกตเวทิตา คารวะ หิริโอตตปปะ ซึ่งหล่อเลี้ยงจิตใจให้งดงาม สมรรถภาพจิต ได้แก่ ความสามารถ เข้มแข็ง และมั่นคงของจิต มีประสิทธิภาพของจิต เช่น ความใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ทำ ความเพียร ความขยัน ความตื่นตัว ความแน่วแน่ และความไม่ประมาท เป็นต้น และสุขภาพจิต ได้แก่ จิตไม่มีความขุ่นมัว เศร้าหมอง ร่ำร้อน สดชื่น เบิกบาน ผ่อนคลาย ผ่องใส และ ๓. ด้านปัญญา (ปัญญา) ซึ่งสามารถอธิบายหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ด้วยการพัฒนาหลายด้าน หลายระดับ เช่น ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่รับฟังมา เล่าเรียน รับการถ่ายทอด ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่ปิดเป็นอน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย มีโยนิโสมนสิการ คือมองเป็น คิดเป็น เช่น รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ สืบสาวหาเหตุปัจจัย รู้จักคิดจัดการ ดำเนินการ มีวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถคัด จัดประมวล

ความรู้ และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาเชื่อมโยงสร้างองค์ความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหา และสร้างสรรค์ โดยการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ๓ กลุ่มงาน สำคัญ คือ ๑. การบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเคารพซึ่งกฎ ระเบียบ ด้วย กาย วาจา ใจ เพื่อประโยชน์ ร่วมร่วม ๒. การบริหารเงิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการนำทางในกาบริหารจัดการด้านการเงิน ด้วยการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ขององค์กร ๓. การบริหารคน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการสร้างการยอมรับของบุคลากร พร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครอง ภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ในกาบริหารจัดการคน ในองค์กร ต้องมีการสร้างความเป็นธรรมในการประเมินผลการทำงาน เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

๓. รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยความรับผิดชอบต่อบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓)

แผนภาพที่ ๔. ๓ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักความรับผิดชอบต่อบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓)

จากแผนภาพอธิบายได้ว่า การส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักความรับผิดชอบต่อ ตามหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) มีกระบวนการสำคัญในการนำ**หลักธรรมาภิบาล** มาเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระบบ ระเบียบในการบริหารจัดการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดความสมดุลในการบริหารและการให้บริการกับประชาชน อันเกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ ให้มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังให้เกิดความโปร่งใสในระบบการบริหารจัดการทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ โดยผู้วิจัยนำ**หลักความรับผิดชอบต่อ** มาประยุกต์ใช้เพื่อการสะท้อนให้เห็นถึงการพร้อมรับผิดชอบและการรับผลของการกระทำของ อปท. ไม่ว่าจะเป็นผลทางบวกหรือผลทางลบก็ตาม และที่สุดแล้ว การดำเนินการต่างๆ ของ อปท. ก็ต้องเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อสาธารณะ อันหมายถึง การรับผิดชอบต่อประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะรับการถูกตรวจสอบจากสังคมด้วย ซึ่งในการบริหารจัดการ อปท. ได้มีการ บูรณาการร่วมกับ**หลักพุทธธรรม** โดยการนำหลักไตรสิกขา และ สุจริต ๓ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งหลักไตรสิกขา ทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านพฤติกรรม (ศีล) อธิบายหลักกายสุจริต ๓ ได้แก่ ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) เว้นจากการลักทรัพย์ และ ๓) เว้นจากการประพฤตินอกใจในกาม ได้แก่ ๑) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นการฝึกอินทรีย์ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การเสพ วัตถุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งเทคโนโลยี ด้วยความเข้าใจ ส่งเสริมคุณภาพและพัฒนาชีวิต (กินเป็น บริโภคเป็น ใช้เป็น) ๒) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและโลกแห่งชีวิต เป็นการอยู่ร่วมกับสังคม ไม่ก่อความเดือดร้อนให้คนอื่น การรักษากติกาสังคม กฎหมาย และวัฒนธรรม จรรยาบรรณต่างๆ การให้ เผื่อแผ่แบ่งปัน ช่วยเหลือเพื่อมนุษย์ด้วยกัน สร้างสรรค์สังคม และการประพฤติก่อกุศลแก่มนุษย์ สัตว์ และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น การร่วมสร้างรักษาเขตอภัยทาน การปลูกสวน ปลูกป่า และสร้างแหล่งน้ำ เป็นต้น และ ๓) ความประพฤติในด้านอาชีวะ ได้แก่ การทำมาหากินด้วยสัมมาชีพ ไม่ก่อความเดือดร้อน หรือเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อความเสียหายให้สังคม และอธิบายหลักวิสุจริต ๔ ได้แก่ ๑. เว้นจากการพูดเท็จ ๒. เว้นจากการพูดส่อเสียด ๓. เว้นจากการพูดคำหยาบและ ๔. เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ) ๒. ด้านจิตใจ (สมาธิ) อธิบายด้วยหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ซึ่งเน้นในเรื่องของสภาพจิตที่ดี มีสมาธิเป็นที่ตั้ง กล่าวคือ คุณภาพจิต ได้แก่ คุณธรรมความดีต่างๆ เช่น เมตตา กรุณา กตัญญู กตเวทิตา คารวะ หิริ โอตตัปปะ ซึ่งหล่อเลี้ยงจิตใจให้งดงาม สมรรถภาพจิต ได้แก่ ความสามารถ เข้มแข็ง และมั่นคงของจิต มีประสิทธิภาพของจิต เช่น ความใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ทำ ความเพียร ความขยัน ความตื่นตัว ความแน่วแน่ และความไม่ประมาท เป็นต้น และสุขภาพจิต ได้แก่ จิตไม่มีความขุ่นมัว เศร้าหมอง เปรี้ยว สดชื่น เบิกบาน ผ่อนคลาย ผ่องใส และ ๓. ด้านปัญญา (ปัญญา) ซึ่งสามารถอธิบายหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ด้วยการพัฒนาหลายด้าน หลายระดับ เช่น ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่รับฟังมา เล่าเรียน รับการถ่ายทอด ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย มีโยนิโสมนสิการ คือมองเป็น คิดเป็น เช่น รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ สืบสาวหาเหตุปัจจัย รู้จักคิดจัดการ ดำเนินการ มีวิธีการที่จะนำไปสู่

เป้าหมาย มีความสามารถคัด จัดประมวลความรู้ และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาเชื่อมโยงสร้างองค์ความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ โดยการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ๓ กลุ่มงาน สำคัญ คือ ๑. การบริหารงาน ของ อปท. ด้วยการเคารพซึ่งกฎ ระเบียบ ด้วย กาย วาจา ใจ เพื่อประโยชน์ ส่วนร่วม ๒. การบริหารเงิน ของ อปท. ด้วยการนำทางในการบริหารจัดการด้านการเงิน ด้วยการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ขององค์กร ๓. การบริหารคน ของ อปท. ด้วยการสร้างการยอมรับของบุคลากร พร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ในการบริหารจัดการคน ในองค์กร ต้องมีการสร้างความเป็นธรรมในการประเมินผลการทำงาน เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

๔.๒.๗ การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการกับหลักพุทธธรรม

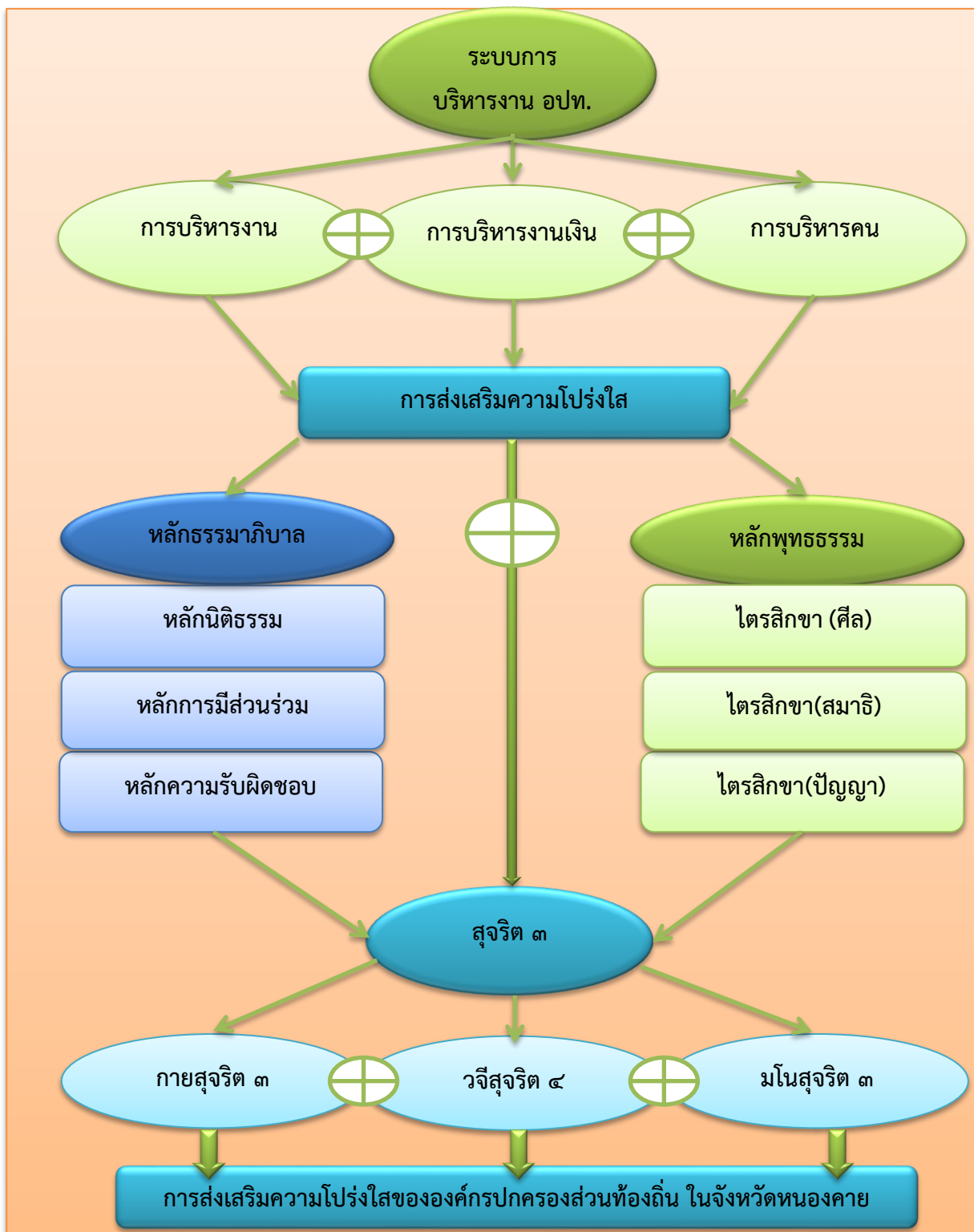
การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการกับหลักธรรม น่าจะเหมือนๆ กัน ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ส่วน สุจริต คือสุจริตทาง กาย วาจา ใจ เมื่อส่งเคราะห์เข้าด้วยกัน ได้แก่ สุจริตทางกาย วาจา ได้แก่ ศีล สุจริตทางใจ นำส่งเคราะห์ได้กับ สมาธิ และปัญญา วิธีการต่างๆ ก็น่าจะเหมือนๆ กัน แต่จะมีข้อแตกต่างที่ สมาธิ อาจจะมี ความหมายที่ลึกมากกว่าหน่อย โดยการฝึกให้มีสมาธิ และมีสติ จนกระทั่งเกิดปัญญาพิจารณาเห็นความดีมีประโยชน์ของนิติธรรม การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ นำไปประยุกต์ใช้กับการนำหลักธรรมาภิบาลคือ นิติธรรม การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ โดยวิธีการ คือ ให้ความรู้ วิธีการใช้ และนำไปใช้ในทันที^{๘๘} การสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการกับหลักธรรม เป็นการบูรณาการที่มีความเหมาะสมลงตัวเป็นอย่างยิ่ง ในการหลักธรรมและหลักธรรมาภิบาลมาเป็นกลไกและหลักการสำคัญในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศโดยรวม เนื่องด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะ เป็น อบจ. เทศบาล อบต. เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดและรับรู้ถึงปัญหาในชุมชน ท้องถิ่น เหล่านั้นได้อย่างชัดเจน หากเราสามารถสร้างกลไกในการสร้างเสริมความโปร่งใสในระบบการบริหารจัดการ ที่เกิดจากการร่วมกันป้องกันของทุกฝ่าย จะทำให้ระบบการบริหารจัดการเกิดความโปร่งใสขึ้นโดยลำดับ อันจะเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป^{๘๙}

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสังเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคายด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+ สุจริต ๓) มีรายละเอียดและสาระสำคัญ ดังแผนภาพ

^{๘๘} สัมภาษณ์ พระมหาประทีป อภิวัตตโน,ป.ธ.๙, อาจารย์ประจำ มจร.หนองคาย, ๗ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๘๙} สัมภาษณ์ ดร.จิตตภา เริงมีศรีสุข, อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙.

แผนภาพที่ ๔.๔ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม

จากแผนภาพอธิบายได้ว่า รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยธรรมาภิบาลบูรณาการกับหลักพุทธธรรม มีกระบวนการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ทั้งด้านการบริหารงาน การบริหารคนและการบริหารเงิน สามารถดำเนินการได้ด้วยหลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธธรรมในเชิงบูรณาการ โดยเฉพาะหลักธรรมาภิบาลจะมุ่งเน้นในหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ ส่วนหลักพุทธธรรมมุ่งเน้นในหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา และเสริมด้วยหลักสุจริต ๓ หลอมรวมเป็นแนวทางการปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงาน อปท. ทั้งระดับผู้บริหาร และระดับปฏิบัติการ จะนำมาซึ่งความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. อย่างยั่งยืน

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยขอนำเสนอกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ซึ่งในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งทางภาครัฐ ภาคการศึกษาและภาคการศาสนา โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล มี ๓ ประเด็นหลัก มีสาระสำคัญดังนี้

๔.๓.๑ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยหลักสุจริต ๓ บุรณการกับหลักธรรมาภิบาล

การส่งเสริมความโปร่งใส ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวความคิดที่ต้องอาศัยระบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ระเบียบ เพราะเป็นการบริหารจัดการที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ที่ต้องมีการกระจายให้กับทุกฝ่ายอย่างทั่วถึง^๑ ในการให้บริการประชาชนนั้น ต้องมีกฎข้อบังคับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจ้างเหมางานด้านโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน ในเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการความซื่อสัตย์ ทั้งกาย วาจา ใจ ในการบริหารจัดการทั้งในการบริหารบุคลากรในองค์กรที่มีความหลากหลาย เพื่อให้เกิิดประสิทธิภาพในการบริการประชาชนผู้มาใช้บริการ ซึ่งโดยปกติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ อาทิ หลักนิติธรรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการออกกฎข้อบังคับต่างๆ ที่เกิดจากความจิตใจที่มีความเป็นธรรม เป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล^๒ อีกทั้งต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมในการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอความเห็นต่างๆ ในการจัดการชุมชนของตนเอง และต้องมีความรับผิดชอบ ร่วมกันในการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง” เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

จากข้อความข้างต้นผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ ดังแผนภาพ

^๑ สนทนากลุ่มเฉพาะ นายสุริยา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (ส.จ.), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๒ สนทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาประทีป อภิวิฑฒโน,ป.ธ.๙,ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มจร. วิทยาเขตหนองคาย, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๓ สนทนากลุ่มเฉพาะ นายธนวัต หล่มศรี, นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองสองห้อง, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

แผนภาพที่ ๔.๕ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยหลักสุจริต ๓ บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล

รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงาน อปท ด้วยหลักสุจริต ๓ บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล โดยการนำหลักสุจริต ๓ ประกอบด้วย กายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต มาบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ มาส่งเสริมระบบการบริหารงาน อปท. ได้แก่การบริหารงาน บริหารเงิน และการบริหารคน เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

๔.๓.๒ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยหลักไตรสิกขา กับหลักธรรมาภิบาล

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงาน อปท ด้วยหลักไตรสิกขาบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล ด้วยการนำหลักไตรสิกขา ด้วยการควบคุมความประพฤติของตนเอง ด้วยสติ ในการคิดพิจารณางาน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ การทำงานร่วมกันของทุกส่วนงานนั้นมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการนำหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้ในการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับในการจัดการชุมชนท้องถิ่น^๔ จากการร่วมคิด ร่วมทำ ของคนในพื้นที่อีกทั้งยังต้องความรับผิดชอบร่วมกันในการกำหนดข้อบังคับต่างๆ ในการส่งเสริมพัฒนางานขององค์กร การจัดสรรงบประมาณให้ทั่วถึง ตรงตามความต้องการของประชาชน ส่วนรวมไม่เอินเอียง หรือจัดสรรเพื่อประโยชน์ของพวกเขาพองตนเอง ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน^๕ การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^๖ ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย จากข้อความข้างต้นผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ ดังแผนภาพ

^๔ สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.นิเทศ สนั่นนารี, รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์หนองคาย, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๕ สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.อนุวัต กระสังข์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย มจร.วังน้อย, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๖ สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.วสันต์ ศรีสอาด, อาจารย์ประจำหลักสูตร รปม.มจร.วิทยาเขตขอนแก่น, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

แผนภาพที่ ๔.๖ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักไตรสิกขาบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล

จากแผนภาพอธิบายได้ว่า การส่งเสริมความโปร่งใสในระบบการบริหารงาน อปท. ด้วยหลักพุทธธรรม คือไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วยศีล สมาธิ ปัญญา โดยนำมาบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ และจากนั้นนำไปประยุกต์ใช้กับระบบการบริหารงาน อปท. ในด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารเงิน และด้านการบริหารคน เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

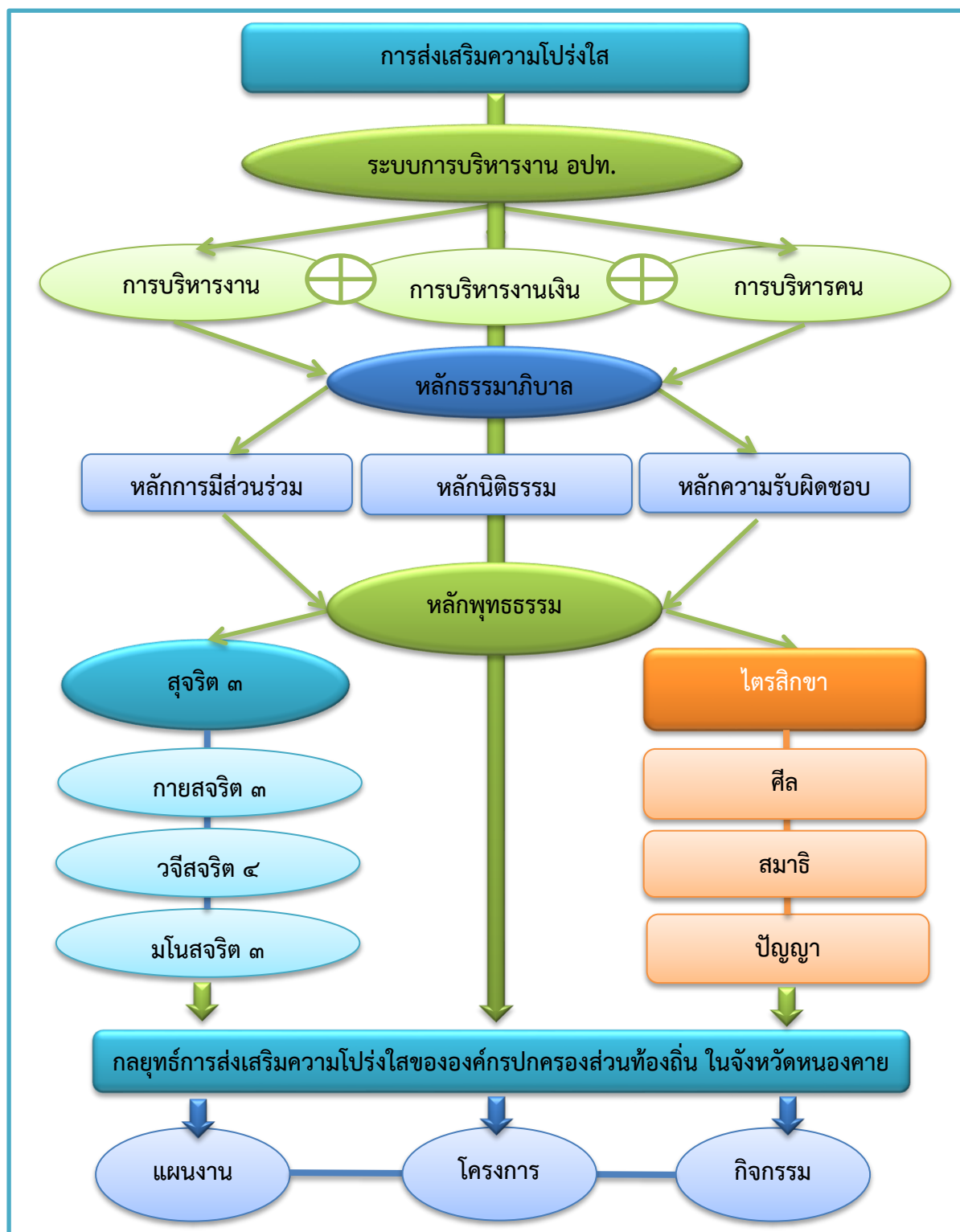
๔.๓.๓ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม

การส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงาน อปท. ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม เป็นแนวทางการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม เพราะในปัจจุบันการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรต้องเกิดจากควบคุมตนเอง ด้วยคุณธรรม จริยธรรมให้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ให้ถูกต้อง มีการตรากฎระเบียบข้อบังคับเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม^{๑)} มีการความตระหนักในหน้าที่ของตนเอง เพื่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน มีการสร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นกับประชาชนในการตรวจสอบ แผนงาน โครงการต่างๆ ให้มีระบบ มีความโปร่งใส ชัดเจน ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อให้เกิดสังคมคุณธรรม

จากข้อความข้างต้นผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ ดังแผนภาพ

---

^{๑)} สอนทนากลุ่มเฉพาะ พระราชนิพนธ์ วิสารโท,ผศ.,ดร., รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์หนองคาย, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

แผนภาพที่ ๔.๗ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคายด้วยหลักธรรมาภิบาลบูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม

จากแผนภาพอธิบายได้ว่า รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักธรรมาภิบาลบูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม โดยการนำหลักสุจริต ๓ อันประกอบด้วย กายสุจริต วาจาสุจริต มโนสุจริต และหลักไตรสิกขา อันประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา มาบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน อปท. ใน ๓ ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงานเงิน และด้านการบริหารคน เพื่อเป็นการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

๔.๓.๔ กลยุทธ์การบริหารเพื่อการส่งเสริมความโปร่งใสในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยหลักธรรม ทั้งหลักไตรสิกขาและสุจริต ๓

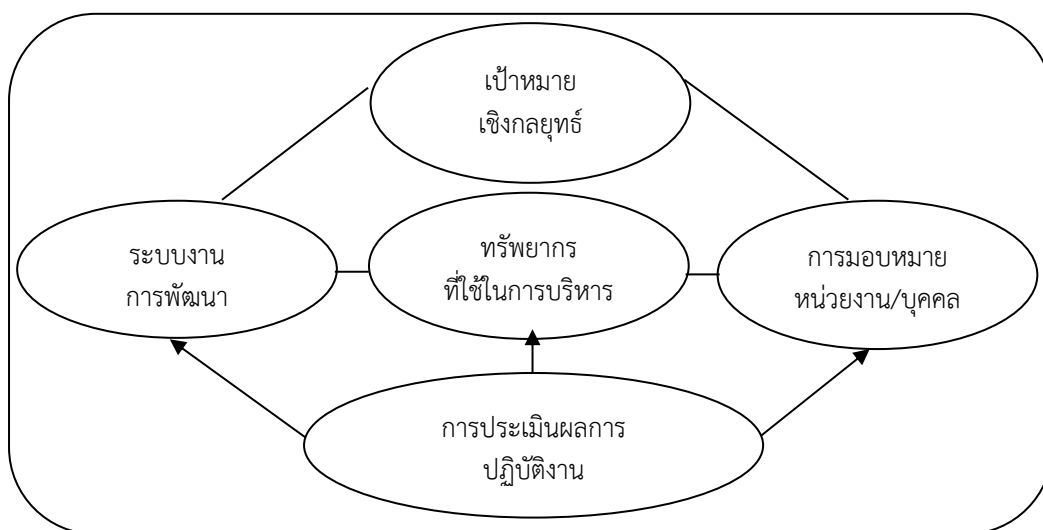
ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์กระบวนการสร้างกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ณ โรงแรมบุศยรินทร์ อ.เมืองหนองคาย จ.หนองคาย ในวันที่เสาร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ คม ๒๕๖๐ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ๑๒ รูป/คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี เทศบาลเมือง ๒ คน นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบล ๒ คน ปลัดเทศบาลตำบล จำนวน ๑ คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน สมาชิกสภาจังหวัด ๑ คน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน ๓ คน และพระภิกษุสงฆ์ จำนวน ๒ รูป ด้วยกระบวนการวิภาควิธี (Dialectic Process) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการจัดกลุ่มข้อมูล เนื้อหา เป็น ๓ รูปแบบ ทั้งข้อมูลเชิงข้อเสนอ (Thesis) เชิงปฏิเสธ (Anti Thesis) และข้อมูลเชิงสรุป/สังเคราะห์ (Synthesis) ในทุกมิติของประเด็นการวิจัย ซึ่งจะทำให้กระบวนการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลมีความรอบคอบ รอบด้านในทุกมุมมองของประเด็นสำคัญของการวิจัย แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์ตามกระบวนการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา

ผลการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า การสร้างกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ต้องมีกระบวนการกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์การจัดการ การกำหนดวิธีการ หรือกระบวนการในการปฏิบัติ ตลอดจนจัดสรรทรัพยากรเพื่อการจัดการ ตามบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคลากร และหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีการวัดและประเมินผล ดังนี้

ประเด็นกลยุทธ์หลัก การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

การจัดการเชิงกลยุทธ์ มีข้อสรุปของการประชุมกลุ่ม มีรูปแบบดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๘ กระบวนการกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา

๑. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย
  - ๑.๑ ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ผู้บริหารของ อปท.จะต้องมีความมุ่งมั่น สนับสนุน และเป็นผู้นำในการดำเนินการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง^๘
  - ๑.๒ นโยบายการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ต้องชัดเจนและต่อเนื่อง มีเป้าหมาย ตัวชี้วัดและการประเมินผลการดำเนินการ^๙
  - ๑.๓ อปท.ต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เทียบเท่ากับนโยบายด้านอื่น มีระบบการบริหารจัดการวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา^{๑๐}

^๘ สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.เรียงดาว ทวะชาติ, ผู้อำนวยการหลักสูตร รปม. มจร.วิทยาเขตขอนแก่น, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^๙ สทนากลุ่มเฉพาะ นายประพาส นครภักดี, นายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองท่าบ่อ, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๐} สทนากลุ่มเฉพาะ นายวีระศักดิ์ ศรีอ่อน, นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลบ้านเตือ, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

๑.๔ การมีส่วนร่วมระหว่าง อปท. กับ ประชาชน เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของร่วมกัน
ถึงจะสามารถตอบสนองความต้องการของทั้งสองฝ่ายได้^{๑๑}

การกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกระบวนการ ดังนี้

๑. กำหนดวิสัยทัศน์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. (๑ วิสัยทัศน์)

๒. กำหนดพันธกิจ การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. (๓ ประการ)

๓. กำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. (๙ ข้อ)

๔. กำหนดกระบวนการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท.

๔.๑ การบริหารการจัดการเชิงกลยุทธ์ (๙ กลยุทธ์)

๔.๒ วิธีการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์

๔.๓ การวางแผนเตรียมการด้วยทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงาน

๔.๔ การวางแผนและกำหนดบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงานของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๔.๕ การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

๔.๖ กระบวนการวัด ประเมินผล ความสำเร็จ

ผลการสนทนากลุ่มได้สาระสำคัญดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ของ อปท. ด้านการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา

**“พุทธธรรมนำท้องถิ่นไทย สร้างเสริมความโปร่งใส
สร้างงานคุณภาพ สร้างสังคมคุณธรรม”**

๒.พันธกิจ : การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท.

๒.๑ อปท. มีบทบาท ในการบริหารงานทุกมิติให้มีความโปร่งใสเพิ่มขึ้น

๒.๒ อปท. มีความรับผิดชอบ ในการบริหารจัดการงบประมาณให้มีความโปร่งใสเพิ่มขึ้น

๒.๓ อปท. มีหน้าที่ ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความโปร่งใสเพิ่มขึ้น

^{๑๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายสุรชาติ บรศักดิ์ , ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

๓. เป้าหมายเชิงกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๑ เพื่อให้ ระบบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา

๓.๒ เพื่อให้ ระบบการบริการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา

๓.๓ เพื่อให้ ระบบงานบริหารจัดการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา

๔. กระบวนการดำเนินการเชิงกลยุทธ์

๔.๑ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์

อปท. ควรมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการ อปท. ให้เป็นองค์กรที่มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ดังนี้

๑) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในการบริหารงานด้วยความเที่ยงตรงและมั่นคง^{๑๒}

๒) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในงานบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่คดโกง^{๑๓}

๓) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในพัฒนาบุคคลากรด้วยความเสมอภาคและไม่อคติเอนเอียง^{๑๔}

๔) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบในการบริหารงานด้วยการส่งเสริมสัมมาอาชีวะ^{๑๕}

๕) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบในการบริหารงบประมาณเพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิต^{๑๖}

^{๑๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.นิเทศ สนั่นนารี, รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์หนองคาย, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาประทีป อภิวัตตโน, ป.ธ.๙, ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มจร. วิทยาเขตหนองคาย, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ จำอากาศเอกสุรชิต พิสัยพันธ์, ปลัดเทศบาลตำบลวัดธาตุ, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายธนวัต หล่มศรี, นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองสองห้อง, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.อนุวัต กระสังข์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย มจร.วังน้อย, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

๖) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบในการอยู่ร่วมของคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม^{๑๗}

๗) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมปฏิบัติ^{๑๘}

๘) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม^{๑๙}

๙) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม^{๒๐}

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากผลการทำสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ได้ดังนี้

๑. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในการบริหารงานด้วยความเที่ยงตรงและมั่นคง

๑.๑ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

๑) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมมาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) เพื่อแก้ปัญหาการทุจริต และประพฤติมิชอบในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ กระบวนการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน

ขั้นที่ ๒ ฝึกอบรมเพิ่มสมรรถนะจิต ด้วยการปลูกฝังจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ สร้างแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของคนในองค์กรโดยยึดระเบียบกติกาในการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ ๔ ประเมินความสำเร็จด้วยความพึงพอใจของบุคลากร และผู้มารับบริการ

^{๑๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายวีระศักดิ์ ศรีอ่อน, นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลบ้านเตื่อ, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.เรียงดาว ทวะชาติ, ผู้อำนวยการหลักสูตร รปม. มจร.วิทยาเขตขอนแก่น, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายสุรชาติ บรรคักดิ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๒๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายสุรียา พรหมโคตร, สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (ส.จ.), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

๑.๓ การวางแผนเตรียมการด้านทรัพยากรต่างๆที่ต้องใช้ในการจัดการ ดังนี้

- ๑) ห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม
- ๒) คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม
- ๔) แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ
- ๕) ข้อมูลด้านการบริหารงานและการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ

๑.๔ การมอบหมายบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงาน หรือบุคคล ในการดำเนินกลยุทธ์

- ๑) มอบหมายให้ กองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดอบรมบุคลากรทั้งหมด ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรม
- ๒) มอบหมายให้ สำนักปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งบุคลากร และตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมในการอบรม
- ๓) มอบหมายให้ แผนกประชาสัมพันธ์ แผนงาน โครงการ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๕ แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม

- ๑) แผนงานการส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในการบริหารงานด้วยความเที่ยงตรงและมั่นคง

สาระสำคัญของแผนงาน	วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	วิธีการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ
๑.สร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักพุทธธรรม และหลักนิติธรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้สำหรับบริหารงาน เพื่อให้ผู้บริหาร สมาชิกสภา ข้าราชการ พนักงาน อปท. ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างมีความรู้ความเข้าใจและมี	๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมมาประยุกต์ใช้ในบริหารงานให้กับผู้บริหาร สมาชิกสภา ข้าราชการ พนักงาน อปท. ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ๒. เพื่อแก้ปัญหาการทุจริต และประพฤติมิชอบในองค์กรอย่างมี	ดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นโดยวิธีการ ดังนี้ ๑. ฝึกอบรม ๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการ / สัมมนา ๓. วางมาตรการจูงใจและลงโทษ	พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๑	งบ อปท. ส่วนการศึกษาอบรม

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่	ประสิทธิภาพ			
--------------------------------	-------------	--	--	--

๒) โครงการ / กิจกรรม การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในการบริหารงานด้วยความเที่ยงตรงและมั่นคง

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตโครงการ)	งบประมาณและที่มา	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑.อบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา	เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่	ผู้อบรมผ่านแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในการบริหารงาน	ส่วนการศึกษา
๒.โครงการฝึกอบรมศึกษาดูงาน อปท.ที่ได้รับรางวัล ธรรมมาภิบาล	เพื่อสร้างแรงจูงใจในการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา มาใช้ในการบริหารงาน	ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดแรงจูงใจในการนำความโปร่งใสเชิงพุทธมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในองค์กร	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	องค์กรได้รับรางวัลธรรมมาภิบาลดีเด่น	ส่วนการศึกษา
๓.โครงการจัดทำวารสาร อปท.	เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และกิจกรรมต่างๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา	ประชาชน และบุคลากร ได้ทราบข่าวสารความรู้ และคุณค่า ของการบริหารงานด้วยความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา	๕๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ประชาชนและองค์กรปกครองท้องถิ่น ร่วมคิดร่วมสร้าง ความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาให้เกิดขึ้นชุมชน	ฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑.๖ การวัดและประเมินผล เชิงกลยุทธ์

๑) ร้อยละของความเข้าใจและการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร

๒) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ

๒. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในงานบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่คดโกง

๒.๑ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

๑) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) เพื่อขยายช่องทางการรับรู้ในข้อบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก่ประชาชน และเพิ่มประสิทธิผลในการให้บริการข้อมูลด้านงบประมาณ

๒.๒ กระบวนการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ

ขั้นที่ ๒ ผูกอบรมเพิ่มคุณภาพจิต ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึก มโนธรรมความกล้าและละอายต่อบาป

ขั้นที่ ๓ สร้างแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของคนในองค์กรโดยยึดระเบียบกติกาในการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ ๔ ประเมินความสำเร็จด้วยความพึงพอใจของบุคลากร และผู้มารับบริการ

๒.๓ การวางแผนเตรียมการด้านทรัพยากรต่างๆที่ต้องใช้ในการจัดการ ดังนี้

๑) ห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรมและฝึกปฏิบัติธรรม

๒) คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม

๓) จัดทำ Web Site บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติของ อปท.

๔) แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ

๕) ข้อมูลด้านงบประมาณ และการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ

๒.๔ การมอบหมายบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงาน หรือบุคคล ในการดำเนินกลยุทธ์

๑) มอบหมายให้กองการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดอบรมบุคลากรทั้งหมด ให้มีความรู้ความเข้าใจในความโปร่งใสตามแนวทางพระพุทธศาสนา

๒) มอบหมายให้สำนักปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งบุคลากร และตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมในการอบรม

๒.๕ แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม

๑) แผนงานการส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในงานบริหาร
งบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่คดโกง

สาระสำคัญของแผนงาน	วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	วิธีการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ
๑.ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรม (สมาธิ-มโนสุจริต) และหลักนิติธรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้งานบริหารจัดการ งบประมาณเพื่อให้ผู้บริหาร สมาชิกสภาข้าราชการ พนักงาน อปท. ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้บริการ ข้อมูลได้อย่างทั่วถึง และรวดเร็ว	๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารจัดการงบประมาณ ให้กับผู้บริหาร สมาชิกสภาข้าราชการ พนักงาน อปท. ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง ในงานบริการข้อมูลอย่างมีคุณภาพ ๒. เพื่อแก้ปัญหาความไม่เสมอภาคใน ออก ข้อบัญญัติด้านงบประมาณของ อปท.	ดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นโดยวิธีการ ดังนี้ ๑. ฝึกอบรมเรื่องความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาในงานบริการข้อมูลงบประมาณ ๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการ ๓. จัดทำ Web Site การบริการข้อมูล	พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๑	งบ อปท. ส่วนการศึกษาอบรม

๒) โครงการ / กิจกรรม การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในงาน
บริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่คดโกง

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต โครงการ)	งบประมาณ และที่มา	ผลลัพธ์ ที่คาดว่าจะ จะได้รับ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
๑.อบรมเชิง ปฏิบัติการในการ ส่งเสริมความ โปร่งใสตามแนว พระพุทธศาสนา ในการให้บริการ ข้อมูลงบประมาณ และข้อบัญญัติ	เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจใน การนำหลัก ความโปร่งใส ตามแนว พระพุทธศาสนา มาใช้ในการ บริการให้ข้อมูล งบประมาณ และข้อบัญญัติ	ผู้อบรมผ่าน แบบทดสอบ ความรู้ความ เข้าใจหลักความ โปร่งใสตามแนว พระพุทธศาสนา	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้รับการอบรมมี ความเข้าใจและนำ ความโปร่งใสตาม แนว พระพุทธศาสนามา ปรับใช้ในการ บริการข้อมูล งบประมาณและ ข้อบัญญัติ	ส่วน การศึกษา
๒.โครงการ ประชุมเชิง ปฏิบัติการ ระหว่างเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ และประชาชน	เพื่อสร้างความรู้ เข้าใจร่วมกัน ระหว่าง เจ้าหน้าที่และ ประชาชนใน การนำความ โปร่งใสเชิงพุทธ มาใช้ในการ บริการข้อมูล งบประมาณ และข้อบัญญัติ	ผู้เข้าร่วม โครงการเกิด ความรู้ ความ เข้าใจในการนำ ความโปร่งใส เชิงพุทธเป็น แนวทางในการ ให้บริการข้อมูล แก่ประชาชน	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	อปท.และ ประชาชน ร่วมมือ กันแก้ปัญหาการ บริการข้อมูล งบประมาณ และ ข้อบัญญัติอย่าง ตรงจุด และ ต่อเนื่อง	ส่วน การศึกษา
๓.โครงการจัดทำ Web Site บริการให้ข้อมูล งบประมาณและ ข้อบัญญัติ อปท	เพื่อเผยแพร่ ความรู้ความ เข้าใจ และ กิจกรรมต่างๆ ผ่าน อินเทอร์เน็ต	ประชาชน และ บุคลากร ได้ ทราบข่าวสาร ความรู้ และรับ บริการข้อมูล งบประมาณ และข้อบัญญัติ ด้วยความเสมอ ภาค	๕๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ประชาชน เกิด ความเข้าใจ ใน กระบวนการ ขั้นตอน ต่างๆ ใน การบริการข้อมูล งบประมาณและ ข้อบัญญัติอย่าง ชัดเจน	ประชา สัมพันธ์

๒.๖ การวัดและประเมินผล เชิงกลยุทธ์

- ๑) ร้อยละของความเข้าใจและการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในการให้บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติของบุคลากร
- ๒) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ
- ๓) ร้อยละความพึงพอใจของผู้ใช้ Web Site บริการ ของอปท.

๓. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้วยความเสมอภาคและไม่อคติเอนเอียง

๓.๑ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

- ๑) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) เพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่บุคลากร และเพิ่มประสิทธิผลในการให้บริการด้านต่างๆ แก่ประชาชน

๓.๒ กระบวนการดำเนินงาน

- ขั้นที่ ๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ขั้นที่ ๒ ฝึกอบรมด้วยการปลูกฝัง จิตสำนึกสาธารณะ
- ขั้นที่ ๓ สร้างแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของคนในองค์กรโดยยึดระเบียบกติกากในการปฏิบัติงาน
- ขั้นที่ ๔ ประเมินความสำเร็จด้วยความพึงพอใจของบุคลากร และผู้มารับบริการ

๓.๓ การวางแผนเตรียมการด้านทรัพยากรต่างๆที่ต้องใช้ในการจัดการ ดังนี้

- ๑) ห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรมและฝึกปฏิบัติธรรม
- ๒) คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม
- ๓) จัดทำ Web Site บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติของ อปท.
- ๔) แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ
- ๕) ข้อมูลด้านบุคลากร และการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ

๓.๔ การมอบหมายบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงาน หรือบุคคล ในการดำเนินกลยุทธ์

- ๑) มอบหมายให้กองการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดอบรมบุคลากรทั้งหมด ให้มีความรู้ความเข้าใจในความโปร่งใสตามแนวทางพระพุทธศาสนา
- ๒) มอบหมายให้สำนักปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งบุคลากร เข้าร่วมในการอบรม

๓.๕ แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม

๑) แผนงานการส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้วยความเสมอภาคและไม่อคติเอนเอียง

สาระสำคัญของแผนงาน	วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	วิธีการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ
๑. ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรม (ปัญญาและมโนสุจริต) และหลักนิติธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาบุคลากรข้าราชการ พนักงาน อปท. ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างมีความรู้ความเข้าใจและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่	๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ข้าราชการ พนักงาน อปท. ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง ๒. เพื่อความสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่และเพิ่มประสิทธิภาพในงานบริการด้านต่างๆ ของ อปท.	ดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นโดยวิธีการ ดังนี้ ๑. ฝึกอบรมส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาในสายงานสนับสนุน	พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๑	งบ อปท. ส่วนการศึกษาอบรม

๒) โครงการ / กิจกรรม การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้วยความเสมอภาคและไม่อคติเอนเอียง

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตโครงการ)	งบประมาณและที่มา	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑. อบรมการสร้างความรู้ความเข้าใจในโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาในการพัฒนาบุคลากร	เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา มาพัฒนาบุคลากร	ผู้อบรมผ่านแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในการพัฒนาบุคลากร	ส่วนการศึกษา

๒.โครงการ สนทนากลุ่ม ย่อย ผู้บริหาร หัวหน้า หน่วยงาน บุคลากรผู้เข้า อบรม	เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจใน การนำความ โปร่งใสตามแนว พระพุทธศาสนา มาใช้พัฒนา บุคลากร	ผู้เข้าร่วมโครงการ นำความโปร่งใส ตามแนว พระพุทธศาสนา เป็นแนวทางใน พัฒนาบุคลากรใน ส่วนงานด้าน ต่างๆ	๕๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความเข้าใจ สามารถนำความ โปร่งใสตามแนว พระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในการ พัฒนาบุคลากรได้	ส่วนการศึกษา
๓.โครงการ จัดทำ Web Site	เพื่อเผยแพร่ ความรู้ความ เข้าใจ และ กิจกรรมต่างๆ ผ่าน อินเทอร์เน็ต	บุคลากรและ ประชาชนมี ความรู้ความ เข้าใจในการนำ ความโปร่งใสตาม แนว พระพุทธศาสนา ไปประยุกต์ใช้ใน พัฒนาบุคลากร	๕๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	บุคลากรมี แรงจูงใจเชิงบวก ในการปฏิบัติ หน้าที่และ ประชาชนมีความ พอใจในการรับ บริการด้านต่างๆ ของ อปท.	ประชา สัมพันธ์

๓.๖ การวัดและประเมินผล เชิงกลยุทธ์

- ๑) ร้อยละของความเข้าใจ และการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในงานพัฒนาบุคลากร
- ๒) ร้อยละความพึงพอใจของบุคลากร
- ๓) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ

๔) กลยุทธ์การสร้างความรู้ความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบในการบริหารงาน ด้วยการส่งเสริมสัมมาอาชีพ

๔.๑ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

- ๑) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อประยุตต์ใช้ในการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาร่วมกันของบุคลากร และประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๒ กระบวนการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อประยุตต์ใช้ในการบริหารงาน

ขั้นที่ ๒ อบรมเชิงปฏิบัติการในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความ
รับผิดชอบมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน

ขั้นที่ ๓ สร้างแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน การปฏิบัติหน้าที่โดยยึดความ
รับผิดชอบตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงานร่วมกันระหว่างองค์กรและประชาชน

ขั้นที่ ๔ ประเมินด้วยความสำเร็จของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ

๔.๓ การวางแผนเตรียมการด้านทรัพยากรต่างๆ ที่ต้องใช้ในการจัดการ ดังนี้

- ๑) ห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม
- ๒) คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม
- ๓) สถานที่จัดนิทรรศการ
- ๔) แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ

๔.๔ การมอบหมายบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงาน หรือบุคคล ในการดำเนิน

กลยุทธ์

๑) มอบหมายให้ส่วนการศึกษา เปิดอบรมบุคลากรทั้งหมด ให้มีความรู้
ความเข้าใจในความรับผิดชอบต่อแนวพระพุทธศาสนา

๒) มอบหมายให้สำนักปลัด ส่งบุคลากร และตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมใน
การอบรม

๓) มอบหมายให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ติดต่อประสานงาน โรงเรียนในชุมชนเพื่อ
จัดนิทรรศการการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม

๔.๕ แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม

๑) แผนงานการสร้างความรู้ความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อในการบริหารงาน ด้วยการส่งเสริมสัมมาอาชีวะ

สาระสำคัญของแผนงาน	วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	วิธีการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ
๑.สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความศรัทธา ให้บุคลากร ประชาชน และเยาวชน ในการยึดความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงาน กิจกรรมโครงการ และการอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ด้วยการประกอบสัมมาอาชีวะ	๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ ของ อปท. ๒. เพื่อสร้างความรู้รับผิดชอบต่อร่วมกันของบุคลากร ประชาชน เยาวชน และหน่วยงานต่างๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกันและการอยู่ร่วมกัน	ดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นโดยวิธีการ ดังนี้ ๑. ฝึกอบรม ๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการ ๓. จัดนิทรรศการร่วมคิดรับผิดชอบต่อ มีสัมมาอาชีวะสร้างสรรค์ต่อชุมชน	พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๑	งบ อปท. ส่วนการศึกษาอบรม

๒) โครงการ / กิจกรรม การสร้างความรู้ความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อในการบริหารงาน ด้วยการส่งเสริมสัมมาอาชีวะ

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตโครงการ)	งบประมาณและที่มา	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑.อบรมการสร้างความรู้ความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงานของบุคลากร	เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา มาใช้ในการบริหารงาน โครงการ กิจกรรม ต่างๆ ของ อปท.	ผู้อบรมผ่านแบบทดสอบ ความรู้ความเข้าใจความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้	ส่วนการศึกษา

เยาวชน และประชาชนที่เกี่ยวข้อง				ในงานบริหารงาน	
๒.โครงการนิทรรศการเยาวชนคนรุ่นใหม่ รู้ รับผิดชอบ ต่อ ตน และสังคม	เพื่อสร้างแรงจูงใจในการนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนามาใช้ในงานบริหารชีวิตและบริหารชุมชน	เยาวชน เกิดแรงจูงใจในการนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการบริหารชีวิตและร่วมกันพัฒนาชุมชน	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	เยาวชนรุ่นใหม่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนต่อไป	ส่วนสวัสดิการและสังคม
๓.โครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน	เพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะด้านอาชีพและเพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพเป็นการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือนเป็นการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อชุมชนด้วยการประกอบสัมมาอาชีพ	มีความรู้ความรู้อาชีพและมีโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์รับผิดชอบต่อชุมชน	๕๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ประชาชน เยาวชน และอปท. มีความรับผิดชอบต่ออยู่กันภายในชุมชนผ่านการทำงานโดยการประกอบสัมมาอาชีพ	ฝ่ายประชาสัมพันธ์

๔.๖ การวัดและประเมินผล เชิงกลยุทธ์

- ๑) ร้อยละของความเข้าใจ และการนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนามาใช้ในบริหารงานของบุคลากร
- ๒) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๓) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมนิทรรศการ
- ๔) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการอบรมอาชีพเสริม

๕. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อในการบริหารงบประมาณเพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิต

๕.๑ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

- ๑) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) เพื่อสร้าง ความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา ร่วมกันของบุคลากร และประชาชนในการบริหารจัดการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๒ กระบวนการดำเนินงาน

- ขั้นที่ ๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ
- ขั้นที่ ๒ อบรมเชิงปฏิบัติการในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ
- ขั้นที่ ๓ สร้างแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน การปฏิบัติหน้าที่โดยยึดความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงบประมาณร่วมกันระหว่างองค์กรและประชาชน
- ขั้นที่ ๔ ประเมินด้วยความสำเร็จของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ

๕.๓ การวางแผนเตรียมการด้านทรัพยากรต่างๆ ที่ต้องใช้ในการจัดการ ดังนี้

- ๑) ห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม
- ๒) คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม
- ๓) สถานที่ศึกษาดูงาน อปท.ดีเด่น ด้านบริหารจัดการงานงบประมาณ
- ๔) แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ

๕.๔ การมอบหมายบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงาน หรือบุคคล ในการดำเนินกลยุทธ์

- ๑) มอบหมายให้ส่วนการศึกษาเปิดอบรมบุคลากรทั้งหมด ให้มีความรู้ความเข้าใจในความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา
- ๒) มอบหมายให้สำนักปลัดส่งบุคลากร และตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมในการอบรม
- ๓) มอบหมายให้สำนักปลัดประสานงาน อปท.ที่ได้รับรางวัลเพื่อศึกษาดูงาน

๕.๕ แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม

๑) แผนงานการส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบในการบริหารงบประมาณ เพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิต

สาระสำคัญของแผนงาน	วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	วิธีการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ
๑.ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจในความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อให้ข้าราชการ พนักงาน อปท. ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ในงานบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ งานบริหารจัดการงบประมาณ ๒. เพื่อสร้างแนวทางการปฏิบัติร่วมกันของบุคลากร ประชาชน และหน่วยงานต่างๆ ในการเป็นผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	ดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น โดยวิธีการ ดังนี้ ๑. ฝึกอบรม ๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการ ๓. ศึกษาดูงาน อปท. ดีเด่น	พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๑	งบ อปท. ส่วนการศึกษาอบรม

๒) โครงการ / กิจกรรม การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อในการบริหารงบประมาณเพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิต

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตโครงการ)	งบประมาณและที่มา	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑.อบรมเชิงปฏิบัติในการสร้างความรับผิดชอบต่อเชิงพุทธของบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบ	เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารจัดการงบประมาณของอปท.	ผู้อบรมผ่านแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำความรับผิดชอบต่อเชิงพุทธมาปรับใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ	ส่วนการศึกษา

๒.ประชุมเชิงปฏิบัติกร ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการงบประมาณโดยตรง ผู้นำชุมชน และประชาชนที่สนใจ	เพื่อรับรู้ รับทราบถึง ปัญหา กระบวนการในการให้บริหารจัดการ และรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน	ผู้เข้าร่วมประชุม มีสำนึกในการร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ของตนในการบริหารจัดการงบประมาณ	๕๐,๐๐๐	องค์กรและชุมชนมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	สำนักปลัด
๓.โครงการฝึกอบรมศึกษาดูงาน อปท.ที่ได้รับรางวัล ธรรมาภิบาล	เพื่อสร้างแรงจูงใจในการนำความรับผิดชอบต่อพระพุทธานามาใช้บริหารจัดการงบประมาณขององค์กร	ผู้เข้าร่วมโครงการ เกิดแรงจูงใจในการนำความรับผิดชอบต่อพระพุทธานามเป็นแนวทางในงานบริหารจัดการงบประมาณของอปท.	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	องค์กรได้รับรางวัล ธรรมาภิบาล ดีเด่น	สำนักปลัด

๕.๖ การวัดและประเมินผล เชิงกลยุทธ์

- ๑) ร้อยละของความเข้าใจ และการนำความรับผิดชอบต่อพระพุทธานามมาใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ ในด้านต่างๆ ของอปท.

๖.กลยุทธ์การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อคน ชุมชน และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

๖.๑ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

- ๑) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อประยุกต์ใช้ในการบริหารคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
- ๒) เพื่อสร้างความรู้รับผิดชอบต่อพระพุทธานามร่วมกันของบุคลากร และประชาชนในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖.๒ กระบวนการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบมาประยุกต์ใช้ในการบริหารคน สังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

ขั้นที่ ๒ อบรมเชิงปฏิบัติการในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบมาประยุกต์ใช้ในการบริหารคน สังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

ขั้นที่ ๓ สร้างแนวทางการดำเนินงาน การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันโดยยึดความรับผิดชอบต่อแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ระหว่างองค์กรและประชาชน

ขั้นที่ ๔ ประเมินด้วยความสำเร็จของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ

๖.๓ การวางแผนเตรียมการด้านทรัพยากรต่างๆ ที่ต้องใช้ในการจัดการ ดังนี้

- ๑) ห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม
- ๒) คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม
- ๓) ชุมชนและแหล่งธรรมชาติ เพื่อใช้เป็นสถานที่กรณีศึกษาดูงาน
- ๔) แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ

๖.๔ การมอบหมายบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงาน หรือบุคคล ในการดำเนินกลยุทธ์

๑) มอบหมายให้ส่วนการศึกษาดำเนินการเปิดอบรมบุคลากรทั้งหมด ให้มีความรู้ ความเข้าใจในความรับผิดชอบต่อแนวพระพุทธศาสนา

๒) มอบหมายให้สำนักปลัดส่งบุคลากร และตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมในการอบรม

๓) มอบหมายให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ประสานงานชุมชนใกล้แหล่งธรรมชาติ เข้าร่วมพูดคุยปรึกษาหารือแนวทางการอยู่ร่วมกันระหว่างคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

๖.๕ แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม

๑) แผนงานการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

สาระสำคัญของแผนงาน	วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	วิธีการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ
๑. เสริมสร้างการอยู่ร่วมกันระหว่างคน ชุมชนและธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างมีความรับผิดชอบต่อ ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ มีกิจกรรม โครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการบริหารคน ชุมชนและธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของ อปท. ๒. เพื่อสร้างความรู้ความรับผิดชอบต่อร่วมกันของบุคลากร ประชาชน และชุมชนในการพัฒนาคนและอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติ	ดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น โดยวิธีการ ดังนี้ ๑. ฝึกอบรม ๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการ ๓. ศึกษาดูงานชุมชนและแหล่งธรรมชาติ ตัวอย่าง	พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑	งบ อปท. ส่วนการศึกษาอบรม

๒) โครงการ / กิจกรรม การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารคน ชุมชนและสิ่งแวดล้อม

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตโครงการ)	งบประมาณและที่มา	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑.อบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างความรู้ความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาคน ชุมชนและธรรมชาติ	เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา มาสนับสนุนส่งเสริม โครงการกิจกรรมการ	ผู้อบรมผ่านแบบทดสอบ ความรู้ความเข้าใจความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในงานสนับสนุนส่งเสริมโครงการ	ส่วนการศึกษา

สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	พัฒนาเชิงอนุรักษ์ต่างๆ ของ อปท.			พัฒนาเชิงอนุรักษ์ของอปท.	
๒.โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้นำชุมชน ในการเป็นแกนนำในการประสานงานหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน	เพื่อสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชนในการแก้ปัญหา ตรวจสอบ และสนับสนุนแนวทางพัฒนาเชิงอนุรักษ์ตามโครงการกิจกรรมต่างๆของชุมชน	ผู้เข้าร่วมประชุมถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ และปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชนของตน เพื่อร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาคนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกัน	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	เกิดเครือข่ายการพัฒนาคน ชุมชน และธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่เข้มแข็ง	สำนักปลัด
๓.โครงการศึกษาดูงานชุมชนและแหล่งธรรมชาติ ตัวอย่าง	เพื่อสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างรับผิดชอบระหว่างคน ชุมชน และธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	ประชาชนและชุมชนใกล้เคียง ธรรมชาติเข้าร่วมพูดคุยปรึกษาหารือ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ต่อไป	๕๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	คนในชุมชนร่วมแรง ร่วมใจกันดูแลชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ส่วนสวัสดิการและสังคม

๖.๖ การวัดและประเมินผล เชิงกลยุทธ์

- ๑) ร้อยละของความเข้าใจและการนำความรับผิดชอบ ตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในงานบริหารของบุคลากร
- ๒) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
- ๓) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชน ชุมชนผู้เข้าร่วมโครงการพูดคุยปรึกษาแนวทางการพัฒนาคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

๗. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงานโดยร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมปฏิบัติ

๗.๑ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

- ๑) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักการมีส่วนร่วม มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาของบุคลากร และประชาชนในการบริหารงานพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๗.๒ กระบวนการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๑ สร้างความรู้ และความเข้าใจในการนำการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริการงานพัฒนาชุมชน

ขั้นที่ ๒ อบรมเชิงปฏิบัติการในการนำหลักพุทธธรรมและหลักการมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในการบริการงานพัฒนาชุมชน

ขั้นที่ ๓ สร้างแนวทางการดำเนินงาน และปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน โดยยึดหลักการบริการการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาในทุกขั้นตอน

ขั้นที่ ๔ ประเมินความสำเร็จด้วยความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ

๗.๓ การวางแผนเตรียมการด้านทรัพยากรต่างๆที่ใช้ในการจัดการ ดังนี้

- ๑) ห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม
- ๒) คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม
- ๓) ศูนย์การเรียนรู้ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ของคนในชุมชน
- ๔) แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ

๗.๔ การมอบหมายบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงาน หรือบุคคล ในการดำเนินกลยุทธ์

- ๑) มอบหมายให้ส่วนการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดอบรมบุคลากรทั้งหมด ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา
- ๒) มอบหมายให้สำนักปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งบุคลากร และตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมในการอบรม
- ๓) มอบหมายให้ส่วนสวัสดิการและสังคมของ อปท. จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

๗.๕ แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม

๑) แผนงานการส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงานโดยร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมปฏิบัติ

สาระสำคัญของแผนงาน	วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	วิธีการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ
๑.ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของ อปท.และชุมชน ใน การบริหารงานในโครงการ กิจกรรมต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ	๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในบริหารงาน ให้กับพนักงาน อปท. ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง และประชาชน ๒. เพื่อการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของ บุคลากรและประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างต่อเนื่อง	ดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นโดยวิธีการ ดังนี้ ๑. ฝึกอบรม ๒. การสนทนากลุ่มย่อย ผู้นำชุมชน ๓. จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ประจำ อปท.	พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑	งบ อปท. ส่วนการศึกษาอบรม

๒) โครงการ / กิจกรรม การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงานโดยร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมปฏิบัติ

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตโครงการ)	งบประมาณและที่มา	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑.อบรมการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาในการพัฒนาชุมชน	ผู้อบรมผ่านแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำหลักการมีส่วนร่วมเชิงพุทธมาปรับใช้ในการบริหารงาน	ส่วนการศึกษา

๒.โครงการ สนทนากลุ่ม ย่อย แลกเปลี่ยน ความรู้ใน การบริหาร ชุมชนร่วมกัน	เพื่อสร้างแรงจูงใจ การนำหลักการมี ส่วนร่วมตามแนว พระพุทธศาสนามาใช้ ในการบริหารงาน พัฒนาชุมชน	ผู้เข้าร่วมการ สนทนาเกิดการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประสบการณ์ใน การแก้ปัญหา การบริหารงานที่ เกิดขึ้นและ ร่วมมือกันแก้ไข	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	เกิดชุมชนแห่ง การเรียนรู้	สำนักปลัด
๓.โครงการ จัดทำวารสาร อปท.	เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และ กิจกรรมต่างๆ ใน ร่วมมือกันของ อบต. กับประชาชน ในการ บริหารงานพัฒนา ชุมชน	ประชาชน และ บุคลากร ได้รับ ข่าวสาร ความรู้ และเกิดการ เรียนรู้ร่วมกันใน ชุมชน	๕๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ประชาชนและ อปท. ร่วมคิด ร่วมสร้าง การ พัฒนาให้เกิดขึ้น ในชุมชน	ส่วน การศึกษา

๗.๖ การวัดและประเมินผล เชิงกลยุทธ์

- ๑) ร้อยละของความเข้าใจและการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารงานของบุคลากร
- ๒) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ

๘. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม

๘.๑ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

- ๑) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งประโยชน์ส่วนรวม
- ๒) เพื่อสร้างช่องทางรับรู้ในข้อบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการข้อมูลด้านงบประมาณ ด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาของบุคลากร และประชาชน

๘.๒ กระบวนการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมและหลักการมีส่วนร่วม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ

ขั้นที่ ๒ ฝึกอบรมเพิ่มคุณภาพจิต ด้วยการปลูกฝังจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ สร้างแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของคนในองค์กรและประชาชน

ขั้นที่ ๔ ประเมินความสำเร็จด้วยความพึงพอใจของบุคลากร และผู้มารับบริการ

๘.๓ การวางแผนเตรียมการด้านทรัพยากรต่างๆที่ต้องใช้ในการจัดการ ดังนี้

- ๑) ห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรมและฝึกปฏิบัติธรรม
- ๒) คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม
- ๓) จัดทำ Web Site บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติของ อปท.
- ๔) แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ
- ๕) ข้อมูลด้านงบประมาณ และการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ

๘.๔ การมอบหมายบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงาน หรือบุคคล ในการดำเนิน

กลยุทธ์

๑) มอบหมายให้กองการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดอบรมบุคลากรทั้งหมด ให้มีความรู้ความเข้าใจในความโปร่งใสตามแนวทางพระพุทธศาสนา

๒) มอบหมายให้สำนักปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งบุคลากร และตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมในการอบรม

๘.๕ แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม

๑) แผนงานการส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม

สาระสำคัญของแผนงาน	วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	วิธีการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ
๑.ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรม (สมาธิ-มโนสุจริต) และหลักการมีส่วนร่วมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานบริหารจัดการงบประมาณเพื่อให้ผู้บริหาร สมาชิกสภาข้าราชการ พนักงาน อปท. ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง และประชาชนมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ	๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในงานบริหารจัดการงบประมาณ ให้กับผู้บริหาร สมาชิกสภาข้าราชการ พนักงาน อปท. ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง และประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ๒. เพื่อแก้ปัญหาการไม่มีส่วนร่วมของประชาชนใน ออก ข้อ บัญ ญี ติ ดี ด้ าน งบประมาณของ อปท.	ดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นโดยวิธีการ ดังนี้ ๑. ฝึกอบรมหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาในงานบริการข้อมูลงบประมาณ ๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการ ๓. จัดทำ Web Site การบริการข้อมูล	พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๑	งบ อปท. ส่วนการศึกษาอบรม

๒) โครงการ / กิจกรรม การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วม
ในการบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต โครงการ)	งบประมาณ และที่มา	ผลลัพธ์ ที่คาดว่าจะ จะได้รับ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
๑.อบรมเชิง ปฏิบัติการ หลักการมีส่วน ร่วมตามแนว พระพุทธศาสนา ในการให้บริการ ข้อมูลงบประมาณ และข้อบัญญัติ	เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจใน การนำหลักการ มีส่วนร่วมตาม แนว พระพุทธศาสนา มาใช้ในการ บริการให้ข้อมูล งบประมาณ และข้อบัญญัติ	ผู้อบรมผ่าน แบบทดสอบ ความรู้ความ เข้าใจหลักการมี ส่วนร่วมตาม แนว พระพุทธศาสนา	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้รับการอบรมมี ความเข้าใจและนำ หลักการมีส่วนร่วม ตามแนว พระพุทธศาสนามา ปรับใช้ในการ บริการข้อมูล งบประมาณและ ข้อบัญญัติ	ส่วน การศึกษา
๒.โครงการ ประชุมเชิง ปฏิบัติการ ระหว่างเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ และประชาชน	เพื่อสร้างการมี ส่วนร่วม ระหว่าง เจ้าหน้าที่และ ประชาชนใน การนำหลักการ มีส่วนร่วมตาม แนว พระพุทธศาสนา มาใช้ในการ บริการข้อมูล งบประมาณ และข้อบัญญัติ	ผู้เข้าร่วม โครงการเกิด ความรู้ ความ เข้าใจในการนำ หลักการมีส่วน ร่วมตามแนว พระพุทธศาสนา เป็นแนวทางใน การให้บริการ ข้อมูลแก่ ประชาชน	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	อปท.และ ประชาชน ร่วมมือ กันแก้ปัญหาการ บริการข้อมูล งบประมาณ และ ข้อบัญญัติอย่าง ตรงจุด และ ต่อเนื่อง	ส่วน การศึกษา
๓.โครงการจัดทำ Web Site บริการให้ข้อมูล งบประมาณและ ข้อบัญญัติ อปท	เพื่อเผยแพร่ ความรู้ความ เข้าใจ และ กิจกรรมต่างๆ ผ่าน อินเทอร์เน็ต	ประชาชน และ บุคลากร ได้รู้ ข้อมูล และมี ส่วนร่วมในการ เสนอข้อบัญญัติ เกี่ยวกับ งบประมาณ	๕๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ประชาชน เกิด ความเข้าใจ ใน กระบวนการ ขั้นตอน ต่างๆ ใน การเสนอ ข้อบัญญัติเกี่ยวกับ งบประมาณชัดเจน	ประชา สัมพันธ์

๘.๖ การวัดและประเมินผล เชิงกลยุทธ์

- ๑) ร้อยละของความเข้าใจและการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการให้บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติของบุคลากร
- ๒) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ
- ๓) ร้อยละความพึงพอใจของผู้ใช้ Web Site บริการ ของอปท.

๙. กลยุทธ์การสร้างความรู้ความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม

๙.๑ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

- ๑) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม
- ๒) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรและประชาชนในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม

๙.๒ กระบวนการดำเนินงาน

- ขั้นที่ ๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม
- ขั้นที่ ๒ อบรมเชิงปฏิบัติการในการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม
- ขั้นที่ ๓ สร้างแนวทางการดำเนินงานและปฏิบัติร่วมกันของคนในองค์กร โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม
- ขั้นที่ ๔ ประเมินด้วยความสำเร็จของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ

๙.๓ การวางแผนเตรียมการด้านทรัพยากรต่างๆ ที่ต้องใช้ในการจัดการ ดังนี้

- ๑) ห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม
- ๒) คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม
- ๓) ศูนย์ประสานงานประจำ อปท.
- ๔) แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ

๙.๔ การมอบหมายบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงาน หรือบุคคล ในการดำเนินกลยุทธ์

- ๑) มอบหมายให้ส่วนการศึกษาเปิดอบรมบุคลากรทั้งหมด ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา

๒) มอบหมายให้สำนักปลัดส่งบุคลากร และตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมในการอบรม

๓) มอบหมายให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการระดมความคิดเห็น

๙.๕ แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม

๑) แผนงานการสร้างการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม

สาระสำคัญของแผนงาน	วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	วิธีการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ
๑.เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะ และสร้างสรรค์สังคม	๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะ และสร้างสรรค์สังคม ๒. เพื่อสร้างความร่วมมือของคนในชุมชน ในการพึ่งตนเอง ด้วยการสร้างเครือข่ายของหน่วยงานต่างๆ ที่ทำหน้าที่บริการและสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจในปัญหาเป็นอย่างดี และต่อเนื่อง	ดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น โดยวิธีการ ดังนี้ ๑. ฝึกอบรม ๒. สัมมนา ๓. สร้างชมรม	พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๑	งบ อปท. ส่วนการศึกษาอบรม

๒) โครงการ / กิจกรรม การสร้างการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา
ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม

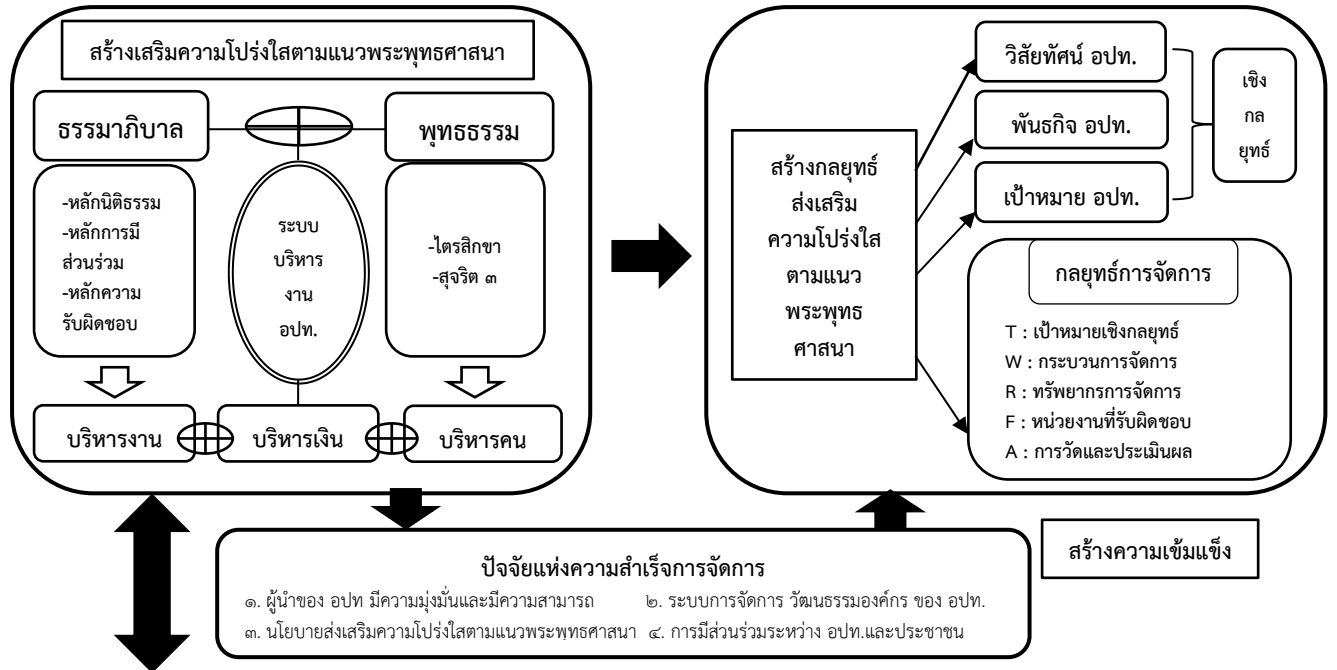
โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตโครงการ)	งบประมาณ และที่มา	ผลลัพธ์ ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
๑.อบรมการสร้าง ความรู้ ความ เข้าใจ จนเกิดเป็น แนวทางการ ปฏิบัติร่วมกันใน การสร้างสรรค ชุมชนด้วยจิต สาธารณะ	เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการ นำหลักการมีส่วน ร่วมตามแนว พระพุทธศาสนาใน การสร้างสรรค ชุมชนด้วยจิต สาธารณะ	ผู้อบรมผ่าน แบบทดสอบ ความรู้ ความ เข้าใจในหลักการ มีส่วนร่วมตาม แนว พระพุทธศาสนา โดยมีจิต สร้างสรรคชุมชน	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้รับการอบรมมี ความเข้าใจและ นำหลักการมี ส่วนร่วมตาม แนว พระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในการ ปฏิบัติงานของ ตนเองอย่างเต็มที่	ส่วนการ ศึกษา
๒.โครงการ สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ปัญหาต่างๆ ของ ผู้ปฏิบัติหน้าที่	เพื่อสร้าง เครือข่าย ในการพัฒนาคน อาชีพ วัฒนธรรม ประเพณี ของ ชุมชน	ผู้เข้าร่วมโครงการ ร่วมคิด ร่วมสร้าง แนวทางในการ พัฒนาและแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่ เกิดขึ้นในชุมชน	๑๐๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ผู้ร่วมสัมมนา สร้างชมรม ต่างๆ ขึ้นใน ชุมชน เช่น ชมรมคนรักบ้าน เกิด	สำนัก ปลัด
๓.โครงการจัดตั้ง ศูนย์ประสานงาน ประจำ อปท.	เพื่อเป็นศูนย์ใน การรับเรื่องร้อง ทุกข์ เป็นฝ่าย ประสานงานของ หน่วยงาน ชมรม อปท. ในการทำ กิจกรรมและ โครงการต่างๆ	อปท. ประชาชน หน่วยงาน และ ชมรมต่างๆ ทำงานไปใน ทิศทางเดียวกัน ด้วยการร่วมแรง ร่วมใจกันของทุก ฝ่าย	๕๐,๐๐๐ (งบ อปท.)	ศูนย์ ประสานงาน ประจำอปท.ที่ สามารถ ตอบสนองความ ต้องการของทุก ฝ่ายได้เป็นอย่างดี	ส่วน สวัสดิการ และสังคม

๙.๖ การวัดและประเมินผล เชิงกลยุทธ์

๑) ร้อยละของความเข้าใจและการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนว
พระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในพัฒนาบุคลากร

๒) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ และหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. ในจังหวัดหนองคาย

กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพุทธ	กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพุทธ	กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพุทธ
<ul style="list-style-type: none"> □ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในการบริหารงาน ด้วยความเที่ยงตรงและมั่นคง □ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อสังคมในการบริหารงาน ด้วยการส่งเสริมสัมมาอาชีพ □ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> □ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในงานบริหารงบประมาณ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่คดโกง □ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อสังคมในการบริหารงบประมาณ เพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิต □ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม 	<ul style="list-style-type: none"> □ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในพัฒนาบุคลากร ด้วยความเสมอภาคและไม่อคติเอียง □ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อสังคมในการอยู่ร่วมกัน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม □ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากร มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม
บริหารงาน	บริหารเงิน	บริหารคน
โครงการ/กิจกรรม	โครงการ/กิจกรรม	โครงการ/กิจกรรม
<ol style="list-style-type: none"> อบรมเชิงปฏิบัติการในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา โครงการฝึกอบรมศึกษาดูงาน อปท.ที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาล โครงการจัดทำวารสาร อปท. 	<ol style="list-style-type: none"> อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อบริการให้ข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติ อปท. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและ ประชาชน โครงการจัดทำ Web Site บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติ อปท. 	<ol style="list-style-type: none"> อบรมการสร้างโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาในการพัฒนาบุคลากร
<ol style="list-style-type: none"> อบรมการสร้างควมรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงานของบุคลากร เยาวชนและประชาชนที่เกี่ยวข้อง โครงการนิทรรศการเยาวชนคนรุ่นใหม่รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม โครงการอบรมส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน 	<ol style="list-style-type: none"> อบรมการสร้างควมรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงานของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการงบประมาณโดยตรง ผู้นำ ชุมชน และประชาชนที่สนใจ โครงการฝึกอบรมศึกษาดูงาน อปท.ที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาล 	<ol style="list-style-type: none"> อบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการพัฒนาคน ชุมชนและธรรมชาติ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้นำ ชุมชน ในการเป็นแกนนำในการประสานงานหน่วยงานต่างๆในชุมชน โครงการศึกษาดูงาน ชุมชนและแหล่งธรรมชาติตัวอย่าง
<ol style="list-style-type: none"> อบรมการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โครงการสนทนากลุ่มย่อย แลกเปลี่ยนความรู้ในการบริหารชุมชนร่วมกัน โครงการจัดทำวารสารของ อปท. 	<ol style="list-style-type: none"> อบรมการสร้างควมรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงานของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการงบประมาณโดยตรง ผู้นำ ชุมชน และประชาชนที่สนใจ โครงการฝึกอบรมศึกษาดูงาน อปท.ที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาล 	<ol style="list-style-type: none"> อบรมเชิงความรู้ความเข้าใจจนเกิดเป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกันในการสร้างสรรค์ชุมชนด้วยจิตสาธารณะ โครงการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติหน้าที่ โครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานประจำ อปท.

แผนภาพที่ ๔.๙ แบบจำลอง : การส่งเสริมการโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาของ อปท. ; สมเด็จพระสังฆราช

กรอบความคิดบทสรุป (Conceptualize) ของการวิจัยมีปัจจัยสำคัญ ๔ ประการ ของระบบ การจัดการการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น คือ

๑. คุณลักษณะของการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อ บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรม ได้แก่ ไตรสิกขา และสุจริต ๓ แล้ว นำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารของ อปท. คือ บริหารงาน บริหารเงิน และบริหารคน

๒. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๙ กลยุทธ์ นำมาปรับใช้กับการบริหารงานของ อปท.คือ ด้านบริหารงาน ๓ กลยุทธ์ ด้านบริหารเงิน ๓ กลยุทธ์ และด้านบริหารคน ๓ กลยุทธ์ โดยแต่ละด้าน มี ๙ โครงการ/กิจกรรมรองรับ รวมทั้งสิ้น ๒๗ โครงการ/กิจกรรม

๓. กำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ กลยุทธ์การ จัดการ ประกอบด้วย เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Target) กระบวนการจัดการ (Working Process) ทรัพยากรจัดการ (Resource) หน่วยงานที่รับผิดชอบ (Function) และการวัดผลและประเมินผล (Assessment)

๔. ปัจจัยแห่งความสำเร็จการจัดการ ประกอบด้วย ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กร ระบบการจัดการ วัฒนธรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายส่งเสริมความโปร่งใสตามแนว พระพุทธศาสนา และการมีส่วนร่วมระหว่าง อปท.และประชาชน

กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา นำไปปรับใช้กับระบบการ บริหารงาน ๓ ด้าน คือด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารเงิน และด้านการบริหารคน ของ อปท. ใน จังหวัดหนองคาย โดยมีกลยุทธ์การจัดการ ประกอบด้วย เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Target) กระบวนการ จัดการ (Working Process) ทรัพยากรจัดการ (Resource) หน่วยงานที่รับผิดชอบ (Function) และ การวัดผลและประเมินผล (Assessment)

กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. ใน จังหวัดหนองคาย จำนวน ๙ กลยุทธ์ นำไปประยุกต์ใช้กับระบบการบริหารงานของ อปท. ๓ ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารเงิน และด้านการบริหารคน กลยุทธ์ทั้ง ๙ ประกอบด้วย ๑) กล ยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในการบริหารงาน ด้วยความเที่ยงตรงและมั่นคง (ประสิทธิภาพจิต=สมาธิ) ๒) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อในการ บริหารงาน ด้วยการส่งเสริมสัมมาอาชีพ (เลี้ยงชีพเป็น=ศีลทางสังคม) ๓) กลยุทธ์การส่งเสริม

ความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมปฏิบัติ (รัฐชุมชน=ศีลทางสังคม) ๔) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในงานบริหารงบประมาณ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่คดโกง (คุณภาพจิต=สมาธิ) ๕) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อในการบริหารงบประมาณ เพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิต (รู้ตนเอง=ศีลทางวัตถุ) ๖) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม (คุณภาพจิต=สมาธิ) ๗) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในพัฒนาบุคลากร ด้วยความเสมอภาคและไม่อคติเอนเอียง (ฟัง-คิด-วินิจฉัยเป็น=ปัญญา) ๘) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อในการอยู่ร่วมของคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (รัฐชุมชน=ศีลทางสังคม) ๙) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากร มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม (คุณภาพจิต=สมาธิ) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา นำไปปรับใช้กับระบบการบริหาร ของ อปท. ในจังหวัดหนองคาย ทั้งด้านบริหารงาน บริหารเงิน และบริหารคน สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

๑. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในการบริหารงาน ของ อปท. ในจังหวัดหนองคาย ด้วยความเที่ยงตรงและมั่นคง โดยมีเป้าเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมมาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงาน ของ อปท. และเพื่อแก้ปัญหาการทุจริต และประพฤติมิชอบในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการการดำเนินงานด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน ฝึกอบรมเพิ่มสมรรถนะจิต ด้วยการปลูกฝังจิตสาธารณะ สร้างแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของคนในองค์กรโดยยึดระเบียบกติกากฎในการปฏิบัติงาน และประเมินความสำเร็จด้วยความพึงพอใจของบุคลากร และประชาชนผู้มารับบริการ มีทรัพยากรจัดการประกอบด้วยห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรมแบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ และข้อมูลด้านการบริหารงานและการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กองการศึกษา สำนักปลัด และแผนกประชาสัมพันธ์ ของ อปท. โดยวิธีการฝึกอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการหรือสัมมนาและวางมาตรการจูงใจและลงโทษ โครงการและกิจกรรม ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา โครงการฝึกอบรมศึกษาดูงาน อปท.ที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาล และโครงการจัดทำวารสาร อปท. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้ คือ ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการบริหารงาน องค์กรได้รับรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่น และประชาชนและองค์กรปกครองท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมสร้าง ความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาให้เกิดในชุมชน โดยการวัดและประเมินผลเชิงกลยุทธ์ คือ ร้อยละของความเข้าใจ

และการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร และร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ

๒. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วย**หลักความรับผิดชอบ**ในการบริหารงานของ อปท. ในจังหวัดหนองคาย ด้วยการส่งเสริม**สัมมาอาชีวะ** โดยมี**เป้าเชิงกลยุทธ์** เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน ของ อปท.และเพื่อ สร้างความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนา**ร่วมกัน**ของบุคลากร และประชาชนในการบริหารงาน ของ อปท.ซึ่ง**กระบวนการการดำเนินงาน**ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรม และหลักความรับผิดชอบต่อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน **อบรมเชิงปฏิบัติการ**ในการนำหลักพุทธ ธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน **สร้างแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน** การปฏิบัติหน้าที่โดยยึดความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงานร่วมกันระหว่าง องค์กรและประชาชน และประเมินด้วยความสำเร็จของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ **มีทรัพยากร จัดการ**ประกอบด้วยห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็น เครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม จัดทำ Web Site บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติ ของ อปท. แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ และ ข้อมูลด้านการบริหารงานและการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** คือ กอง การศึกษา สำนักปลัด และแผนกประชาสัมพันธ์ ของ อปท. **โดยวิธีการ**ฝึกอบรม ประชุมเชิง ปฏิบัติการ และจัดนิทรรศการร่วมคิดรับผิดชอบ มี**สัมมาอาชีวะ**สร้างสรรค์ต่อชุมชน **โครงการและ กิจกรรม** ได้แก่ อบรมการสร้างความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงานของ บุคลากร เยาวชน และประชาชนที่เกี่ยวข้องโครงการนิทรรศการเยาวชนคนรุ่นใหม่ รู้รับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม และโครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีวะแก่ประชาชน **ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้** คือ ผู้รับการ อบรมมีความเข้าใจและนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการบริการข้อมูล งบประมาณและข้อบัญญัติ อปท.และประชาชน ร่วมมือกันแก้ปัญหาการบริการข้อมูลงบประมาณ และข้อบัญญัติอย่างตรงจุด และต่อเนื่อง และประชาชนเกิดความเข้าใจ ในกระบวนการ ขั้นตอน ต่างๆ ในการบริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติอย่างชัดเจน **โดยการวัดและประเมินผล**เชิงกล ยุทธ์ คือ ร้อยละของความเข้าใจและการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการ ให้บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติของบุคลากร ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับ บริการ และร้อยละความพึงพอใจของผู้ใช้ Web Site บริการ ของอปท.

๓. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วย**หลักการมีส่วนร่วม**ในการบริหารงาน ของ อปท. ใน จังหวัดหนองคาย **โดยร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมปฏิบัติ** โดยมี**เป้าเชิงกลยุทธ์**เพื่อสร้างความรู้ ความ เข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักการมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานพัฒนาชุมชน ของ อปท. และเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาของบุคลากร และประชาชนในการ

บริหารงานพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องของ อปท. ซึ่งกระบวนการการดำเนินงานด้วยสร้างความรู้และความเข้าใจในการนำการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริการงานพัฒนาชุมชน อบรมเชิงปฏิบัติการในการนำหลักพุทธธรรมและหลักการมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานพัฒนาชุมชน สร้างแนวทางการดำเนินงาน และปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน โดยยึดหลักการบริหารการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาในทุกขั้นตอน และประเมินความสำเร็จด้วยความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ **มีทรัพยากรจัดการ** ประกอบด้วยห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม จัดทำ Web Site บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติของ อปท. แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ และข้อมูลด้านการบริหารงานและการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** คือ กองการศึกษา สำนักปลัด และแผนกประชาสัมพันธ์ ของ อปท. **โดยวิธีการ**ฝึกอบรม การสนทนากลุ่มย่อยผู้นำชุมชนและจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ประจำ อปท. **โครงการและกิจกรรม** ได้แก่ อบรมการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โครงการสนทนากลุ่มย่อย แลกเปลี่ยนความรู้ ในการบริหารชุมชนร่วมกัน และโครงการจัดทำวารสาร อปท. **ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้** คือ ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการพัฒนาบุคลากร ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเข้าใจสามารถนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการพัฒนาบุคลากรได้ และบุคลากรมีแรงจูงใจเชิงบวกในการปฏิบัติหน้าที่และประชาชนมีความพอใจในการรับบริการด้านต่างๆของ อปท. **โดยการวัดและประเมินผล**เชิงกลยุทธ์ คือ ร้อยละของความเข้าใจและการนำความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการพัฒนาบุคลากร ร้อยละความพึงพอใจของบุคลากร และร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ

๔. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในงานบริหารงบประมาณ ของ อปท. ในจังหวัดหนองคาย **ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่คดโกง** โดยมีเป้าเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงบประมาณ ของ อปท. และเพื่อขยายช่องทางการรับรู้ในข้อบัญญัติ อปท. แก่ประชาชน และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการข้อมูลด้านงบประมาณ ซึ่งกระบวนการการดำเนินงานด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ ฝึกอบรมเพิ่มคุณภาพจิต ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึก มโนธรรมความกลัวและละอายต่อบาป สร้างแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของคนในองค์กรโดยยึดระเบียบกติกากในการปฏิบัติงาน และประเมินความสำเร็จด้วยความพึงพอใจของบุคลากร และผู้มารับบริการ **มีทรัพยากรจัดการ** ประกอบด้วยห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม สถานที่จัดนิทรรศการ และแบบประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ และข้อมูลด้าน

การบริหารงานและการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** คือ กองการศึกษา สำนักปลัด และแผนกประชาสัมพันธ์ ของ อปท. **โดยวิธีการ**ฝึกอบรมเรื่องความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาในงานบริการข้อมูลงบประมาณ ประชุมเชิงปฏิบัติการ และจัดทำ Web Site การบริการข้อมูล **โครงการและกิจกรรม** ได้แก่ อบรมเชิงปฏิบัติการในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาในการให้บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและประชาชน และโครงการจัดทำ Web Site บริการให้ข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติ อปท. **ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้** คือ ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำความรับผิดชอบตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในงานบริหารงาน เยาวชนรุ่นใหม่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนต่อไป และประชาชน เยาวชน และอปท. มีความรับผิดชอบในการอยู่กันภายในชุมชนผ่านการทำงานโดยการประกอบสัมมาอาชีพ **โดยการวัดและประเมินผล**เชิงกลยุทธ์ คือ ร้อยละของความเข้าใจ และการนำความรับผิดชอบตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในบริหารงานของบุคลากร ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมนิทรรศการ และร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการอบรมอาชีพเสริม

๕. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วย**หลักความรับผิดชอบ**ในการบริหารงบประมาณของ อปท. ในจังหวัดหนองคาย **เพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิต** โดยมี**เป้าเชิงกลยุทธ์**เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ ของ อปท. และเพื่อสร้างความรับผิดชอบตามแนวพระพุทธศาสนา ร่วมกันของบุคลากร และประชาชนในการบริหารจัดการงบประมาณของ อปท. ซึ่ง**กระบวนการการดำเนินงาน**ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ อบรมเชิงปฏิบัติการในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ สร้างแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน การปฏิบัติหน้าที่โดยยึดความรับผิดชอบตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารงบประมาณร่วมกันระหว่างองค์กรและประชาชน และประเมินด้วยความสำเร็จของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ **มีทรัพยากรจัดการ** ประกอบด้วยห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม สถานที่จัดนิทรรศการ และแบบประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ และข้อมูลด้านการบริหารงานและการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** คือ กองการศึกษา สำนักปลัด และแผนกประชาสัมพันธ์ ของ อปท. **โดยวิธีการ**ฝึกอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ และศึกษาดูงาน อปท.ดีเด่น **โครงการและกิจกรรม** ได้แก่ อบรมเชิงปฏิบัติในการสร้างความรับผิดชอบเชิงพุทธของบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการงบประมาณโดยตรง ผู้นำชุมชนและประชาชนที่สนใจ และโครงการฝึกอบรม

ศึกษาดูงาน อปท. ที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาล **ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้** คือ ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจ และนำความรับผิดชอบเชิงพุทธมาปรับใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ องค์กรและชุมชนมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ และองค์กรได้รับรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่น **โดยการวัดและประเมินผล**เชิงกลยุทธ์ คือ ร้อยละของความเข้าใจ และการนำความรับผิดชอบตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณของ อปท. และร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ ในด้านต่างๆ ของ อปท.

๖. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วย**หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ** ของ อปท. ในจังหวัดหนองคาย **ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม** โดยมีเป้าเชิงกลยุทธ์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งประโยชน์ส่วนรวม และเพื่อสร้างช่องทางรับรู้ ในข้อบัญญัติ อปท. และเพิ่มประสิทธิผลในการให้บริการข้อมูลด้านงบประมาณ ด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาของบุคลากร และประชาชน ซึ่งกระบวนการดำเนินงานด้วย สร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมและหลักการมีส่วนร่วมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ ฝึกอบรมเพิ่มคุณภาพจิต ด้วยการปลูกฝังจิตสาธารณะ สร้างแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของคนในองค์กรและประชาชน และประเมินความสำเร็จด้วยความพึงพอใจของบุคลากร และประชาชนผู้มารับบริการ **มีทรัพยากรจัดการ**ประกอบด้วยห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม ชุมชน และแหล่งธรรมชาติ เพื่อใช้เป็นสถานที่กรณีศึกษาดูงาน และแบบประเมินความพึงพอใจของบุคลากร และผู้มารับบริการ และข้อมูลด้านการบริหารงานและการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** คือ กองการศึกษา สำนักปลัด และแผนกประชาสัมพันธ์ ของ อปท. **โดยวิธีการ**ฝึกอบรม หลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาในงานบริการข้อมูลงบประมาณ ประชุมเชิงปฏิบัติการ และจัดทำ Web Site การบริการข้อมูล **โครงการและกิจกรรม** ได้แก่ อบรมเชิงปฏิบัติการหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาในการให้บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและประชาชน และโครงการจัดทำ Web Site บริการให้ข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติ อปท. **ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้** คือ ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำความรับผิดชอบตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในงานสนับสนุนส่งเสริมโครงการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ของ อปท. เกิดเครือข่ายการพัฒนาคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่เข้มแข็ง และคนในชุมชนร่วมแรง ร่วมใจกันดูแลชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน **โดยการวัดและประเมินผล**เชิงกลยุทธ์ คือ ร้อยละของความเข้าใจและการนำความรับผิดชอบตามแนวพระพุทธศาสนา มาปรับใช้ในงานบริหารของบุคลากร ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ และร้อยละความ

พึงพอใจของประชาชน ชุมชนผู้เข้าร่วมโครงการพูดคุยปรึกษาแนวทางการพัฒนาคน ชุมชนและ
 ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

๗. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วย**หลักนิติธรรม**ใน**พัฒนาบุคลากร** ของ อปท. ใน
 จังหวัดหนองคาย **ด้วยความเสมอภาคและไม่เอกราช** โดยมี**เป้าเชิงกลยุทธ์**เพื่อสร้างความรู้
 ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักนิติธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรของ อปท.
 และเพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่บุคลากร และเพิ่มประสิทธิผลในการให้บริการด้านต่างๆ แก่
 ประชาชน ซึ่ง**กระบวนการการดำเนินงาน**ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมและหลัก
 นิติธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรของ อปท. ฝึกอบรมด้วยการปลูกฝัง จิตสำนึก
 สาธารณะ สร้างแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของคนในองค์กรโดยยึดระเบียบกติกากในการ
 ปฏิบัติงาน และประเมินความสำเร็จด้วยความพึงพอใจของบุคลากร และประชาชนผู้มารับบริการ **มี**
ทรัพยากรจัดการประกอบด้วยห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม คอมพิวเตอร์ เพื่อ
 เป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม ศูนย์การเรียนรู้ประจำ อปท.เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูล
 เรียนรู้ของคนในชุมชน และแบบประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ และข้อมูล
 ด้านการบริหารงานและการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** คือ กอง
 การศึกษา สำนักปลัด และส่วนสวัสดิการและสังคมของ อปท. **โดยวิธีการ**ฝึกอบรมส่งเสริมความ
 โปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาในสายปฏิบัติการ **โครงการและกิจกรรม** ได้แก่ อบรมการสร้างความรู้
 โปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาในการพัฒนาบุคลากร สนทนากลุ่มย่อย ผู้บริหารหัวหน้าหน่วยงาน
 บุคลากรผู้เข้าอบรม และโครงการจัดทำ Web Site **ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้** คือ ผู้รับการอบรมมีความ
 เข้าใจและนำหลักการมีส่วนร่วมเชิงพุทธมาปรับใช้ในการบริหารงาน เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ
 ประชาชนและอปท. ร่วมคิด ร่วมสร้าง การพัฒนาให้เกิดขึ้นในชุมชน **โดยการวัดและประเมินผล**
 เชิงกลยุทธ์ คือ ร้อยละของความเข้าใจและการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนามาปรับ
 ใช้ในการบริหารงานของบุคลากร และร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ

๘. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วย**หลักความรับผิดชอบต่อ**ในการ**อยู่ร่วมของคน ชุมชน**
และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ของ อปท. ในจังหวัดหนองคาย โดยมี**เป้าเชิงกลยุทธ์**เพื่อสร้างความรู้
 ความเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารคน ชุมชน
 และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และเพื่อสร้างความรู้ความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาของคนบุคลากร
 และประชาชนในการบริหารของ อปท. ซึ่ง**กระบวนการการดำเนินงาน**ด้วยการสร้างความรู้ ความ
 เข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารคน สังคมและ
 ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม อบรมเชิงปฏิบัติการในการนำหลักพุทธธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อมา
 ประยุกต์ใช้ในการบริหารคน สังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สร้างแนวทางการดำเนินงาน การปฏิบัติ
 หน้าที่ร่วมกันโดยยึดความรับผิดชอบต่อตามแนวพระพุทธศาสนาในการบริหารคน ชุมชนและธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อม ระหว่างองค์กรและประชาชน และประเมินด้วยความสำเร็จของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ **มีทรัพยากรจัดการ** ประกอบด้วยห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม จัดทำ Web Site บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติของ อปท. แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ และข้อมูลด้านการบริหารงานและการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** คือ กองการศึกษา และสำนักปลัดของ อปท. **โดยวิธีการฝึกอบรม** ประชุมเชิงปฏิบัติการ และศึกษาดูงานชุมชนและแหล่งธรรมชาติตัวอย่าง **โครงการและกิจกรรม** ได้แก่ อบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างความรับผิดชอบตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาคน ชุมชนและธรรมชาติ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้นำชุมชน ในการเป็นแกนนำในการประสานงานหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน และโครงการศึกษาดูงานชุมชนและแหล่งธรรมชาติตัวอย่าง **ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้** คือ ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการบริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติ อปท.และประชาชน ร่วมมือกันแก้ปัญหาการบริการข้อมูลงบประมาณ และข้อบัญญัติอย่างตรงจุด และต่อเนื่อง และประชาชน เกิดความเข้าใจ ในกระบวนการขั้นตอนต่างๆ ในการเสนอข้อบัญญัติเกี่ยวกับงบประมาณชัดเจน **โดยการวัดและประเมินผล**เชิงกลยุทธ์ คือ ร้อยละของความเข้าใจและการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการให้บริการข้อมูลงบประมาณและข้อบัญญัติของบุคลากร ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ และร้อยละความพึงพอใจของผู้ใช้ Web Site บริการ ของอปท.

๙. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วย**หลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากร** ของอปท. ในจังหวัดหนองคาย **มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม** โดยมีเป้าเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม และเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรและประชาชนในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม ซึ่ง**กระบวนการการดำเนินงาน**ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม อบรมเชิงปฏิบัติการในการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม สร้างแนวทางการดำเนินงานและปฏิบัติร่วมกันของคนในองค์กร โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม และประเมินด้วยความสำเร็จของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ **มีทรัพยากรจัดการ** ประกอบด้วยห้องประชุม เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดการอบรม คอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลในการอบรม ศูนย์ประสานงานประจำของ อปท. แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้มารับบริการ และข้อมูลด้านการบริหารงานและการสนับสนุนการทำงานด้านต่างๆ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กองการศึกษา และสำนักปลัดของ อปท. **โดยวิธีการฝึกอบรม** สัมมนา และสร้างชมรม **โครงการและกิจกรรม** ได้แก่ อบรมการสร้างความรู้ ความเข้าใจ จนเกิดเป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกันในการสร้างสรรค์ชุมชนด้วยจิตสาธารณะ โครงการสัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ปัญหาต่างๆ ของผู้ปฏิบัติหน้าที่ และโครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานประจำ อปท. **ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้** คือ ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจและนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานของตนอย่างเต็มที่ ผู้ร่วมสัมมนาสร้างชมรม ต่างๆ ขึ้นในชุมชน เช่น ชมรมคนรักบ้านเกิด และศูนย์ประสานงานประจำอปท.ที่สามารถตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายได้เป็นอย่างดี **โดยการวัดและประเมินผลเชิงกลยุทธ์** คือ ร้อยละของความเข้าใจและการนำหลักการมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในพัฒนาบุคลากร และร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มารับบริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรม เพื่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย และเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคายดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวนทั้งสิ้น ๓๙๘ ชุด ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล ทำการวิเคราะห์และประมวลผลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive stat) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ ๑๗ รูป/คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๒ รูป/คน ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมระยะเวลาทำการวิจัย ๑๙ เดือน การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งผลการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะการวิจัย

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจำนวน ๓ ข้อ คือ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารงาน ในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรม เพื่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ๓) เพื่อนำเสนอกลยุทธ์ การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ดังนี้

๕.๑.๑ สภาพทั่วไปในการบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

ระดับความคิดเห็นในเรื่องของสภาพทั่วไปในการบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย มี ๖ ประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๗ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ ๔. อปท. มีความโปร่งใสในการประชุมเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการบริหารเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๘ รองลงมา คือ ข้อ ๕. อปท. มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๑. มีอปท. มีความชัดเจนในทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๔

๒. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๘ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๑. มีอปท. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ รองลงมา คือ ข้อ ๓. อปท. มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานด้วยความสำนึกในหน้าที่การให้บริการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๐ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๒. อปท. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการบริหารงานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๗

๓. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๘ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๔. อปท. มีความโปร่งใสในการประชุมเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการบริหารเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๘ รองลงมา คือ ข้อ ๕. อปท. มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๑. มีอปท. มีความชัดเจนในทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๔

๔. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๙ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๑. มีอปท. มี

การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ รองลงมา คือ ข้อ ๓. อปท. มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงงานด้วยความสำนึกในหน้าที่การให้บริการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๐ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๒. อปท. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการบริหารงานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๗

๕. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา

ตามหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๓ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ ๒ ผู้บริหารใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาให้ประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๖ รองลงมา คือ ข้อ ๕. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบคุณภาพการบริหาร และการบริการมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๓ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๔ ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. ยินดีในการสนทนาเพื่อให้ข้อมูลในการบริการประชาชนได้ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๙

๖. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขาตามหลักความรับผิดชอบต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๑ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ ๑. ผู้บริหารมีการอบรมและพัฒนาให้มีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ รองลงมา คือ ข้อ ๕. มีการพัฒนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานให้มีส่วนร่วมกันรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตประชาชน มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๔ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๔ บุคลากรใส่ใจปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการการแก้ปัญหาให้ประชาชนอย่างเต็มความสามารถ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๖

๕.๑.๒ หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

จากวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทำให้เกิดการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลกับหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. ส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักนิติธรรมบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) มีกระบวนการสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาล มาเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระบบ ระเบียบในการบริหารจัดการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดความสมดุลในการบริหารและการให้บริการกับประชาชน อันเกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ ให้มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังให้เกิดความโปร่งใสในระบบการบริหารจัดการทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ โดยผู้วิจัยนำหลักนิติธรรม ซึ่งเป็นการตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรือ

อำนาจของตัวบุคคล มาใช้ในการบริหารจัดการ อปท. บูรณาการร่วมกับ หลักพุทธธรรม โดยการนำหลักไตรสิกขา และ สุจริต ๓ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งหลักไตรสิกขา ทั้ง ๓ ด้านประกอบด้วย ๑. ด้านพฤติกรรม (ศีล) อธิบายหลักกายสุจริต ๓ ได้แก่ ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) เว้นจากการลักทรัพย์ และ ๓) เว้นจากการประพฤตินอกใจในกาม ได้แก่ ๑) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นการฝึกอินทรีย์ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การเสพ วัตถุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งเทคโนโลยี ด้วยความเข้าใจ ส่งเสริมคุณภาพและพัฒนาชีวิต (กินเป็น บริโภคเป็น ใช้เป็น) ๒) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและโลกแห่งชีวิต เป็นการอยู่ร่วมกับสังคม ไม่ก่อความเดือดร้อนให้คนอื่น การรักษากติกาสังคม กฎหมาย และวัฒนธรรม จรรยาบรรณต่างๆ การให้ เผื่อแผ่แบ่งปัน ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน สร้างสรรค์สังคม และการประพฤติก่อคุณแก่มนุษย์ สัตว์ และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น การร่วมสร้างรักษาเขตอภัยทาน การปลูกสวน ปลูกป่า และสร้างแหล่งน้ำ เป็นต้น และ ๓) ความประพฤติในด้านอาชีวะ ได้แก่ การทำมาหากินด้วยสัมมาชีพ ไม่ก่อความเดือดร้อน หรือเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อความเสียหายให้สังคม และ อธิบายหลักวิสุจริต ๔ ได้แก่ ๑. เว้นจากการพูดเท็จ ๒. เว้นจากการพูดส่อเสียด ๓. เว้นจากการพูดคำหยาบและ ๔. เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ) ๒. ด้านจิตใจ (สมาธิ) อธิบายด้วยหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ซึ่งเน้นในเรื่องของสภาพจิตที่ดี มีสมาธิเป็นที่ตั้ง กล่าวคือ คุณภาพจิต ได้แก่ คุณธรรมความดีต่างๆ เช่น เมตตา กรุณา กตัญญู กตเวทิตา คารวะ หิริ โอตตปปะ ซึ่งหล่อเลี้ยงจิตใจให้งดงาม สมรรถภาพจิต ได้แก่ ความสามารถ เข้มแข็งและมั่นคงของจิต มีประสิทธิภาพของจิต เช่น ความใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ทำ ความเพียร ความขยัน ความตื่นตัว ความแน่วแน่ และความไม่ประมาท เป็นต้น และสุขภาพจิต ได้แก่ จิตไม่มีความขุ่นมัว เศร้าหมอง เร่าร้อน สดชื่น เบิกบาน ผ่อนคลาย ผ่องใส และ ๓. ด้านปัญญา (ปัญญา) ซึ่งสามารถอธิบายหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ด้วยการพัฒนาหลายด้าน หลายระดับ เช่น ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่รับฟังมา เล่าเรียน รับการถ่ายทอด ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย มีโยนิโสมนสิการ คือมองเป็น คิดเป็น เช่น รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ สืบสาวหาเหตุปัจจัย รู้จักคิดจัดการ ดำเนินการ มีวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถคัด จัดประมวลความรู้ และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาเชื่อมโยงสร้างองค์ความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ โดยการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ๓ กลุ่มงาน สำคัญ คือ ๑. การบริหารงาน ของ อปท. ด้วยการเคารพซึ่งกฎระเบียบ ด้วย กาย วาจา ใจ เพื่อประโยชน์ ส่วนร่วม ๒. การบริหารเงิน ของ อปท. ด้วยการนำทางในกาบริหารจัดการด้านการเงิน ด้วยการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ขององค์กร ๓. การบริหารคน ของ อปท. ด้วยการสร้างการยอมรับของบุคลากร พร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ในการบริหารจัดการคนในองค์กร ต้องมีการสร้างความเป็นธรรมในการประเมินผลการทำงาน เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

๒. การส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

ด้วยหลักความมีส่วนร่วมบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) มีกระบวนการสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาล มาเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระบบ ระเบียบในการบริหารจัดการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดความสมดุลในการบริหารและการให้บริการกับประชาชน อันเกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ ให้มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังให้เกิดความโปร่งใสในระบบการบริหารจัดการทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ โดยผู้วิจัยนำ หลักการมีส่วนร่วม มาประยุกต์ใช้ด้วยการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจในการดำเนินการต่างๆของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน และดำเนินงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อสร้างตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ดีต่อส่วนร่วมและประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในการบริหารจัดการ อปท. ได้มีการบูรณาการร่วมกับ หลักพุทธธรรม โดยการนำหลัก ไตรสิกขา และ สุจริต ๓ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งหลักไตรสิกขา ทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านพฤติกรรม (ศีล) อธิบายหลักกายสุจริต ๓ ได้แก่ ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) เว้นจากการลักทรัพย์ และ ๓) เว้นจากการประพฤตินอกใจได้แก่ ๑) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นการฝึกอินทรีย์ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การเสพ วัตถุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งเทคโนโลยี ด้วยความเข้าใจ ส่งเสริมคุณภาพและพัฒนาชีวิต (กินเป็น บริโภคเป็น ใช้เป็น) ๒) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและโลกแห่งชีวิต เป็นการอยู่ร่วมกับสังคม ไม่ก่อความเดือดร้อนให้คนอื่น การรักษากติกาสังคม กฎหมาย และวัฒนธรรม จรรยาบรรณต่างๆ การให้ เผื่อแผ่แบ่งปัน ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน สร้างสรรค์สังคม และการประพฤติเกื้อกูลแก่มนุษย์ สัตว์ และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น การร่วมสร้างรักษาเขตอภัยทาน การปลูกสวน ปลูกป่า และสร้างแหล่งน้ำ เป็นต้น และ ๓) ความประพฤติในด้านอาชีวะ ได้แก่ การทำมาหากินด้วยสัมมาชีพ ไม่ก่อความเดือดร้อน หรือเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อความเสียหายให้สังคม และ อธิบายหลักจิตสุจริต ๔ ได้แก่ ๑. เว้นจากการพูดเท็จ ๒. เว้นจากการพูดส่อเสียด ๓. เว้นจากการพูดคำหยาบและ ๔. เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ) ๒. ด้านจิตใจ (สมาธิ) อธิบายด้วยหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ซึ่งเน้นในเรื่องของสภาพจิตที่ดี มีสมาธิเป็นที่ตั้ง กล่าวคือ คุณภาพจิต ได้แก่ คุณธรรมความดีต่างๆ เช่น เมตตา กรุณา กตัญญู กตเวทิตา คารวะ หิริ โอตตปปะ ซึ่งหล่อเลี้ยงจิตใจให้งดงาม สมรรถภาพจิต ได้แก่ ความสามารถ เข้มแข็ง และมั่นคงของจิต มีประสิทธิภาพของจิต เช่น ความใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ทำ ความเพียร ความขยัน ความตื่นตัว ความแน่วแน่ และความไม่ประมาท เป็นต้น และสุขภาพจิต ได้แก่ จิตไม่มีความขุ่นมัว เศร้าหมอง เกรี้ยวกราด สดชื่น เบิกบาน ผ่องคลาย ผ่องใส และ ๓. ด้านปัญญา (ปัญญา) ซึ่งสามารถอธิบายหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ด้วยการพัฒนาหลายด้าน หลายระดับ เช่น ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่รับฟังมา เล่าเรียน รับการถ่ายทอด ตลอดจนจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย มีโยนิโสมนสิการ คือมองเป็น คิดเป็น เช่น รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ สืบสาวหาเหตุปัจจัย รู้จักคิดจัดการ ดำเนินการ มีวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถคัด จัดประมวล

ความรู้ และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาเชื่อมโยงสร้างองค์ความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ โดยการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ๓ กลุ่มงาน สำคัญ คือ ๑. การบริหารงาน ของ อปท. ด้วยการเคารพซึ่งกฎระเบียบ ด้วย ภาย วาจา ใจ เพื่อประโยชน์ ส่วนร่วม ๒. การบริหารเงิน ของ อปท. ด้วยการนำทางในการบริหารจัดการด้านการเงิน ด้วยการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ขององค์กร ๓. การบริหารคน ของ อปท. ด้วยการสร้างการยอมรับของบุคลากร พร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ในการบริหารจัดการคน ในองค์กร ต้องมีการสร้างความเป็นธรรมในการประเมินผลการทำงาน เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

๓. รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยความรับผิดชอบต่อบูรณาการกับหลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา+สุจริต ๓) มีกระบวนการสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาล มาเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระบบ ระเบียบในการบริหารจัดการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดความสมดุลในการบริหารและการให้บริการกับประชาชน อันเกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ ให้มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังให้เกิดความโปร่งใสในระบบการบริหารจัดการทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ โดยผู้วิจัยนำ การนำหลักความรับผิดชอบต่อ ประยุกต์ใช้เพื่อการสะท้อนให้เห็นถึงการพร้อมรับผิดชอบและการรับผลของการกระทำของ อปท. ไม่ว่าจะเป็น ผลทางบวกหรือผลทางลบก็ตาม และที่สุดแล้ว การดำเนินการต่างๆ ของ อปท.ก็ต้องเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อสาธารณะ อันหมายถึง การรับผิดชอบต่อประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และ ขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะรับการถูกตรวจสอบจากสังคมด้วย ซึ่งในการบริหารจัดการ อปท. ได้มีการบูรณาการร่วมกับ หลักพุทธธรรม โดยการนำหลักไตรสิกขา และ สุจริต ๓ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งหลักไตรสิกขา ทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านพฤติกรรม (ศีล) อธิบายหลักกายสุจริต ๓ ได้แก่ ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) เว้นจากการลักทรัพย์ และ ๓) เว้นจากการประพฤตินอกใจในกาม ได้แก่ ๑) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นการฝึกอินทรีย์ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การเสพ วัตถุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งเทคโนโลยี ด้วยความเข้าใจ ส่งเสริมคุณภาพและพัฒนาชีวิต (กินเป็น บริโภคเป็น ใช้เป็น) ๒) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและโลกแห่งชีวิต เป็นการอยู่ร่วมกับสังคม ไม่ก่อความเดือดร้อนให้คนอื่น การรักษาดินทางสังคม กฎหมาย และวัฒนธรรม จรรยาบรรณต่างๆ การให้ เผื่อแผ่แบ่งปัน ช่วยเหลือเพื่อมนุษยด้วยกัน สร้างสรรค์สังคม และการประพฤติก่อคุณแก่มนุษย์ สัตว์ และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น การร่วมสร้างรักษาเขตอุทยาน การปลูกสวน ปลูกป่า และสร้างแหล่งน้ำ เป็นต้น และ ๓) ความประพฤติในด้านอาชีวะ ได้แก่ การทำมาหากินด้วยสัมมาชีพ ไม่ก่อความเดือดร้อน หรือเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อความเสียหายให้สังคม และอธิบายหลักจิตสุจริต ๔ ได้แก่ ๑. เว้นจากการพูดเท็จ ๒. เว้นจากการพูดส่อเสียด ๓. เว้นจากการพูดคำหยาบและ ๔. เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ ๒. ด้านจิตใจ (สมาธิ) อธิบายด้วยหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑. ไม่โลภ ๒. ไม่พยาบาท และ ๓. มีความเห็นถูกต้อง ซึ่งเน้นในเรื่องของสภาพจิตที่ดี มีสมาธิเป็นที่ตั้ง กล่าวคือ คุณภาพจิต ได้แก่ คุณธรรมความดีต่างๆ เช่น เมตตา กรุณา กตัญญู

กตเวทิตา การระหิโรตตปปะ ซึ่งหล่อเลี้ยงจิตใจให้งดงาม สมรรถภาพจิต ได้แก่ ความสามารถเข้มแข็ง และมั่นคงของจิต มีประสิทธิภาพของจิต เช่น ความใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ทำ ความเพียร ความขยัน ความตื่นตัว ความแน่วแน่ และความไม่ประมาท เป็นต้น และสุขภาพจิต ได้แก่ จิตไม่มีความขุ่นมัว เศร้าหมอง เร่าร้อน สดชื่น เบิกบาน ผ่อนคลาย ผ่องใส และ ๓. ด้านปัญญา (ปัญญา) ซึ่งสามารถอธิบายหลักมโนสุจริต ๓ ได้แก่ ๑.ไม่โลภ ๒.ไม่พยาบาท และ ๓.มีความเห็นถูกต้อง ด้วยการพัฒนาหลายด้าน หลายระดับ เช่น ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่รับฟังมา เล่าเรียน รับการถ่ายทอด ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การรับรู้ประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเป็นจริง ไม่ปิดเป็นอง หรือเอนเอียง ด้วยอคติทั้งหลาย มีโยนิโสมนสิการ คือมองเป็น คิดเป็น เช่น รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ สืบสาวหาเหตุปัจจัย รู้จักคิดจัดการ ดำเนินการ มีวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถคัด จัดประมวลความรู้ และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาเชื่อมโยงสร้างองค์ความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ โดยการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ๓ กลุ่มงาน สำคัญ คือ ๑. การบริหารงานของ อปท. ด้วยการเคารพซึ่งกฎ ระเบียบ ด้วย กาย วาจา ใจ เพื่อประโยชน์ ส่วนร่วม ๒. การบริหารเงิน ของ อปท. ด้วยการนำทางในการบริหารจัดการด้านการเงิน ด้วยการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ของ องค์กร ๓. การบริหารคน ของ อปท. ด้วยการสร้างการยอมรับของบุคลากร พร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ในการบริหารจัดการคน ในองค์กร ต้องมีการสร้างความเป็นธรรมในการประเมินผลการทำงาน เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

๕.๑.๓ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

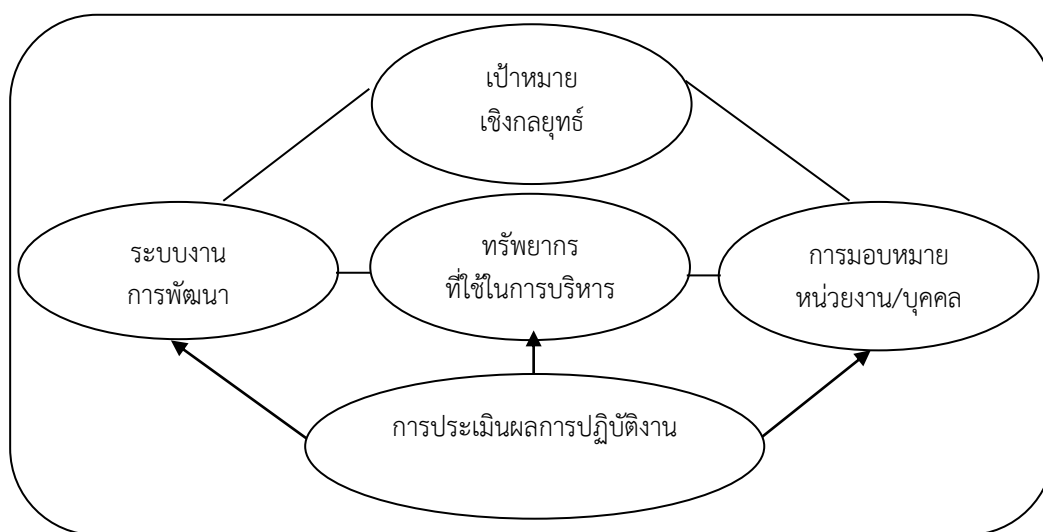
ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์กระบวนการสร้างกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ณ โรงแรมบุศยรินทร์ อ.เมืองหนองคาย จ.หนองคาย ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ๑๒ รูป/คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเทศบาลเมือง ๒ คน นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบล ๒ คน ปลัดเทศบาลตำบล จำนวน ๑ คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน สมาชิกสภาจังหวัด ๑ คน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน ๓ คน และพระภิกษุสงฆ์ จำนวน ๒ รูป ด้วยกระบวนการวิภาษวิธี (Dialectic Process) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการจัดกลุ่มข้อมูล เนื้อหา เป็น ๓ รูปแบบ ทั้งข้อมูลเชิงข้อเสนอ (Thesis) เชิงปฏิเสธ (Anti Thesis) และข้อมูลเชิงสรุป/สังเคราะห์ (Synthesis) ในทุกมิติของประเด็นการวิจัย ซึ่งจะทำให้กระบวนการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลมีความรอบคอบ รอบด้านในทุกมุมมองของประเด็นสำคัญ ของการวิจัย แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์ตามกระบวนการสร้างกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. ในจังหวัดหนองคาย ต้องมีกระบวนการกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์การจัดการ การกำหนดวิธีการ หรือกระบวนการในการปฏิบัติ ตลอดจนจัดสรรทรัพยากรเพื่อการจัดการ ตามบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีการวัดและประเมินผล ดังนี้

ประเด็นกลยุทธ์หลัก การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

การจัดการเชิงกลยุทธ์ มีข้อสรุปของการประชุมกลุ่ม มีรูปแบบดังนี้

แผนภาพที่ ๕.๑ กระบวนการกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา

การกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. มีกระบวนการดังนี้ การดำเนินงาน ดังนี้

๑. กำหนดวิสัยทัศน์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. (๑ วิสัยทัศน์)

๒. กำหนดพันธกิจ การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. (๓ ประการ)

๓. กำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. (๙ ข้อ)

๔. กำหนดกระบวนการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ของ อปท.

๔.๑ การบริหารการจัดการเชิงกลยุทธ์ (๙ กลยุทธ์)

๔.๒ วิธีการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์

๔.๓ การวางแผนเตรียมการด้วยทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงาน

๔.๔ การวางแผนและกำหนดบทบาท หน้าที่ ของหน่วยงานของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๔.๕ การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

๔.๖ กระบวนการวัด ประเมินผล ความสำเร็จ

สาระสำคัญดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ของ อปท. ด้านการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา

“พุทธธรรมนำท้องถิ่นไทย สร้างเสริมความโปร่งใส
สร้างงานคุณภาพ สร้างสังคมคุณธรรม”

๒.พันธกิจ : การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาของ อปท.

- ๒.๑ อปท. มีบทบาท ในการบริหารงานทุกมิติให้มีความโปร่งใสเพิ่มขึ้น
 ๒.๒ อปท. มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการงบประมาณมีความโปร่งใสเพิ่มขึ้น
 ๒.๓ อปท. มีหน้าที่ ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความโปร่งใสเพิ่มขึ้น

๓. เป้าหมายเชิงกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ของ อปท.

- ๓.๑ เพื่อให้ ระบบการบริหารงานของ อปท. มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา
 ๓.๒ เพื่อให้ ระบบการบริการเงินของ อปท. มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา
 ๓.๓ เพื่อให้ ระบบงานบริหารจัดการงบประมาณ มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา

๔. กระบวนการดำเนินการเชิงกลยุทธ์

- ๔.๑ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์
 อปท. ควรมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการ อปท. ให้เป็นองค์กรที่มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ดังนี้
 ๑) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในการบริหารงานด้วยความเที่ยงตรงและมั่นคง
 ๒) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในงานบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง
 ๓) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในพัฒนาบุคลากรด้วยความเสมอภาค ไม่อคติเอนเอียง
 ๔) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบต่อการบริหารงานโดยการส่งเสริมสัมมาอาชีพ

๕) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบในการบริหารงบประมาณเพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิต

๖) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบในการอยู่ร่วมของคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

๗) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมปฏิบัติ

๘. กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งประโยชน์ส่วนรวม

๙) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม

๕. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา

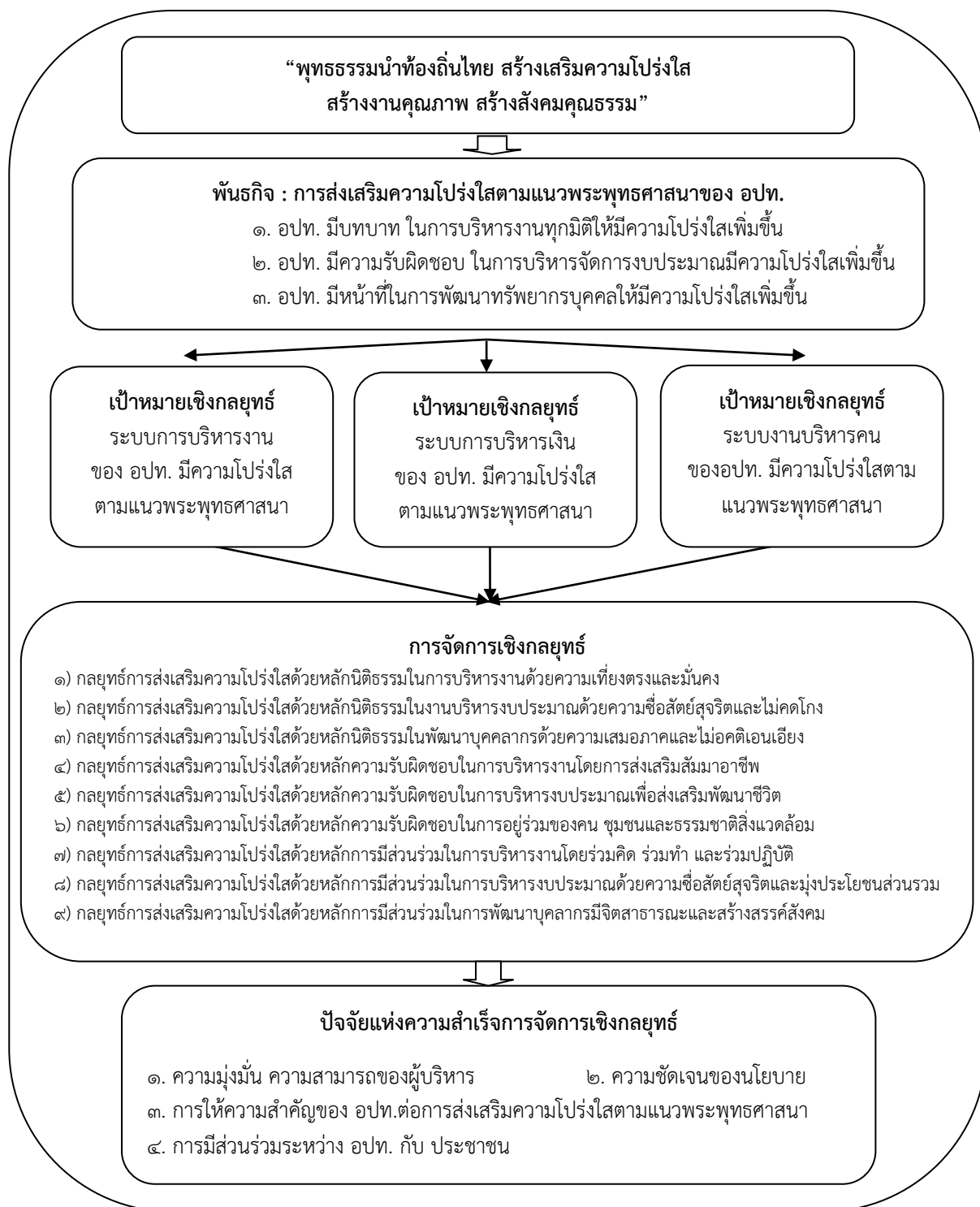
๕.๑ ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ผู้บริหารของ อปท.จะต้องมีความมุ่งมั่น มีความสามารถ และเป็นผู้นำในการดำเนินการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง

๕.๒ นโยบายการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ต้องชัดเจนและต่อเนื่อง มีเป้าหมาย ตัวชี้วัดและการประเมินผลการดำเนินการ

๕.๓ อปท.ต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาเทียบเท่ากับนโยบายด้านอื่น มีระบบการบริหารจัดการวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา

๕.๔ การมีส่วนร่วมระหว่าง อปท. กับ ประชาชน เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของร่วมกัน ถึงจะสามารถตอบสนองความต้องการของทั้งสองฝ่ายได้

สรุปได้ว่า กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงานของ อปท. มีสาระสำคัญ ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๕.๒ กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ของ อปท.

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งหลักการสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ ให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ การที่จะบริหารจัดการองค์การให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มทั้นั้น หากได้มีการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาล จะช่วยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีประเด็น การนำเสนอ ๓ ประเด็น ๑. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ๒. รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม และ ๓. การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ๙ กลยุทธ์ เพื่อการสร้างเสริมความโปร่งใสใน อปท. ด้วยหลักธรรม ทั้ง สุจริต และหลักไตรสิกขา มีสาระสำคัญ ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

ระดับความคิดเห็นในเรื่องของสภาพทั่วไปในการบริหารงานในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย มี ๖ ประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีการประชุมเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการบริหารเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีอปท. มีความชัดเจนในทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **รัชยา ภัคดีจิตต์**^๒ วิจัยเรื่ององค์การมหาชนของไทย : การศึกษากลไก และกระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์กลไกและกระบวนการบริหารขององค์การมหาชนของไทยในปัจจุบันภายใต้กรอบแนวคิดธรรมาภิบาล พบว่า กลไกและกระบวนการบริหารองค์การมหาชนของไทยในปัจจุบันภายใต้กรอบแนวคิดธรรมาภิบาลถูกต้องตามกฎหมาย ตามหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการอื่นตามกรอบแนวคิดธรรมาภิบาลยังไม่ครอบคลุม และข้อมูลสำคัญที่ได้จากกลุ่มบุคคลส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ และประเมินผลองค์การมหาชน และฝ่ายการเมือง คือ กลุ่มสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการบริหาร การศึกษาความยืดหยุ่นและความคล่องตัว ความเป็นอิสระทางการบริหาร พบว่า องค์การมหาชนมีความยืดหยุ่นและความคล่องตัวทางการบริหารในระดับหนึ่ง แต่ไม่มีความเป็นอิสระทางการบริหารอย่างแท้จริงตามปรัชญา และ

^๒รัชยา ภัคดีจิตต์, “องค์การมหาชนของไทย : การศึกษากลไกและกระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล” **ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต(การบริหารการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐).

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง การบริหารงานได้รับการแทรกแซงทางการเมืองทั้งการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการบริหาร

๒. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานด้วยความสำนึกในหน้าที่การให้บริการ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการบริหารงานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร**^{๘๓} วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์ ๑) ทราบการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันศึกษาเอกชน ๒) พัฒนาและนำเสนอการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบ ด้วย ๕ ขั้นตอน คือ ๑) การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ๒) การร่างการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหารจากข้อบ่งชี้แนวคิดและวิเคราะห์ผลความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ ๓) การสร้างแบบสอบถามการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน ๔) เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ๕) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคกลางจำนวน ๑๔ มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ๑.การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนประกอบด้วย ๘ องค์ประกอบ คือ ๑) หลักความรับผิดชอบ ๒) หลักนิติธรรมและความเสมอภาค ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักความคุ้มค่า ๕) หลักความมั่นคง ๖) หลักความมีส่วนร่วม ๗) หลักคุณธรรม และ ๘) หลักการใช้อำนาจหน้าที่ ๒.การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ๘ องค์ประกอบ มีความเหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก

๓. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อปท. มีความโปร่งใสในการประชุมเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการบริหารเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับ มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีความชัดเจนในทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุรพล สงณรงค์**^{๘๔} วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการดำเนินงานของชุมชนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีชุมชน บ้านชะอวด ตำบลบ้านชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์เจาะลึก และการจัดกลุ่มสนทนา จากกลุ่มเป้าหมายผู้นำชุมชน กรรมการกลุ่ม องค์กรชุมชน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ปฏิบัติงานในชุมชน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จากสภาพชุมชน การกำหนดแผน

^{๘๓}ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร, “การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน”, **ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๑).

^{๘๔}สุรพล สงณรงค์, “การพัฒนาการดำเนินงานของชุมชนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีชุมชนบ้านชะอวด ตำบลบ้านชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **รายงานวิจัย**, (คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๘).

ชุมชน การดำเนินงานของชุมชน และการสรุปทบทวนของชุมชน พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของชุมชนบ้านชะอวด เป็นการพัฒนาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกร่วมของชุมชน เป็นตัวขับเคลื่อนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้พัฒนาการดำเนินงานของชุมชน โดยเริ่มต้นจากการส่งเสริมประสบการณ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความตระหนักและตัดสินใจดำเนินงานของชุมชน การเรียนรู้จาก กระบวนการทำแผนชุมชน การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และการสรุปทบทวนร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกัน

๔. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก อปท. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก อปท. มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานด้วยความสำนึกในหน้าที่การให้บริการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการบริหารงานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **มัทนา เหลืองนาคทองดี**^{๔๕} วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานบริหาร มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาลอย่างนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า ๔๐ ปี การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และเป็นผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาล มากกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย การศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็นผู้บริหารระดับกลาง นอกจากนี้พบว่า ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับธรรมาภิบาลจากสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อยมาก และยังพบว่า ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีทัศนคติที่ดีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กร

๕. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาให้ประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบคุณภาพการบริหาร และการบริการมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. ยินดีในการสนทนาเพื่อให้ข้อมูลในการบริการประชาชนได้ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรภาส ประสมสุข และคณะ**^{๔๖} ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับหลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักพุทธธรรมกับหลักการบริหารการศึกษาที่ครอบคลุมถึง ๓ หลักการครองตน หลักการครองคน หลักการครองงาน และเพื่อเสนอหลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ได้นำเสนอหลักธรรมที่หลากหลาย ซึ่งมีจำนวน ๒๑

^{๔๕}มัทนา เหลืองนาคทองดี, “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย”, รายงานวิจัย, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๑๔, (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๕).

^{๔๖}วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กิनावงศ์, “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธ”, วารสารศึกษาศาสตร์ ๑๘, ๒ (พฤศจิกายน ๒๕๔๙ - มีนาคม ๒๕๕๑), หน้า ๖๓.

หลักธรรม ทำให้มีขอบเขตของการศึกษาที่กว้างขวาง และอาจทำให้มีความยุ่งยากสำหรับผู้บริหารในการเลือกหลักธรรมเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารในทางปฏิบัติ

๖. ระดับของความคิดเห็นในการสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขาตามหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุรศักดิ์ โตประสี^{๘๗}** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลมีธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความสำนึกรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิภาพ และหลักการควบคุมการคอร์รัปชัน เพื่อการส่งเสริมความโปร่งใสของการบริหารงาน ผู้บริหารมีการอบรมและพัฒนาให้มีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีการพัฒนาผู้บริหารและผู้นับถือปฏิบัติให้มีสำนึก ร่วมกันรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตประชาชน มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และบุคลากรใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการการแก้ปัญหาให้ประชาชนอย่างเต็มความสามารถ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก

๕.๒.๒ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม

การสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการ กับหลักธรรม ด้วยการนำหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา กับหลัก สุจริต คือ สุจริตทาง กาย วาจาใจ เมื่อส่งเคราะห์เข้าด้วยกัน ได้แก่ สุจริตทนายกาย วาจา ได้แก่ ศีล สุจริตทางใจ นำส่งเคราะห์ ได้กับ สมาธิ และปัญญา วิธีการต่างๆ ก็น่าจะเหมือนๆ กัน แต่จะมีข้อแตกต่างที่ สมาธิ อาจจะมี ความหมายที่ลึกมากกว่าหน่อย โดยการฝึกให้มีสมาธิ และมีสติ จนกระทั่งเกิดปัญญาพิจารณาเห็น ความดีมีประโยชน์ของนิติธรรม การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ นำไปประยุกต์ใช้กับการนำหลักธรรมาภิบาลคือ นิติธรรม การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ โดยวิธีการ คือ ให้ความรู้ วิธีการใช้ และนำไปใช้เพื่อใช้ต้องมีการระดมความคิดเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมในการนำไป ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **บรรจง เจริญสุข^{๘๘}** วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบในการนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน ผลการศึกษา พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีสถานภาพการบริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจ

^{๘๗}สุรศักดิ์ โตประสี, ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล, **ปรัชญาดุขฎิ บัณจิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๕๓.

^{๘๘}บรรจง เจริญสุข, “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน” **ปรัชญาดุขฎิบัณจิต (การบริหารการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒).

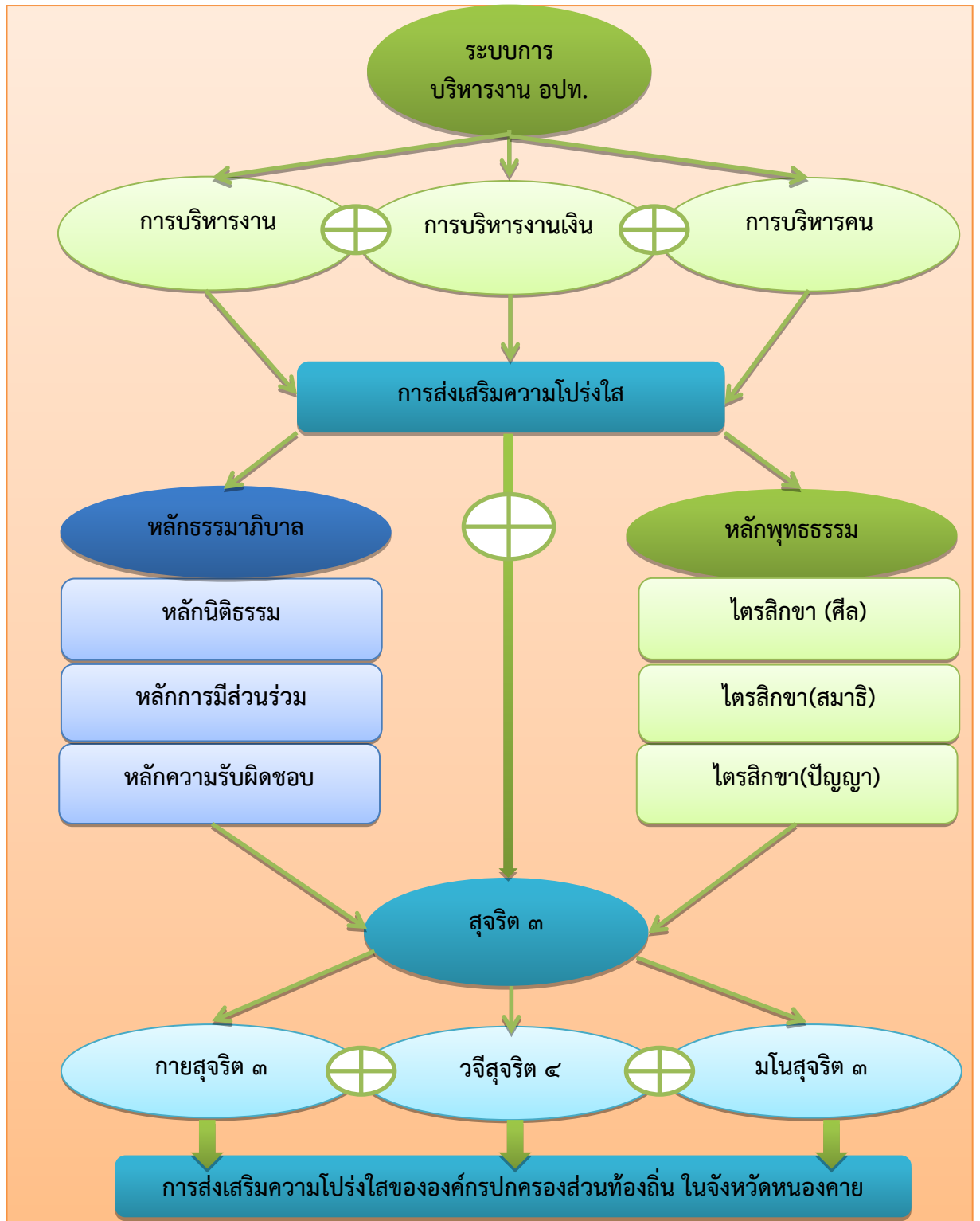
การบริหารสถานศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า รูปแบบซึ่งเป็นวิธีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วย ภารกิจสถานศึกษา ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แต่ละด้านประกอบด้วย ภารกิจการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ๖ หลัก ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกด้านการสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ด้วยหลักธรรมาภิบาล บูรณาการกับหลักธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **วันชัย สุขตาม**^{๘๙} วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ๑) แนวคิดที่สามารถผลักดันให้ทุนมนุษย์ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักพุทธธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ภาวนา ๔ ไตรสิกขา การใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ จริต ๖ รวมถึงการพิจารณากลุ่มผู้รับเข้าการพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการมองหลักการต่าง ๆ จากบัว ๔ เหล่า อันเป็นการพิจารณาคณสมบัติในการเรียนรู้ของบุคคลทางพุทธศาสนา ๒) นักพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องนำการวางแผนพัฒนาทุนมนุษย์ตามวิถีพุทธ การพิจารณาจะแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ การพัฒนาระดับองค์การ (Organizational Development) และการพัฒนาในระดับบุคคล (Individual Development) ๓) วิธีการการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ สามารถแบ่งได้ ๒ กระบวนทัศน์ คือ ๑. กระบวนทัศน์ในการจัดการเพื่อพัฒนาให้อยู่ในระดับโลกิยธรรม และ ๒. กระบวนทัศน์ในการจัดการเพื่อพัฒนาให้อยู่ในระดับโลกุตระธรรม สำหรับผลการพัฒนาสูงสุด ที่จะได้คือการสู่ภาวะนิพพาน พุทธธรรมมีหลักการที่ครอบคลุมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม (การพัฒนาศีล) การพัฒนาจิตใจให้มีสุขภาพจิตที่ดี มีสมรรถภาพจิตสูงขึ้น จิตมีคุณภาพมากขึ้น (การพัฒนาสมาธิ) และพัฒนาไปสู่ระดับการเข้าถึงสัจธรรม (การพัฒนาปัญญา) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์**^{๙๐} ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้การสร้างตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์ เศรษฐกิจพอเพียง โดยเปรียบเทียบกับพุทธเศรษฐศาสตร์” โดยผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ข้อสรุปว่า หลักพุทธธรรมที่นำมาใช้ในพุทธเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ มัชฌิมาปฏิบัติ โยนิโสมนสิการ และอับปมาทธรรม มีความสัมพันธ์ กับคุณลักษณะด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมัชฌิมาปฏิบัติกับความพอประมาณเป็นวิธีการหรือหนทางในการพัฒนาตน โยนิโสมนสิการกับความมีเหตุผลเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการพัฒนาตน เป็นการบูรณาการที่มีความเหมาะสมลงตัวเป็นอย่างยิ่ง ในการหลักธรรมและหลักธรรมาภิบาลมาเป็นกลไกและหลักการสำคัญในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศโดยรวม เนื่องด้วยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะ เป็น อบจ. เทศบาล อบต. เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดและรับรู้ถึงปัญหาในชุมชน ท้องถิ่น เหล่านั้นได้อย่างชัดเจน หากเรา

^{๘๙}วันชัย สุขตาม, “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕)

^{๙๐}พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, “การใช้การสร้างตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์ เศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบกับพุทธเศรษฐศาสตร์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

สามารถสร้างกลไกในการสร้างเสริมความโปร่งใสในระบบการบริหารจัดการ ที่เกิดจากการร่วมกันป้องกันของทุกฝ่าย ที่จะต้องมีการป้องกันจากจิตใจด้วยหลักธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ฉาน ตรรกวิจารณ์**^{๙๑} ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธจะมีพุทธธรรมเป็นฐานคิดในการพัฒนา โดยมีพุทธเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีจิตวิทยา การเรียนรู้ และอริยมรรค มีองค์ ๘ เป็นแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนา โดยมีเป้าหมายการพัฒนา ๒ ระดับ คือ ระดับโลกียธรรม และระดับโลกุตระธรรม ส่วนปรัชญาในการพัฒนานั้นตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า มนุษย์สามารถพัฒนาได้ พุทธธรรม มีเป้าหมายที่การพัฒนาปรับปรุงมนุษย์ ใช้ปัญหาของมนุษย์ คือ “ทุกข์” เป็นตัวตั้งใช้หลักธรรม อริยสัจ ๔ เป็นหลักคิดในการพัฒนา และมีการคิดเชิงระบบ สำหรับเป้าหมายในการพัฒนานั้นจะมี สามประการ คือ ๑) ทำให้มนุษย์มีความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีมีประสิทธิภาพ ๒) มีจริยธรรมคุณธรรมในการดำรงชีวิต และ ๓) พัฒนาไปสู่ระดับสูงสุด คือ การพ้นทุกข์อย่างสิ้นเชิง สู่ภาวะนิพพานหรือนิโรธ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ มี ๓ องค์ประกอบการพัฒนา คือ การพัฒนาระดับบุคคล ระดับกลุ่มและการพัฒนาในระดับองค์กร เพื่อให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพุทธมีปฏิสัมพันธ์กับบริบทจึงทำให้องค์กรที่เป็นระบบใหญ่ต้องมีเป้าหมายขององค์กรที่เศรษฐกิจแบบพอเพียง มีพุทธเศรษฐศาสตร์เป็นแนวทางของระบบเศรษฐกิจ มีกระบวนการพัฒนาที่ประกอบด้วย กระบวนการพัฒนาเพื่อผลงาน กระบวนการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ กระบวนการพัฒนาโลกียธรรม และกระบวนการพัฒนาการพัฒนาระดับโลกุตระธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับบุคคล และระดับองค์กรจะมีตัวแบบในการพัฒนา ซึ่งสามารถใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธได้ด้วย จะทำให้ระบบการบริหารจัดการเกิดความโปร่งใสขึ้นโดยลำดับ อันจะเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป

^{๙๑}ฉาน ตรรกวิจารณ์, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ”, *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต* สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐).

แผนภาพที่ ๕.๓ รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยธรรมาภิบาลบูรณาการกับหลักคุณธรรม

กล่าวได้ว่า รูปแบบการส่งเสริมความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ด้วยธรรมาภิบาลบูรณาการกับหลักพุทธธรรม มีกระบวนการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. ทั้งด้านการบริหารงาน การบริหารคนและการบริหารเงิน สามารถดำเนินการได้ด้วยหลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธธรรมในเชิงบูรณาการ โดยเฉพาะหลักธรรมาภิบาลจะมุ่งเน้นในหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ ส่วนหลักพุทธธรรมมุ่งเน้นในหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา และเสริมด้วยหลักสุจริต ๓ หลอมรวมเป็นแนวทางการปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงาน อปท. ทั้งระดับผู้บริหาร และระดับปฏิบัติการ จะนำมาซึ่งความโปร่งใสในการบริหารงานของ อปท. อย่างยั่งยืน

๕.๒.๓ การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ๙ กลยุทธ์ เพื่อการสร้างเสริมความโปร่งใสใน อปท. ด้วยหลักธรรม ทั้ง สุจริต และหลักไตรสิกขา

การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ๙ กลยุทธ์ เพื่อการสร้างเสริมความโปร่งใสใน อปท. ด้วยหลักธรรม ทั้ง สุจริต และหลักไตรสิกขา ๑. วิสัยทัศน์ของ อปท. ด้านการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ “พุทธธรรมนำท้องถิ่นไทย สร้างเสริมความโปร่งใส สร้างงานคุณภาพ สร้างสังคมคุณธรรม” โดยมีพันธกิจ : การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาของ อปท. ประกอบด้วย ๑) อปท. มีบทบาท ในการบริหารงานทุกมิติให้มีความโปร่งใสเพิ่มขึ้น ๒) อปท. มีบทบาท ในการบริหารจัดการงบประมาณให้มีความโปร่งใสเพิ่มขึ้น ๓) อปท. มีบทบาท ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความโปร่งใสเพิ่มขึ้น โดยมีเป้าหมายเชิงกลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาของ อปท. ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อให้ ระบบการบริหารงานของ อปท. มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ๒) เพื่อให้ ระบบการบริการเงินของ อปท. มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ๓) เพื่อให้ ระบบงานบริหารจัดการงบประมาณ มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา โดยมีกระบวนการดำเนินการเชิงกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการ อปท. ให้เป็นองค์กรที่มีความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ๙ กลยุทธ์ ดังนี้ ๑) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในการบริหารงานด้วยความเที่ยงตรง มั่นคง แน่วแน่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทรงชัย นกขมิ้น**^{๙๒} ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสมุทรปราการ มีระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับกลาง เมื่อพิจารณารายด้านของการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า มีการพัฒนาอยู่ในระดับมากจำนวน ๒ ด้าน คือ มีการพัฒนาตามหลักความคุ้มค่า และการพัฒนาตามหลักความรับผิดชอบต่อ การพัฒนาตามหลักคุณธรรม การพัฒนาตามหลักนิติธรรม การพัฒนาตามหลักความโปร่งใส และการพัฒนาตามหลักการมีส่วนร่วม ๒) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรมในงานบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

^{๙๒}ทรงชัย นกขมิ้น, การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

ไม่คดโกง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประทีป มากมิตร**^{๓๓} วิจัยเรื่อง จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า จริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีองค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ ๑ จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา จริยธรรมต่อองค์กร และจริยธรรมต่อสังคม องค์ประกอบที่ ๒ คือ จริยธรรมต่อนักศึกษา และจริยธรรมต่อผู้ร่วมงาน องค์ประกอบที่ ๓ คือ จริยธรรมต่อส่วนงาน และจริยธรรมส่วนตน ๒) แนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันศึกษาเอกชน มี ๘ แนวทางใหญ่ ได้แก่ การสนับสนุนด้านนโยบาย มีการจัดฝึกอบรมจริยธรรม จัดทำประมวลจริยธรรม หรือจริยธรรมวิชาชีพในองค์กร การตรวจสอบจริยธรรม การนำจริยธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคล การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำ มีคณะกรรมการหรือที่ปรึกษาด้านจริยธรรม ๘) การจูงใจ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม ๓) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักนิติธรรม ในพัฒนาบุคลากรด้วยความเสมอภาค ไม่อคติเอนเอียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ตระกูล ชำนาญ**^{๓๔} ได้ทำการศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธศาสตร์” ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนา พุทธถึงแผนการที่จะปฏิบัติ วิธีการ รูปแบบพฤติกรรม การกำหนดตำแหน่งที่จะปฏิบัติการ และทัศนวิสัย ในการพัฒนา ซึ่งในที่นี้หมายถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยหลัก (Core factor) ของการพัฒนาทั้งปวง กำหนดตำแหน่งสำคัญของการพัฒนาไว้ที่ทรัพยากรมนุษย์ซึ่งรวมถึงกายกับใจ (Mater & Mind) ตามหลักพุทธศาสตร์ สอดคล้องกับอภิปรัชญาหมวดญาณวิทยาที่ว่าถึงโลกทัศน์ หรือระบบความเชื่อ ในแง่ของวิธีการ รูปแบบ และศาสตร์การพัฒนา พุทธศาสตร์มีองค์ความรู้ที่กำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาได้ ๔) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบในการบริหารงานโดยสร้างสรรค์และส่งเสริมสัมมาอาชีพ ๕) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบในการบริหารงบประมาณเพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิต ๖) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักความรับผิดชอบในการอยู่ร่วมของคน ชุมชนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ **มันทริกา วิฑูรชาติ**^{๓๕} ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๑-๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๑-๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์หลัก คือ ๑. กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำ ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๑๖ กลยุทธ์ ๒. กลยุทธ์พัฒนาครู ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๗ กลยุทธ์ ๓. กลยุทธ์การพัฒนาวิชาการ ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๕๒ กลยุทธ์ ๔. กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการทั่วไป ซึ่งมีกลยุทธ์รอง ๑๓ กลยุทธ์ ๕. กลยุทธ์การพัฒนาความร่วมมือกับชุมชน และเครือข่ายโรงเรียนซึ่งมีกล

^{๓๓}ประทีป มากมิตร, “จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา” **ปรัชญาคุณภิวัตน์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

^{๓๔}ตระกูล ชำนาญ, “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธศาสตร์”, **รายงานวิจัย**, (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

^{๓๕}มันทริกา วิฑูรชาติ, “การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๑-๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร”, **คุณภิวัตน์** **ปรัชญาคุณภิวัตน์**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ : มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, ๒๕๕๑).

ยุทธ์รอง ๘ กลยุทธ์ ผลการประเมินการทดลองใช้กลยุทธ์ในการบริหารสถานการศึกษา เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชน พบว่าทั้ง ๕ กลยุทธ์ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมทุกกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ๔ มาตรฐาน คือ ด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ๗) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยรวมคิด ร่วมทำ และร่วมปฏิบัติ ในการบริหารจัดการงานบุคคลที่ต้องมีการจัดสรรกำลังคนที่สามารถตอบสนองความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์**^{๙๖} วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนกลยุทธ์การบริหารกำลังคนภาครัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุข้าราชการ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการวางแผนกำลังคนภาครัฐ ได้ตระหนักถึงปัญหาการขาดแคลนกำลังคนภาครัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงได้ทำการพัฒนาแผนกลยุทธ์การบริหารกำลังคนภาครัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุข้าราชการ ๘) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งประโยชน์ส่วนรวม อีกทั้งยังรวมถึงความมีภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่นที่จะสามารถสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ไพบูลย์ โพธิ์สุวรรณ**^{๙๗} ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาท้องถิ่นสู่ผลสัมฤทธิ์ : กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูญเสียงบประมาณ ประชาชนไม่ได้ประโยชน์เพราะผู้นำไม่สามารถทำแผนพัฒนาหรือการกำหนดโครงการได้ถูกต้องเพราะความรู้จากการบริหารงานต่ำทำให้โครงการขาดคุณภาพ ประกอบกับบุคลากรไม่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานไม่เป็นไปตามหน้าที่ ตามกฎหมายระเบียบ คำสั่งการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการนำกลยุทธ์มาใช้และทำงานที่ไม่มีกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมาย นำมาซึ่งปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรและส่งผลกระทบต่อประชาชนและการบริหารการพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลในยุคโลกาภิวัตน์ ได้แก่ ประสิทธิภาพประชาธิปไตย ประสิทธิภาพการศึกษาและประสิทธิภาพเศรษฐกิจกับภาวะผู้นำ การศึกษาเทคโนโลยีทรัพยากรมนุษย์สิ่งแวดล้อม ประสิทธิภาพ การบริหารโครงการ การมีส่วนร่วมในโครงการ ความโปร่งใสของโครงการและโครงการมีผลกำไร และ ๙) กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสาธารณะและสร้างสรรค์สังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย**^{๙๘} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ : กุญแจสู่ความเป็นเลิศ” ผลจากการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการขับเคลื่อนผลการปฏิบัติงานขององค์กร ซึ่งความสำเร็จของแต่ละองค์กรสามารถเกิดได้จากการพัฒนาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การใช้ความรู้ความสามารถของพนักงานในการสร้างกำไรเพิ่มขึ้น และสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ของ

^{๙๖}วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ “การพัฒนาแผนกลยุทธ์การบริหารกำลังคนภาครัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุข้าราชการ”, **รายงานวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล สำนักงาน ก.พ. ,๒๕๕๒).

^{๙๗}ไพบูลย์ โพธิ์สุวรรณ, “กลยุทธ์การพัฒนาท้องถิ่นสู่ผลสัมฤทธิ์ : กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย”. **วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต**, (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑).

^{๙๘}เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย, “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ: กุญแจสู่ความเป็นเลิศ”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๔).

องค์การ เพื่อนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ซึ่งกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเป็นกลไกในการสนับสนุนให้พนักงานขับเคลื่อนผลการปฏิบัติการขององค์การ โดยที่การออกแบบกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นจะต้องทราบถึงกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงพันธกิจและเป้าหมายขององค์การ ดังนั้นการออกแบบกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องนำกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บูรณาการไปกับกลยุทธ์องค์การและเป้าหมายขององค์การ และให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์สอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนต่อกลยุทธ์ขององค์การ จึงจะทำให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเป้าหมายและผลการปฏิบัติงานขององค์การ โดยที่กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องตระหนักว่าพนักงานคือทรัพยากรที่สำคัญ ตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ และความต้องการที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของพนักงานกับเป้าหมาย ขององค์การ เพื่อทำให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการสร้างพนักงานให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถสร้างผลผลิตให้กับองค์การ อีกทั้งยังมีปัจจัยแห่งความสำเร็จในการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ๕ ประการ คือ ๑) ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ผู้บริหารของ อปท.จะต้องมีความมุ่งมั่นสนับสนุน และเป็นผู้นำในการดำเนินการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จินตนา บิลมาศ และคณะ**^{๙๙} ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน” ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า กลุ่มข้าราชการพลเรือนที่จำเป็นเร่งด่วนจะต้องได้รับการพัฒนา ก่อนคือ ข้าราชการบรรจุใหม่ทั่วไป กลุ่มที่จำเป็น จะต้องพัฒนาเฉพาะบางจิตลักษณะ ได้แก่ พัฒนาการความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคต คือ กลุ่มข้าราชการหญิงระดับกลาง ส่วนข้าราชการชายระดับกลางควรพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม และผลการวิจัยยังพบว่า ข้าราชการใหม่ทั่วไปที่จะทำงานราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงต่อไป ควรได้รับการพัฒนา ลักษณะทางจิต ๓ ประการ คือ ๑) ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน หมายถึง การเพิ่มความตระหนักในความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคตต่อตนเอง ต่อหน่วยงานและต่อประเทศ นอกจากนี้จึงต้องรู้จักควบคุมตนเอง ให้ทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งมที่วางไว้สำหรับอนาคตให้ได้ ๒) ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ถ้าตนพยายามมากในทางที่ถูกก็จะเกิดผลดีมากตามมาด้วย และเชื่อว่าผลดีและผลเสียที่เกิดกับตนนั้น มีสาเหตุจากตนเองเป็นส่วนใหญ่ มิได้เกิดจากความบังเอิญหรือโชคเคราะห์ จะได้เป็นผู้ที่กระตือรือร้นทำความดี ไม่อ้อมเอียงเอื้อารอให้บุญหล่นทับ ๓) ทศศนคติที่ดีต่อการทำงานราชการ หมายถึง การเห็นประโยชน์ของการทำงานราชการทั้งต่อตนเอง และประเทศชาติ มีความพอใจในงานของตน และพร้อมที่จะร่วมมือกับข้าราชการอื่นเพื่อให้งานราชการเกิดประสิทธิผลให้มากยิ่งขึ้น ๒) นโยบายการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ต้องชัดเจนและต่อเนื่อง มีเป้าหมาย ตัวชี้วัดและการประเมินผลการดำเนินการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วีระศักดิ์ เครือเทพ**^{๑๐๐} วิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังของเทศบาลฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยตอบคำถามต่างๆ

^{๙๙}จินตนา บิลมาศและคณะ, “คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน”, รายงานการวิจัยมูลนิธิเอเชีย, สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., ๒๕๒๙. หน้า ๑-๒.

^{๑๐๐}วีระศักดิ์ เครือเทพ, “การวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังของเทศบาล (Measuring Municipal Fiscal Health in Thailand)”, รายงานวิจัย, (คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑). หน้า ๒.

ข้างต้นอย่างเป็นรูปธรรม การวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Fiscal Capacity Analysis) เป็นเครื่องมือทางการบริหารประการหนึ่งที่ใช้ในการประเมินถึงศักยภาพในการจัดหารายได้ (Revenue-Raising Capacity : RRC) เปรียบเทียบกับความจำเป็นในด้านรายจ่าย (expenditure needs : EN) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์ขีดความสามารถทางการคลังจึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงระดับความเพียงพอของทรัพยากรทางการคลังของท้องถิ่นเมื่อเปรียบเทียบกับความจำเป็นในด้านรายจ่ายในช่วงเวลาหนึ่งๆ ทั้งนี้ เราสามารถนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดนโยบายการคลังท้องถิ่นหลายประการ ตัวอย่างเช่น การบริหารจัดการเก็บภาษีอากร การวางแผนพัฒนารายได้การวางแผนการใช้จ่าย/และหรือการลงทุน ฯลฯ เป็นต้น สามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเงินในการดำเนินงาน และสามารถใช้ในการกำหนดนโยบายการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Intergovernmental Fiscal Transfer Policy) ๓) อปท.ต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาเทียบเท่ากับนโยบายด้านอื่น มีระบบการบริหารจัดการวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ **คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**^{๑๐๑} วิจัยเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์เพื่อ สำนวจคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่อาศัยคุณธรรมจริยธรรมของ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตามหลักธรรมาภิบาลนั้น คณะผู้วิจัย ศึกษาเฉพาะหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบต่อกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีประจำปี ๒๕๔๗ ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ รวมจำนวน ๑๐ แห่ง พบว่า จุดเด่นในการบริหารงานที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็น กลุ่มตัวอย่างได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี ๒๕๔๗ ได้แก่ การบริหารจัดการหลักคุณธรรมองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติตาม ระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่เคยมีปัญหาเรื่องผู้มีอิทธิพลหรือการถูกข่มขู่จาก คนในพื้นที่ แต่ที่มีบ้างจะเกิดขึ้นจากคนนอกพื้นที่และเป็นเรื่องของการสูญเสียผลประโยชน์ สิ่งยึดเหนี่ยวหรือสิ่งที่เตือนใจให้ผู้บริหารพนักงานปฏิบัติงานด้วยความสุจริตคือความภูมิใจในตนเองที่ เป็นข้าราชการ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ทำงานให้ประเทศชาติซึ่งถือว่า มีเกียรติ มี ศักดิ์ศรี หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี งบประมาณประจำปี ข่าวการจัดซื้อจัดจ้าง ผลการจัดซื้อจัดจ้าง กำหนดการประชุม อบต. รายงานทางการเงิน ขั้นตอนการรับบริการ เอกสารที่ต้องใช้และระยะเวลา ที่แล้วเสร็จของการให้บริการ ให้ประชาชนและ

^{๑๐๑}คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, “คุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล”, รายงานวิจัย, (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), ๒๕๔๙), หน้า ๑.

ผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทาง เว็บไซต์ วารสาร แผ่นพับ การตีพิมพ์ การติดประกาศ ณ ที่ทำการ อบต. ร้านค้าในหมู่บ้าน หอกระจายข่าว เสียง ตามสาย เสียงไร้สาย วิทยุชุมชน หลักความรับผิดชอบ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลจะสอบถามความเห็นของประชาชนโดยผ่าน ประชาคมหมู่บ้านเพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ในแต่ละหมู่บ้านก่อน แล้วจึงนำมารวมกัน เพื่อจัดลำดับตามความจำเป็นเร่งด่วนในภาพรวมอีกครั้ง และส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาท้องถิ่นจะมีการ ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ เพื่อดำเนิน กิจกรรม ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริม เศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน การจัด ระเบียบชุมชน สังคมและรักษาความสงบเรียบร้อยด้วย นอกจากนี้ อบต. มีการให้ความรู้แก่ ประชาชนทั้งในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารจัดการท้องถิ่น ภาษี กฎหมายเบื้องต้น และสาธารณสุข เป็นต้น ๔) การมีส่วนร่วมระหว่าง อบต. กับ ประชาชน เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของ ร่วมกัน ถึงจะสามารถตอบสนองความต้องการของทั้งสองฝ่ายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **บุญแสง ชีระภากร**^{๑๐๒} วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทมีรูปแบบภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ แบบปล่อยวาง แบบมีส่วนร่วม และแบบส่งเสริม ตามลำดับ โดยนายกองค์การ บริหารส่วนจังหวัดมีภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ นายกเทศมนตรี และนายกองค์การ บริหารส่วนตำบล ๒) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกช่วงอายุ ทั้งเพศหญิงและเพศชายในทุก ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบภาวะผู้นำ แบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ แบบปล่อยวาง และแบบมีส่วนร่วมและยังมีประสบการณ์ทำงานมาก ขึ้น การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนยิ่งลดลง ๓) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่บริหารโดยคำนึงถึงมิติประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม ซื่อสัตย์ เป็น ธรรม โปร่งใส และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน แต่ในมิติความมีจริยธรรม และเคารพ กฎหมาย และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีผู้บริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นคำนึงน้อยกว่ามิติอื่น ๔) เมื่อควบคุมตัวแปรระยะเวลาที่เคยทำงานในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมาก่อน ประเภทผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม การสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และความ ซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส ส่วนรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี ความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือการคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความ รับผิดชอบต่อสังคม และการสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น แต่ตัวแปรทั้งสองไม่ มีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงาน ๕) ควรมีหลักธรรมาภิบาลในการจัดการ คือ ใช้หลักไตรสิกขาและสุจริต ๓ สำหรับการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จตุรงค์ ดีสม โชค** วิจัยเรื่องกลยุทธ์การปฏิรูประบอบราชการในกระทรวงยุติธรรมมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากลยุทธ์ใน การปฏิบัติงานของกระทรวงยุติธรรม ตามนโยบายการปฏิรูประบอบราชการ พ.ศ.๒๕๔๕ และความ สอดคล้องตามหลัก ธรรมาภิบาล เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของกระทรวงยุติธรรม ตามนโยบายการ

^{๑๐๒}บุญแสง ชีระภากร, “ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” . ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒) , หน้า ๔-๕.

ปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.๒๕๔๕ ประกอบไปด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน การรื้อใหม่ การปรับเปลี่ยนกระบวนการ วัฒนธรรม ค่านิยม การเสริมสร้างระบบราชการให้ทันสมัย การเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในการดำเนินการของกระทรวงยุติธรรม นโยบายการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.๒๕๔๕ เพื่อนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค จากกรดำเนินการให้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบราชการของกระทรวงยุติธรรมในอนาคตที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ๑) ยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานของกระทรวงยุติธรรม เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.๒๕๔๕ และสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล ๒) การปฏิบัติงานของกระทรวงยุติธรรม มีความสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ในด้านการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน ในด้านการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน ในด้านการรื้อปรับระบบการเงินและการงบประมาณ ในด้านการสร้างระบบบริหารงานบุคคลและค่าตอบแทนใหม่ ในด้านการปรับเปลี่ยนกระบวนการ วัฒนธรรม และค่านิยม ในด้านการเสริมสร้างระบบราชการให้ทันสมัย และในด้านการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบริบทด้านการบริหารงาน โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการจัดการภาครัฐแนวใหม่ให้ทุกหน่วยงานเกิดความรู้ความเข้าใจถูกต้องตรงกัน การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการให้ดีขึ้นกว่าเดิม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดิเรก ถึงฝั่ง** วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของจังหวัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัด แบบบูรณาการรูปแบบใหม่และแบบเดิม พบว่า การบริหารจังหวัดแบบบูรณาการรูปแบบใหม่ เริ่มจากการกำหนดกลยุทธ์ ด้วยการทำ SWOT กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน การแปลง กลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ แนวทางในการแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัตินั้น ควรใช้แบบของการ บริหารโครงการมาเป็นแม่แบบในการดำเนินการ มีผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด ต้องกำหนด เจ้าภาพผู้รับผิดชอบ กำหนดเป้าหมายการทำงาน การวัดผลและประเมินผลงาน มีเอกภาพในการบริหารจัดการ มีอำนาจในการบริหารงบประมาณ และให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการทำงานโดยมีกระบวนการจัดทำกลยุทธ์ของจังหวัด มีระบบที่ดี สอดคล้องกับกลยุทธ์ชาติ จัดทำแผนงานโครงการ มีการบูรณาการระหว่างแผนกลยุทธ์ของจังหวัดกับแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกับกลยุทธ์กลุ่ม จังหวัด มีความร่วมมือกับจังหวัดอื่นๆ ที่อยู่นอกกลุ่มจังหวัด มีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการ (กบจ.) และมีแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์จังหวัดให้สะท้อนความต้องการของ พื้นที่ได้อย่างแท้จริง และต้องมีความสามารถด้านการบริหารจัดการ (Chief Executive Officer) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Chief Emotional Officer) และ มีจิตใจที่ร่าเริง มองโลกในแง่ดี ผู้ที่ทำงานด้วยความสุข (Chief Entertainment Officer) มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการประสานงาน ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการวิจัยและติดตามประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง มีการจัดระบบฐานข้อมูลของจังหวัดทุกด้าน อย่างครบถ้วนและ

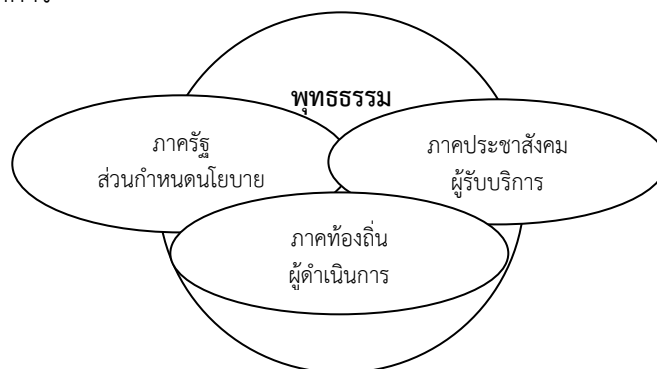
ทันสมัยอยู่เสมอ มีการกระจายอำนาจให้กับบุคคล/หน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบ อย่างแท้จริงและมีการบริหารจัดการ งบประมาณที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้^{๑๐๓}

๕.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานการจัดการและการขยายผลการวิจัยสู่การบริหาร การปฏิบัติหรือการจัดการเชิงวิชาการ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรมีกระบวนการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาใน ๓ ภาค ส่วน ที่จะขับเคลื่อนความเป็นระบบและความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน คือ ภาครัฐเป็นผู้กำหนดนโยบาย ประชาสังคม และภาคท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยมีพุทธธรรมเป็นแก่นแกนทั้งกระบวนการกำหนด นโยบายและภาคปฏิบัติการ

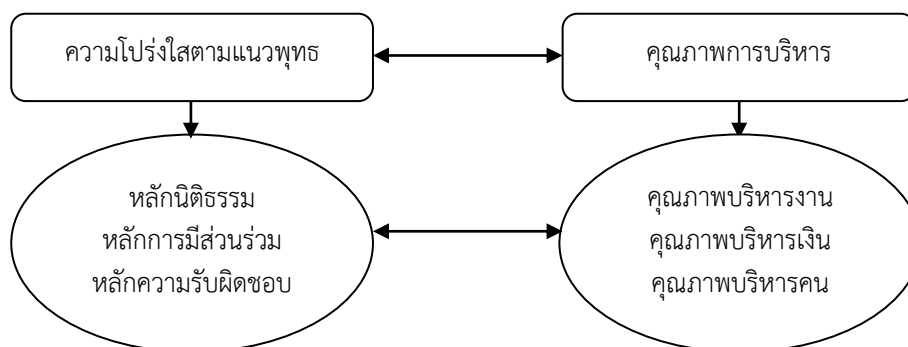
แผนภาพที่ ๕.๔ กระบวนการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา ๓ ภาคส่วน

๒. ควรมีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ของสังคม ในชุมชนท้องถิ่นสู่สังคมแห่ง การเรียนรู้ระดับท้องถิ่น เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และคุณค่าของการมีความโปร่งใสเชิงพุทธที่ ชุมชน ท้องถิ่น ควรมีส่วนร่วม รับรู้ และเรียนรู้อย่างจริงจัง

^{๑๐๓} ดิเรก ถึงฝั่ง, “กลยุทธ์การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) เพื่อเพิ่มศักยภาพ การแข่งขันของจังหวัดในประเทศไทย”, ปริญาตฤกษ์บัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๙).

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

๑. บุคลากรผู้บริหารงานท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญ กับความสัมพันธ์ขององค์กรประกอบ การบริหารการจัดการ ๒ ปัจจัย และกำหนดแบบแผนการบริหารจัดการ ดังนี้

แผนภาพที่ ๕.๕ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารจัดการ

๒. ผู้บริหารงานท้องถิ่นและบุคลากรทุกส่วนงาน ควรมีส่วนร่วมการสร้างวัฒนธรรมความโปร่งใสเชิงพุทธของ อปท. ทุกระบบงานในทุกขนาดขององค์กร

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. การพัฒนาแบบจำลองความเป็นท้องถิ่นที่พัฒนาสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนผ่านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีเชิงพุทธของชุมชน

๒. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อการศึกษาในเชิงลึก เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลและแนวทางในการวิจัยต่อไป

๓. ควรศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลด้านอื่นๆ ที่ไม่ได้นำศึกษาในงานวิจัยนี้เพิ่มเติม เช่น หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

บรรณานุกรม

๑.ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

(๑) พระไตรปิฎก :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๒) หนังสือ :

เกษม วัฒนชัย. ธรรมนูญกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา, ๒๕๔๖.

จุไรรัตน์ แสนใจรักษ์. ธรรมนูญกับคอร์ปชั่นในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิวิถีชีวิตธรรม, ๒๕๔๖.

ชัยอนันต์ สมุทรวานิช. ธรรมนูญการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : เดือนตุลาการพิมพ์, ๒๕๔๓.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘.

ณดา จันทร์สม. ธรรมนูญกับการกระจายอำนาจ. กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๘.

ติณ ปรัชญพฤทธิ์. หลักการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.

เนตร์พัฒนา ยาวีราช. ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : ทริปเพิ้ลกรุ๊ป, ๒๕๕๒.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. การสร้างธรรมนูญ (Good Governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๕๒.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖.

ประพันธ์ สุริหาร. ศัพท์เทคนิคทางการบริหาร. ขอนแก่น : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗.

ประหยัด หงส์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

ประยูร ธมฺมจิตโต. พุทธวิธีในการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. ธรรมนูญ (Good Governance) กับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๙.

พระครูภาวนาโสภิต วิ. ดร. (บุญญรัตน์ เมืองวงศ์). **พุทธธรรมาภิบาล หนังสืออ่านประกอบหลักสูตร
พุทธธรรมาภิบาลระดับปริญญาตรีและปริญญาโท**. ลำพูน : หสม. อนุรักษ์การพิมพ์ (คณะ
บุคคล), ๒๕๕๖.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระอุบาสกเถระ. **วิมุตติมรรค**. แปลโดย พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) และคณะ. กรุงเทพ
มหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พุทธทาสภิกขุ. **เรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม**. กรุงเทพมหานคร : จักรานุกูลการพิมพ์, ๒๕๒๙.

_____ . **วิธีแก้ปัญหาชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงธรรม, ม.ม.ป., ๒๕๔๙.

ยุคศรี อาริยะ. **โลกาภิวัตน์ กับ Good Governance ในธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคม**.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิถึทรรศน์, ๒๕๔๖.

ระวี ภาวิไล. **“หัวใจของศาสนาพุทธ”**. ในบทความเสนอในการประชุมทางวิชาการ เรื่อง หัวใจของ
ศาสนา). กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร : นามมี
บุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด, ๒๕๔๖.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. **ภาวะผู้นำ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์, ๒๕๕๑.

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. **แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพมหานคร
: บริษัทพิชิตการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๕.

วิเชียร วิทยอดม. **ภาวะผู้นำ** พิมพ์ครั้งที่ ๕, กรุงเทพมหานคร : ธนธัชการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๓.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ. **ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร,
๒๕๔๕.

วิญญู อังคนารักษ์. **แนวความคิดในการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น** (เอกสารประกอบการ
บรรยายฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๑๙.

สถาบันวิถึทรรศน์. **ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานมูลนิธิภูมิวิถึ
ทรรศน์, ๒๕๔๖.

สมคิด บางโม. **จริยธรรมทางธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร : พัฒนวิทย์การพิมพ์, ๒๕๔๙.

สุรพล สุยะพรหมและคณะ. **ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงพุทธ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

สุวิมล ว่องวานิช. **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส,
๒๕๕๐.

สุเมธ แสงนิมนวล. **ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. พิมพ์
ครั้งที่ ๑, กรุงเทพมหานคร : ส เจริญ การพิมพ์, ๒๕๕๒.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. **แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ**. กรุงเทพมหานคร :
กองกลาง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๔.

อุทัย หิรัญโต การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

(๓) บทความในหนังสือพิมพ์ :

เปรม ติณสูลานนท์. “จริยธรรมการบริหารภาครัฐ”, **มติชน**. (๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘) : ๒
เสฐียรพงษ์ วรรณปก. “มัชฌิมาปฏิปทา: สายกลางสองมิติ”, **ข่าวสด**. (๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙) : ๒๙

(๔) บทความในวารสาร :

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). “หัวใจพระพุทธศาสนา”, **พุทธจักร**. ปีที่ ๖๑ ฉบับที่ ๕
(พฤษภาคม ๒๕๕๐) : ๗
วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กิनावงศ์. “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธ”, **วารสารศึกษาศาสตร์**. ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤศจิกายน ๒๕๔๙ – มีนาคม ๒๕๕๑) : ๖๓

(๕) วิทยานิพนธ์ :

เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย. “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ: กุญแจสู่ความเป็นเลิศ”.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๔.
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. “คุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล”, **รายงานวิจัย**. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), ๒๕๔๙.
จตุรงค์ ดีสมโชค. “กลยุทธ์การปฏิรูประบบราชการในระบวงษายุติธรรม”. **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐศาสตร์)**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒.
จินตนา บิลมาศและคณะ. “คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน”. **รายงานการวิจัย**. มูลนิธิเอเชีย : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., ๒๕๒๙.
เชวงศักดิ์ พฤษเทเวศ. “การพัฒนาตัวบ่งชี้ผู้ซึ่งนำกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา”.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓.
ฉาน ตรีกรวิจารณ์. “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.
ดิเรก ถึงฝั่ง. “กลยุทธ์การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของจังหวัดในประเทศไทย”. **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙.
ตระกูล ชำนาญ. “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธศาสตร์”, **รายงานวิจัย**. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๔๓.

บรรจง เจริญสุข. “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน”. **ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต** (การบริหารการศึกษา). (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒).

บุญแสง ชีระภากร. “ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”.

ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒.

ประทีป มากมิตร “จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา”. **ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.

เปรมชญา ชนะวงค์ และคณะ. “การพัฒนาศักยภาพชุมชนชนบทเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานทุนทางสังคม” **รายงานการวิจัย**. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๓.

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. “การใช้การสร้างตัว ชีววัดเพื่อวิเคราะห์ เศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบกับพุทธเศรษฐศาสตร์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์คุษฎีบัณฑิต**. สาขาพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และคณะ. “รายงานการศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งด้านศุลกากร ณ บ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี”, **รายงานวิจัย**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๕.

ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ. “กลยุทธ์การพัฒนาท้องถิ่นสู่ผลสัมฤทธิ์ : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย”. **วิทยานิพนธ์คุษฎีบัณฑิต**. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑.

มณฑริกา วิฑูรชาติ. “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๑-๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร”. **คุษฎีนิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, ๒๕๕๑).

มัทนา เหลืองนาคทองดี. “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย”, **รายงานวิจัย**. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๑๔ (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๕).

ระศักดิ์ เครือเทพ. “การวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังของเทศบาล (Measuring Municipal Fiscal Health in Thailand)”, **รายงานวิจัย**. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

รัชยา ภักดีจิตต์. “องค์การมหาชนของไทย : การศึกษากลไกและกระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล”. **ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต**. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.

รวรรณ ชาญด้วยวิทย์. “การพัฒนาแผนกลยุทธ์การบริหารกำลังคนภาครัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุข้าราชการ”, **รายงานวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล สำนักงาน ก.พ., ๒๕๕๒.

วันชัย สุขตาม. “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎี**

บัณฑิต. (คณะรัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕.

ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร. “การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน”, **ปรัชญาดุษฎี**

บัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๑.

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง. “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, **รายงานการวิจัย.** สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗.

สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ และศศิภาญจน์ ทวีสุวรรณ. “การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ”, **รายงานวิจัย.** กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒.

สุรพล สงณรงค์. “การพัฒนาการดำเนินงานของชุมชนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล : ศึกษากรณีชุมชนบ้านชะอวด ตำบลบ้านชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **รายงานวิจัย.** คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๘.

สุรศักดิ์ โตประสี. “ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล”, **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓.

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). **พระพุทธศาสนา พัฒนาคนและสังคม.** (จัดพิมพ์ในระบบเครือข่ายโดยสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO Secretariat)). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.seameo.org/vl/payutto/index.htm> [๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].

“เทศบาลเมืองหนองคาย”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/รายชื่อเทศบาลเมืองในประเทศไทยเรียงตามจำนวนประชากร> [๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘].

“เทศบาลตำบลเฝ้าไร่”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.faoaimuni.go.th>, [๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘].

“สุจริต ๓”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : www.kr.ac.th/elearning/file.php?file=/๒๙๐/b๔๑.doc, [๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘].

“องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.tambol.com>, [๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘].

๒. ภาษาอังกฤษ

(I) Books

Afsaneh Nahavandi and Ali R. **Organization Behavior**. A simon & Schuster Company, Prentice-Hall Inc, 2000.

Ernest Dale. **Management Theory and Practice**. New York : McGraw-Hill Book Co., 1973.

Henry Fayol. **General and Industrial Management**. London : Sir Issac Pitman & Sons Ltd., 1949.

Luther Gulick and Lyndall Urwick. ed. **Papers on the Science of Administration**. New York : Institute of Public Administration, 1973.

Nahavandi and Malekzadeh. **The Art and Science of Leadership**. 2nd ed. New Jersey: Prentice-Hall. Inc.,4 2000.

Richard L. Daft **Leadership Vision and Strategic Direction Leadership Theory and Practice**, Harcourt brace College Publisher, Copyright 1999.

Schein, A.E. **Organizational culture and leadership**. San Francisco : Jossey-Bass, 1985.

Samuel C. Certo. **Modern Management : Diverasity, Quality, Ethics and Global Environment**, ed., Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1994.

(II) Articles

Burns, Greg, “How a New Boss Got Con Agra Cooking Again”, **Business Week**, (July 25 1994) : 72

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ก. แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง

๑. การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาการบริหารงานของ อปท. เพื่อสร้างเสริมความโปร่งใสในการบริหารงาน และเพื่อการเผยแพร่องค์ความรู้ ของการวิจัย ครั้งนี้ ผู้ สำนวณจะส่งกรมการปกครองท้องถิ่น ที่สามารถ นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อ การบริหาร การ บริการ งานของ อปท. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

๒. การตอบแบบสอบถามของท่านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้

๓. ข้อมูลที่ได้จากท่านในครั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นความลับ จึงไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านโดยจะนำผลมาใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

๔. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมมาภิบาลและหลักธรรม

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานตามหลัก ธรรมมาภิบาล

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามปลายเปิด (ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ)

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณทุกท่านที่ ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ภายในช่อง หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดและกรุณาตอบทุกข้อ

๑. เพศ

๑. ชาย

๒. หญิง

๒. อายุ

๑. ต่ำกว่า ๓๕ ปี

๒. ๓๕-๕๐ ปี

๓. ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. ปริญญาโท

๔. ปริญญาเอก

๔. ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

๑. น้อยกว่า ๕ ปี

๒. ๕-๑๕ ปี

๓. ๑๖-๒๕ ปี

๔. ๒๖ ปีขึ้นไป

๕. ตำแหน่ง

๑. ผู้บริหารท้องถิ่น

๒. สมาชิกสภาท้องถิ่น

๓. ข้าราชการส่วนท้องถิ่น

๔. พนักงานส่วนท้องถิ่น

๕. ประชาชน

๖. รายได้ต่อเดือนโดยประมาณ

๑. ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท

๒. ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท

๓. ๒๐,๐๐๑ - ๓๕,๐๐๐ บาท

๔. ๓๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป

๗. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านเป็นรูปแบบใด

๑. องค์กรบริหารส่วนจังหวัด

๒. เทศบาลตำบล

๓. เทศบาลเมือง

๔. องค์กรบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและหลักธรรมของ อปท. ของ
ท่านอย่างไร ให้เลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๑.	อปท. มีความชัดเจนในทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน					
๒.	อปท. มีกลไกในการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนงานต่างๆที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้					
๓.	อปท. มีการปรึกษาหารือ ที่มีความชัดเจนในการกำหนดนโยบาย ตามระเบียบและข้อกำหนด					
๔.	อปท. มีความโปร่งใสในการประชุมเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ กระบวนการการบริหารเงิน					
๕.	อปท. มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ					
ข้อ	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๑.	อปท. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหาร					
๒.	อปท. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการบริหารงาน					
๓.	อปท. มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานด้วยความสำนึกในหน้าที่การให้บริการ					
๔.	อปท. มีการสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนในการทำงานร่วมกับประชาชน					
๕.	อปท. มีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการให้บริการ					

	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต ๓ ตามหลักความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.	ผู้บริหารที่แสดงออกถึงความตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อการบริหารงาน					
๒.	ผู้บริหารใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการ แก้ปัญหาให้ประชาชน					
๓.	ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. มีความรับผิดชอบต่อ ปฏิบัติงานบริการ					
๔.	ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. ยินดีในการสนทนาเพื่อให้ ข้อมูลในการบริการประชาชน					
๕.	ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบต่อ คุณภาพการบริหาร และการบริการ					

ข้อ	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรลักษณ์ ตามหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.	อปท. มีการฝึกฝนพัฒนาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ เกิดความชำนาญในการให้บริการ					
๒.	อปท. มีระบบการพัฒนาความสัมพันธ์การทำงาน ขององค์กร เพื่อสร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้					
๓.	อปท. มีการพัฒนาทางด้านจิตใจให้มีความเข้มแข็ง เพื่อการสร้างความชัดเจนในการให้บริการ ประชาชน					
๔.	อปท. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ในการบริหารเงินอย่างโปร่งใส					
๕.	อปท. มีการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาระบบการ เปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ					

ข้อ	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.	อปท. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองด้านการบริหารงาน					
๒.	อปท. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ					
๓.	อปท. มีการส่งเสริม ฝึกฝนการให้บุคลากรมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้มีความสะดวกรวดเร็ว					
๔.	อปท. มีการสร้างและพัฒนาให้บุคลากรทำงานร่วมกับประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน					
๕.	บุคลากร อปท. มีการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการบริการประชาชนทุกคน ทุกระดับ					
	การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.	ผู้บริหารมีการอบรมและพัฒนาให้มีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ					
๒.	บุคลากรใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการการแก้ปัญหาให้ประชาชนอย่างเต็มความสามารถ					
๓.	มีการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานใน อปท. ให้มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติในหน้าที่ของตน โดยไม่ต้องมีการควบคุมด้วยกฎระเบียบ					
๔.	มีการพัฒนาให้ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. มีสำนึกการให้บริการประชาชนด้วยความยินดีเสมอ					
๕.	มีการพัฒนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานให้มีสำนึก ร่วมกันรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตประชาชน					

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล

ในการบริหารงานของ อปท. ของท่านควรมีการสร้างส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารและการบริการตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๓ ข้อ อย่างไร

๑.หลักนิติธรรม

.....
.....
.....

๒.หลักการมีส่วนร่วม

.....
.....
.....

๓.หลักความรับผิดชอบต่อ

.....
.....
.....

ตอนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้
พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ
(นิสิต ป.เอก มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

- ก. ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
- ข. ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย
- ค. เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์
- ง. การสนทนากลุ่มเฉพาะ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๕๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๗

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร ดร.อภิษฎา ศรีศรีเรือง

ด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ฉ.อ.อภิษฎา ศรีศรีเรือง
 อ.อภิษฎา ศรีศรีเรือง
 26/1/2559

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อก ๐๘๕-๔๕๑-๑๗๕๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๘๗

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน พระปลัดสมบัติ ฐิติญาโณ, ดร.

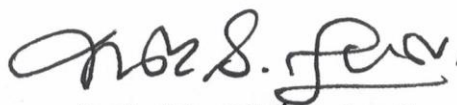
ด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

พระปลัดสมบัติ ฐิติญาโณ

๑๖ มกราคม ๒๕๕๙

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺโณ,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๔๕๑-๑๗๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๘๗

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
 เจริญพร ดร.พลภัทร ช่างสากล
 สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
 ๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเจริญพรเชิญท่าน
 เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
 อย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
 จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อก่อน ๐๘๕-๔๕๑-๑๗๕๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๘๗

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน พระมหาประทีป อภิวัตโน, ดร.

ด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อก่อน .๐๘๕-๔๕๑-๑๗๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๘๗

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เจริญพร อาจารย์ ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเจริญพรเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่o .๐๘๕-๔๕๑-๑๗๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๖๘

สำนักงานเทศบาลเมืองท่าบ่อ

ศูนย์บัณฑิตศึกษา 9531 ฝึกปฏิบัติ ฝึกอบรม

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ การ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
 เจริญพร นายกเทศมนตรีเมืองท่าบ่อ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของท่าน
 จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ
 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
 อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
 วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดตอ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๖๙

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาพระศาสนาศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

เทศาภิบาลเมืองหนองคาย

เลขที่ ๐๙๙๙ ก.ย. ๒๕๖๐

Handwritten signature

- สำนักงานการคลัง
- สำนักงานการวิจัย
- สำนักงานการศึกษา
- สำนักงานสาธารณสุข
- กองวิชาการและแผนงาน
- กองสวัสดิการสังคม
- สถานธนาบาล
- หน่วยงานตรวจสอบภายใน

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายกเทศมนตรีเมืองหนองคาย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิตินิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิตินิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาพระศาสนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน
เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาพระศาสนาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออโนทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญาพระศาสนาศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ
โทรติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

Handwritten notes and signature at the bottom right.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร ปลัดเทศบาลเมืองหนองคาย
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ญา ยมหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออโนโมนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรศัพท์ติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

(นายจิรภัทร์ พวงทอง)

ปลัดเทศบาลเมืองหนองคาย

๑๑ ก.ย. ๒๕๕๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๖๙

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
เลขที่รับ 1939
วันที่ 14 ก.ย. 2559
เวลา 10.58
ผู้รับ

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

เทศบาลตำบลเฝ้าไร่
เลขที่รับ 2195
วันที่ 14-ก.ย. 2559
เวลา 10-58
ผู้รับ

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลเฝ้าไร่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหสประจําตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน
เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ไว้ชช

นายกฯ ทต. เฝ้าไร่

- ศูนย์บัณฑิตศึกษา

- ขอความอนุเคราะห์

ใช้ตักเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

วิจัย

ที่วางไว้บนโต๊ะเพื่อไปดำเนินการ

ขอเจริญพร

[Signature]

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- กองคลัง
- กองการ
- ฝ่ายวิชาการ
- กองส่งเสริมและพัฒนาศึกษา
- กองประสานงาน
- ฝ่ายนิติการและระเบียบ

[Signature]

14 ก.ย. 2559

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรศัพท์ต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

๑๔ ก.ย. ๒๕๕๙

[Signature]
๑๕ ก.ย. ๒๕๕๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุตาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร ปลัดเทศบาลตำบลเฝ้าไร่
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออัญมโทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

- อ.ดร.วิมลทิพย์ นามะระ

นายบรรณ เกตุพันธ์
 ปลัดเทศบาล

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ
 โทรติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุदारาม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ประธานสภาเทศบาลตำบลเฝ้าไร่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดตอ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

นางชอ:๑๑๖ นางไค

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อพยธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย
 เจริญพร นายคำสอน จำกอง กำนันตำบลเฝ้าไร่
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ
 โทรติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

๑๖/๘/๒๕๕๘
 ๑๖/๘/๒๕๕๘
 กำนันตำบลเฝ้าไร่

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยู่ภายใน : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล
รับเลขที่ ๑๓๕๙
วันที่ ๑๓ ก.ย. ๕๙
เวลา.....น. ผู้รับ.....

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รัทสประจําตัวนิตินิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิตินิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขออนุโมทนาขอคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล
เพื่อโปรดทราบ
พระมหาสมเด็จ มหารัตนวิสุทธิ
ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
เพื่อวิจัย

เรียน นายเจ้าส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ
โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

นางสาวชลิตา คำคุณ
นางสาวชลิตา คำคุณ
(นางสาวชลิตา คำคุณ)
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล

ขอเจริญพร
พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

Handwritten signature

Handwritten signature

พันจ่าโท (ธงชาติ ทองลิ่มสุด)

(นายสงกรานต์ ศรีตะบุตร)
นายองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล
๑๓ ก.ย. ๕๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อัญญา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล
 สิ่งที่มาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิตินิติ ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิตินิติหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออโนทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อยูธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออโนโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ
 โทรศัพท์ ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุตาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร นายประสิทธิ์ ศรีพนม กำนันตำบลจุมพล
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ
 โทรติดต่อก่อน ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

๐๘๕๔๕๑๑๕๗๐
 รศ. ประสิทธิ์ ศรีพนม

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๐๙

วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร.นิเทศ สนั่นนารี รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการ วิทยาเขตขอนแก่น

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อก.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุตาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร ดร.จิตภา เร่งมีศรีสุข อาจารย์ประจำสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรศัพท์ติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๐๙

วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร อาจารย์ ดร.ภณชิตลา น้อยเจริญ

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วงน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศบ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่เยา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร นายสุรียา พรหมโคตร สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย
 สิ่งที่มาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรามาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรศัพท์ติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๐๙

วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระราชชน วิสารโท, ดร.ผศ. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์หนองคาย

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิติ ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๐๙

วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาประทีป อภิวัตตโน,ดร.

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺโญ, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อก่อน ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๗๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 กราบเรียน พระศรีญาณวงศ์ (นิมิตย์ ปณฺทิตเสวี),ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย
 สิ่งที่มาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ญา มาสสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
 ขอบความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณ
 ด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กราบเรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มาสสมิทธิ

โทรศัพท์ต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุदारาม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ทยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
 เรียน นายประพาส นครภักดี นายกเทศมนตรีเมืองท่าบ่อ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
 มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตาม
 แนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์
 พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย
 จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
 กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
 เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรศัพท์ต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อยูธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
 เรียน นายวีระศักดิ์ ศรีอ่อน นายกเทศมนตรีตำบลบ้านดี
 สิ่งส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
 มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตาม
 แนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์
 พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย
 จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
 กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
 เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรศัพท์ติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์

ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน นายธนวัต หล่มศรี นายกเทศมนตรีตำบลหนองสองห้อง
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตาม
แนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์
พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย
จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรศัพท์ติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
 เรียน จำอากาศเอกสุรชิต พิสัยพันธุ์ ปลัดเทศบาลตำบลวัดธาตุ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
 มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตาม
 แนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์
 พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย
 จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
 กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
 เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรศัพท์ติดต่อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 อยูธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
 เรียน นายสุรชาติ บวรศักดิ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน
 สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
 มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตาม
 แนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์
 พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย
 จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
 กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
 เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อก่อน ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๖

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อกับ ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร., โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๖

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุญศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อกับ ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร., โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๖

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาลี

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อก่อน ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๖

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.วสันต์ ศรีสอาด

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อกับ ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โท., โท رسาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๖

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระราชชน วิสารโท,ดร.,ผศ. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์หนองคาย

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต้อ.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โท.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔๖

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

น้มีสการ พระมหาประทีป อภิวัตตโน,ป.ธ.๙,ดร.

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รัชสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้มีสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่๑.๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
 เรียน นายสุรียา พรหมโคตร สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย
 สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระมหาสมเด็จ ฉายา มหาสมิทธิ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๖๒๐ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
 มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตาม
 แนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ในวันเสาร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์
 พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย
 จังหวัดหนองคาย หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
 กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
 อื้อเพื่อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ

โทรติดต่อก่อน ๐๘๕-๔๕๑-๑๕๗๐

ภาคผนวก ค

คุณภาพของเครื่องมือ

๑. ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
๒. ค่าความเชื่อมั่นการทดลองใช้เครื่องมือ ๓๐ ชุด

១៧	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
១៨	១	០	១	១	១	០.៨	ប្រើបាន
១៩	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
២០	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
២១	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
២២	១	១	០	១	១	០.៨	ប្រើបាន
២៣	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
២៤	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
២៥	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
២៦	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
២៧	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
២៨	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
២៩	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន
៣០	១	១	១	១	១	១	ប្រើបាន

ค่าความเชื่อมั่นการทดลองใช้เครื่องมือ ๓๐ ชุด

.....

เรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา
เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.9334	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
๑. อปท. มีความชัดเจนในทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงาน	72.2333	134.944	.621	.943
๒. อปท. มีกลไกในการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนงานต่างๆที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้	72.0667	137.099	.531	.935
๓. อปท. มีการปรึกษาหารือที่มีความชัดเจนในการกำหนดนโยบาย ตามระเบียบและข้อกำหนด	71.9000	133.266	.678	.932
๔. อปท. มีความโปร่งใสในการประชุมเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการบริหารเงิน	72.1333	129.775	.636	.933
๕. อปท. มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ	72.4000	137.972	.366	.937

๖. อปท. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหาร	71.8000	135.821	.496	.935
๗. อปท. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรักษาหรือเพื่อหาแนวทางในการบริหารงาน	72.1000	131.748	.635	.933
๘. อปท. มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานด้วยความสำนึกในหน้าที่การให้บริการ	72.2000	129.545	.740	.931
๙. อปท. มีการสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนในการทำงานร่วมกับประชาชน	72.3000	128.286	.740	.932
๑๐. อปท. มีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการให้บริการ	72.3333	130.437	.722	.931
๑๑. ผู้บริหารที่แสดงออกถึงความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการบริหารงาน	72.1667	135.109	.557	.934
๑๒. ผู้บริหารใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาให้ประชาชน	71.8667	132.464	.712	.932
๑๓. ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานบริการ	72.6000	129.628	.736	.931
๑๔. ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. ยินดีในการสนทนาเพื่อให้ข้อมูลในการบริการประชาชน	72.5000	131.293	.623	.933
๑๕ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบต่อคุณภาพการบริหาร และการบริการ	72.5667	129.909	.590	.934
๑๖. อปท. มีการฝึกฝนพัฒนาในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความชำนาญในการให้บริการ	72.2000	132.924	.568	.934

๑๗. อปท. มีระบบการพัฒนาความสัมพันธ์การทำงานขององค์กร เพื่อสร้างความโปร่งใสตรวจสอบได้	72.2000	131.200	.727	.931
๑๗. อปท. มีการพัฒนาทางด้านจิตใจให้มีความเข้มแข็ง เพื่อการสร้างความชัดเจนในการให้บริการประชาชน	72.5667	129.082	.625	.933
๑๙.อปท. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ในการบริหารเงินอย่างโปร่งใส	72.5333	128.464	.631	.933
๒๐. อปท. มีการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลการบริหารต่อสาธารณะ	72.6000	126.386	.720	.931
๒๑. อปท. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองด้านการบริหารงาน	72.2333	134.944	.621	.933
๒๒. อปท. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ	72.0667	137.099	.531	.935
๒๓. อปท. มีการส่งเสริมฝึกฝนการให้บุคลากรมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้มีความสะดวกรวดเร็ว	71.9000	133.266	.678	.932
๒๔. อปท. มีการสร้างและพัฒนาให้บุคลากรทำงานร่วมกับประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน	72.1333	129.775	.636	.933

๒๕. บุคลากร อปท. มีการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการบริการประชาชนทุกคน ทุกระดับ	72.4000	137.972	.366	.937
๒๖. ผู้บริหารมีการอบรมและพัฒนาให้มีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ	71.8000	135.821	.496	.935
๒๗. บุคลากรใส่ใจปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนอย่างเต็มความสามารถ	72.1000	131.748	.635	.933
๒๘. มีการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานใน อปท. ให้มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติในหน้าที่ของตน โดยไม่ต้องมีการควบคุมด้วยกฎระเบียบ	72.2000	129.545	.740	.931
๒๙. มีการพัฒนาให้ผู้ปฏิบัติงานใน อปท. มีสำนึกการให้บริการประชาชนด้วยความยินดีเสมอ	72.3000	128.286	.740	.931
๓๐. มีการพัฒนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานให้มีสำนึกร่วมกันรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตประชาชน	72.2000	132.924	.568	.934

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

Statistics

เพศ

N	Valid	398
	Missing	0

เพศ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ชาย	152	38.2	38.2	38.2
หญิง	246	61.8	61.8	100.0
Total	398	100.0	100.0	

Statistics

อายุ

N	Valid	398
	Missing	0

อายุ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ต่ำกว่า 35 ปี	90	22.6	22.6	22.6
35-50 ปี	284	71.4	71.4	94.0
51 ปีขึ้นไป	24	6.0	6.0	100.0
Total	398	100.0	100.0	

Statistics

		การศึกษา	ระยะเวลา	รายได้	ตำแหน่ง	รูปแบบท้องถิ่น
N	Valid	398	398	398	398	398
	Missing	0	0	0	0	0

การศึกษา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	10.3	10.3	10.3
	ปริญญาตรี	238	59.8	59.8	70.1
	ปริญญาโท	117	29.4	29.4	99.5
	ปริญญาเอก	2	.5	.5	100.0
	Total	398	100.0	100.0	

ระยะเวลา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยกว่า 5 ปี	132	33.2	33.2	33.2
	5-15 ปี	219	55.0	55.0	88.2
	16-25 ปี	45	11.3	11.3	99.5
	26 ปีขึ้นไป	2	.5	.5	100.0
	Total	398	100.0	100.0	

รายได้

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ต่ำกว่า 15000 บาท	88	22.1	22.1	22.1
15001 - 20000 บาท	176	44.2	44.2	66.3
20001 - 25000 บาท	111	27.9	27.9	94.2
25001 ขึ้นไป	23	5.8	5.8	100.0
Total	398	100.0	100.0	

ตำแหน่ง

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ผู้บริหารท้องถิ่น	19	4.77	4.77	4.77
สมาชิกท้องถิ่น	76	19.10	19.10	23.87
ข้าราชการท้องถิ่น	44	11.05	11.05	34.92
พนักงานส่วนท้องถิ่น	100	25.15	25.15	60.07
ประชาชน	159	39.93	39.93	100
Total	398	100	100	

รูปแบบท้องถิ่น

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid เทศบาลเมือง	254	63.8	63.8	63.8
เทศบาลตำบล	55	13.8	13.8	77.6
องค์การบริหารส่วนตำบล	89	22.4	22.4	100.0
Total	398	100.0	100.0	

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ta	398	1.60	5.00	3.6724	.62395
tb	398	1.80	5.00	3.6829	.64932
tc	398	1.40	5.00	3.7814	.62263
td	398	2.00	5.00	3.6884	.61992
te	398	2.00	5.00	3.6367	.65696
tf	398	2.00	5.00	3.6186	.59465
Valid N (listwise)	398				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	398	1.00	5.00	3.5452	1.04879
a2	398	1.00	5.00	3.6030	.87114
a3	398	1.00	5.00	3.6935	.87881
a4	398	1.00	5.00	3.7889	.79715
a5	398	1.00	5.00	3.7312	.99398
ta	398	1.60	5.00	3.6724	.62395
Valid N (listwise)	398				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
b6	398	1.0	5.0	3.859	.7206
b7	398	1.00	5.00	3.5704	1.07118
b8	398	1.00	5.00	3.7060	1.03418
b9	398	1.00	5.00	3.6307	1.04641
b10	398	1.00	5.00	3.6482	.92373
tb	398	1.80	5.00	3.6829	.64932
Valid N (listwise)	398				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
c11	398	1.00	5.00	3.8015	.84775
c12	398	1.00	5.00	3.8618	.94882
c13	398	1.00	5.00	3.7186	.87576
c14	398	1.00	5.00	3.6935	.88167
c15	398	1.00	5.00	3.8317	.90021
tc	398	1.40	5.00	3.7814	.62263
Valid N (listwise)	398				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
d16	398	1.00	5.00	3.9171	.89536
d17	398	1.00	5.00	3.8241	.79623
d18	398	1.00	5.00	3.6005	1.09669
d19	398	1.00	5.00	3.5528	1.07688
d20	398	1.00	5.00	3.5477	.96356
td	398	2.00	5.00	3.6884	.61992
Valid N (listwise)	398				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
e21	398	1.00	5.00	3.7060	1.04629
e22	398	1.00	5.00	3.6935	.88167
e23	398	1.00	5.00	3.5804	1.03214
e24	398	1.00	5.00	3.6457	1.02984
e25	398	1.00	5.00	3.5578	.94984
te	398	2.00	5.00	3.6367	.65696
Valid N (listwise)	398				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
f26	398	1.00	5.00	3.8241	.76723
f27	398	1.00	5.00	3.4698	1.04211
f28	398	1.00	5.00	3.5854	1.03660
f29	398	1.00	5.00	3.5729	.95145
f30	398	1.00	5.00	3.6407	1.03785
tf	398	2.00	5.00	3.6186	.59465
Valid N (listwise)	398				

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

- ก. ผู้เชี่ยวชาญสัมภาษณ์เชิงลึก
- ข. ผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่มเฉพาะ

รายชื่อ ผู้เชี่ยวชาญสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๑๗ รูป/คน

การวิจัย กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน
ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

๑. เทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ผู้เชี่ยวชาญ

๑. นายกำภล เมืองโคตร

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองหนองคาย

๒. นายจิรัฎฐ์ พวงทอง

ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลเมืองหนองคาย

๒. เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

ผู้เชี่ยวชาญ

๑. นายบุญธง เทพา

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเฝ้าไร่

๒. นายบรรจง เกตุพันธ์

ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลเฝ้าไร่

๓. นายอะเดช บางโท

ตำแหน่ง ประธานสภาเทศบาลตำบลเฝ้าไร่

๔. นายคำสอน จำกอง

ตำแหน่ง กำนันตำบลเฝ้าไร่

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

ผู้เชี่ยวชาญ

๑. นายรัตน์ ชมภูพาน

ตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล

๒. พ.จ.ท.ธงชาติ ทองลุ่มสุด

ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล

๓. นายบรรจง หาญธงชัย

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล

๔. นายประสิทธิ์ ศรีพนม

ตำแหน่ง กำนันตำบลจุมพล

๔. ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์

๑. ดร.นิเทศ สนั่นนารี

ตำแหน่ง อ.ประจำหลักสูตร รมป.และรอง ผอ.สำนักวิชาการ มจร. ขอนแก่น

๒. ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข

ตำแหน่ง อ.ประจำสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ม.เทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

๓. ดร.ภัณฑิลา น้อยเจริญ

ตำแหน่ง อ.ประจำ มจร. วิทยาเขตหนองคาย

๔. นายสุริยา พรหมโคตร

ตำแหน่ง สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (สจ.)

๕. ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการด้านศาสนา

๑. พระศรีญาณวงศ์ (นิมิตย์ ปณฺทิตเสวี) ป.ธ.๙.,ดร.,

ตำแหน่ง รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

๒. พระราชน วิสารโท ดร.,ผศ.

ตำแหน่ง อ.ประจำสาขาพระพุทธศาสนา และรอง ผอ.วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย

๓. พระมหาประทีป อภิวิฑูมโน ป.ธ.๙,ดร.

ตำแหน่ง อ.ประจำสาขาพระพุทธศาสนา มจร.วิทยาเขตหนองคาย

รายชื่อ ผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๑๒ รูป/คน

การวิจัย กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการบริหารงาน
ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

๑. ผู้เชี่ยวชาญจากผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. นายประภาส นครภักดี

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองท่าบ่อ

๒. นายวีระศักดิ์ ศรีอ่อน

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเตี๋ย

๓. นายธนวัต หล่มศรี

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองสองห้อง

๔. จำอากาศเอกสุรชิต พิสัยพันธ์

ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลวัดธาตุ

๕. นายสุรชาติ บรศักดิ์

ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน

๒. ผู้เชี่ยวชาญจากนักวิชาการ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์

๑. ดร.อนุกูต กระสังข์

ตำแหน่ง อ.ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มจร.วังน้อย

๒. ดร.นิเทศ สนั่นนารี

ตำแหน่ง อ.ประจำหลักสูตร รปม.และรองผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร. ขอนแก่น

๓. ดร.เรียงดาว ทวะชาลี

ตำแหน่ง อ.ประจำหลักสูตร รปม. มจร.ขอนแก่น

๔. ดร.วสันต์ ศรีสะอาด

ตำแหน่ง อ.ประจำหลักสูตร รปม. มจร.ขอนแก่น

๕. นายสุรียา พรหมโคตร

ตำแหน่ง สมาชิกสภาจังหวัดหนองคาย (สจ.)

๓. ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการด้านศาสนา

๑. พระราชน วิสารโท ดร.,ผศ.

ตำแหน่ง อ.ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนาและรองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์หนองคาย

๒. พระมหาประทีป อภิวฑฒโน ป.ธ.๙,ดร.

ตำแหน่ง อ.ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มจร.วิทยาเขตหนองคาย

ภาคผนวก ฉ
ประมวลภาพ

ก.ประมวลภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก

ข.ประมวลภาพการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ก. ประมวลภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก

สัมภาษณ์ นายกำพล เมืองโคตร, นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองหนองคาย, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ จิรัฏฐ์ พวงทอง ปลัดเทศบาลเมืองหนองคาย, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายบุญธงเทพา นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ นายบรรจง เกตุพันธ์ ปลัดเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ นายอะเดช บางโพ ประธานสภาเทศบาลตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายคำสอน จำกอง กำนันตำบลเฝ้าไร่, ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ นายรัตน์ ชมภูพาน รองนายก อบต.จุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พ.จ.ท.ธงชาติ ทองลี้มสุต ปลัด อบต.จุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ นายบรรจง หาญธงชัย ประธานสภา อบต.จุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ ศรีพนม กำนันตำบลจุมพล, ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ พระศรีญาณวงศ์, รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย, ๒๒ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระราชน วิสารโท, รอง ผอ.วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย, ๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ ดร.ภัณฑิลา น้อยเจริญ, อาจารย์ประจำ มจร. วิทยาเขตหนองคาย, ๘ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ข. ประมวลภาพการสนทนากลุ่มเฉพาะ

เรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนา
 เพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น.
 ณ ห้องประชุมโรงแรมบุศยรินทร์ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ (อัสสาร)
- เกิด : ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕
- สถานที่เกิด : ๕๕/๕ ต.ธาตุ อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ๔๗๑๒๐
- การศึกษา : พ.ศ. ๒๕๓๕ เปรียญธรรม ๕ ประโยค สำนักเรียนวัดธาตุ (พระอารามหลวง)
จังหวัดขอนแก่น
- พ.ศ. ๒๕๔๐ พธ.บ. (รัฐศาสตร์) (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พ.ศ. ๒๕๔๒ M.A. (Public Administration) (First Class)
Madras Christian College, India
- พ.ศ. ๒๕๔๘ รป.บ. (การปกครองท้องถิ่น)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- อุปสมบท : วัดเกาะแก้ว ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
- สังกัด : วัดศรีชมชื่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐
- หน้าที่ : อาจารย์ประจำ สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดศรีชมชื่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐
- บทความวิชาการ : ๑. อุดมการณ์รัฐไทยกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา
๒. บทบาทองค์กรพัฒนาเอกชนกับการเมืองไทย (ทศวรรษ ๑๙๙๐ และ
แนวโน้ม)
๓. อัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity)
- อีเมล : maha_samithi@hotmail.com